

*Enlarging the European Union
A well regulated
market place*

© European Commission, 2004

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ»**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΣΚΟΠΕΛΙΤΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΑΜ: 2996

ΠΑΤΡΑ 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6044
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	- 1 -
Ενθάρρυνση της κινητικότητας και της προστασίας των τουριστών.....	- 1 -
Η προστασία των τουριστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ως στοιχείο της πολιτικής στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών	- 7 -
Η Ευρωπαϊκή νομοθετική δραστηριότητα στον τομέα του τουρισμού.....	- 18 -
Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ – ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ (ψήφισμα Ε.Κ 10^{ης} Απριλίου 1984).....	- 20 -
Η διέλευση των ενδοκοινοτικών συνόρων.....	- 20 -
Οι φορολογικοί φραγμοί.....	- 20 -
Αστυνομικοί έλεγχοι.....	- 22 -
Η κοινωνική ασφάλιση των τουριστών	- 23 -
Η ασφάλιση των αυτοκινήτων και η παροχή τουριστικής συνδρομής.....	- 24 -
Προστασία των συμφερόντων των τουριστών.....	- 25 -
Το πλαίσιο εργασίας των τουριστικών επαγγελματιών.....	- 27 -
Δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερη παροχή τουριστικών πληροφοριών ..	- 27 -
Μεταφορές και τουρισμός.....	- 28 -
Περιφερειακή ανάπτυξη και τουρισμός.....	- 33 -
ΟΡΓΑΝΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ	- 38 -
Γενικά όργανα.....	- 38 -
Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	- 38 -
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....	- 39 -
Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....	- 40 -
Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.....	- 40 -
Ελεγκτικό συνέδριο	- 41 -
Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.....	- 41 -
Επιτροπή Περιφερειών.....	- 41 -
Ειδικά όργανα τουριστικής δικαιοδοσίας.....	- 42 -
Συμβούλιο Υπουργών Τουρισμού.....	- 42 -
Επίτροπος αρμόδιος για τον τουρισμό.....	- 42 -
Γενική Διεύθυνση XXIII.....	- 43 -
Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού.....	- 43 -
Ομάδα Εργασίας Τουρισμού Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	- 43 -
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ - ΠΕΛΑΤΩΝ.....	- 45 -
ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ.....	- 56 -
Σύσταση του συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1986 σχετικά με την τυποποίηση των πληροφοριών στα ξενοδοχεία (οj1 384/54, 31/12/1986).....	- 62 -
ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΔΙΑΤΑΞΗ 2/1979.....	- 66 -
Γενικά μέτρα	- 66 -
Ειδικά μέτρα πυροπροστασίας.....	- 66 -
Β) Προληπτικά μέτρα.....	- 67 -
Γ) Κατασταλτικά μέτρα	- 68 -
ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	- 68 -
ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	- 69 -
Σύσταση του συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1986 που αφορούν στην πυρασφάλεια στα υπάρχοντα ξενοδοχεία (ΕΕL 384 31/12/1986, 0060-0068)....	- 70 -
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ.....	- 79 -
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ.....	- 81 -

Οδηγία του Συμβουλίου της 13.05.1990 για τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις (90/314 εκκ).....	- 85 -
ΑΓΡΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ (κατευθυνόμενο shopping).....	- 102 -
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ – Ν.2251/1994.....	- 104 -
ΟΔΗΓΙΑ 94/47/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 26ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1994.....	- 108 -
Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα της προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπο καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης (Οδηγία 94/47/ΕΚ) (2000/2208(INI))....	- 119 -
ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	- 128 -
Πτήσεις charter.....	- 128 -
Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 1989 για τη θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων.....	- 132 -
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 323/1999 του Συμβουλίου της 8ης Φεβρουαρίου 1999 για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 για τη θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων(ΗΣΚ).....	- 147 -
Συμφωνία σχετικά με την αποζημίωση των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και την παροχή βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης, ματαίωσης, καθυστέρησης της πτήσης.....	- 162 -
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2027/97 του Συμβουλίου της 9ης Οκτωβρίου 1997 για την ευθύνη του αερομεταφορέως σε περίπτωση ατυχήματος.....	- 165 -
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	- 171 -
Ειδικά τουριστικά λεωφορεία.....	- 171 -
Καταλληλότητα τουριστικών λεωφορείων.....	- 172 -
Όροι κυκλοφορίας.....	- 173 -
ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	- 176 -
Επαγγελματικά τουριστικά σκάφη.....	- 176 -
Α. Υπό ελληνική σημαία.....	- 176 -
Β. Υπό ξένη σημαία.....	- 176 -
Επαγγελματικό Γιάτινγκ.....	- 177 -
Ναύλωση.....	- 177 -
Διαδικασία για την έγκριση απόπλου.....	- 178 -
Επιθεωρήσεις.....	- 178 -
Διακοπή.....	- 179 -
Μαρίνες.....	- 180 -
Χορήγηση αδειών.....	- 181 -
Λιμένες ξενοδοχειακών μονάδων.....	- 182 -
Λειτουργία μαρινών.....	- 183 -
ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΒΑΤΗΓΑ ΠΛΟΙΑ	- 185 -
Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 98/18/ΕΚ του Συμβουλίου της 17ης Μαρτίου 1998 για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία (COM(2002) 158 – C5-0145/2002 – 2002/0075(COD)).....	- 185 -
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	- 194 -
Χιονοδρομικά κέντρα.....	- 194 -
Γήπεδα γκολφ.....	- 195 -
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	- 197 -

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Οι πρόσφατες αναλύσεις δείχνουν ότι η διεθνοποίηση των τουριστικών ροών αναπτύσσεται ταχύτερα από τον εγχώριο τουρισμό. Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής ένωσης ο αριθμός διανυκτερεύσεων στο εξωτερικό από μη μονίμους κατοίκους αυξήθηκε κατά 4,5%, ενώ ο εγχώριος τουρισμός αυξήθηκε κατά 1,9% κατά τα δυο τελευταία έτη. Στα κράτη μέλη το 1996 σημειώθηκαν 239 εκατομμύρια διεθνείς αφίξεις τουριστών (40,3% της παγκόσμιας αγοράς) και, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού καταγράφηκαν έσοδα αντίστοιχα με 165 δισεκατομμύρια δολάρια (39% της παγκόσμιας αγοράς).

Η τάση των Ευρωπαίων να πραγματοποιούν πιο σύντομα αλλά πιο συχνά ταξίδια διακοπών κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς και το ανανεωμένο ενδιαφέρον στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία για επισκέψεις σε κράτη μέλη της Ε.Ε., συμβάλλουν στην επέκταση της ευρωπαϊκής αγοράς τουρισμού. Αυτό είναι επίσης ένα από τα άμεσα αποτελέσματα της σταδιακής εγκαθίδρυσης της Ενιαίας αγοράς που τείνουν να ενισχύουν την εμπιστοσύνη των τουριστών που μετακινούνται έξω από τη χώρα της διαμονής τους.

Επίσης η σταδιακή απελευθέρωση των κανονισμών για τις αερομεταφορές και το χαμηλότερο κόστος των εισιτηρίων ενίσχυσαν τα ταξίδια μεγάλων αποστάσεων και ενθάρρυναν τη σημαντική αύξηση των ροών των τουριστών, ιδιαίτερα από τις νότιες προς τις βόρειες χώρες της Ευρώπης, και γενικότερα από την Ε.Ε. προς χώρες του εξωτερικού. Επιπλέον, η επιθυμία για μεγαλύτερη κινητικότητα τόσο στους νέους όσο και στους ηλικιωμένους αλλά και ανάπηρους οδηγούσε σε μεγαλύτερη προσοχή στις ιδιαίτερες ανάγκες τους από άποψη των απαιτούμενων υπηρεσιών σχετικά με τον τουρισμό.

Η βελτίωση των διευθετήσεων για την εξασφάλιση της ελεύθερης κίνησης των ατόμων στο εσωτερικό της Ένωσης, η προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών και η διευκόλυνση της ένταξη των αναπήρων, περιλαμβάνονταν στα ζητήματα προτεραιότητας σε επίπεδο κοινότητας στο πλαίσιο ενθάρρυνσης των τουριστικών δραστηριοτήτων. Η έμφαση στα ζητήματα αυτά αποτελεί πρακτικό

παράδειγμα των προσπαθειών που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να τοποθετήσει τον πολίτη στο κέντρο της οικοδόμησης της Ευρώπης.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Το δικαίωμα του πολίτη της Ε.Ε. να επισκέπτεται ελεύθερα οποιοδήποτε κράτος μέλος χωρίς περιορισμούς ήταν ένα από τα πρώτα και πιο εμφανή επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η κατάργηση των ελέγχων στα σύνορα μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., κεντρικό σημείο του προγράμματος της ενιαίας αγοράς αντιπροσωπεύει μια περαιτέρω δέσμευση της Ένωσης υπέρ της αύξησης της κινητικότητας των ατόμων στο εσωτερικό της Ευρώπης και της εξασφάλισης της ελευθερίας τους να ταξιδεύουν σε ολόκληρο το έδαφος της Κοινότητας χωρίς εμπόδιο.

Πάντως η τελική υλοποίηση της αρχής αυτής δεν προχώρησε τόσο γρήγορα όσο αναμενόταν, σύμφωνα με το άρθρο 7^Α της Συνθήκης. Η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Ε.Ε. έχει υλοποιηθεί πλήρως μόνο όσον αφορά τα άτομα, μόνο στις χώρες που έχουν εφαρμόσει τη συμφωνία του Σένγκεν (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία).

Με σκοπό την ενθάρρυνση της εγκαθίδρυσης μιας περιοχής χωρίς 'φραγμού' εξασφαλίζοντας την κατάργηση των ελέγχων των ατόμων στα σύνορα των κρατών μελών και τη διευκόλυνση των ατόμων από τρίτες χώρες όσον αφορά την εξασφάλιση βίζας για την Ευρωπαϊκή Ένωση για σκοπούς ταξιδιού στο έδαφος της, η Επιτροπή πρότεινε το 1995 δυο συμπληρωματικές οδηγίες, που αναθεωρήθηκαν βάσει της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Οκτώβριο του 1996. Η υλοποίηση, από το 1996, δυο κανονισμών του Συμβουλίου με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους τουρίστες από τρίτες χώρες προέλευσης για τις οποίες απαιτείται βίζα για είσοδο στο έδαφος της Ε.Ε., θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της εικόνας της Ευρώπης ως ενιαίου τουριστικού προορισμού.

Παράλληλα, στο επίπεδο της διακυβερνητικής συνεργασίας, η υλοποίηση της συμφωνίας του Σένγκεν μεταξύ επτά ευρωπαϊκών χωρών (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, και Πορτογαλία) από το 1995, και περαιτέρω διερεύνηση της σε τρεις άλλες χώρες (Ιταλία, Ελλάδα και Αυστρία) που προβλέπεται για το 1997, θα δείξει τα σαφή πλεονεκτήματα που προσφέρει στους τουρίστες η κατάργηση των ελέγχων των ατόμων στα εσωτερικά σύνορα.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τα δυο τελευταία έτη εξασφάλισαν, συγκεκριμένα τα εξής:

- βελτίωση της πληροφόρησης των τουριστών για να αυξηθεί η συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων τους σύμφωνα με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία.
- Αξιολόγηση συγκεκριμένων προβλημάτων που θεωρούνται γενικής σημασίας και επηρεάζουν τα οικονομικά συμφέροντα και την ασφάλεια των τουριστών.
- Ενοποίηση των νομικών μέσων που βελτιώνουν την προστασία των καταναλωτών σε επίπεδο Κοινότητας και του, παρέχουν οφέλη για τους τουρίστες.
- Καθορισμό ενός νέου προγράμματος δράσης που επισημαίνει στόχους προτεραιότητας στην πολιτική για τους καταναλωτές κατά την περίοδο 1996 – 1998 ακόμη και αν το πρόγραμμα δεν αναφέρει ειδικά τους τουρίστες ως κατηγορία προτεραιότητας, η υλοποίησή του θα εξασφαλίσει πιο αποτελεσματική προστασία των τουριστών, εφόσον η υλοποίηση του θα επηρεάσει ζητήματα που είναι σημαντικά για τους τουρίστες.

Όσον αφορά την πληροφόρηση, το 1996 οριστικοποιήθηκαν τρία συμπληρωματικά μέσα. Στο πλαίσιο του Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης υπέρ του τουρισμού, ένας ηλεκτρονικός οδηγός σχετικά με τις ευκολίες που διατίθενται για τους τουρίστες στην Ευρώπη διανεμήθηκε σε πολλές σχετικές ενώσεις και επιχειρήσεις. Σε συνέχεια της πρωτοβουλίας «πρώτα οι πολίτες» που ξεκίνησε το 1996, με σκοπό την καλύτερη πληροφόρηση των πολιτών της Ευρώπης για τα δικαιώματά τους υπό την ενιαία αγορά, ένα φιλικό προς το χρήστη φυλλάδιο αφιερωμένο στα «ταξίδια σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης» θα διατεθεί σε όλες τις επίσημες γλώσσες και θα διανεμηθεί ευρέως το 1997. Στο πλαίσιο του δεύτερου προγράμματος της Πολιτικής για τους Καταναλωτές δημοσιεύθηκε μια νέα έκδοση του οδηγού για τους καταναλωτές που περιλαμβάνει ένα συγκεκριμένο κεφάλαιο για τα δικαιώματα των τουριστών, μια ενημερωμένη έκδοση του οδηγού θα κυκλοφορήσει το 1997.

Όσον αφορά την αξιολόγηση των προβλημάτων που αφορούν τα συμφέροντα των τουριστών, η Επιτροπή αξιολογεί τα αποτελέσματα των μελετών που

πραγματοποιήθηκαν για την υλοποίηση της οδηγίας για τα οργανωμένα ταξίδια, για την πυρασφάλεια σε ξενοδοχεία και παρόμοια ιδρύματα, καθώς και για τις υπερβολικές κρατήσεις σε ξενοδοχεία, η οποία διενεργήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης για τον Τουρισμό.

Στη σχετική νομοθεσία που θεσπίστηκε στο πλαίσιο της πολιτικής για τους καταναλωτές και η οποία παρουσιάζει ενδιαφέρον για τους τουρίστες, περιλαμβάνονται μέτρα για βελτίωση τη πληροφόρησης που πρέπει να παρέχεται στην περίπτωση συμβολαίων «πωλήσεων εξ' αποστάσεως» - σε συνέχεια της οδηγίας που εγκρίθηκε τελικά το 1997 για αυτήν την συγκεκριμένη μορφή πωλήσεων – και διατάξεις για απλούστευση των διαδικασιών πρόσβασης στη δικαιοσύνη και διευθέτησης των ατομικών διαφορών των καταναλωτών μέσω συνδιαλλαγής.

Η γενική δέσμευση της Επιτροπής να εξασφαλίσει την καλύτερη ένταξη της πολιτικής για τους καταναλωτές στις άλλες κοινοτικές πολιτικές, καθώς και η αναγνώριση της ανάγκης για βελτίωση του εσωτερικού συντονισμού όσον αφορά τα κοινοτικά μέτρα που επηρεάζουν τον τουρισμό, θα συμβάλλει στην πιο αποτελεσματική προστασία των τουριστών στην Ευρώπη και των Ευρωπαϊκών πολιτών.

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Τα ψυχολογικά και τα φυσικά εμπόδια, που καθιστούν δύσκολο το ταξίδι και τις διακοπές για τα σχετικά άτομα, είναι παράγοντες που μπορούν να εμποδίσουν στην πλήρη ένταξη και συμμετοχή αυτών των πολιτών. Οι ανάπηροι και οι ηλικιωμένοι, που πάσχουν συχνά από μειωμένη κινητικότητα, και που αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό μέρος τόσο του πληθυσμού της Ε.Ε. όσο και των επισκεπτών από τρίτες χώρες, περιλαμβάνονται στην κατηγορία αυτή. Τα άτομα με κάποιο είδος αναπηρίας στην Ε.Ε. υπολογίζονται ότι αντιστοιχούν σε περισσότερο από τα 10% του πληθυσμού, και αντιπροσωπεύουν δυνητική ζήτηση για καταλύματα σχετικά με τον εμπορικό τουρισμό που εκτιμάται σε 350 εκατομμύρια διανυκτερεύσεις. Το ποσοστό του πληθυσμού με ηλικία μεγαλύτερη των 65 ετών αυξάνεται με ταχύ ρυθμό και είναι ιδιαίτερο σημαντικό για τον τουρισμό από την άποψη του διαθέσιμου ελεύθερου χρόνου σε όλη τη διάρκεια του έτους, η κατηγορία

αυτή αντιπροσωπεύει 16% του συνολικού πληθυσμού της Ε.Ε. και αναμένεται ότι θα αυξηθεί.

Με βάση αυτά τα στοιχεία και έχοντας υπόψη τη σημασία των διάφορων τμημάτων της τουριστικής ζήτησης, η Επιτροπή ολοκλήρωσε το 1996 μια αξιολόγηση των βασικών απαιτήσεων και των καλύτερων πρακτικών όσον αφορά την παραγωγή, την πώληση και την παροχή τουριστικών υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες και σε ηλικιωμένους. Η εργασία που πραγματοποιήθηκε από κοινού από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής βοήθησε στην ανάπτυξη της απαραίτητης συνεργασίας κατά την εφαρμογή των διαθέσιμων κοινοτικών μέσων, η άμεση συμμετοχή των δημόσιων αρχών και των κυριότερων ευρωπαϊκών και εθνικών ενώσεων που ασκούν δραστηριότητα στους σχετικούς τομείς, βοήθησε στην παγίωση της διαδικασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, απέτρεψε την αλληλοεπικάλυψη των πρωτοβουλιών και βοήθησε στην επισήμανση των καλύτερων πρακτικών προς όφελος των τουριστών.

Οι κύριες δράσεις που οριστικοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Κοινοτικού προγράμματος Δράσης υπέρ του τουρισμού, περιλαμβάνουν δυο οδηγούς, από τους οποίους ο πρώτος αφορά την ειδική βοήθεια και τις εξειδικευμένες υπηρεσίες που προσφέρονται για τους τουρίστες με αναπηρίες στις χώρες της Ε.Ε. και της ΕΖΕΣ, και ο δεύτερος αφορά τις καλύτερες πρακτικές που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους οι τουριστικές επιχειρήσεις για την κάλυψη των βασικών απαιτήσεων των αναπήρων κατά την οργάνωση και πραγματοποίηση των διακοπών τους. Όσον αφορά τους ηλικιωμένους αναπτύσσει μια ανάλυση των τάσεων, των αναγκών και της συμπεριφοράς των ατόμων της κατηγορίας αυτής.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής μεταφορών οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν προς όφελος των τουριστών με αναπηρίες επέτρεψαν, αφενός να διερευνηθεί το ζήτημα των μέτρων κατάρτισης για επαγγελματίες του τουρισμού και των ειδικών καταλυμάτων κα. αφετέρου, να προοδεύουν οι εργασίες του ορισμού των τεχνικών απαιτήσεων για τη διευκόλυνση της προσπελασιμότητας σε διάφορα μέσα μεταφοράς.

Η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί θα συμβάλλει στην αύξηση της συνειδητοποίησης των ειδικών

αναγκών των ηλικιωμένων και των τουριστών με αναπηρίες. Η αυξημένη συνειδητοποίηση των ζητημάτων αυτών εκ μέρους της τουριστικής βιομηχανίας, συμπληρωμένη από την μεγαλύτερη προσοχή που θα δοθεί για τα ζητήματα αυτά σε εθνικό και σε τοπικό επίπεδο, θα συμβάλει στην επίτευξη μιας κατάστασης ισότητας των ευκαιριών για άτομα τα οποία στο παρελθόν δεν είχαν πρόσβαση σε τουριστικές εγκαταστάσεις.

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ - ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Το 1996 ήταν ένα έτος κατά το οποίο η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, και ιδιαίτερα οι τουρίστες και η τουριστική βιομηχανία, συνειδητοποίησαν το πρόβλημα του παιδεραστικού τουρισμού. Αναγνωρίζοντας τις πολλές διαστάσεις του προβλήματος και το γεγονός ότι πρέπει να αναληφθεί συντονισμένη δράση για να αποθαρρυνθεί το φαινόμενο αυτό, η Επιτροπή ενέκρινε το Νοέμβριο του 1996 μια ανακοίνωση για την καταπολέμηση του παιδεραστικού τουρισμού. Η ανακοίνωση περιλαμβάνει ένα πλαίσιο αναφοράς για κοινοτική δράση στον τομέα αυτό θέτοντας το σε μεσομακροπρόθεσμη προοπτική, με έμφαση σε ένα περιορισμένο αριθμό επιλεγμένων στόχων. Το περιεκτικό σύνολο προτάσεων για δράση που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση είναι σχεδιασμένο να συμβάλει στην αποθάρρυνση και στην τιμωρία των παιδεραστών, στη διακοπή της ροής σεξοτουριστών από την Ευρώπη, στη βοήθεια για την καταπολέμηση του σεξοτουρισμού σε τρίτες χώρες και την ενθάρρυνση των κρατών μελών να αναλαμβάνουν μια κοινή στάση κατά του παιδεραστικού τουρισμού. Η προσέγγιση που παρουσιάζεται βασίζεται στην ενίσχυση της διαβούλευσης και του συντονισμού, με τη συμμετοχή των κρατών μελών, της τουριστικής βιομηχανίας και των σχετικών μη κυβερνητικών οργανισμών.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Σ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων ετών και μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης περί Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία για πρώτη φορά αναγνωρίζει τον τομέα του τουρισμού ως εμπύπτοντα στο πεδίο της κοινοτικής αρμοδιότητας (άρθρο 3, παράγραφος τ') και τη δημοσίευση, το 1995, της Πράσινης βίβλου της Επιτροπής με τίτλο «ο ρόλος της Ένωσης στον τομέα του τουρισμού», το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητούσε αρκετά επίμονα να υπάρξει μεγαλύτερη παρέμβαση των οργάνων της Ένωσης υπέρ του τουρισμού, καθώς και ένα κοινοτικό πλαίσιο για ορισμένες πτυχές αυτού του σημαντικού τομέα. Το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να εκπονήσει την υπό εξέταση έκθεση, για να καλύψει ένα ζήτημα που αγνοήθηκε τόσο από την Πράσινη Βίβλο περί τουρισμού (1995) όσο και από τις «Προτεραιότητες της πολιτικής επί θεμάτων προστασίας των καταναλωτών για την περίοδο 1996/98» : την αντιμετώπιση του τουρίστα ως καταναλωτή, δηλαδή την σε κοινοτικό επίπεδο προστασία των δικαιωμάτων του, που θεωρούνται ταυτόσημα με τα δικαιώματα του καταναλωτή.

Τόσο η σήμερα υπάρχουσα σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία όσο και οι δράσεις υποστήριξης που εγκρίθηκαν τα τελευταία χρόνια, περιέχουν μεμονωμένα μέτρα για την κάλυψη συγκεκριμένων προβλημάτων, χωρίς ποτέ να έχει αντιμετωπιστεί το θέμα μέσα σε ένα συνολικό πρίσμα. Αφετέρου σπάνια συναντούμε στις κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις που αφορούν την προστασία των δικαιωμάτων των τουριστών μέτρα δεσμευτικού χαρακτήρα. Στην πλειοψηφία τους, πρόκειται για συστάσεις ή πολιτικά ψηφίσματα, που δεν καλύπτουν επαρκώς τα αιτήματα ή τις απόψεις των καταναλωτών. Κατά τη δική μας άποψη, είναι επείγουσα ανάγκη να έρθει ένα αποτελεσματικό και δεσμευτικό κοινοτικό κείμενο να καλύψει αυτό το κενό, συμβάλλοντας έτσι σε μια αισθητή βελτίωση των δικαιωμάτων των τουριστών...

Στη συγκεκριμένη περίπτωση της Ευρωπαϊκής ένωσης, είναι εύκολο να αντιληφθούμε την επίπτωση που είχε και θα συνεχίσει να έχει για τον τουρισμό η σταδιακή υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, καθώς και τη μεγάλη θετική απήχηση που έχει το ενιαίο νόμισμα. Από την αρχή, ο τουρίστας υπήρξε το πρότυπο του ευρωπαϊκού διαμεθοριακού καταναλωτή, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να αγοράζει

εύκολα υπηρεσίες ή προϊόντα σε χώρες άλλες από εκείνη της καταγωγής ή κατοικίας του. Και εάν ο κάθε καταναλωτής βρίσκεται σε θέση αδυναμίας έναντι του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, δηλαδή του πωλητή, ο τουρίστας είναι ένας εξαιρετικός τρωτός καταναλωτής, διότι συγκεντρώνει σε μεγαλύτερο βαθμό τις συνθήκες που τον φέρνουν σε θέση αδυναμίας. Η άγνοια τω νόμων και συνηθειών της χώρας της φιλοξενίας, η συνακόλουθη δυσκολία επαφής με τους οργανισμούς και τις ενώσεις προστασίας των καταναλωτών και, ακόμη, στις περισσότερες περιπτώσεις η άγνοια της γλώσσας, είναι δυσκολίες που τις αντιμετωπίζει ένας τουρίστας σε απρόβλεπτες καταστάσεις στη διάρκεια ενός οργανωμένου ταξιδιού. Σε όλα αυτά, θα πρέπει να προσθέσουμε τον ψυχολογικό παράγοντα του «παραθερίζοντας» καταναλωτή, που δίνει μικρότερη σημασία στους οικονομικούς και νομικούς όρους των συμβολαίων και στις συνθήκες υπό τις οποίες αγόρασε το προϊόν.

Όταν μιλάμε για προστασία του τουρίστα, αναφερόμαστε στα μέτρα σωματικής, νομικής και οικονομικής προστασίας του τουρίστα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή σε μέτρα προστασίας ατόμων, κοινοτικών πολιτικών ή μη που αγόρασαν μια τουριστική υπηρεσία σε ένα κράτος μέλος της Ένωσης ή υπέγραψαν ένα συμβόλαιο με έναν ευρωπαϊκό τουριστικό φορέα. Στο πεδίο της τουριστικής πολιτικής, προστασία του τουρίστα – καταναλωτή είναι το πλέον κατάλληλο θέμα προς ρύθμιση σε κοινοτικό επίπεδο. Όντως, πρόκειται για μια πτυχή που εγγράφεται πλήρως στο γενικό τελεολογικό πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, που επιτρέπει μια ευθυγράμμιση μεταξύ ζήτησης και προσφοράς και που πρέπει να αναπτυχθεί στη βάση της διαφάνειας και της γνώσης των νομικών κανόνων που διέπουν τη σχέση παραγωγού καταναλωτή.

I. ΑΝΑΓΚΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Μετά την Οδηγία 90/314 περί «ταξιδιών, διακοπών και οργανωμένων εκδρομών», το Συμβούλιο δεν παρήγαγε πλέον άλλη άμεση νομοθεσία στον τομέα αυτό, ούτε και ανέλαβε οποιαδήποτε άλλη πρωτοβουλία για την εφαρμογή της ανωτέρω Οδηγίας. Επιπλέον, όπως ήδη είπαμε, τα μεγάλα έγγραφα που αφορούσαν το θέμα αυτό («Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής σχετικά με τον τουρισμό» του Απριλίου 1995, και «Προτεραιότητα της πολιτικής επί θεμάτων προστασίας των καταναλωτών για την περίοδο 1996/98», αγνοούν τις συγκεκριμένες πτυχές της ασφάλειας και της προστασίας των δικαιωμάτων του τουρίστα. Το Ευρωπαϊκό

Γραφείο Καταναλωτών (BEUC) κατάδειξε ότι η Πράσινη Βίβλος δεν περιέχει καμία σχετική ανάλυση. Το BEUC κατέληξε στο συμπέρασμα (1995) ότι είναι ανάγκη να καταρτισθεί ένα ευρωπαϊκό Πρόγραμμα που, μεταξύ άλλων μέτρων, αν περιλαμβάνει την υποστήριξη ενημερωτικών εκστρατειών, την προστασία της υγείας των τουριστών και την προστασία των οικονομικών τους συμφερόντων.

Η πρόταση της Επιτροπής για ένα πολυτελές πρόγραμμα «Φιλοξενία» υπέρ του ευρωπαϊκού τουρισμού (1997-2000), προβλέπει ότι οι κοινοτικές δράσεις πρέπει να προωθούν την ποιότητα και την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού τουριστικού κλάδου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε πρώτη ανάγνωση, είχε καταθέσει τροπολογίες προκειμένου η προστασία των τουριστών να αποτελέσει μέρος των στόχων των διορθωτικών και άλλων κοινοτικών ταμείων. Μια άλλη τροπολογία ζητούσε επίσης να συμπεριληφθούν, στα κριτήρια επιλεξιμότητας για τη χορήγηση κοινοτικών οικονομικών ενισχύσεων σε διάφορες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του προγράμματος «Φιλοξενία», η βελτίωση της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών και των επιπέδων ασφάλειας των τουριστών (οι τροπολογίες αυτές δεν έγιναν δεκτές από την Επιτροπή). Ας επισημάνουμε επίσης ότι ένα από τα πορίσματα της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών (έκθεση για το Ευρωπαϊκό Έτος τουρισμού) επιβεβαιώνει ότι η κατάρτιση ενός καταστατικού χάρτη των δικαιωμάτων του τουρίστα αποτελεί το πλαίσιο εντός του οποίου θα πρέπει να εγγραφεί η αντίστοιχη κοινοτική πολιτική.

Πολλές είναι οι νομοθετικές πρωτοβουλίες και οι δράσεις σε κοινοτικό επίπεδο που έχουν έμμεσο θετικό αντίκτυπο για την προστασία των τουριστών, είτε πρόκειται για τη σωματική ασφάλεια είτε για τη εμπορική ασφάλεια των τουριστών. Μεταξύ των πλέον επίκαιρων, αρκεί να αναφέρουμε τις προδιαγραφές ασφαλείας στις αεροπορικές μεταφορές, τις προδιαγραφές περί ευθύνης του αερομεταφορέα σε περίπτωση ατυχήματος, τις προδιαγραφές για επιβατηγά πλοία, τις δράσεις σε θέματα ασφαλείας για την περίοδο 1997-2001 κλπ, που θα έχουν σαφή επίδραση στις ταμειακές ροές. Ούτε και μπορούμε να ξεχάσουμε τις διάφορες κοινοτικές πρωτοβουλίες στο θέμα της δυνατότητας προσφυγής στη Δικαιοσύνη, στο θέμα της εξ' αποστάσεως πωλήσεων, της «πολύ – ιδιοκτησίας», των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών κλπ, που έχουν θετική επίπτωση στις καταναλωτικές διαθέσεις των τουριστών.

Πολύ χρήσιμη θα ήταν η κατάρτιση ενός γενικού πλαισίου με τα ήδη ισχύοντα μέτρα. Τόσο τα άμεσα (όπως π.χ. είναι η Οδηγία 90/314 περί 'ταξιδιών, διακοπών και οργανωμένων εκδρομών» ή η Οδηγία 94/47 περί «πολύ –ιδιοκτησίας», όσο και τα έμμεσα (Κανονισμός του 1991 περί «υπεράριθμων κρατήσεων στις αεροπορικές μεταφορές» Σύσταση 86/666 του Συμβουλίου περί «αντιτυρικής ασφάλειας». Κανονισμός 2299/89 περί «κώδικα δεοντολογίας στα πληροφορικά συστήματα κράτησης θέσεων») καθώς και με όλα τα άλλα που βρίσκονται υπό έγκριση και εν γένει με όλα, εκείνα που θα μπορούσαν να μετατραπούν ε νομοθετική πρόταση και εκείνα που αποσκοπούν στην προώθηση της ενημέρωσης του τουρίστα – καταναλωτή σχετικά με τις δυνατότητες προάσπισης των δικαιωμάτων του. Το πλαίσιο αυτό πέρα από το να δημοσιοποιηθεί σε όλα τα κράτη μέλη, θα μπορούσε να έχει ως στόχο το εντοπισμό και τη διόρθωση των αδυναμιών, επικαλύψεων, αναχρονισμών και παραλείψεων.

Η πλήρης ενημέρωση του κάθε τουρίστα (ή δυνητικού τουρίστα) για τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του και για τους νόμους που τον προστατεύουν, καθώς επίσης η ενημέρωσή του για τις δυνατότητες απαίτησης αποζημίωσης σε περίπτωση διαφοράς, για τους υπάρχοντες μηχανισμούς διαιτησίας, για τις ενώσεις καταναλωτών στη χώρα καταγωγής ή προορισμού (μέσα στη Ε.Ε.) κλπ, είναι ένα σημαντικό έργο που πρέπει να προωθηθεί σε κοινοτικό επίπεδο. Έχει λεχθεί ότι στις περισσότερες περιπτώσεις ο τουρίστας μέσα στη Ευρωπαϊκή Ένωση δεν στερείται νομοθεσίας αλλά ενημέρωσης. Η επιτήρηση της εφαρμογής των προδιαγραφών από κάθε κράτος, η παραλαβή διαμαρτυριών, η υποστήριξη και παροχή βοήθειας ενώπιον των δικαστηρίων, ακόμη και η ενδεχόμενη εξωδικαστική διαιτησία σε μια πρώτη φάση σε περίπτωση διαφοράς, είναι επίσης δυνατότητες που θα πρέπει να εξεταστούν σε κοινοτικό επίπεδο. Και βεβαίως όλα αυτά με σκοπό μια ποιοτική τουριστική εικόνα, χαρακτηριστική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως παράγοντα παραγωγής του τουρισμού στην εσωτερική και εξωτερική αγορά.

II. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΑ ΣΤΗ ΦΑΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

1) Διαφήμιση και πώληση τουριστικών υπηρεσιών – Στο πεδίο του τουρισμού, η διαφήμιση ασκεί μεγαλύτερη επίδραση από ό,τι σε οποιοδήποτε άλλο

τομέα της οικονομίας. Υπάρχουν δυο σημαντικές οδηγίες για θέματα διαφήμισης, μια γενικού ή μη εξειδικευμένου χαρακτήρα, η υπ' αριθμ. 84/450 περί παραπλανητικής διαφήμισης, που τροποποιήθηκε πρόσφατα (1997) από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από το Συμβούλιο, και μια άλλη που αφορά ειδικά τον τουρισμό, η υπ' αριθμ. 90/314 περί ταξιδιών, διακοπών και οργανωμένων εκδρομών. Η τελευταία αυτή, ορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο που πρέπει να περιλαμβάνεται σε κάθε διαφήμιση ή διαφημιστικό φυλλάδιο, δηλαδή: προορισμό, μέσα μεταφοράς, χαρακτηριστικά και κατηγορίες μεταφοράς, τύπος στέγασης και τοποθεσία, κατηγορία ή επίπεδο ανέσεων, παρεχόμενα γεύματα, διαδρομή, γενική ενημέρωση για τους κανόνες σε θέματα διαβατηρίων, θεωρήσεων εισόδου και υγειονομικών διατυπώσεων, τιμή του τουριστικού «πακέτου», με χρονοδιάγραμμα πληρωμής και πιθανών προκαταβολών, μνεία του ελάχιστου αριθμού συμμετεχόντων. Έτσι η κοινοτική νομοθεσία έχει δυο επίπεδα: ένα που ισχύει για τα οργανωμένα ταξίδια, που ρυθμίζονται από δυο οδηγίες, και ένα που ισχύει για τις υπόλοιπες τουριστικές υπηρεσίες, που ρυθμίζονται αποκλειστικά από την Οδηγία του 1984, δηλαδή τη μη εξειδικευμένη. Αλλά αυτό συνιστά κανονιστικό έλλειμμα, που πρέπει να διορθωθεί.

2) **Τα ταξιδιωτικά συμβόλαια** – Οι κοινοτικές, κανονιστικές ρυθμίσεις δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στην ευθύνη του οργανωτή και του λιανοπωλητή (που ταυτίζεται με τον μεσάζοντα) από ότι οι διεθνείς ρυθμίσεις. Η υποχρέωση ενημέρωσης πριν από την υπογραφή συμβολαίου βαρύνει και τους δυο ανωτέρω επαγγελματίες και αφορά τα ωράρια, τους ενδιάμεσους σταθμούς, τις ανταποκρίσεις, την κατηγορία των θέσεων του λιανοπωλητή ή οποιουδήποτε άλλου οργανισμού που θα μπορούσε να βοηθήσει σε περίπτωση δυσκολίας (ή εν απουσία όλων αυτών, μια μέθοδο για τον επείγοντα και διαρκή εντοπισμό του ίδιου του οργανωτή ή του λιανοπωλητή) ένα ασφαλιστικό συμβόλαιο για την κάλυψη των εξόδων ακύρωσης του συμβολαίου εκ μέρους του τουρίστα ή για την κάλυψη των δαπανών επαναπατρισμού σε περίπτωση ατυχήματος, ασθένειας κλπ. Η τροποποίηση των τιμών επιτρέπεται, εκτός από τους λόγους που προβλέπουν οι διεθνείς κανονιστικές ρυθμίσεις, και για ανεξάρτητους λόγους μεταβολής του κόστους μεταφοράς όπως π.χ. λόγω μεταβολής του κόστους των καυσίμων ή των λιμενικών και αερολιμενικών δικαιωμάτων και τελών. Σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορεί να τροποποιηθεί η τιμή τις είκοσι τελευταίες ημέρες πριν από την αναχώρηση. Ο τουρίστας μπορεί να ακυρώσει το συμβόλαιο για οποιαδήποτε μεταβολή της αρχικής τιμής, χωρίς να είναι

αναγκαίο να υπερβαίνει η τροποποίηση αυτή το 10 %. Επιπλέον μπορεί να το ακυρώσει και για οποιαδήποτε μεταβολή εκ μέρους του οργανωτή, οποιαδήποτε άλλου στοιχείου εκτός από την τιμή, έστω και η μεταβολή υπαγορεύεται από αναπόφευκτες ανάγκες. Ο οργανωτής μπορεί να ακυρώσει το συμβόλαιο είτε αν δεν έχει επιτευχθεί ο προβλεπόμενος ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων, είτε για λόγους ανωτέρας βίας. Μη καταλογιζόμενους σε αυτόν, εξαιρούμενης ρητώς της περίπτωσης των υπεράριθμων εγγράφων. Και στις δυο περιπτώσεις ο οργανωτής δεν υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση. Μπορούμε να θεωρήσουμε ότι σε γενικές γραμμές η κοινοτική οδηγία προσφέρει μεγαλύτερη προστασία στον τουρίστα από ότι σε διεθνείς κανονιστικές διατάξεις. Πάντως το κείμενο της είναι λιγότερο λεπτομερές από ότι το κείμενο της Σύμβασης και αφετέρου, αν και οι κανονιστικές ρυθμίσεις έχουν το πρόβλημα έναντι των διεθνών είναι φανερό ότι υπάρχει κάποια σύγχυση μεταξύ τους, ειδικά σε θέματα προσυμβατικής ευθύνης όπου σύμφωνα με την κοινοτική οδηγία, ο λιανοπωλητής και ο οργανωτής υπακούουν σε κανόνες.

III. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΑ ΣΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ.

- **Ευθύνη οργανωτών και λιανοπωλητών** – Σύμφωνα με την κοινοτική Οδηγία περί συνδυασμένων ταξιδιών, ο οργανωτής ή ο λιανοπωλητής σε αυτή τη φάση φέρουν ευθύνη για οποιαδήποτε περίπτωση αθέτησης ή κακής εκτέλεσης των όρων του συμβολαίου, εφόσον αυτή δεν οφείλεται είτε σε ενέργειες του ίδιου του τουρίστα ή ενός τρίτου προσώπου (σε απρόβλεπτες ή σε ανυπέρβλητες καταστάσεις) είτε ακόμη σε «οποιαδήποτε συμβάν που ο οργανωτής και/ή ο λιανοπωλητής δεν μπορούσαν ακόμη κι εάν ελάμβαναν όλη την αναγκαία μέριμνα, να προβλέψουν ή να αντιμετωπίσουν». Η Οδηγία επιβάλλει στον τουρίστα την υποχρέωση να γνωστοποιήσει «το ταχύτερο δυνατόν» την αθέτηση του συμβολαίου, εγγράφως ή με οποιοδήποτε άλλο αποτελεσματικό τρόπο, αν και η λογική χρονική καθυστέρηση υποβολής αυτής γνωστοποίησης δεν απαλλάσσει ποτέ τον οργανωτή ή τον λιανοπωλητή από την ευθύνη. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν όρια στην οικονομική ευθύνη του οργανωτή ή του λιανοπωλητή, όρια όμως που πιθανόν να αποδειχθούν υπερβολικά, προκαλώντας έτσι μια άνιση εμπορική κατάσταση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προστασία του τουρίστα στη φάση της εκτέλεσης του συμβολαίου υλοποιείται βασικά με την καταβολή

αποζημίωσης για την προσκληθείσα οικονομική βλάβη και με την ανακούφιση από τις συνέπειες της κακής εκτέλεσης ή αθέτησης του συμβολαίου. Οφείλουμε πάντως αν επισημάνουμε ότι η κυριότερη συνέπεια αυτών των αθετήσεων είναι συνήθως η απώλεια ή επιβάρυνση της ανάπαυσης ή των διακοπών, αγαθό άυλο και ποσοτικά μη υπολογίσιμο.

I. Αθετήσεις στον ξενοδοχειακό τομέα. – η συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων υπάγεται σε τρεις κατηγορίες:

- Αθέτηση (σε όλη τη χρονική περίοδο ή σε μέρος αυτής) της συμβατικής υποχρέωσης, δηλ. της παροχής στέγης που είχε κρατηθεί,
- Μερική αθέτηση της υποχρέωσης αυτής, είτε μέσω της παροχής ελαττωματικής στέγης είτε μέσω της παροχής στέγης διαφορετικής από εκείνη που είχε συμφωνηθεί, συνήθως λόγω υπεράριθμων κρατήσεων,
- Ζημιές ή κλοπές σε βάρος του φιλοξενούμενου εντός του ξενοδοχείου. Επιπλέον των δικών τους ποινικών και αστικών διατάξεων, τα περισσότερα κράτη έχουν ειδικές διατάξεις, που συνήθως αποβλέπουν στη μείωση της ευθύνης των ξενοδόχων και στη μη βελτίωση της προστασίας των πελατών. Εξακολουθεί αν ισχύει η Διεθνής Σύμβαση της 17^{ης} Δεκεμβρίου 1962, περί αστικής ευθύνης των ξενοδόχων για τα αντικείμενα των πολιτών, αν και απομένει να διευκρινιστεί πόσα κράτη μέλη έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση αυτή. Εν πάση περιπτώσει, θα ήταν σημαντικό να υπήρχε μια κοινοτική κανονιστική ρύθμιση σε αυτό το θέμα. Ως προς την πτώχευση ενός ξενοδοχείου ή πρακτορείου που έκανε τις σχετικές κρατήσεις το άρθρο 7 της Οδηγίας 90/31 ορίζει ότι τα ταξιδιωτικά πρακτορεία εξακολουθούν να έχουν την υποχρέωση, σε περίπτωση οργανωμένου ταξιδιού να παρέχουν επαρκή στοιχεία για το ότι, σε καταστάσεις πτώχευσης ή αφερρυγγυότητας είναι εγγυημένη η επιστροφή των χρημάτων που έχουν πληρωθεί, όπως επίσης είναι εγγυημένος και ο επαναπατρισμός των πελατών.
- Αθετήσεις στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών – Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (έκθεση Seal, Σεπτέμβριος 1997), η δομή των αεροπορικών τιμολογίων δεν είναι αρκετά διαφανής για τους ταξιδιώτες και δεν απηχεί το πραγματικό κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας. Για να μην πληρώνει ο επιβάτης ενός αεροσκάφους τα τριπλά από τον επιβάτη που κάθεται στο γειτονικό κάθισμα, «θα πρέπει να γίνει ειδικός στη διάλεκτο των αεροπορικών

εταιρειών και να μάθει να καταλαβαίνει τις λεπτές αλλά δαπανηρές διαφορές μεταξύ τιμών προτιμησιακής, πρώτης θέσεως, οικονομικής, υπεροικονομικής, PEX, SUPERPEX και APEX. Η δομή των τιμολογίων δεν είναι αρκετά σαφής για τον επιβάτη και πρέπει να καταστεί διαφανής, προς όφελος του καταναλωτή».

Ως προς τις αθετήσεις αυτές καθαυτές, τα πιο συχνά παράπονα αφορούν τις ακόλουθες καταστάσεις: μεγάλες καθυστερήσεις (και απώλεια ανταποκρίσεων ή άλλων υπηρεσιών) λόγω συμφόρησης του εναέριου κυκλοφορίας ή του αεροδρομίου, υπεράριθμες κρατήσεις, απεργίες προσωπικού, πτωχεύσεις αεροπορικών εταιρειών (ή ταξιδιωτικών πρακτορείων που εκδίδουν εισιτήρια) απώλειες ή ζημιές αποσκευών, σωματικές βλάβες.

Το πρόβλημα των πτωχεύσεων των αεροπορικών εταιρειών και των ταξιδιωτικών γραφείων έχει άμεση σχέση με το σύστημα Interline, μέσω του οποίου εκδίδονται εισιτήρια που αποτελούν ταξιδιωτικά έγγραφα για διαδρομές καλυπτόμενες από διάφορες εταιρείες. Το σύστημα αυτό δεν έχει γενικευθεί, όπως επιθυμεί η Ένωση, αλλά περιορίζεται στις εταιρείες που είναι μέλη του και τείνει να αποκλείει τις μικρές. Μια απειλή για το σύστημα είναι η εμπορική μέθοδος του κοινού κώδικα, βάση του οποίου δυο μεταφορές που χρησιμοποιούν τον ίδιο κώδικα πτήσης μπορούν να διευρύνουν τις αντίστοιχες γραμμές του χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να διευρύνουν την οργάνωσή τους ούτε και να καλύψουν το τεράστιο κόστος που θα συνεπαγόταν το άνοιγμα μιας νέας γραμμής. Είναι μια μέθοδος που εμποδίζει τη διαφάνεια ως προς το ποια είναι η ταυτότητα του μεταφορέα (ο πελάτης αγοράζει μια πτήση σε μια εταιρεία με το δικό της κωδικό, και μπορεί να βρεθεί μέσα σε αεροπλάνο άλλης εταιρείας). Η επέκταση του Interline και σε άλλες εταιρείες απαιτεί την οικονομική υποστήριξη της Κοινότητας, η οποία θα πρέπει να θέσει ως όρο τη δημιουργία ενός Ταμείου Εγγυήσεων για τις πτωχεύσεις των αεροπορικών εταιρειών, πράγμα που θα επέτρεπε στον τουρίστα που ξεκίνησε ένα ταξίδι με εισιτήριο που έχει εκδοθεί από μια εταιρεία που πτώχευσε να συνεχίσει μέχρι τέλους, αντίθετα απ' ό,τι συμβαίνει σήμερα. Το κείμενο που μελετά η Επιτροπή αφορά τις πτωχεύσεις των αεροπορικών εταιρειών, αλλά υπό το πρίσμα μιας πολιτικής για την προστασία του τουρίστα, είναι απαραίτητο να καλύπτει το ταμείο αυτό και τις πτωχεύσεις των ταξιδιωτικών πρακτορείων.

Σε ότι αφορά τις σωματικές βλάβες, αυτές ρυθμίζονται από τη Σύμβαση Βαρσοβίας, αν και με πολύ αβέβαιο τρόπο. Τόσο στο θέμα αυτό όσο και στο θέμα της ζημίας ή απώλειας συσκευών, θα είχε μεγάλη σπουδαιότητα για μια καλύτερη προστασία του τουρίστα η έκδοση κανονιστικών κοινοτικών διατάξεων.

Οι αεροπορικές υπεράριθμες κρατήσεις αποτελούν λόγω της συχνότητας και των συνεπειών τους, ένα άλλο από τα μεγάλα σημερινά προβλήματα των ταξιδιωτών, και ειδικότερα των τουριστών. Η Κοινότητα αντιμετώπισε το πρόβλημα αυτό με τον Κανονισμό 295/91 της 4^{ης} Φεβρουαρίου 1991, όπου ορίζονται κοινοί κανόνες για ένα σύστημα αποζημιώσεων σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης σε τακτική αεροπορική γραμμή. Το σύστημα αυτό καλύπτει τους κατόχους έγκυρων εισιτηρίων ή επιβεβαιωμένων κρατήσεων, που παρουσιάστηκαν προς επιβίβαση εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Θεωρούμαι απαραίτητο το να αυξηθεί το ύψος των αποζημιώσεων, όπως επίσης και το αν βελτιωθεί η ενημέρωση των επιβατών σχετικά με τα δικαιώματά τους. Σκόπιμο θα ήταν να καλύψουν τα μέτρα περί καταβολής αποζημιώσεων και τους επιβάτες των πτήσεων τσάπτερ.

Δεν υπάρχει ρύθμιση για την αντίστροφη περίπτωση των υπεράριθμων κρατήσεων, δηλαδή για την ακύρωση μιας πτήσης από την αεροπορική εταιρεία λόγω μικρού αριθμού επιβατών. Αυτό το είδος των ακυρώσεων, που παρατηρείται όλο και πιο συχνά, συνήθως συγκαλύπτεται με ψεύτικες ή διφορούμενες τεχνικές εξηγήσεις.

V. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Λόγω της διεθνικής συνήθως φύσης του τουρισμού, η δυνατότητα για τον «καταναλωτή» μιας τουριστικής υπηρεσίας να προσφύγει στην Δικαιοσύνη επειδή ζημίωσε από την αθέτηση του συμβολαίου παροχής αυτών των υπηρεσιών, παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα (εξαιρετικά μικρές προθεσμίες, άγνοια των νόμων και νομικών συστημάτων του κράτους στο οποίο συνέβησαν τα γεγονότα, δυσκολίες επαφής με δικηγόρους ή ενώσεις καταναλωτών στο εν λόγω κράτος, άγνοια της γλώσσας κλπ). η προστασία και προαγωγή του δικαιώματος αυτού, καθώς και η δυνατότητα καθιέρωσης κοινοτικών μη δικαστικών μηχανισμών διαιτησίας για συγκεκριμένες κατηγορίες διαφορών (υπάρχουν εμπειρίες με εξαιρετικά αποτελέσματα σε ορισμένα κράτη μέλη, ορισμένες μάλιστα με μεγάλη απήχηση), αποτελούν ένα σημαντικό κεφάλαιο στο θέμα της προστασίας του τουρίστα, που πρέπει να ρυθμιστεί και να υποστηριχθεί σθεναρά από την Επιτροπή. Η Επιτροπή από

την πλευρά της, εξέδωσε μια Πράσινη Βίβλο με τίτλο «Πρόσβαση των Καταναλωτών στη Δικαιοσύνη και επίλυση διαφορών σε καταναλωτικά ζητήματα εντός της Ενιαίας αγοράς». Χρειάζεται μια προσπάθεια για να συμπληρωθεί αυτή η μελέτη με την ενσωμάτωση και των ειδικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι τουρίστες και με τον καθορισμό και τη δημοσιοποίηση των νομικών πτυχών που ο ένας καταναλωτής οφείλει να γνωρίζει σε περίπτωση αθέτησης ενός συμβολαίου παροχής τουριστικών υπηρεσιών. Βραχυπρόθεσμα, δεν θα έπρεπε να αποκλείσουμε τη δημιουργία ενός κοινοτικού οργάνου διαιτησίας το οποίο, μέσω της χρήσης ενός πληροφορικού δικτύου, θα πρέπει να βοηθά στην επίλυση διαφορών τουριστικού χαρακτήρα εντός της κοινοτικής επικράτειας.

VI. ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Οι κανονιστικές ρυθμίσεις και οι δράσεις τις οποίες ζητούμε από την Επιτροπή, έστω κι αν εστιάζονται στα προαναφερθέντα ζητήματα, θα πρέπει επίσης να καλύπτουν και ορισμένες πτυχές του τουριστικού φαινομένου ή ορισμένους πρόσφατους όρους που προστέθηκαν στα τουριστικά συμβόλαια και τούτο μέσα από μια προοπτική που να λαμβάνει υπόψη τις κατευθύνσεις προς τις οποίες εξελίσσεται η αγορά. Γι' αυτό θεωρούμε απαραίτητο να προβλέψει η Επιτροπή την ενοποίηση, τον εκσυγχρονισμό, τη διόρθωση ή ενδεχομένως την έκδοση κανονιστικών διατάξεων για την προστασία του καταναλωτή, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή ειδικές καταστάσεις όπως:

- Στο θέμα που ανέκυψε με τα συστήματα εξ' αποστάσεως πώλησης και σύναψης συμβολαίων που στη συγκεκριμένη περίπτωση των τουριστικών συμβολαίων, προκαλεί διαφορές που απαιτούν καλύτερες κανονιστικές διατάξεις
- Στο θέμα της Οδηγίας περί «πολύ-ιδιοκτησίας» που θα πρέπει αν βελτιωθεί και αν εκσυγχρονιστεί μέσα από μια μελέτη του τρόπου εφαρμογής της από τα κράτη μέλη και των αποτελεσμάτων της. Στην Ισπανία για παράδειγμα, η μεταφορά της Οδηγίας αυτής στο εσωτερικό δίκαιο (νομοσχέδιο περί δικαιωμάτων εκ περιτροπής νομής των ακινήτων) προκαλεί πολλές δυσκολίες και πλήθος ερμηνειών
- Στο θέμα της ευθύνης των παροχών τουριστικών υπηρεσιών που δεν υπάγονται στο πεδίο της Οδηγίας 90/314

- Στο θέμα της δυνατότητας των ατόμων με ειδικές ανάγκες να έχουν πρόσβαση στις τουριστικές υπηρεσίες και της ειδικής προστασίας της ασφάλειάς τους και των δικαιωμάτων τους
- στο θέμα της προστασίας των τουριστών από την περιβαλλοντική ρύπανση και ειδικότερα από το θόρυβο.
- Στο θέμα της ειδικής προστασίας σε συγκεκριμένα είδη ταξιδιού ή τουρισμού για την κάλυψη ενός συνεχώς αυξανόμενου αριθμού τουριστών: επιβάτες κρουαζιερόπλοιων, επιχειρηματικά ταξίδια, τουρισμός «περιπέτειας», αθλητικός τουρισμός, αγροτικός τουρισμός, τουρισμός τρίτης ηλικίας κλπ.

Η Ευρωπαϊκή νομοθετική δραστηριότητα στον τομέα του τουρισμού

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξεδήλωσε έντονο ενδιαφέρον για τον τουρισμό εδώ και αρκετά χρόνια. Το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε σειρά ψηφισμάτων από το τέλος του 1983 με πρώτο αυτό που αφορούσε την κοινοτική δράση στον τουρισμό, ενώ με βάση ψήφισμα του 1988 χαρακτήρισε το 1990 ως Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού. Η πρόθεση δε του Κοινοβουλίου για υποστήριξη εκ μέρους του της εφαρμογής μιας πολιτικής υπέρ του τουρισμού, επιβεβαιώθηκε και από το σχετικό ψήφισμα του που εκδόθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 1990.

Η Ένωση έχει χαράξει μια σειρά πολιτικών, έχει καταρτίσει μια σειρά προγραμμάτων και θεσπίσει σειρά μέτρων με τα οποία επιχειρείται να δοθούν λύσεις στα προβλήματα που δημιουργούνται από την ανάπτυξη και εξέλιξη των τουριστικών δραστηριοτήτων. Τα προγράμματα και τα μέτρα αυτά ταξινομούνται με βάση το σχετικό πρόγραμμα της Επιτροπής σε τρεις κατηγορίες.

Καταρχήν έχουμε τα γενικά μέτρα στο πλαίσιο της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς. Μέσα σ' αυτά εντάσσονται εκτός των άλλων οι μεταβολές που αφορούν τον τομέα των μεταφορών και κυρίως των αεροπορικών, την εγκατάσταση επιχειρήσεων και την άσκηση τουριστικής δραστηριότητας σε ένα άλλο κράτος μέλος στην ευρωπαϊκή παροχή υπηρεσιών.

Στη συνέχεια έχουμε τις έμμεσες ενέργειες που απορρέουν από την εφαρμογή ορισμένων κοινοτικών πολιτικών. Οι ενέργειες αυτές αφορούν κυρίως την περιφερειακή πολιτική, την προστασία των καταναλωτών, τα μέτρα για την ανάπτυξη του αγροτικού κόσμου, την πολιτιστική ανάπτυξη της κοινότητας, την πολιτική περιβάλλοντος, την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Η τρίτη τέλος κατηγορία αφορά τα άμεσα μέτρα υπέρ του τουρισμού (και του Ευρωπαϊκού Έτους Τουρισμού). Τα μέτρα αυτά, όπως είναι η έκδοση σύστασης του Συμβουλίου για την τυποποιημένη ενημέρωση στα ξενοδοχεία όπως και την ασφάλεια κατά του κινδύνου πυρκαγιάς στα ξενοδοχεία πάρθηκαν με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κοινοτικές ενέργειες στον τομέα του Τουρισμού», που εκδόθηκε το 1986.

Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Στην πράσινη βίβλο επαναπροσδιορίζονται οι βασικοί στόχοι που αποτελούν αντικείμενο του σχεδίου δράσεων που έχει τεθεί σε εφαρμογή με βάση την απόφαση 92/491 ΕΟΚ της 13/07/92 και είναι:

- Βελτίωση των γνώσεων στον τομέα του τουρισμού και ενίσχυση της συνοχή των δράσεων
- Χρονικός καταμερισμός των διακοπών
- Διεθνείς δράσεις
- Οι τουρίστες ως καταναλωτές
- Πολιτιστικός τουρισμός
- Τουρισμός και περιβάλλον
- Αγροτικός τουρισμός
- Κοινωνικός τουρισμός
- Τουρισμός των νέων
- Κατάρτιση
- Προβολή σε τρίτες χώρες

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

**Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ -
ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ (ψήφισμα Ε.Κ 10^{ης} Απριλίου 1984)**

Λόγω των πολιτικών και πολιτιστικών συνεπειών του, των οικονομικών του αποτελεσμάτων στα ισοζύγια πληρωμών, στην απασχόληση και στην περιφερειακή ανάπτυξη, ο τουρισμός έχει ιδιαίτερη σημασία για την Κοινότητα. Από την πλευρά της, η Κοινότητα ενθαρρύνει ή θα μπορούσε να ενθαρρύνει τον τουρισμό με ορισμένες δράσεις ή πρωτοβουλίες: διευκόλυνση της διέλευσης των συνόρων, κοινωνική ασφάλιση των τουριστών των κρατών μελών, εναρμόνιση της ασφάλισης αυτοκινήτων και της παροχής τουριστικής συνδρομής καθώς και προστασία των συμφερόντων των τουριστών μέσα στην Κοινότητα.

Η διέλευση των ενδοκοινοτικών συνόρων

Πριν την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Ρώμης που ίδρυσε την ΕΟΚ, τα σύνορα αποτελούσαν αληθινούς φραγμούς στη διέλευση των ταξιδιωτών από το ένα κράτος στο άλλο: εξονυχιστικούς τελωνειακούς και αστυνομικούς ελέγχους, άφθονο χαρτοβασιλείο και μακριές ουρές αναμονής στους τελωνειακούς σταθμούς. Όλα αυτά κάθε άλλο παρά ενθάρρυναν τα ταξίδια στο εξωτερικό.

Πρέπει να παρατηρηθεί ότι το 1958 κατάσταση βελτιώθηκε αισθητά. Εξαφανίστηκαν οι δασμοί μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας, όπως επίσης και το χαρτοβασιλείο, τουλάχιστον για τους ταξιδιώτες που δε μεταφέρουν εμπορεύματα. Οι έλεγχοι όμως ακόμα ασκούνται από τις τελωνειακές υπηρεσίες και τη μεθοριακή αστυνομία. 25 χρόνια μετά την υπογραφή της συνθήκης της Ρώμης. Το ερώτημα παραμένει κατά πόσο η σημερινή κατάσταση είναι παραδεκτή ή συνιστά, από ορισμένες απόψεις, εμπόδιο για μια πιο δυναμική ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων.

Οι φορολογικοί φραγμοί

Από το 1996, βάσει σειράς οδηγιών, ένα σύστημα «ατελειών για τους ταξιδιώτες» που επιτρέπει στον τουρίστα όπως σε κάθε ταξιδιώτη να εισάγει εκτός από τα προσωπικά του είδη που μεταφέρει στις αποσκευές του, εμπορεύματα που έχει αποκτήσει σε άλλο κράτος μέλος. Ο τουρίστας, όμως δεν έχει την ελευθερία αυτή παρά μόνο μέσα στα όρια που καθορίζονται από το Συμβούλιο των Υπουργών, και η

ύπαρξη των ορίων αυτών μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο επίπεδο των απαιτούμενων διατυπώσεων κατά τη διέλευση των συνόρων.

Υπάρχει στενός σύνδεσμος μεταξύ του προορισμού των ατελειών και της έντασης των ελέγχων κατά τη διέλευση των συνόρων. Είναι αλήθεια ότι μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου διευκρινίζει ότι οι ταξιδιώτες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διαβεβαιώσουν σιωπηρά ή με απλή προφορική δήλωση ότι τηρούν τα όρια και τις προϋποθέσεις των ατελειών που έχουν εγκριθεί. Από αυτό προκύπτει η γενικευμένη πρακτική, σε όλα τα κράτη μέλη ενός δειγματοληπτικού ελέγχου. Αλλά είναι επίσης αναμφίβολο ότι ο ρυθμός των δειγματοληπτικών ελέγχων θα μπορούσε να είναι ελαστικότερος και περισσότερο αραιός αν οι ατέλειες ήταν ευρύτερες καθώς τότε ο κίνδυνος παραβάσεως θα ήταν φυσικά μειωμένος.

Για όλους αυτούς τους λόγους και για να καταστεί περισσότερο αισθητή στον κοινοτικό πολίτη, μέσω των πλεονεκτημάτων της κοινωνικής αγοράς, η ύπαρξη της Κοινότητας, είναι ουσιώδες να υιοθετήσει το Συμβούλιο της Επιτροπής που αποσκοπούν στην ύψωση των ορίων ατελειών αυτών. Ο στόχος αυτός αποτελεί τόσο περισσότερο πρωταρχικό στόχο όσο η πραγματική αξία των ατελειών μειώνεται καθημερινά από τον πληθωρισμό και την πτώση της αξίας των νομισμάτων και όσο, κατ' αυτόν τον τρόπο, μια από τις σημαντικότερες ελευθερίες του κοινοτικού πολίτη περιορίζεται στην πράξη όλο και περισσότερο.

Όσον αφορά τα προσωπικά είδη του τουρίστα, η κατάσταση όπως έχει σήμερα δεν θέτει μεγάλα προβλήματα. Σχετικά με τα μέσα μεταφοράς (ιδιωτικά αυτοκίνητα, τροχόσπιτα, σκάφη αναψυχής), εκκρεμεί στο Συμβούλιο πρόταση οδηγίας που προβλέπει την κατάρτιση όλων των διατυπώσεων. Ήδη σήμερα, τα περισσότερα κράτη μέλη δεν απαιτούν διατυπώσεις στον τομέα αυτό, όμως η εισαγωγή τροχόσπιτων για μεγαλύτερο από ορισμένο χρονικό διάστημα συνεχίζει να δημιουργείται πρόβλημα. Όσον αφορά τον προσδιορισμό του καταλόγου των αντικειμένων που αναγνωρίζεται ότι αποτελούν προσωπικά είδη του ταξιδιώτη, η πρακτική εξελίσσεται. Κατ' αυτόν τον τρόπο έχει καταστεί συνήθως να μεταφέρουν συσκευές τηλεοράσεως μέσα στο τροχόσπιτο ή συσκευές βίντεο μέσα στα αποσκευές. Στις περιπτώσεις αυτές οι δυσχέρειες επιλύονται κατά κανόνα με την προσαρμογή των διοικητικών πρακτικών, όταν υπεύθυνοι φορείς (παραδείγματος χάρη, λέσχες αυτοκινήτων) αναλαμβάνουν τις κατάλληλες ενέργειες ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών αρχών.

Τέλος, η εφαρμογή ενός άλλου κοινοτικού μέτρου μπορεί επίσης να επιφέρει στον τουρισμό: πρόκειται για την πρόταση οδηγίας που αφορά το κοινοτικό καθεστώς που εφαρμόζεται στα προϊόντα εφοδιασμού των πλοίων, αεροσκαφών και διεθνών σιδηροδρόμων.

Αστυνομικοί έλεγχοι

Ο έλεγχος της ταυτότητας των προσώπων που διέρχονται τα ενδοκοινοτικά σύνορα με ιδιωτικά οχήματα πραγματοποιείται γενικά δειγματοληπτικά. Οι διελεύσεις των συνόρων με αυτοκίνητα έχουν διευκολυνθεί σημαντικά από την κατάργηση του ελέγχου του διεθνούς δελτίου ασφάλισης των αυτοκινήτων (πράσινη κάρτα) σύμφωνα με την Οδηγία του Συμβουλίου της 24^{ης} Απριλίου 1972. η διαβίωση των αυτοκινητιστών στις χώρες που επισκέπτονται θα διευκολυνθεί επίσης με την εισαγωγή ενός κοινοτικού τύπου άδειας οδήγησης που αποφασίστηκε από την οδηγία του Συμβουλίου της 4^{ης} Δεκεμβρίου 1980.

Αντίθετα οι ταξιδιώτες που ταξιδεύουν σε άλλα μέσα μεταφοράς, υπόκεινται ακόμη σε αυστηρότερους αστυνομικούς ελέγχους. Πράγματι, εξακολουθούν να πραγματοποιούνται συστηματικοί έλεγχοι στην περίπτωση διέλευσης των συνόρων με σιδηρόδρομο, με λεωφορεία και πούλμαν καθώς και στα αεροσκάφη (δελτία αποβίβασης ή στα αεροδρόμια, παρά τις πολυάριθμες εκκλήσεις που έχουν απευθυνθεί στις κυβερνήσεις τόσο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και από την Επιτροπή.

Το επιχείρημα που επικαλούνται τα κράτη μέλη για τη διατήρηση των αστυνομικών ελέγχων στο εσωτερικό της Κοινότητας είναι πριν από όλα προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας (αγώνας εναντίον των της τρομοκρατίας και των εμπορών ναρκωτικών). Αλλά είναι δύσκολο να κατανοήσουν οι πολίτες της Κοινότητας τους λόγους των διαφορών του βαθμού ελέγχου που ασκείται ανάλογα με το χρησιμοποιούμενο μεταφορικό μέσο για τη μεταβίβαση από ένα κράτος σε άλλο. Μπορεί να αναρωτηθεί κανείς κατά πόσο δεν θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί η ενδεχόμενη απλούστευση των αστυνομικών ελέγχων για κάθε είδος ενδοκοινοτικής διέλευσης των συνόρων και για κάθε μεταφορικό μέσο. Η Επιτροπή πρότεινε στο Συμβούλιο σχετικό ψήφισμα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ήδη το Δεκέμβριο του 1974 οι αρχηγοί κρατών μελών ή κυβερνήσεων που συνήλθαν στο Παρίσι, είχαν αντιμετωπίσει τη δυνατότητα δημιουργίας ενώσεως διαβατηρίων που θα περιλάμβανε τρία βασικά στοιχεία: ενιαίο

διαβατήριο, κατάργηση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και ισότητα- μεταχείρισης των υπηκόων των κρατών μελών από τις τρίτες χώρες. Ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση ένωσης διαβατηρίων πραγματοποιήθηκε με το ψήφισμα του Συμβουλίου περί καθιέρωσης ενιαίου τύπου διαβατηρίου που τα κράτη μέλη άρχισαν να χορηγούν από 1^{ης} Ιανουαρίου 1985. Στο πολιτικό και ψυχολογικό επίπεδο, η σημασία του ενιαίου τύπου διαβατηρίου είναι μεγάλη διότι πρόκειται για το πρώτο έγγραφο που προορίζεται για όλους τους πολίτες των κρατών μελών που περιλαμβάνει αναφορά στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Συμπερασματικά, αν και έχουν πραγματοποιηθεί ορισμένες πρόοδοι, οι τελωνειακοί και αστυνομικοί έλεγχοι συνιστούν ακόμη εμπόδια για τον ενδοκοινοτικό τουρισμό. Βραχυπρόθεσμα, η υιοθέτηση εκ μέρους του Συμβουλίου στις 29 Ιουνίου 1982 της πρότασης της επιτροπής, η οποία ανεβάζει τα όρια της «ατέλειας των ταξιδιωτών» από 180 σε 210 ΕΑΜ, αποτελεί κάποια βελτίωση. Περαιτέρω η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει στο προσεχές μέλλον ένα μηχανισμό περιοδικής αύξησης του ορίου ατέλειας.

Εξάλλου καθώς υπάρχουν πάντα οι μεθοριακοί σταθμοί, θα ήταν ευκαίριο να προβλεφθούν στους ίδιους χώρους γραφεία τουριστικών πληροφοριών που θα παρείχαν πληροφορίες για τα ξενοδοχεία και το τουριστικό ενδιαφέρον των γύρω περιοχών και κυρίως θα πρόσθεταν ένα στοιχείο υποδοχής στα ενδοκοινοτικά σύνορα.

Περισσότερο μακροπρόθεσμα θα μπορούσε να υπάρξει μεγάλο όφελος αν καταφέρουμε να καθιερωνόταν μια «ένωση διαβατηρίων» μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας, στην περίπτωση δε αυτή ο έλεγχος των προσώπων θα διενεργείτο στα εξωτερικά σύνορα, όπως ήδη συμβαίνει και στις χώρες της Μπενελούξ στο πλαίσιο της συμβάσεως του 1960.

Η κοινωνική ασφάλιση των τουριστών

Οι κανονισμοί του Συμβουλίου που αφορούν τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των διακινούμενων εργαζομένων είτε είναι μισθωτοί είτε μη μισθωτοί είτε συνταξιούχοι καθώς και των μελών της οικογένειάς τους εφαρμόζονται στους τουρίστες που είναι υπήκοοι των κρατών μελών. Σύμφωνα με τους κανονισμούς αυτούς, οι τουρίστες (συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που είναι σε διακοπές ή που επισκέπτονται τους συγγενείς τους) θεωρούνται ως διακινούμενοι εργαζόμενοι και έχουν το δικαίωμα να τους παρέχονται ιατρικές υπηρεσίες υπό τον όρο ότι έχουν

το δικαίωμα για παρόμοιες υπηρεσίες δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι ασφαλισμένοι. Το δικαίωμα κατοχυρώνεται με την έκδοση «πιστοποιητικού δικαιώματος» από το δικό τους οργανισμό ασφάλισης ασθενειών πριν από την αναχώρησή τους ώστε να μπορούν να το υποβάλλουν, εάν υπάρξει ανάγκη σε έναν οργανισμό ασφάλισης ασθενειών άλλου κράτους. Πρέπει λοιπόν οι ταξιδιώτες να εφοδιάζονται με το έντυπο αυτό πριν αναχωρήσουν από τη χώρα τους.

Οι κανονισμοί προβλέπουν ότι οι καλυπτόμενες κατηγορίες προσώπων μπορούν να τύχουν επειγουσών ιατρικών υπηρεσιών – παρακολούθηση από ένα παθολόγο ή ειδικό γιατρό, φάρμακα, οδοντιατρική, νοσοκομειακή περίθαλψη, κλπ., - σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και την πρακτική του κράτους μέλους που παρέχει τις υπηρεσίες καθώς και των παροχών σε μετρητά που μπορεί να δικαιούνται (ασθένεια, μητρότητα, κλπ.). Υπό τον όρο λοιπόν ότι είναι κάτοχοι του εντύπου E111, οι τουρίστες δεν θα πρέπει να αντιμετωπίσουν πρόβλημα αν αρρωστήσουν ή α είναι θέμα ατυχήματος σε άλλη χώρα της Κοινότητας. Τούτο αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο πλεονέκτημα του ενδοκοινοτικού τουρισμού σε σχέση με τον τουρισμό σε τρίτες χώρες.

Η πείρα πάντως έδειξε ότι μεγάλος αριθμός τουριστών αγνοούν ή δεν αντιλαμβάνονται σωστά τις διοικητικές διατάξεις που διέπουν την εφαρμογή των κοινοτικών κανονισμών, ενώ αποκτούν ευχερώς πληροφορίες σχετικά με τις ιδιωτικές ασφάλειες. Η Επιτροπή εξετάζει με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών την εφαρμογή νέων απλουστεύσεων και ελαστικότερων διαδικασιών. Θα αναληφθεί επίσης εκστρατεία πληροφόρησης του κοινού εκ μέρους της Επιτροπής.

Η ασφάλιση των αυτοκινήτων και η παροχή τουριστικής συνδρομής.

Η ανάπτυξη του τουρισμού κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ειδικευμένων επιχειρήσεων που καλύπτουν σειρά ολόκληρη ατυχημάτων τα οποία μπορούν να συμβούν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Οι λέσχες αυτοκινήτων διευρύνουν επίσης τον τομέα δραστηριότητας τους προσφέροντας πέρα από τις υπηρεσίες οδικής βοήθειας και άλλες υπηρεσίες. Η τουριστική συνδρομή μπορεί να παρασχεθεί υπό τη μορφή υλικών υπηρεσιών (οδική βοήθεια, επαναπατρισμός σε περίπτωση ατυχήματος) για τις οποίες αυτός που παρέχει τις υπηρεσίες χρησιμοποιεί αποκλειστικά το δικό του προσωπικό και υλικό.

Μπορεί εξάλλου να έχει τη μορφή μιας πραγματικής ασφάλισης. Η πρόταση οδηγίας «τουριστική συνδρομή» που η Επιτροπή διαβίβασε στο συμβούλιο στις 13 Ιανουαρίου 1981, είχε σκοπό να υποβάλλει τις διάφορες δραστηριότητες των επιχειρήσεων παροχής συνδρομής που έχουν χαρακτήρα ασφάλισης στους κανόνες ελέγχου που προβλέπονται από την οδηγία του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουλίου 1973 (συντονισμός της ασφάλισης ζημιών) για τις επιχειρήσεις ασφαλίσεων και κατά συνέπεια να εναρμονίσει τους όρους παροχής τουριστικής συνδρομής μέσα στην Κοινότητα.

Για να περιοριστούν ορισμένες αποκλίσεις που εξακολουθούν να υφίστανται μεταξύ των συστημάτων ασφάλισης ΑΕ (αστικής ευθύνης) των αυτοκινήτων, που είναι υποχρεωτική στα διάφορα κράτη μέλη, και με τη μέριμνα να εξασφαλιστεί στα θύματα αυτοκινητικών ατυχημάτων ισοδύναμη προστασία σε όλα τα κράτη μέλη, η επιτροπή έχει επίσης διαβιβάσει στο Συμβούλιο, στις 7 Αυγούστου 1980, πρόταση σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία των αυτοκινήτων οχημάτων.

Τέλος μια σύσταση της Επιτροπής της 8^{ης} Ιανουαρίου 1981 σχετικά με την επιτάχυνση της εκκαθάρισης των ατυχημάτων, στο πλαίσιο της ασφάλισης της αστικής ευθύνης από αυτοκίνητα, έχει ως αντικείμενο να διευκολυνθεί η κοινοποίηση, σε περίπτωση ατυχήματος, των αστυνομικών εκθέσεων και άλλων εγγράφων που είναι αναγκαία για την πληρωμή των αποζημιώσεων στους ασφαλιστές που έχουν να καλύψει τον αυτοκινητιστή εναντίον των κινδύνων αστικής ευθύνης από αυτοκίνητα.

Προστασία των συμφερόντων των τουριστών

Στο πλαίσιο της πολιτικής που αφορά την πληροφόρηση και την προστασία των καταναλωτών, η Επιτροπή ανέλαβε ορισμένο αριθμό μελετών που αφορούν τον τουρισμό και ειδικότερα, τις υπηρεσίες που παρέχονται από τα πρακτορεία ταξιδιών και τους tour operators στους καταναλωτές. Έχει πρώτα απ' όλα μελετήσει τη Διεθνή Σύμβαση για τη συμφωνία ταξιδιού (CCV), που καταρτίστηκε το 197, αλλά η οποία σήμερα δεν εφαρμόζεται μέσα στην ΕΟΚ παρά μόνο στο Βέλγιο και στην Ιταλία. Η σύμβαση αυτή είναι πράγματι αρκετά ατελής και το διεθνές ινστιτούτο για την ενοποίηση του ιδιωτικού δικαίου που την έχει επεξεργασθεί, έχοντας συνείδηση των σχετικών κενών, προέβλεπε το 1980 την αναθεώρησή της.

Εξάλλου η Επιτροπή ανέθεσε σε εμπειρογνώμονες την επεξεργασία δυο μελετών: η μια για την «ευθύνη των tour operators και των πρακτόρων ταξιδίων», η άλλη για την ευρωπαϊκή αγορά των ταξιδίων και κατ' αποκοπή. Η δεύτερη αυτή μελέτη έδειξε ότι υπάρχει ένα αξιοσημείωτο ποσοστό δυσαρεστημένων αγοραστών, που οφείλεται σε ορισμένο μέτρο στη μη τήρηση των όρων της σύμβασης που συνήφθη με τον πράκτορα ταξιδίων, καθώς και στις απατηλές περιγραφές που περιέχονται στα φυλλάδια των οργανωτών ταξιδίων, ιδίως: η αύξηση της τιμής μετά την κράτηση της θέσης, η μεταβολή των προσφερόμενων υπηρεσιών (π.χ. αλλαγή ξενοδοχείου ή ώρες αναχώρησης της πτήσης), τα καταλύματα που είναι καμιά φορά ελάχιστα ικανοποιητικά, η καταβολή ποινών σε ορισμένες περιπτώσεις ακύρωσης της κράτησης, η έλλειψη οριοθέτησης των ευθυνών μεταξύ των προσώπων που παρέχουν τις υπηρεσίες. Σαν συνέχεια των μελετών αυτών, η Επιτροπή σκέπτεται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχέδιο οδηγίας πλαισίου για την προστασία των καταναλωτών στον τομέα των κατ' αποκοπή ταξιδίων. Η οδηγία αυτή θα προβλέπει ορισμένες βασικές αρχές, οι οποίες θα εφαρμόζονται στα κράτη μέλη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασχολήθηκε κατ' επανάληψη με την ασφάλεια των ξενοδοχείων. Λαμβάνοντας υπόψη τα κενά που υπήρχαν στις εθνικές νομοθεσίες, ζητούσε την επεξεργασία κοινοτικής οδηγίας που θα κάλυπτε ορισμένα από τα κενά αυτά, ιδίως την ανάρτηση οδηγιών, την προμήθεια πυροσβεστήρων και την επισήμανση των εξόδων κινδύνου. Η Συμβουλευτική Επιτροπή των Καταναλωτών διατύπωσε από την πλευρά της, το Δεκέμβριο του 1981, γνώμη στην οποία υπογραμμίζει την ανάγκη μιας κοινοτικής δράσης στον τομέα αυτό. Έχει ζητήσει από την Επιτροπή να ενσκήψει στο πρόβλημα αυτό και να επεξεργαστεί κατά προτεραιότητα έναν κώδικα.

Υπό το πρίσμα αυτό, η Επιτροπή συνδυάζει να μελετήσει και να διατυπώσει προτάσεις σχετικά με τα μη διαρθρωτικά θέματα της ασφάλειας στα ξενοδοχεία, όπως π.χ.: την εκπαίδευση του προσωπικού στις τεχνικές πρόληψης της πυρκαγιάς που χρησιμοποιούνται στα ξενοδοχεία και την περιοδική διενέργεια ελέγχων από ειδικευμένο προσωπικό.

Για την προστασία των ταξιδιωτών μέσα στην Κοινότητα θα έπρεπε τέλος να γίνουν ενέργειες εναντίον των παραπλανητικών διαφημίσεων και να γενικευθεί η ανάρτηση στην πρόσοψη των ξενοδοχείων των τιμών και ορισμένων πληροφοριών με όσο γίνεται συχνότερη προσφυγή στη χρησιμοποίηση συμβόλων.

Το πλαίσιο εργασίας των τουριστικών επαγγελματιών

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν ενθάρρυνε απλώς τον τουρισμό με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό της αλλά δημιούργησε και κοινή αγορά των τουριστικών υπηρεσιών, επιτρέποντας σε οικονομικούς παράγοντες να εγκαθίστανται ελεύθερα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος και να παρέχουν ελεύθερα τις υπηρεσίες τους. Μπορεί ακόμα να βελτιώσει σημαντικά το πλαίσιο εργασίας των επαγγελματιών του τουρισμού, επιτυγχάνοντας την προσέγγιση των επιπέδων κατάρτισης τους και την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων τους και με την ενίσχυση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο. Μπορεί, τέλος να αναζητήσει από κοινού με τα κράτη μέλη λύσεις στο πρόβλημα της χρονικής κατανομής των διακοπών, των φορολογικών προβλημάτων και των ενεργειακών προβλημάτων που απασχολούν τον κόσμο του τουρισμού.

Δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερη παροχή τουριστικών πληροφοριών

Οι δυο αυτές ελευθερίες που αναφέρονται στην άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων εκ μέρους των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους αποτελούν θεμελιώδες στοιχείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Περιλαμβάνουν την πρόσβαση στις μη μισθωτές δραστηριότητες και την άσκησή τους, καθώς και τη σύσταση και διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών, υπό τους όρους που οφείλουν να τηρήσουν βάσει της σχετικής νομοθεσίας και οι υπήκοοι της χώρας εγκατάστασης.

Η εξομοίωση των άλλων πολιτών της Κοινότητας με τους υπηκόους του κράτους υποδοχής αποτελεί πλέον αναγνωρισμένη αρχή, ιδιαίτερα όσον αφορά τις δραστηριότητες του τομέα του τουρισμού και κατά συνέπεια δεν χρειάζεται να θεσπιστούν ειδικές διατάξεις. Πράγματι, δυο αποφάσεις του Δικαστηρίου (οι αποφάσεις *Reyners* και *Van Binsberg*, που εκδόθηκαν το 1974) αναγνώρισαν την άμεση ισχύ των διατάξεων της συνθήκης των σχετικών με το δικαίωμα εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Κατά συνέπεια, κάθε πολίτης κράτους μέλους διαθέτει ατομικό και προστατευόμενο από τη συνθήκη δικαίωμα να εγκατασταθεί και

να ασκήσει ανεξάρτητες δραστηριότητες σε οποιοδήποτε κράτος μέλος με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους της χώρας υποδοχής. Δεδομένου ότι οι κοινοτικοί κανόνες υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης, κάθε πολίτης χώρας της κοινότητας που αντιμετωπίζει συμπεριφορά που συνιστά διακριτική μεταχείριση μπορεί να διεκδικήσει τα δικαιώματά του ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

Εντούτοις ορισμένα κράτη μέλη εξαρτούν την πρόσβαση σε ένα επάγγελμα υπό λιγότερο ή περισσότερο αυστηρές προϋποθέσεις, οι οποίες αφορούν εγγυήσεις εντιμότητας ή πρακτικές και θεωρητικές γνώσεις που μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων. Οι διαφορές των εθνικών αυτών ρυθμίσεων μπορούν αν παρεμβάλλουν εμπόδια στην ελευθερία εγκαταστάσεως και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Για να υπερπηδηθούν τα εμπόδια αυτά εκδόθηκαν πολλές κοινοτικές οδηγίες που καλύπτουν διάφορες επαγγελματικές δραστηριότητες. Δυο οδηγίες αφορούν ειδικότερα τις δραστηριότητες του τομέα του τουρισμού. Η πρώτη είναι η οδηγία του Συμβουλίου της 15^{ης} Οκτωβρίου 1968 σχετικά με της μη μισθωτές δραστηριότητες εστιατορίων και καταστημάτων κατανάλωσης ποτών, επιπλωμένων ξενοδοχείων και παρεμφερών καταστημάτων, καθώς και με τους χώρους κατασκήνωσης. Η δεύτερη είναι η οδηγία του Συμβουλίου της 16^{ης} Ιουνίου 1975.

Μεταφορές και τουρισμός

Τουρισμός σημαίνει μεταφορές. Πράγματι, εφόσον η τουριστική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα μετακίνησης, οι δραστηριότητες στον τομέα των μεταφορών έχουν μεγάλη σπουδαιότητα για τον τουρισμό. Από την άποψη αυτή, η Κοινότητα έχει ήδη πραγματοποιήσει πολλά για τον τουρισμό. Η οικονομική ολοκλήρωση είχε μια σημαντική επίδραση επί των επικοινωνιών στο εσωτερικό της Κοινότητας. Οι οδικές, σιδηροδρομικές και αεροπορικές συνδέσεις προσαρμόζονται ολοένα και περισσότερο στις ανάγκες της ευρωπαϊκής ηπείρου και αυτοκινητόδρομοι δεν σταματούν πλέον μερικά χιλιόμετρα πριν από τα σύνορα, ώστε να δημιουργούνται σημεία κυκλοφοριακής συμφόρησης όπως συνέβαινε στο παρελθόν. Οπωσδήποτε, υπάρχουν ακόμα πολλά που πρέπει να γίνουν όπως υποδεικνύεται και στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 1979 σχετικά με το ρόλο της Κοινότητας στην ανάπτυξη των έργων υποδομής και μεταφορών. Ωστόσο, δεν πρέπει

να παραγνωρίζεται η σημασία των επιτευγμάτων που αφορούν τους διάφορους τρόπους μεταφοράς.

Οδικές επιβατικές μεταφορές

Η ελευθέρωση της πρόσβασης στην αγορά των οδικών μεταφορικών είναι ένας από τους στόχους της κοινοτικής πολιτικής επί των μεταφορών. Ήδη από τον Ιούλιο του 1966 ο κανονισμός αριθμ. 117/66/ΕΟΚ περί θεσπίσεως κοινών κανόνων για τις διεθνείς οδικές επιβατικές μεταφορές με πούλμαν και λεωφορεία εξαιρούσε από κάθε άδεια μεταφοράς εκ μέρους των κρατών μελών άλλων από αυτά που είναι εγγεγραμμένο το όχημα, τις έκτακτες γραμμές μεταφοράς επιβατών με πούλμαν και λεωφορεία. Δεδομένου ότι οι έκτακτες γραμμές είναι γραμμές με χαρακτήρα έντονα τουριστικό, ο κανονισμός αριθμ. 117/66/ΕΟΚ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του ενδοκοινοτικού τουρισμού.

Ο κανονισμός ΕΟΚ αριθμ. 517/72 της 28^{ης} Φεβρουαρίου 1972 θέσπιζε κοινούς κανόνες για τις τακτικές και ειδικές γραμμές με λεωφορεία και πούλμαν μεταξύ των κρατών μελών. Ο κανονισμός κατέστησε ομοιόμορφες τις διαδικασίες σύνταξης και έκδοσης των αδειών εκμετάλλευσης των γραμμών αυτών και προέβλεψε ενιαία μέσα ελέγχου, τα οποία επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να παρακολουθούν την εξέλιξη της αγοράς και να λαμβάνουν τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκτίμηση των αιτήσεων εκμετάλλευσης των γραμμών αυτών. Το Συμβούλιο, με τον Κανονισμό της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1977 περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 517/72, απλούστευσε εξάλλου και τις διοικητικές διατυπώσεις που πλήττουν τις τακτικές γραμμές που συνδέουν τις λιμενικές ζώνες που εξυπηρετούνται από θαλάσσια τακτική γραμμή.

Επιπλέον το Συμβούλιο στις 28 Φεβρουαρίου 1972 με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθμ. 516/72 θέσπισε κοινούς κανόνες για τις γραμμές τύπου σαΐτας με πούλμαν και λεωφορεία μεταξύ των κρατών μελών. Ο εν λόγω κανονισμός είναι και αυτός πολύ σημαντικός για τον τουρισμό, διότι οι γραμμές τύπου σαΐτας είναι αυτές που οργανώνονται για τη μεταφορά σε πολλαπλά ταξίδια μετάβασης και επιστροφής από ένα σταθερό τόπο αφετηρίας προς ένα σταθερό τόπο προορισμού, επιβατών οι οποίοι προηγουμένως συγκρατούνται σε ομάδες.

Όσο αφορά το εξωτερικό και ιδίως τις έκτακτες διεθνείς οδικές γραμμές, μεταφοράς επιβατών που διενεργούνται με πούλμαν ή με λεωφορεία, η συμφωνία που υπεγράφη το Μάιο του 1982 μεταξύ της Κοινότητας της Αυστρίας, της Ελβετίας, της Ισπανίας, της Νορβηγίας, της Πορτογαλίας, της Σουηδίας, της Τουρκίας, της Φιλανδίας (ASOR) θα έχει επίσης ένα θετικό αποτέλεσμα για τον τουρισμό μεταξύ των χωρών αυτών. Η εν λόγω συμφωνία αποσκοπεί στην εξάλειψη των διαφορών που υφίστανται μεταξύ των διοικητικών καθεστώτων, στη διευκόλυνση και στην ορθολογική οργάνωση των γραμμών αυτών και στην απλούστευση των ελέγχων. Με την ελευθέρωση των διοικητικών καθεστώτων, η συμφωνία αυτή παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη του τουρισμού. Αποτελεί το πρώτο μέτρο στο πεδίο αυτό που ξεπερνάει τα γεωγραφικά σύνορα της Κοινότητας και ορίζει δεσμευτικούς κανόνες και για τρίτες χώρες.

Σιδηροδρομικές επιβατικές μορφές

Τα ευρωπαϊκά δίκτυα καταβάλλουν διαρκείς και έντονες προσπάθειες για τη βελτίωση της προσφοράς τους σε θέματα διεθνούς μεταφοράς επιβατών με την αύξηση της εμπορικής ταχύτητας, τη βελτίωση της άνεσης και της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρονται προς την πελατεία και με την πύκνωση της συχνότητας των αμαξοστοιχιών και τη δημιουργία άμεσων σχέσεων. Στον τομέα της προσφοράς «επιβάτες» πρέπει να αναφερθούν: οι αμαξοστοιχίες που συνδυάζουν και τη μεταφορά επιβατικών οχημάτων (ΤΑΑ), καθώς και οι εποχιακές αμαξοστοιχίες.

Σε σύγκριση με την προπολεμική περίοδο, η τουριστική αγορά χαρακτηρίζεται από τη διερεύνηση της προς τα σχετικά λιγότερο προνομιούχες κατηγορίες εργαζομένων, γεγονός στο οποίο οφείλεται κυρίως και η θεαματική εξέλιξη των ταξιδίων.

Η τουριστική πελατεία βρίσκεται τώρα σε ολόκληρο το φάσμα των τιμολογίων των σιδηροδρόμων προσφορά η οποία είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες της εάν πρόκειται για ταξίδια ατομικά, οικογενειακά ή ομαδικά. Αξίζει ιδίως να αναφερθούν: ο τύπος EURAIL για την υπερατλαντική πελατεία: οι εκπτώσεις της τάξεως του 40% για το ατομικό εισιτήριο καθ' ομάδες (σύστημα BIGE) και η συνδρομή με κατ' αποκοπή ποσό για τους ηλικιωμένους όσο και για τη νεολαία. (τύπος INTER-RAIL).

Ψήφισμα του Συμβουλίου της 15^{ης} Δεκεμβρίου 1981, προβλέπει μεταξύ άλλων την ανάπτυξη των ταχειών διεθνών επιβατικών γραμμών, πράγμα που θα μπορούσε να αποβεί σε όφελος του τουρισμού. Η επιτροπή μελετά επιπλέον το ενδεχόμενο να ενισχύσει τις συμπληρωματικές ενέργειες που αναλαμβάνουν οι σιδηρόδρομοι με στόχο να καταστήσουν ελκυστικότερες τις επιβατικές γραμμές τους (στενότερη συνεργασία με τα πρακτορεία ταξιδιών, διαμόρφωση των εγκαταστάσεων των χώρων υποδοχής μέσα και γύρω από τους σταθμούς).

Αεροπορικές μεταφορές και τουρισμός

Η Επιτροπή, στο υπόμνημα της 4^{ης} Ιουλίου 1979 για τη συμβολή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην ανάπτυξη των υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών, διατύπωνε την παρατήρηση ότι το γενικό επίπεδο τιμολογίων των τακτικών αεροπορικών γραμμών ήταν ιδιαίτερα υψηλό και ότι οι ιδιώτες επιβάτες δεν διέθεταν αρκετές εναλλακτικές λύσεις. Μολονότι η μεταφορά με αεροσκάφη «charter» έχει κατακτήσει σημαντικό μέρος στις ενδοκοινοτικές συνδέσεις και το γεγονός αυτό είχε αρχίσει να δημιουργεί ένα ανταγωνισμό τιμών μεταξύ των εταιρειών charter, δεν δημιουργήθηκαν τελικά συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των εταιρειών που πραγματοποιούν τακτικές πτήσεις στην Ευρώπη. Οι εταιρείες αυτές βάσιζαν πάντοτε την τιμολογιακή πολιτική τους κυρίως στα επαγγελματικά ταξίδια, για τα οποία οι τιμές δεν αποτελούν κατ' ανάγκη καθοριστικό παράγοντα, ενώ τυχόν μείωση των τιμών θα ήταν ενδεχομένως δυνατό να προσελκύσει και άλλους επιβάτες με αποτέλεσμα την πλήρωση των θέσεων των αεροσκαφών.

Η Επιτροπή με γνώμονα τη βελτίωση των υπηρεσιών των αεροπορικών μεταφορών στην Κοινότητα και την πληρέστερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων των χρησιμοποιούντων, συνιστούσε τη δημιουργία αποτελεσματικού διευρωπαϊκού δικτύου το οποίο παρακάμπτοντας τους εθνικούς φραγμούς θα πρόσφερε στις διάφορες κατηγορίες των χρησιμοποιούντων όσο το δυνατόν χαμηλότερες τιμές. Προς το σκοπό αυτό το υπόμνημα περιλάμβανε προτάσεις αλλαγών της τιμολογιακής δομής των τακτικών γραμμών που θα έδιναν την ευκαιρία να αρχίσουν αν ισχύουν περισσότερο ενδιαφέρουσες τιμές για την αγορά των ταξιδιών αναψυχής και των διαπεριφερειακών μεταφορών.

Στο Συμβούλιο ευρίσκονται υπό μελέτη δυο προτάσεις οι οποίες αφορούν άμεσα τους τουρίστες: η πρόταση οδηγίας περί των τιμών των τακτικών πτήσεων

μεταξύ κρατών μελών της 26^{ης} Οκτωβρίου 1981 και η πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου που αφορά την άδεια για την εκτέλεση των τακτικών αεροπορικών διαπεριφερειακών γραμμών για τη μεταφορά επιβατών, την αποστολή ταχυδρομικών δεμάτων καθώς και το ναύλο μεταξύ κρατών μελών της 27^{ης} Νοεμβρίου 1980. Η πρώτη πρόταση έχει μεταξύ άλλων σαν στόχους την αύξηση της διαφάνειας στον τομέα της τιμολόγησης, το να καταστεί περισσότερο εύκαμπτη η διαδικασία τιμολόγησης καθώς και την αύξηση του περιθωρίου πρωτοβουλίας που διέθεταν οι αεροπορικές εταιρείες στον τομέα αυτόν, ενδιαφέρει τους τουρίστες οι οποίοι αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στην εύκαμπτη και εξατομικευμένη παροχή υπηρεσιών. Η δεύτερη πρόταση αποσκοπεί στη βελτίωση της αεροπορικής εξυπηρέτησης των περιοχών και την τόνωση του ανταγωνισμού, γεγονός το οποίο θα έχει σημαντική επίδραση επί των τουριστικών μεταφορών.

Έργα υποδομής των μεταφορών

Δεν είναι ανάγκη να επιμείνουμε επί μακρόν για τη σημασία που έχουν για τον τουρισμό τα έργα υποδομής των μεταφορών. Η μεγάλη μάζα των τουριστών χρησιμοποιεί τους δρόμους και τους αυτοκινητόδρομους για να μεταβεί στους τόπους διακοπών στο βουνό και στη θάλασσα. Με τους δρόμους και τους αυτοκινητόδρομους μπορεί αν επιτευχθεί η αποσυμφόρηση ορισμένων τόπων κατ'εξοχή τουριστικών ή τόπων διακοπών και να δοθεί παράλληλα η ευκαιρία να αναπτυχθούν τουριστικά άλλοι τόποι και περιοχές της Κοινότητας.

Πολλά χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας παρεμβαίνουν ήδη στη χρηματοδότηση των έργων υποδομής των μεταφορών: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το νέο κοινοτικό μέσο (NKM), οι επιδοτήσεις επιτοκίων που προσφέρονται σε ορισμένα κράτη τα οποία συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα και ιδίως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία μόνη της συμμετέσχε στη χρηματοδότηση και κατασκευή περισσότερων από 1600 χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομων στην Κοινότητα. Ωστόσο, τα επιμέρους κριτήρια στα οποία βασίζεται η χρησιμοποίηση των εν λόγω μέσων εμποδίζουν ενίοτε την παρέμβασή τους υπέρ των έργων υποδομής των μεταφορών, ιδίως στις ανεπτυγμένες περιοχές της Κοινότητας, που είναι αυτές από τις οποίες διοχετεύεται η μεγάλη ροή του ενδοκοινοτικού τουρισμού.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή στην ανακοίνωση της του Νοεμβρίου του 1979, που αναφέρεται παραπάνω σχετικά με την ανάπτυξη των έργων

υποδομής των μεταφορών προτείνει να δημιουργηθεί ειδικό μέσο για τα έργα υποδομής των μεταφορών, δηλαδή στήριξη που να αντιστοιχεί ακριβώς στις ανάγκες κάθε σχεδίου που παρουσιάζει κοινοτικό ενδιαφέρον. Το ειδικό χρηματοδοτικό μέσο είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της πολιτικής που συνιστά η Επιτροπή στον τομέα των έργων υποδομής των μεταφορών.

Οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι της εν λόγω πολιτικής είναι: ο εντοπισμός των σημείων κυκλοφοριακής συμφόρησης που είναι δυνατόν να παρακωλύουν την επικοινωνία μεταξύ των κρατών μελών, ο εντοπισμός των προγραμμάτων επενδύσεων που παρουσιάζουν κοινοτικό ενδιαφέρον, οι διεθνείς σχέσεις μεταφορών μεταξύ σημαντικών κέντρων, οι σχέσεις μεταφορών που επηρεάζονται από φυσικά εμπόδια. Η Επιτροπή μελετά δυο πράγματα που έχουν προτεραιότητα: τη σταθερή σύνδεση μεταξύ της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου και τον αυτοκινητόδρομο που θα συνέδεε τη Γερμανία με την Ελλάδα μέσω της Αυστρίας και της Γιουγκοσλαβίας. Είναι προφανές το άμεσο ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για τον ενδοκοινοτικό τουρισμό οι εν λόγω στόχοι της πολιτικής στον τομέα των έργων υποδομής.

Περιφερειακή ανάπτυξη και τουρισμός

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πεπεισμένη για την αναγκαιότητα να μειωθούν οι διαφορές που υφίστανται μεταξύ των διάφορων περιοχών και να παρασταθεί με όλα τα μέσα που διαθέτει στους γεωργούς της, διαβλέπει, με την ενίσχυση του τουρισμού, τη δυνατότητα να συμβάλλει στην ανάπτυξη των περιοχών που παρουσιάζουν αδυναμίες και που έχουν τουριστικό ενδιαφέρον. Διαβλέπει επίσης ότι το εισόδημα των γεωργών που θα επιθυμούσαν να επωφεληθούν από τον τουρισμό παράλληλα με τις βασικές τους ασχολίες θα μπορούσε με τον τρόπο αυτό να ενισχυθεί. Προς το σκοπό αυτό η Κοινότητα συμμετέχει οικονομικά σε δυο τρόπους δράσεων:

- Δράσεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων στις μειονεκτούσες ζώνες και περιοχές της κοινότητας, οι οποίοι χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης και
- Δράσεις ενίσχυσεως του αγροτικού τουρισμού που χρηματοδοτούνται από την ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Προσανατολισμού. Οι εν λόγω δράσεις,

αντίθετα από τις προηγούμενες, καλύπτουν το σύνολο της κοινότητας αλλά αφορούν αποκλειστικά και μόνο τον αγροτικό τουρισμό.

Παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης

Η Κοινότητα στο πλαίσιο της περιφερειακής της πολιτικής αναγνωρίζει ότι ο τουρισμός είναι ένας από τους οικονομικούς τομείς που είναι σε θέση να συμβάλει στην ανάπτυξη των περιοχών που παρουσιάζουν αδυναμίες. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) παρεμβαίνει κατά συνέπεια στον τομέα αυτόν με το τμήμα του «υπο ποσόστωση» το οποίο δρα βάσει συστήματος εθνικών ποσοτώσεων και το οποίο επιτρέπει στην Κοινότητα να αυξάνει τα οικονομικά μέσα των δραστηριοτήτων περιφερειακής ανάπτυξης των κρατών μελών. Οι αιτήσεις συνδρομής του ταμείου υποβάλλονται από τις εθνικές αρχές οι οποίες έχουν προβεί προηγουμένως σε προεπιλογή των επιλέξιμων προγραμμάτων.

Ενιαίος Φορέας ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητες του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις.

1.α) Η παρ. ΙΒ του άρθρου 2 του Ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α) αντικαθίστανται ως ακολούθως:

Β. Μη κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα

α) Τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις η εγκαταστάσεις

β) Ενοικιαζόμενα δωμάτια σε συγκρότημα μέχρι 10 δωματίων

γ) Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα

β) Μετά τη Παρ. ΙΒ του άρθρου 2 του Ν. 2160/1993 προστίθεται παρ. ΙΓ που έχει ως ακολούθως:

Γ. Χώροι οργανωμένης κατασκήνωσης με ή χωρίς οικίσκους

γ) Στο τέλος της παρ. 12 του άρθρου 4 του Ν. 2160/1993 προστίθενται τα ακόλουθα:

Εκτός της άνω ποινής οι παραβάτες καταβάλλουν διοικητικά πρόστιμα ύψους 150€ κατ' εξαίρεση., επιβάλλεται και εισπράττεται από τον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης στα διοικητικά όρια του οποίου πραγματοποιείται η παράβαση των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

2. α) Καθιερώνεται ειδικό σήμα ποιότητας για την Ελληνική Κουζίνα που χορηγείται σε κάθε μορφής κέντρα εστίασης και αναψυχής. Με το ειδικό αυτό σήμα πιστοποιείται ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση προσφέρει ένα ικανοποιητικό επίπεδο

εδεσμάτων ελληνικής κουζίνας σε συνδυασμό με αντίστοιχα ικανοποιητικό επίπεδο συνολικής παροχής υπηρεσιών, που ελέγχεται από το ειδικό συλλογικό όργανο της περ. γ' της παρούσας παραγράφου.

β) το ειδικό σήμα χορηγείται με απόφαση του Ε.Ο.Τ., ύστερα από σχετική αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης.

γ) με απόφαση του Υπουργείου Ανάπτυξης η οποία εκδίδεται μετά γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Τ. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης του Ειδικού σήματος, η διάρκεια ισχύος του, τα ειδικά συλλογικά όργανα ελέγχου της ποιότητας των εδεσμάτων και της συνολικής προσφοράς των υπηρεσιών, οι διαδικασίες ελέγχου, οι λόγοι και η διαδικασία ανάκλησης της απόφασης χορήγησης του Ειδικού Σήματος και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Στα ειδικά συλλογικά όργανα της παραγράφου αυτής είναι δυνατόν να μετέχουν εκπρόσωποι φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

δ) Με τη απόφαση χορήγησης του Ειδικού Σήματος της παρούσας παραγράφου είναι δυνατό να εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις που ορίζονται με την υπουργική απόφαση της περ. γ' τις οποίες καλείται να τηρήσει η επιχείρηση προκειμένου να διατηρήσει το Ειδικό Σήμα σε όλη τη διάρκεια ισχύος του, να τίθενται προθεσμίες πληρωμής των προϋποθέσεων αυτών και να ορίζονται πρόσθετοι έλεγχοι.

ε) Αποκλείεται οποιαδήποτε ευθύνη του Ε.Ο.Τ. για αποζημίωση τρίτων από τη χορήγηση του Ειδικού Σήματος.

3. α) Κάθε επάγγελμα, η άσκηση του οποίου πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο και δεν προϋποθέτει επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά συνιστά εκμίσθωση εξαρτημένης εργασίας υπηρεσιών ή έργου προς τουριστική επιχείρηση ή απευθείας προς τουρίστες ημεδαπούς ή αλλοδαπούς, είναι δυνατόν αν χαρακτηρίζεται τουριστικό επάγγελμα και να υπάγεται στην εποπτεία του Ε.Ο.Τ. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ. η οποία εκδίδεται μετά σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Τ. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να υπάγονται στα τουριστικά επαγγέλματα και να προσδιορίζονται εννοιολογικά και άλλα είδη τουριστικών επαγγελμάτων, εκτός εκείνων τα οποία ρυθμίζονται ήδη από ισχύουσες διατάξεις.

β) Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης που εκδίδεται μετά από γνώμη του Ειδικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ., ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα προσόντα, τα

δικαιολογητικά, οι σχετικές αρμοδιότητες των οργάνων του Ε.Ο.Τ. και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη χορήγηση άδεια άσκησης των τουριστικών επαγγελμάτων της προηγούμενης παραγράφου και την άσκηση εποπτείας του Ε.Ο.Τ. σε αυτά.

4. Η διάταξη του εδαφίου β' της παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν. 2160/1993 αντικαθιστάται ως ακολούθως:

β) Τουριστικές επιχειρήσεις οποιασδήποτε κατηγορίας και λειτουργικής μορφής, που λειτουργούν χωρίς το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του παρόντος Ειδικό Σήμα λειτουργίας, λόγω λήξης της ισχύος, ανάκλησης ή αφαίρεσης του χορηγηθέντος σήματος ή λόγω του γεγονότος ότι ουδέποτε έλαβαν Ειδικό Σήμα, είναι δυνατόν να σφραγίζονται, ύστερα από απόφαση του Ε.Ο.Τ., από όργανα αυτού με τη συνδρομή της αστυνομική αρχής. Όποιος παραβιάζει τις σφραγίδες τιμωρείται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 178 του Ποινικού Κώδικα.

5) Τα τουριστικά καταλύματα που τυχόν λειτουργούν χωρίς Ειδικό Σήμα Ε.Ο.Τ., όλων των λειτουργικών μορφών των παραγράφων 1 και 2 του Ν. 2160/1993, με εξαίρεση τα λειτουργούντα σε κορεσμένες περιοχές, της απόφασης του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας αριθμ. 538866/ειδ. 135/Ε.Ο.Τ./86 (ΦΕΚ 797 Β') δύνανται να λάβουν κατ' εξαίρεση Ειδικό Σήμα Ε.Ο.Τ., εφόσον υποβάλλουν σχετικά αίτηση εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Όσον αφορά στα δικαιολογητικά που υποβάλλονται και τις προϋποθέσεις και διαδικασίες νομιμοποίησης των καταλυμάτων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 4,5, και 7 του άρθρου 3 και του άρθρου 6 του Ν. 2160/1993 και οι σχετικές εκτελεστικές αυτού πράξεις.

6) Οι επιχειρήσεις ενοικιαζομένων δωματίων με δυναμικότητα άνω των 15 δωματίων και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων με δυναμικότητα άνω των 20 δωματίων, που λειτουργούν με αντίστοιχο Ειδικό Σήμα Ε.Ο.Τ. κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, κατατάσσονται υποχρεωτικά σε αντίστοιχη με τις τεχνικές προδιαγραφές τις οποίες πληρούν. Λειτουργική μορφή και τάξη κυρίως ξενοδοχειακών καταλυμάτων της παρ. ΙΑ του άρθρου 2 του Ν. 2160/1993. η παραπάνω κατάταξη πραγματοποιείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ε.Ο.Τ., οι οποίες καλούν τους επιχειρηματίες να προσκομίσουν, εντός της προθεσμίας που τάσσεται για το σκοπό αυτό, αρχιτεκτονικά σχέδια των παραπάνω καταλυμάτων, καθώς και τα λοιπά νόμιμα δικαιολογητικά για τη χορήγηση σήματος κύριου

ξενοδοχειακού καταλύματος. Τυχόν μη τήρηση της προθεσμίας αυτής από τον επιχειρηματία επισύρει ως διοικητική ποινή την οριστική αφαίρεση του Σήματος ενοικιαζόμενων δωματίων ή διαμερισμάτων, η οποία επιβάλλεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ.. Νέο Ειδικό Σήμα είναι δυνατόν, στην περίπτωση αυτήν να χορηγηθεί μόνο για λειτουργική μορφή κυρίου ξενοδοχειακού καταλύματος και εφόσον υποβληθούν τα νόμιμα δικαιολογητικά.

ΌΡΓΑΝΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ

Το θεσμικό πλαίσιο για τον τουρισμό διαμορφώθηκε με μια σειρά πράξεων της Ε.Ε. (ψηφίσματα, οδηγίες, αποφάσεις, κανονισμοί, συστάσεις, γνωμοδοτήσεις κτλ) που αποτελούν την Κοινοτική Νομοθεσία, οι οποίες έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητα όργανα, τα οποία εκπροσωπούν τόσο τα εθνικά συμφέροντα, όσο και το κοινοτικό συμφέρον και συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις συμπληρωματικότητας, από τις οποίες απορρέει η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Τα όργανα αυτά ασκούν τις δικαιοδοσίες τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της ιδρυτικής συνθήκης της Ρώμης (1957), όπως συμπληρώθηκαν με τη συνθήκη του Μάαστριχ (1992) και του Άμστερνταμ (1997), για τα αντικείμενα της αρμοδιότητάς τους, στα οποία ανήκει και ο τουρισμός. Επομένως, τα όργανα τουριστικής δικαιοδοσίας είναι όλα τα όργανα γενικής δικαιοδοσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν επιλαμβάνονται τουριστικών θεμάτων, όπως επίσης και ορισμένα ειδικά όργανα που ασχολούνται αποκλειστικά με αντικείμενα που αφορούν τον τουριστικό τομέα.

Γενικά όργανα τουριστικής δικαιοδοσίας

Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αποτελεί το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο συγκροτούν οι Υπουργοί των 15 κρατών – μελών, ανάλογα με το θέμα που καλούνται να συζητήσουν, που σημαίνει ότι αν το θέμα αναφέρεται στον τουρισμό τότε ονομάζεται Συμβούλιο Υπουργών Τουρισμού. Το Συμβούλιο ανέρχεται με πρωτοβουλία του Υπουργού Τουρισμού της χώρας που ασκεί την προεδρία, για να εξετάσει θέματα τουριστικού ενδιαφέροντος. Είναι το όργανο που διασφαλίζει το συντονισμό της πολιτικής των κρατών – μελών και θεσπίζει τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (ψηφίσματα, οδηγίες, κανονισμούς, αποφάσεις), που αναφέρονται σε ρυθμίσεις επί θεμάτων τουρισμού. Το πρώτο άτυπο Συμβούλιο Τουρισμού συγκλήθηκε το 1988 επί Ελληνικής Προεδρίας. Οι αποφάσεις στο Συμβούλιο Υπουργών, ανάλογα με το θέμα, λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία ή με ειδική

πλειοψηφία. Η ομοφωνία, με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, περιορίστηκε πλέον μόνο για τομείς «εθνικού χαρακτήρα» (τροποποίηση συνθηκών, προσχώρηση νέου μέλους) ή για τομείς ιδιαίτερα ευαίσθητους, όπως είναι η φορολογία. Κάθε χώρα ασκεί εκ περιτροπής την προεδρία για χρονική διάρκεια έξι μηνών. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου προετοιμάζονται από την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων των κρατών – μελών, η οποία επικυρείται από Επιτροπές που τις αποτελούν υπάλληλοι εθνικών Υπουργείων. Η Επιτροπή διαθέτει επίσης μια Γενική Γραμματεία στις Βρυξέλλες, που προετοιμάζει και εκτελεί τις αποφάσεις.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Είναι το όργανο δημοκρατικής έκφρασης και πολιτικού ελέγχου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και συμμετέχει μαζί με το Συμβούλιο στη νομοθετική διαδικασία. Αριθμεί 626 βουλευτές, που εκλέγονται ανά πενταετία με καθολική ψηφοφορία από το εκλογικό σώμα των κρατών – μελών. Το Κοινοβούλιο ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο νομοθετικά καθήκοντα. Συμμετέχει στην ελεξεργασία των κοινοτικών οδηγιών και κανονισμών που γνωμοδοτεί επί των προτάσεων που παραπέμπονται σε αυτό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το Κοινοβούλιο πραγματοποιεί στο Στρασβούργο τις τακτικές συνόδους ολομέλειας, τις εργασίες των οποίων προετοιμάζουν οι 20 Επιτροπές και οι Πολιτικές Ομάδες, που συνεδριάζουν συνήθως στις Βρυξέλλες. Το κοινοβούλιο διαθέτει και Γενική Γραμματεία, η οποία έχει την έδρα της στο Λουξεμβούργο. Οι Συνθήκες του Μάαστριχ και του Άμστερνταμ ενίσχυσαν το νομοθετικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, παρέχοντας σε αυτό την εξουσία συναπόφασης με το Συμβούλιο για συγκεκριμένους τομείς που περιγράφονται στις συνθήκες.

Στο εξής η θέσπιση ενός νομοθετήματος, που εγκρίνεται με τη διαδικασία της συναπόφασης (άρθρο 249 της Συνθήκης), δε μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνο με τη ρητή συναίνεση του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου ή εφόσον δεν υπάρχει απόρριψη από μέρους του τελευταίου. Τέλος, το Κοινοβούλιο είναι το όργανο δημοκρατικού ελέγχου της Κοινότητας, με την εξουσία που διαθέτει να εγκρίνει το διορισμό του προέδρου της Επιτροπής και να ανατρέπει την Επιτροπή με τη διαδικασία της πρότασης δυσπιστίας, που λαμβάνεται από την πλειοψηφία των δύο τρίτων.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Είναι ένα από τα βασικότερα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με «κυβερνητικές» αρμοδιότητες. Αποτελείται από 20 μέλη, που διορίζονται για πενταετή περίοδο, ύστερα από κοινή συμφωνία, από τα κράτη – μέλη και έγκριση του Κοινοβουλίου, το οποίο εγκρίνει και το διορισμού του προέδρου της Επιτροπής, ο οποίος επιλέγεται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Κάθε ένα από τα μέλη της Επιτροπής έχει αναλάβει συγκεκριμένο τομέα, ένας από τους οποίους είναι και ο τουρισμός. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απολαμβάνει ευρείας ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων της, ενσαρκώνει το κοινοτικό συμφέρον και δεν πρέπει να συγκατανεύει σε καμιά παρέμβαση, από οποιοδήποτε κράτος – μέλος και αν προέρχεται. Η Επιτροπή είναι ο θεματοφύλακας των συνθηκών, διατηρεί το μονοπώλιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας, μεριμνά για την εφαρμογή των κανονισμών και των οδηγιών που εκδίδει το Συμβούλιο, λειτουργεί ως όργανο διαχείρισης και εκτελεί τις αποφάσεις που λαμβάνει το Συμβούλιο. Η Επιτροπή επικυρείται από έναν διοικητικό μηχανισμό, που τον αποτελούν 25 Γενικές Διευθύνσεις, οι οποίες εδρεύουν στις Βρυξέλλες, μια από τις οποίες είναι και η 23^η που καλύπτει τον τουριστικό τομέα.

Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Δικαστικό όργανο που έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο, αποτελείται από 15 δικαστές και επικυρείται από 9 γενικούς εισαγγελεείς, οι οποίοι διορίζονται, ύστερα από κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών – μελών, για περίοδο 6 ετών, που μπορεί να ανανεωθεί. Η ανεξαρτησία του Δικαστηρίου είναι εξασφαλισμένη και ο ρόλος του είναι να διασφαλίσει την τήρηση δικαίου και την ομοιόμορφη ερμηνεία και τη εφαρμογή των κοινοτικών συνθηκών.

Σκοπός του είναι να διαπιστώνει την παράβαση υποχρέωσης κράτους – μέλους, σύμφωνα με τις Συνθήκες, να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των οργάνων, ύστερα από προσφυγή ακυρώσεως να διαπιστώνει την παράλειψη λήψης απόφασης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή και να αποφαινεται, ύστερα από αίτηση των εθνικών δικαστηρίων, σχετικά με την ερμηνεία των Συνθηκών και το κύρος των πράξεων των οργάνων. Σε αυτά τα πλαίσια, το Δικαστήριο επιλαμβάνεται και των θεμάτων που αναφέρονται στον τουρισμό.

Ελεγκτικό συνέδριο

Το όργανο που ιδρύθηκε το 1975 και αποτελείται από 15 μέλη, που ορίζονται για εξαετή περίοδο από τα κράτη – μέλη, ύστερα από κοινή συμφωνία και γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα των εσόδων και εξόδων της Κοινότητας, καθώς επίσης κατά πόσο είναι ορθή η δημοσιονομική διαχείριση. Η συνολική του δραστηριότητα συγκεκριμενοποιείται με την ετήσια έκθεση ελέγχου, η οποία περιλαμβάνει τις παρατυπίες και ευθύνες για τις διαχειρίσεις των κονδυλίων του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Τουρισμού.

Οι παρατυπίες και τα φαινόμενα απάτης στη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων οδήγησαν το Συμβούλιο της Ένωσης στην έκδοση νέου κανονισμού (14^{ης} Ιουλίου 1998), με τον οποίοι θεσπίζεται η δημιουργία ενός ανεξάρτητου οργάνου, της ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ερευνών, για την καταπολέμηση της απάτης, καλούμενης συντομογραφικά Υπηρεσία, που θα έχει ως κύριο στόχο να παρέχει τη συνδρομή της στην Επιτροπή για την ανάπτυξη του σχεδιασμού της καταπολέμησης της απάτης και οποιασδήποτε άλλης παράνομης δραστηριότητας σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Επιτροπή αποτελείται από 222 μέλη, που εκπροσωπούν τους ενδιαφερόμενους κλάδους της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, και προέρχονται από την τάξη της εργοδοσίας, των εργαζομένων και των συνδικαλιστικών επαγγελματικών οργανώσεων. Ο ρόλος της Επιτροπής είναι γνωμοδοτικός και η γνώμη της πρέπει υποχρεωτικά να ζητείται πριν ληφθούν αποφάσεις από άλλο όργανο, όπως από το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή. Μπορεί επίσης να γνωμοδοτεί με δική της πρωτοβουλία. Οι γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής για τουριστικά θέματα μέχρι σήμερα υπήρξαν πολύ εποικοδομητικές για τη διαμόρφωση των οριστικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στον τομέα του τουρισμού. Με τον Ν. 2232/1994 συστάθηκε και λειτουργεί και Εθνική Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τις ίδιες αρμοδιότητες.

Επιτροπή Περιφερειών

Η Επιτροπή αυτή συστάθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχ και αποτελείται από 222 αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής

διοίκησης, που ορίζονται από το Συμβούλιο για 4 έτη, μετά από αποφάσεις των κρατών – μελών. Έχει γνωμοδοτικό χαρακτήρα και αποφασιστικά όργανα της Κοινότητας, το Συμβούλιο ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πρέπει να ζητούν τη γνώμη της στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις συνθήκες του Μάαστριχ και του Άμστερνταμ. Επίσης, η Επιτροπή μπορεί να γνωμοδοτεί και με δική της πρωτοβουλία.

Ειδικά όργανα τουριστικής δικαιοδοσίας

Εκτός από το παραπάνω όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που στα πλαίσιο των γενικών τους αρμοδιοτήτων, αποφασιστικών ή γνωμοδοτικών, ασχολούνται και με τον τουρισμό, υπάρχουν και ορισμένα άλλα όργανα εκτελεστικού ή γνωμοδοτικού χαρακτήρα, που έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητας αποκλειστικά ή κατά ένα μέρος τον τουρισμό και είναι:

Συμβούλιο Υπουργών Τουρισμού

Αποτελείται από τους Υπουργούς Τουρισμού των 15 χωρών, οι οποίοι συνέρχονται με πρωτοβουλία του Υπουργού της χώρας που ασκεί την προεδρία, για να εξετάσουν θέματα τουριστικού ενδιαφέροντος. Το Συμβούλιο διασφαλίζει το συντονισμό της πολιτικής των κρατών – μελών και θεσπίζει τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου που αναφέρονται σε ρυθμίσεις πάνω σε θέματα τουρισμού.

Επίτροπος αρμόδιος για τον τουρισμό

Πρόκειται για τον έναν από τους 20 Επιτρόπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αυτής που ουσιαστικά έχει αναλάβει το ρόλο της Ευρωπαϊκής Κυβέρνησης, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τα θέματα του τουρισμού. Ο Επίτροπος εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέτρα και ενέργειες για τον τουρισμό, τα οποία, αν υιοθετηθούν, είτε παραπέμπονται στα αρμόδια όργανα για επεξεργασία, είτε αν είναι ώριμα, λαμβάνονται οι απαραίτητες πρωτοβουλίες για νομοθετικές ρυθμίσεις, που μπορούν να λάβουν τη μορφή κανονισμού, οδηγίας, ψηφίσματα ή απόφασης.

Γενική Διεύθυνση XXIII (νυν Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων)

Η 23^η Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής ένωσης αποτελεί το υπηρεσιακό όργανο, το οποίο στηρίζει γραμματειακά και επιστημονικά τα αντικείμενα που της έχουν ανατεθεί, ανάμεσα στα οποία είναι και ο τουρισμός. Τα άλλα αντικείμενα είναι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, το εμπόριο και η κοινωνική οικονομία. Της Διεύθυνσης αυτής προϊστάται αρμόδιος για τον τουρισμό Επίτροπος. Στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης ανήκει η παρακολούθηση και η μελέτη των θεμάτων που σχετίζονται με τον τουρισμό και η σύνταξη εκθέσεων για τη χάραξη από τα αρμόδια όργανα πολιτικών που κρίνονται απαραίτητες για την προώθηση του τομέα. Στα πλαίσια της Γενικής Διεύθυνσης έχει συσταθεί και Διεύθυνση Τουρισμού, η οποία χειρίζεται αποκλειστικά τα θέματα του τουρισμού.

Με την πρόσφατη αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο τουρισμός σε διοικητικό επίπεδο εμφανίζεται ουσιαστικά αποδυναμωμένος, αφού δεν θα αποτελεί πια Διεύθυνση, αλλά θα υπάγεται στη νέα Γενική Διεύθυνση, που θα είναι υπεύθυνη για τις επιχειρήσεις, ως διοικητική μονάδα, στη Διεύθυνση των Υπηρεσιών, του Εμπορίου και του Τουρισμού.

Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρισμού το 1966 με την απόφαση 86/664/ΕΟΚ, σε μια προσπάθεια της Επιτροπής να καθιερώνει διαδικασία συνεργασίας στον τομέα του τουρισμού μεταξύ των κρατών – μελών, στα πλαίσια του θεμελιακού άρθρου 235 της Συνθήκης, που ορίζει ότι για τα θέματα που δεν προβλέπεται από τη Συνθήκη, παρέμβαση μπορεί να επιληφθεί η Επιτροπή ή το Συμβούλιο Υπουργών με ομόφωνη απόφασή τους. Η Συμβουλευτική Επιτροπή αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών – μελών και το έργο της είναι να προσδιορίζει τις ανάγκες επιπρόσθετων πολιτικών και κοινοτικών ενεργειών, σε τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον τουρισμό (περιφερειακή πολιτική, περιβάλλον, μεταφορές, προστασία καταναλωτών, μόρφωση, πληροφόρηση, παιδεία κτλ)

Ομάδα Εργασίας Τουρισμού Ευρωπαϊκων Χωρών

Στα πλαίσια των Επιμελητηρίων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδρύθηκε και λειτουργεί από το 1986 Ομάδα Εργασίας Τουρισμού, σκοπός της οποίας

είναι η μελέτη και η υποβολή προτάσεων, που αφορούν τον τουρισμό, στο Συμβούλιο των Ευρωεπιμελητηρίων, το οποίο τις προωθεί στα αρμόδια όργανα.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΑΤΗΓΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ - ΠΕΛΑΤΩΝ

Ο Κανονισμός αυτός αποτελεί το νομοθετικό κείμενο, που περιλαμβάνει τη ρύθμιση των βασικότερων όρων της ξενοδοχειακής μίσθωσης, και κατ' αναλογία της μίσθωσης τουριστικού καταλύματος γενικά, καθώς και την καταγραφή των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων και του ξενοδόχου αλλά και -κυρίως- του πελάτη. Ο Κανονισμός θεσπίστηκε με απόφαση του Γ.Γ. ΕΟΤ του 1976 (με ορισμένες τροποποιήσεις, που πραγματοποιήθηκαν το 1979) και κυρώθηκε με το άρθρο 8 του Ν.1652/1986(ΦΕΚ167Α')

Πλήρες κείμενο του Κανονισμού (άρθρ.8 Ν.1652/86)

Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου από τότε που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η απόφαση 503007/1976 (ΦΕΚ 166) του Γενικού Γραμματέα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού "Περί κανονισμού σχέσεων ξενοδόχων και πελατών αυτών", που έχει ως εξής: 1) Αριθ. 503007 Περί κανονισμού σχέσεων ξενοδόχων και πελατών αυτών.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ.

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις: του άρθρου 4 του Δ/τος της 1ης Νοεμβρίου 1938 "περί προσόντων Ξενοδόχων και Ξενοδοχείων", του Α.Ν. 1565/1950 όπως αυτός κυρώθηκε με το Ν. 1624/1951 και συνεπληρώθηκε με τα Ν.Δ. 3430/1955, Ν.Δ. 4109/1960 και Ν.Δ. 201/1974, τη με αριθ. 156/29-1-1976 απόφαση του Δ.Σ. Ε.Ο.Τ., αποφασίζομε: Εγκρίνομε τον Κανονισμό που αφορά στις σχέσεις των Ξενοδόχων και πελατών αυτών, και έχει ως εξής:

Άρθρο 1

Ο ξενοδόχος υποχρεούται να ενοικιάζει τα κενά δωμάτια του ξενοδοχείου του σε κάθε πελάτη, να διαθέτει και να παρέχει πράγματι όσες ανέσεις διαφημίζει για το ξενοδοχείο του (π.χ. κολυμβητική δεξαμενή, αθλοπαιδιές, νυκτ. κέντρο, ομπρέλες, ανάκλιτρα, αμμώδη ακτή κλπ).

Ο ξενοδόχος μπορεί να αρνηθεί την ενοικίαση, αν ο πελάτης:

α) Είναι ολοφάνερα ασθενής

β) Βρίσκεται σε μέθη

γ) Είναι ρυπαρός

Απαγορεύεται στον ξενοδόχο να μισθώνει ένα μέρος των δωματίων του ξενοδοχείου του με παράλληλη ανάληψη της υποχρέωσης να μη ενοικιάσει τις υπολειπόμενες κλίνες σε άλλα συγκεκριμένα πρόσωπα ή Ταξιδιωτικούς Οργανισμούς ή Τουριστικά Γραφεία (αποκλειστικότητα).

Άρθρο 2

Ο ξενοδόχος υποχρεούται να απαντά εγγράφως ή τηλεγραφικώς μέσα σε 3 ημέρες, ότι αποδέχεται ή όχι τις παραγγελίες για ενοικίαση δωματίων που έχουν διαβιβαστεί σ' αυτόν εγγράφως, τηλεφωνικώς ή τηλεγραφικώς και σε καταφατική περίπτωση δικαιούται να ζητήσει προκαταβολή μέχρι 25% στο σύνολο της τιμής διανυκτέρευσης για όλες τις ημέρες της διαμονής που έχουν παραγγελθεί. Η προκαταβολή δεν πρέπει να είναι κατώτερη του μισθώματος μιας ημέρας. Η παραγγελία κράτησης θεωρείται ότι ολοκληρώνεται με τη λήψη της προκαταβολής που καθορίσθηκε κατά τα ανωτέρω, ή με την έγγραφη αποδοχή της κράτησης από τον ξενοδόχο.

Άρθρο 3

Όποιος παραγγέλλει δωμάτια προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει για προκαθορισμένη χρονική περίοδο και τελικά δεν τα χρησιμοποιήσει για όλη ή μέρος της περιόδου, οφείλει να αποζημιώσει το ξενοδόχο με το μισό της τιμής που συμφωνήθηκε για την περίοδο που δεν τα χρησιμοποίησε. Αν όμως ο πελάτης προειδοποίησε τον ξενοδόχο πριν από 21 τουλάχιστον ημέρες, τότε απαλλάσσεται από την αποζημίωση και ο ξενοδόχος υποχρεούται στην άμεση επιστροφή της προκαταβολής που τυχόν εισέπραξε.

Άρθρο 4

Ο πελάτης δικαιούται να κάμει χρήση:

α) Του δωματίου ή διαμερίσματος που ενοικίασε

β) Των κοινοχρήστων χώρων του ξενοδοχείου που προορίζονται για τους πελάτες.

Αν ο πελάτης απαιτήσει αποκλειστική χρήση ομβρέλλας, ανάκλιτρου κλπ, που τυχόν διατίθενται από την επιχείρηση, ο ξενοδόχος δικαιούται να ζητήσει ειδική πληρωμή

βάσει προκαθορισμένου τιμολογίου.

Το δωμάτιο ή το διαμέρισμα που ενοικιάστηκε επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο από τον πελάτη ενοικιαστή και τα πρόσωπα που αυτός, κατά την ενοικίαση ρητά δήλωσε.

Άρθρο 5

Η ενοικίαση του δωματίου θεωρείται ότι έγινε για μια ημέρα, εκτός αν άλλως, ρητώς, συμφωνηθεί μεταξύ ξενοδόχου και πελάτη.

Άρθρο 6

Η ενοικίαση θεωρείται ότι ανανεώνεται αμοιβαίως για κάθε επόμενη ημέρα, εφόσον ο ξενοδόχος δεν ειδοποιεί τον πελάτη ότι λήγει η μίσθωση και ο πελάτης δεν ειδοποιεί τον ξενοδόχο ότι δεν θα συνεχίσει τη μίσθωση. Η ειδοποίηση αυτή πρέπει να γίνεται από την προηγούμενη ημέρα, διαφορετικά δεν ισχύει για την ίδια ημέρα, αλλά για την επόμενη.

Άρθρο 7

Σε περίπτωση που λυθεί η μίσθωση του δωματίου, κατά το προηγούμενο άρθρο, ο πελάτης υποχρεούται να εκκενώσει το δωμάτιο μέχρι την 12η ώρα. Παραμονή πέρα από την ώρα αυτή και μέχρι την 18η ώρα υποχρεώνει τον πελάτη στην καταβολή του μισού ενοικίου. Παραμονή πέρα από την 18η ώρα, υποχρεώνει τον πελάτη στην καταβολή ολόκληρου του ενοικίου μιας ημέρας. Αν αρνηθεί ο πελάτης, τότε ο ξενοδόχος δικαιούται να αποβάλει από το δωμάτιο τις αποσκευές του.

Άρθρο 8

Αν το δωμάτιο εκμισθωθεί για ορισμένο χρόνο, ο ξενοδόχος δεν δικαιούται να λύσει τη μίσθωση πριν περάσει ο χρόνος που συμφωνήθηκε, εκτός αν ο πελάτης:

- α) Παραβεί τον παρόντα Κανονισμό
  - β) Ασθενήσει από μεταδοτική νόσο ή άλλη νόσο που προκαλεί ενόχληση στους λοιπούς πελάτες του ξενοδοχείου
  - γ) Παραβεί τα χρηστά ήθη
- Αντίστοιχα ο πελάτης οφείλει:

- α) Να δεχθεί το δωμάτιο που κρατήθηκε από τον ίδιο ή με εντολή του μέσω τρίτου, εκτός αν τούτο δεν είναι σύμφωνο με την παραγγελία του.
- β) Να διατηρήσει το δωμάτιο μέχρι το τέλος του χρόνου που συμφωνήθηκε, διαφορετικά είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον ξενοδόχο αποζημίωση ίση με το μισό του μισθώματος όλων των υπολοίπων ημερών, που αναλογεί στη συμφωνημένη τιμή διανυκτέρευσης.

Τα πιο πάνω ισχύουν και στην περίπτωση που ο πελάτης δεν προσήλθε στο ξενοδοχείο την καθορισμένη ημερομηνία, εκτός από τις περιπτώσεις ανώτερης βίας, που να αποδεικνύεται με αδιάσειστα γεγονότα ή αποδεικτικά στοιχεία. Η πιο πάνω συμφωνία μεταξύ ξενοδόχου και πελάτη για τη διάρκεια της μίσθωσης είναι ισχυρή, εφόσον υπάρχει σχετικό αποδεικτικό στοιχείο.

Άρθρο 9

Η ημέρα της άφιξης υπολογίζεται ολόκληρη ως προς το ενοίκιο, ανεξάρτητα από την ώρα άφιξης. Η ημέρα της αναχώρησης δεν υπολογίζεται, εκτός εάν ο πελάτης δεν εκκενώσει το δωμάτιο μέχρι την 12η ώρα της ημέρας αναχώρησης, οπότε ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του παρόντος.

Άρθρο 10

Ο ξενοδόχος οφείλει να διαθέτει στους πελάτες τα δωμάτια που έχει αποδεχθεί έπειτα από παραγγελία έγγραφη, τηλεγραφική ή με συμβόλαιο - συμφωνητικό. σε αντίθετη περίπτωση υποχρεούται να εξασφαλίσει τη διαμονή τους σε άλλο ξενοδοχείο της ίδιας τουλάχιστον τάξης και στην αυτή πόλη, που να διαθέτει εν πάση περιπτώσει τις ίδιες ανέσεις και τις προϋποθέσεις διαμονής (θάλασσα αθλοπαιδιές κλπ), όπως αυτές που διαφημίζονται για το δικό του ξενοδοχείο. Στην περίπτωση αυτή ο ξενοδόχος οφείλει να καταβάλει εξ ιδίων τα έξοδα μεταφοράς και την επί πλέον διαφορά τιμής που τυχόν υπάρχει μεταξύ του δικού του και του άλλου ξενοδοχείου. Εφόσον τα παραπάνω δεν καταστεί δυνατόν να εξασφαλιστούν, ο ξενοδόχος υποχρεούται να αποζημιώσει τον πελάτη με το σύνολο της τιμής διαμονής και για όλο το χρονικό διάστημα που συμφωνήθηκε, είτε αυτός (πελάτης) έχει προέλθει σε απευθείας συμφωνία με το ξενοδοχείο, είτε είναι κομιστής διατακτικής πρακτορείου (VOUCHER) που εκδόθηκε ύστερα από Συμφωνητικό - Συμβόλαιο που ισχύει. Απαγορεύεται στον ξενοδόχο να συνάπτει συμβάσεις εκμισθώσεις για κλίνες

βάρος του αυστηρότατες διοικητικές κυρώσεις εκ μέρους του Ε.Ο.Τ.

3) Σε περίπτωση που το Τουριστικό Γραφείο ή ο Ταξιδιωτικός Οργανισμός δεν καλύψει το κατώτατο όριο του ALLOTMENT που συμφωνήθηκε για κάθε μήνα, ο ξενοδόχος δικαιούται αποζημίωση υπολογιζόμενη στη συμφωνημένη τιμή διανυκτέρευσης και ανερχόμενη στο μισό του υπόλοιπου του κατώτατου ορίου του ALLOTMENT που παραμένει ακάλυπτο.

Η εν λόγω αποζημίωση μπορεί να συμψηφιστεί με την τυχόν προκαταβολή που κατατέθηκε.

Άρθρο 13

1) Τουριστικό Γραφείο ή Ταξιδιωτικός Οργανισμός δικαιούται να ακυρώσει μέρος ή το σύνολο των συμφωνημένων κλινών χωρίς την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης, εφόσον αποδεδειγμένα ειδοποιηθεί ο ξενοδόχος είκοσι μία (21) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συμφωνημένη άφιξη των πελατών (RELEASE PERIOD).

2) Αντίστοιχα και ο ξενοδόχος δικαιούται να αποδεσμευθεί σε χρονικό όριο (RELEASE PERIOD) είκοσι μία (21) ημερών πριν από κάθε τακτή άφιξη των πελατών, για όσες από τις συμφωνημένες κλίνες δεν υπάρχει επικυρωμένη κράτηση με VOUCHER ή με ROOMING LIST.

3) Τα Τουριστικά Γραφεία ή οι Ταξιδιωτικοί Οργανισμοί αναλαμβάνουν υποχρεωτικά, με τη σύμβαση των ALLOTMENTS και με ποινή ακυρότητας της σύμβασης αυτής, την υποχρέωση να καλύψουν ορισμένο ποσοστό του συνόλου των συμφωνημένων ALLOTMENTS κατά τη μέση (ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ) τουριστική περίοδο. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται ελεύθερα κατά μήνα από τους αντισυμβαλλόμενους. Στην περίπτωση που το Τουριστικό Γραφείο ή ο Ταξιδιωτικός Οργανισμός δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του αυτή, ο ξενοδόχος δικαιούται να προβεί σε ανάλογη προς το ποσοστό των ALLOTMENTS, που δεν καλύφθηκε, μείωση των κλινών που συμφωνήθηκαν για την περίοδο της αιχμής (ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ και ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ).

4) Τα τουριστικά Γραφεία ή οι Ταξιδιωτικοί Οργανισμοί αναλαμβάνουν, με τη σύμβαση των ALLOTMENTS και με ποινή ακυρότητας της σύμβασης αυτής, την υποχρέωση να χορηγούν στους ξενοδόχους, σε χρόνο που ρητά καθορίζεται από τη σύμβαση, δεσμευτική κατάσταση των κρατήσεων τους για την περίοδο 1/7 έως 15/9.

Αντίστοιχα οι ξενοδόχοι υποχρεούνται να εξασφαλίσουν τον αριθμό των κλινών της ανωτέρω κατάστασης, επαυξημένο κατά 30% για την αντιμετώπιση των κρατήσεων της τελευταίας στιγμής.

Η παράγραφος 3 τροποποιήθηκε και η παράγραφος 4 προστέθηκε ως έχουν με την 535813/27-9-79 απόφαση του Γ.Γ. Ε.Ο.Τ.

Άρθρο 14

Σε κάθε δωμάτιο πρέπει να υπάρχει πινακίδα θεωρημένη από την Αστυνομία, όπου να αναγράφονται στις οικείες στήλες αναλυτικά, η τιμή του δωματίου, οι σχετικές προσαυξήσεις και η συνολική τιμή, που θα προκύψει από την άθροιση τούτων και επί πλέον το αντίτιμο του πρωινού και του γεύματος σύμφωνα με τις Αγορανομικές Διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά και εφόσον βεβαίως αυτά παρέχονται, ώστε οι πελάτες να έχουν επακριβή ενημέρωση για το συνολικό ποσό που υποχρεούνται να καταβάλουν για τη διαμονή τους στο δωμάτιο του ξενοδοχείου.

Άρθρο 15

Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί από τον Ε.Ο.Τ. το δικαίωμα υποχρεωτικής παροχής πρωινού ή γεύματος οφείλουν να προσθέτουν στην τιμή του δωματίου και μάλιστα στο ακέραιο και τις τιμές που καθορίζονται από τις Αγορανομικές Διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά και να προσφέρουν με τη σύνθεση που προβλέπεται από τις παραπάνω Αγορανομικές Διατάξεις τα εν λόγω ενδέσματα. Τα ξενοδοχεία στα οποία παρέχεται το δικαίωμα υποχρεωτικής ημιδιατροφής, υποχρεούνται να γνωστοποιούν τούτο στους πελάτες κατά την άφιξή τους και να αναρτούν σχετική ενδεικτική πινακίδα σε εμφανή θέση της υποδοχής και του υπνοδωματίου.

Άρθρο 16

Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της χώρας οφείλουν να εισπράττουν όλο το χρόνο τις τιμές που δηλώθηκαν στον Ε.Ο.Τ. και εγκρίθηκαν απ' αυτόν. Απαγορεύεται η είσπραξη τιμών κατώτερων ή ανώτερων από αυτές που δηλώθηκαν, σε συνδυασμό με τις εκπτώσεις που καθορίζονται κάθε φορά από τις Υπουργικές Αποφάσεις περί τιμών ξενοδοχείων.

Για τη διαπίστωση της πιστής τήρησης των ανωτέρω, οι ξενοδόχοι υποχρεούνται να:

α) Υποβάλουν στην αρμόδια Διεύθυνση του Ε.Ο.Τ. τα συμβόλαια που υπογράφηκαν μεταξύ αυτών και των Τουριστικών Γραφείων Εσωτερικού και Εξωτερικού εις διπλούν, για έλεγχο και θεώρηση

β) Θέτουν υπόψη των αρμόδιων οργάνων του Ε.Ο.Τ. για έλεγχο τα βιβλία (MAIN COURANTE) της ημερήσιας κίνησης και χρέωσης των πελατών καθώς και τα αντίγραφα των λογαριασμών που επιδίδονται στους πελάτες. Συμβόλαια που δεν υποβλήθηκαν για θεώρηση και έλεγχο, όπως πιο πάνω, δεν θα έχουν καμιά αποδεικτική ισχύ για τον Ε.Ο.Τ., σε περίπτωση που θα ανακύψει διαφορά ανάμεσα στους συμβαλλόμενους. Στους παραβάτες των ανωτέρω διατάξεων θα επιβληθούν διοικητικές κυρώσεις που φθάνουν μέχρι την ανάκληση του διορισμού του υπεύθυνου Δ/ντή του ξενοδοχείου, εφόσον τα συμβόλαια φέρουν την υπογραφή του και τον υποβιβασμό της Ξενοδοχειακής Μονάδας στην τάξη εκείνη που αντιστοιχούν οι εισπραττόμενες τιμές κατά τη διαπίστωση της παράβασης (Β.Δ. 27/4 - 14/5/1937 άρθρ. 10).

Άρθρο 17

Ο ξενοδόχος, για την εξυπηρέτηση των πελατών, υποχρεούται να διατηρεί ανοιχτό το ξενοδοχείο του για όλο το 24ωρο, διαθέτοντας υπάλληλο υποδοχής κατά τη διάρκεια της ημέρας και νυκτοθυρωρό κατά τη διάρκεια της νύχτας. Επίσης υποχρεούται να έχει για όλο το 24ωρο σε λειτουργία το τηλεφωνικό κέντρο του ξενοδοχείου του.

Άρθρο 18

Οι υπεύθυνοι Δ/ντές που διορίζονται με απόφαση του Ε.Ο.Τ., είναι υποχρεωμένοι να φροντίζουν για την τήρηση του παρόντος Κανονισμού και για τους νόμους που αφορούν στα ξενοδοχεία και τις λοιπές διατάξεις. Οι επιχειρηματίες ξενοδόχοι οφείλουν να μην παρεμβαίνουν στα καθήκοντα του Δ/ντή. Στην περίπτωση της παρέμβασης ο Δ/ντής υποχρεούται να υποβάλει σχετική αναφορά στην αρμόδια Υπηρεσία του Ε.Ο.Τ. Παράβαση των ανωτέρω επισύρει διοικητικές κυρώσεις τόσο σε βάρος του Δ/ντή όσο και σε βάρος της Επιχείρησης.

Άρθρο 19

Οι λογαριασμοί πελατών εισπράττονται συνήθως κάθε εβδομάδα. Ο ξενοδόχος όμως δικαιούται να ζητήσει την εξόφλησή τους και καθημερινώς. Σε περίπτωση μη έγκαιρης εξόφλησης του λογαριασμού, ο ξενοδόχος δικαιούται να αρνηθεί τη συνέχιση της μίσθωσης του δωματίου ή της κλίνης, να παρακρατήσει κατά την αναχώρηση του οφειλέτη πελάτη όλα τα αντικείμενά του που έχουν εισκομιστεί ή παραδοθεί σ' αυτόν από τον πελάτη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.Δ. 5205/1931.

Άρθρο 20

Ο πελάτης κατά την άφιξή του στο ξενοδοχείο, οφείλει να παραδώσει στον ξενοδόχο ή στον εντεταλμένο Δ/ντή του ξενοδοχείου τα πολύτιμα ή σημαντικής αξίας αντικείμενα καθώς και τα χρήματα που έχει μαζί του παίρνοντας σχετική απόδειξη. Σε αντίθετη περίπτωση ο ξενοδόχος δεν ευθύνεται για την τυχόν απώλειά τους. Για τα λοιπά αντικείμενα που εισκομίζονται στο ξενοδοχείο από τον πελάτη, ο ξενοδόχος απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη, αν η ζημιά ή η απώλεια οφείλεται σε αμέλεια του πελάτη ή των προσώπων που τον συνοδεύουν, τον επισκέπτονται βρίσκονται στην υπηρεσία του.

Επίσης ο ξενοδόχος απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη, αν η βλάβη, η καταστροφή ή η απώλεια οφείλεται σε ανώτερη βία (σεισμός, πυρκαϊά κλπ) ή στην ιδιάζουσα φύση του πράγματος.

Άρθρο 21

Σε περίπτωση ασθένειας από μολυσματική ή μεταδοτική νόσο ή παραφροσύνης ή θανάτου ή αυτοκτονίας του πελάτη μέσα στο ξενοδοχείο, ο ξενοδόχος δικαιούται αποζημίωση από τον πελάτη ή από τους δικαιούχους του για τις δαπάνες ή ζημιές που προήλθαν από το συμβάν. Το ποσό της αποζημίωσης καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ.

Ο πελάτης του ξενοδοχείου είναι υπεύθυνος για κάθε βλάβη ή ζημιά που έγινε στο ξενοδοχείο και οφείλεται σ' αυτόν ή τους επισκέπτες του ή στο υπηρετικό προσωπικό του, ή σε κάθε άλλο πρόσωπο, για το οποίο ευθύνεται ο πελάτης (θραύση γυαλικών, πιατικών, νιπτήρων, βλάβες επίπλων, ταπήτων, ρουχισμού κλπ).

Άρθρο 22

Ο πελάτης υποχρεούται:

- α) Να υπογράψει κατά την είσοδό του στο ξενοδοχείο τα δελτία που διατάσσονται από τις Αρχές.
- β) Να παραδίδει στο θυρωρείο το κλειδί του δωματίου του κατά την έξοδό του από το ξενοδοχείο. Ο ξενοδόχος υποχρεούται σε κάθε περίπτωση να διαθέτει και δεύτερο κλειδί για κάθε δωμάτιο της Ξενοδοχειακής του Μονάδας.
- γ) Να δέχεται τους επισκέπτες του στις αίθουσες του ξενοδοχείου. Επισκέψεις στα δωμάτια απαγορεύονται, εκτός αν ο πελάτης διαθέτει διαμέρισμα.

Άρθρο 23

Απαγορεύεται:

- α) Η παρασκευή στα δωμάτια του ξενοδοχείου από τους πελάτες φαγητών και αφεψημάτων καθώς και η εστίαση μέσα σ' αυτά εκτός των ασθενών ή αυτών που έχουν ζητήσει ROOM SERVICE.
- β) Η χρήση από τους πελάτες πετρελαιομηχανών, καμινέτων, ηλεκτρικών συσκευών κλπ.
- γ) Η χρησιμοποίηση ηλεκτρικού ρεύματος γι' άλλο σκοπό εκτός για φωτισμό και ξυριστική μηχανή.
- δ) Η πλύση στα δωμάτια ασπρόρρουχων και λοιπών ειδών υφαντισμού.
- ε) Η τοποθέτηση στους διαδρόμους του ξενοδοχείου κάθε είδους αποσκευών.
- στ) Η μετακίνηση στα δωμάτια επίπλων και η διάνοιξη στους τοίχους οπών για ανάρτηση φωτογραφιών ή άλλων αντικειμένων.
- ζ) Η διατήρηση μέσα στο ξενοδοχείο κάθε είδους κατοικιδίων ζώων, εκτός αν διατίθεται στο ξενοδοχείο ειδικός για τούτο χώρος.
- η) Τα τυχερά παιχνίδια.
- θ) Η μουσική, τα άσματα και κάθε είδους συγκεντρώσεις, που προξενούν θόρυβο ή ενόχληση στους λοιπούς πελάτες. Για κάθε θόρυβο ή ενόχληση από ανήλικους ευθύνονται οι γονείς ή οι κηδεμόνες τους.
- ι) Η μεταφορά και χρήση έξω από τα δωμάτια λινών προσοπίων και λοιπών ειδών υφαντισμού.

Άρθρο 24

Ο πελάτης οφείλει να συμπεριφέρεται με ευγένεια στο προσωπικό του ξενοδοχείου και για κάθε παράπονο εναντίον του να αναφέρεται στη Δ/νση, η οποία και υποχρεούται να τον ικανοποιήσει στο μέτρο του εφικτού και νόμιμου. Σε περίπτωση που ο πελάτης παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, θορυβεί συστηματικά, ενοχλεί τους λοιπούς πελάτες και γενικά συμπεριφέρεται ανάρμοστα σ' αυτούς και το προσωπικό, μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπιθύμητος και η Δ/νση του ξενοδοχείου δικαιούται να απαιτήσει μέσα σε 24 ώρες να εγκαταλείψει το ξενοδοχείο και να εκκενώσει το δωμάτιο από τις αποσκευές του.

Άρθρο 25

Αν εκδηλωθεί κρούσμα μολυσματικής νόσου οι οικείοι του άρρωστου και ο θεράπωντας ιατρός οφείλουν αμέσως να ειδοποιήσουν τη Δ/νση του ξενοδοχείου, το οικείο Αστυνομικό Τμήμα και το πλησιέστερο Υγειονομικό Κέντρο.

Άρθρο 26

Σε περίπτωση παράβασης του παρόντος Κανονισμού, ο πελάτης ή ο ξενοδόχος μπορούν, αν χρειαστεί, να απευθυνθούν στην Τουριστική Αστυνομία ή ελλείψει αυτής, στις λοιπές Αστυνομικές Αρχές, οι οποίες υποχρεούνται να προσφέρουν κάθε νόμιμη βοήθεια και να επιβάλουν την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού αυτού.

Άρθρο 27

Ο Κανονισμός Σχέσεων Ξενοδόχων και Πελατών που ίσχυε με την 7778/31-3-1955 απόφασή μας καταργείται από τη δημοσίευση του παρόντος.

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Ισχύει το σύστημα του καθορισμού της κατώτατης ανά τάξη τιμής, (για λόγους πρόληψης τυχόν αθέμιτου ανταγωνισμού), που στην πράξη σημαίνει ότι ο επιχειρηματίας δηλώνει στον ΕΟΤ για έγκριση την τιμή, που προτίθεται να εισπράττει, χωρίς να υπόκειται σε περιορισμούς της τιμής αυτής προς τα επάνω.

Η κατώτατη τιμή, ορίζεται κατ' έτος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ε.Ο.Τ. (παρ. 7 άρθρ. 4 Ν. 2160/93), για ξενοδοχεία, επιπλωμένα διαμερίσματα κλπ., μαζί με τις νόμιμες εκπτώσεις (για μεμονωμένους τουρίστες και ομάδες τουριστών) και επιβαρύνσεις. Στην ίδια απόφαση, που εκδίδεται μετά πρόταση των οικείων φορέων, η οποία υποβάλλεται το αργότερο μέχρι 30 Ιουνίου του προηγούμενου έτους, περιλαμβάνονται οι ελάχιστες τιμές πρωινού και γεύματος ή δείπνου, καθώς και η ελάχιστη σύνθεσή των γευμάτων αυτών.

Η κατ' έτος εκδιδόμενη απόφαση για τον καθορισμό των ελαχίστων τιμών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων περιλαμβάνει διαφοροποιημένα κατώτατα όρια τιμών (ανά λειτουργική μορφή, κατηγορία κλπ.) 1) για τη χαμηλή και 2) για τη μέση - υψηλή περίοδο. Η διαφοροποίηση αυτή έχει στόχο να διευκολύνει τους επιχειρηματίες να προσαρμοστούν με μεγαλύτερη ευελιξία στις δυνατότητες της ζήτησης, κατά τις αντίστοιχες περιόδους, και δη τη χαμηλή περίοδο. Η διαφοροποίηση αυτή των κατωτάτων ορίων, που έκτοτε περιλαμβάνεται σταθερά στις κατ' έτος εκδιδόμενες αποφάσεις καθορισμού των κατωτάτων ορίων των τιμών, δεν στερεί από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις την ευχέρεια να κρίνουν (και να δηλώνουν) τα χρονικά διαστήματα που θεωρούν οι ίδιες ως χαμηλή και μέση - υψηλή περίοδο και ακόμη και να καθορίζουν τις τιμές που επιθυμούν να εισπράττουν για το κάθε έτος, σε τρεις (αντί των δύο) χρονικές περιόδους (χαμηλή, μέση και υψηλή). Έτσι, π.χ. ένα ξενοδοχείο στην Κρήτη μπορεί να δηλώσει ως χαμηλή περίοδο το διάστημα 1/11 έως 31/3, ενώ ένα άλλο στο Πήλιο ή την Αράχοβα να δηλώσει το ίδιο διάστημα (ή τμήμα του) ως υψηλή περίοδο ή ακόμη και να "σπάσει" το έτος σε τρεις περιόδους (χαμηλή, μέση και υψηλή), που θα τις ορίσει ανάλογα με την συνήθη πορεία της ζήτησής του, ορίζοντας συγχρόνως και διαφορετικές για την κάθε περίοδο τιμές.

Πάντως, η δηλούμενη από τον επιχειρηματία τιμή χαμηλής περιόδου, θα πρέπει να υπερβαίνει την οριζόμενη κατώτατη της χαμηλής περιόδου της σχετικής απόφασης του Γ.Γ ΕΟΤ και οι δηλούμενες από τον επιχειρηματία τιμές μέσης και υψηλής περιόδου θα πρέπει να υπερβαίνουν την οριζόμενη αντίστοιχη τιμή της μέσης - υψηλής περιόδου, την ίδια περίοδο.

Οι τιμές που δηλώνονται, υποβάλλονται έγκαιρα στον ΕΟΤ, μέσω του ΞΕΕ, για έγκριση. Οι επιχειρήσεις που δεν υποβάλλουν έγκαιρα τις τιμές τους θεωρείται **ότι έχουν επιλέξει τα αντίστοιχα κατώτατα όρια της απόφασης** και δη την ελάχιστη τιμή της χαμηλής περιόδου για το διάστημα 1/1/ - 30/4/ και 1/10/ - 31/12/, και εκείνη της μέσης - υψηλής περιόδου για το διάστημα 1/5/ - 30/9/. Επίσης δύνανται να σφραγίσουν στο Αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα τις τιμές που ίσχυαν για το ξενοδοχείο τους **τον προηγούμενο χρόνο**, εφόσον αυτές δεν είναι κατώτερες από τις ελάχιστες τιμές της απόφασης αυτής.

Οι τιμές, που θα δηλωθούν από κάθε επιχείρηση μετά την έγκρισή τους από τον ΕΟΤ, είναι **υποχρεωτικές**, παραμένουν **σταθερές** κατά τα χρονικά διαστήματα στα οποία, σύμφωνα με τη σχετική δήλωση του επιχειρηματία, αντιστοιχούν και αποτελούν ταυτόχρονα τις **ανώτερες τιμές** που μπορούν να εισπραχθούν και τα διαστήματα αυτά. Σε περίπτωση, που διαπιστωθεί από έλεγχο του ΕΟΤ ή άλλων αρμοδίων Υπηρεσιών, μείωση των εγκεκριμένων τιμών πέραν των ποσοστών των νόμιμων εκπτώσεων, που προβλέπονται στην απόφαση, ανακαλείται η έγκριση των τιμών, αφαιρούνται οι πινακίδες τιμών και επιβάλλεται πρόστιμο με απόφαση του ΕΟΤ.

Μετά την ανάκληση της έγκρισης τιμών και την αφαίρεση των πινακίδων, υποχρεούται ο ξενοδόχος να εισπράττει **τα κατώτατα όρια τιμών**.

Οι παραβάτες των περί τηρήσεως κατωτάτων τιμών διατάξεων σύμφωνα με το Ν. 2160/93 άρθρο 4 παρ. 7 τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι 500.000 δρχ.

Οι σταθερές τιμές περιλαμβάνουν την παροχή των ακόλουθων αγαθών και υπηρεσιών:

1. Χορήγηση σαπουνιού και μεταφορά αποσκευών.
2. Ποσοστό υπηρεσίας 15% (Ν.Δ/μα 15/26 Ιουλίου 1926 και Α.Ν. 394/36).
3. Παροχή θερμού ύδατος.

4. Παροχή θέρμανσης.
5. Το αντίστοιχο της μέσης ετήσιας δαπάνης για τον κλιματισμό ενσωματώνεται και συνεισπράττεται με την τιμή του δωματίου ή του διαμερίσματος, άρα περιλαμβάνουν και κλιματισμό, εφόσον υπάρχει.

Η ίδια απόφαση, προβλέπει τις επιτρεπόμενες επιβαρύνσεις και εκπτώσεις ως ακολούθως:

Επιβαρύνσεις:

1. Επιτρέπεται να προσαυξάνονται κατά 10% οι τιμές των δωματίων, όταν ο πελάτης παραμένει στο ξενοδοχείο μόνο μέχρι δύο (2) ημέρες.
2. Εάν από τον πελάτη ζητηθεί η προσθήκη κλίνης σε δίκλινο, μονόκλινο δωμάτιο ή διαμέρισμα, η τιμή που δηλώθηκε προσαυξάνεται κατά 20%.
3. Η τιμή δωματίου προσαυξάνεται με ποσοστό 2% για το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. (Ν. 1080/90 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 παρ. 10 του Ν. 2130/93).

Εκπτώσεις:

1. Σε ειδικές περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις μπορούν προκειμένου για μεμονωμένους πελάτες να προβαίνουν σε εκπτώσεις μέχρι 30% επί των τιμών, που έχουν δηλώσει και μέχρι 50% προκειμένου για ομάδες τουριστών και συμβάσεις allotments, με την προϋπόθεση, ότι η τιμή του δωματίου, που θα προέρχεται από την παραπάνω έκπτωση δεν θα είναι κατώτερη από την ελάχιστη τιμή της τάξης, που ανήκει το ξενοδοχείο και αναγράφεται στους, αντίστοιχους, κατά περίοδο, Πίνακες της Απόφασης του Γεν.Γραμματέα ΕΟΤ.
2. Ειδικά για τους δικαιούχους των προγραμμάτων Κοινωνικού και Εσωτερικού Τουρισμού, οι επιχειρήσεις μπορούν βάσει της Σύμβασης που υπογράφεται μεταξύ αυτών και των φορέων του Δημοσίου τομέα που εφαρμόζουν τα προγράμματα Κοινωνικού και Εσωτερικού Τουρισμού (ΕΟΤ, Εργατική Εστία, Υφυπουργείο Νέας Γενιάς κλπ.), να προβαίνουν και σε εκπτώσεις μεγαλύτερες του 50% των τιμών που έχουν δηλώσει. Το ίδιο ισχύει και στις

περιπτώσεις που το Υπουργείο Παιδείας ή Κρατικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μεσολαβούν γραπτώς για τη στέγαση φοιτητών και σπουδαστών τους.

Ας σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 1 του ΑΝ 1108/38, επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί σταθερών τιμών, πελάτες ξενοδοχείων, να συνάπτουν ιδιαίτερες συμφωνίες για την διαμονή τους στα ξενοδοχεία άνω του μηνός.

Άλλες σχετικές ρυθμίσεις:

1. Δεν επιτρέπεται η ενοικίαση του σαλονιού διαμερίσματος ξενοδοχείου σε διάφορους πελάτες.
2. Τα διαμερίσματα των ξενοδοχείων τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων, απαγορεύεται να ενοικιάζονται κατά δωμάτια.
3. Οι τιμές των δωματίων, που έχουν χαρακτηριστεί από τον ΕΟΤ ως μειονεκτικά, είναι δυνατόν να είναι κατώτερες μέχρι 25% των τιμών των αντίστοιχων δωματίων, που δηλώθηκαν ή των ελάχιστων τιμών της Απόφασης, εάν δεν δηλωθούν τιμές.
4. Το αντίτιμο χρήσης από τον πελάτη του κοινόχρηστου λουτρού ή ντους (θερμού ή ψυχρού), καθορίζεται από τον επιχειρηματία ξενοδόχο και συμπεριλαμβάνεται στη δήλωση των τιμών του ξενοδοχείου του. Η τιμολόγηση απλού δωματίου και χρήση κοινόχρηστου λουτρού ή ντους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει την τιμή αντίστοιχου δωματίου με λουτρό. Εάν ο επιχειρηματίας δεν δηλώσει τιμές και εισπράττει τις ελάχιστες, το αντίτιμο χρήσης του κοινόχρηστου λουτρού ή ντους (θερμού ή ψυχρού), ορίζεται κατ' έτος με την περί τιμών Απόφαση του Γ.Γ. Ε.Ο.Τ.
5. Η τιμή δωματίου καλύπτει παραμονή μέχρι την 12η ώρα της επόμενης από την άφιξη του πελάτη ημέρας.
6. Εφόσον δίκλινο δωμάτιο ξενοδοχείου Γ' τάξης και άνω διαθέτει σε ένα άτομο, θα εισπράττεται το 80% της τιμής του δίκλινου που, όμως, δεν θα υπολείπεται της τιμής του μονόκλινου.

7. Όταν σε μονόκλινο δωμάτιο υπάρχει ημίδιπλη κλίνη και διαμένουν σε αυτό δύο άτομα, θα εισπράττεται η τιμή μονόκλινου, προσαυξημένη κατά 20%. Το ίδιο ισχύει για το δίκλινο δωμάτιο, όταν σ' αυτό είναι τοποθετημένες μία ημίδιπλη και μία μονή κλίνη και διαμένουν τρία άτομα.
8. Η τιμή δωματίου διπλής κλίνης, εάν το δωμάτιο έχει χαρακτηριστεί σαν δίκλινο, είναι η ίδια τιμή με την τιμή του δίκλινου δωματίου.
9. Η τιμή δωματίων για διημέρευση είναι μειωμένη κατά 50%.
10. Στα συμβόλαια που συνάπτουν οι επιχειρηματίες ξενοδόχοι με τους ταξιδιωτικούς οργανισμούς, είναι επιθυμητό να καθορίζουν το αντίτιμο των διανυκτερεύσεων κλπ. παροχών σε ξένο νόμισμα.
11. Ειδικά και μόνο για τα καταλύματα που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης, όταν στα συμβόλαια που συνάπτουν αναφέρεται ότι ο τρόπος υπολογισμού και εξόφλησης των λειτουργικών εξόδων που βαρύνουν αναλογικά κάθε χρονομισθωτή συσχετίζεται με τις τιμές που εγκρίνει ο ΕΟΤ, η αύξηση των λειτουργικών αυτών εξόδων είναι δυνατόν να ανέρχεται σε ποσοστό 25% το πολύ, για τα ξενοδοχεία Πολυτελείας και Α' τάξης, και 20% το πολύ για τις υπόλοιπες κατηγορίες σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο έτος.

Οι επιχειρήσεις που οι μονάδες τους διαθέτουν εστιατόριο ή κυλικείο καθορίζουν στις δηλώσεις για τις τιμές των δωματίων τους και τις τιμές, που επιθυμούν να εισπράξουν στις διάφορες περιόδους (χαμηλή, μέση/υψηλή), για το προσφερόμενο πρωινό ή τα γεύματα. Οι δηλούμενες αυτές τιμές είναι εναρμονισμένες με τις εκάστοτε ισχύουσες αγορανομικές διατάξεις

Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, υποχρεούται να φροντίζει για την εκτύπωση των τιμοκαταλόγων και των πινακίδων τιμών και να επισημαίνει με σχετική εγκύκλιο σε όλα τα μέλη του, ότι η μη τήρηση της κατ' έτος εκδιδόμενης απόφασης του Γ.Γ.ΕΟΤ επισύρει την επιβολή από τον ΕΟΤ των νόμιμων κυρώσεων.

Οι πινακίδες τιμών που αναρτώνται στα δωμάτια των ξενοδοχείων υπογράφονται από τον Επιχειρηματία ή Δ/ντή της ξενοδοχειακής επιχείρησης και θεωρούνται από την

οικεία Αστυνομική Αρχή.

Όσον αφορά τα λοιπά καταλύματα, σύμφωνα - επίσης - με τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν. 2160/93, οι εκμεταλλεζόμενοι αυτά, διαμορφώνουν ελεύθερα τα τιμολόγια τους και υποχρεούνται κάθε χρόνο να τα υποβάλλουν στον Ε.Ο.Τ αναλυτικά και να τα τηρούν αμετάβλητα για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από της υποβολής τους. Οι δηλούμενες τιμές δεν μπορεί να είναι κατώτερες από τις οριζόμενες κατ' έτος με απόφαση του Γ.Γ. Ε.Ο.Τ, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των οικείων φορέων, η οποία υποβάλλεται το αργότερο μέχρι τις 30/6 του προηγούμενου έτους. Με απόφαση του Γ.Γ. ρυθμίζεται ο χρόνος υποβολής των τιμολογίων, οι νόμιμες εκπτώσεις κλπ. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι 500.000 δρχ.

**ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 22ΑΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1986 ΣΧΕΤΙΚΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ (ΟJL**

384/54, 31/12/1986)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη: Τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

1. ότι κατά το άρθρο 2 της συνθήκης της Κοινότητας είναι ιδίως η προώθηση της αρμονικής ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων σε όλη την Κοινότητα, της συνεχούς και ισόρροπης οικονομικής επέκτασης και των στενότερων σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών της, ότι ο τουρισμός μπορεί να συμβάλει για την επίτευξη αυτών των στόχων.
2. ότι με το ψήφισμα του της 10^{ης} Απριλίου 1984 για την κοινοτική [πολιτική του τουρισμού, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να του υποβάλει προτάσεις με σκοπό, ιδίως, τη διευκόλυνση του τουρισμού στην Κοινότητα.
3. ότι για αν ξεπερασθούν οι γλωσσικές διαφορές και λαμβάνοντας υπόψη άλλες τοπικές δραστηριότητες, θα ήταν χρήσιμο να διαθέτουν οι ταξιδιώτες, σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας, τυποποιημένες πληροφορίες για τις προσφερόμενες ανέσεις στα ξενοδοχεία με τη βοήθεια σχετικών συμβόλων.
4. ότι οι εθνικοί οργανισμοί ή άλλοι αρμόδιοι οργανισμοί, που είναι υπεύθυνοι για την τουριστική πολιτική στα κράτη μέλη, θα πρέπει να αναλάβουν και την εφαρμογή ενός συστήματος τυποποιημένων πληροφοριών για τα ξενοδοχεία.
5. ότι τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ένα σύστημα κατάταξης των ξενοδοχείων σύμφωνα με τις ανέσεις και τον εξοπλισμό τους, ότι εκτός των εθνικών συστημάτων κατάταξης υπάρχουν και εμπορικά συστήματα τα οποία εκμεταλλεύονται ιδιωτικοί φορείς, ότι τα υφιστάμενα εθνικά και εμπορικά σήματα κατάταξης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους.
6. ότι λόγω της ομοιομορφίας των ήδη εφαρμοζόμενων κριτηρίων έχει αποδειχθεί μέχρι τώρα δύσκολη η δημιουργία ενός κοινοτικού συστήματος κατάταξης των ξενοδοχείων, πράγμα όμως που θα ήταν σκόπιμο να γίνει το μέλλον.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

1. να αναθέσουν στους εθνικούς οργανισμούς τουρισμού ή σε άλλους αρμόδιους οργανισμούς, σε συνεργασία με τις αντιπροσωπευτικές επαγγελματικές ενώσεις των ξενοδόχων, την εφαρμογή του συστήματος τυποποιημένων πληροφοριών για τα ξενοδοχεία λαμβάνοντας υπόψη τα συμβόλαια του παραρτήματος II. Η εργασία αυτή περιλαμβάνει τη συλλογή, τον έλεγχο, και τη δημοσίευση των πληροφοριών για τα ξενοδοχεία σύμφωνα με την παρούσα σύσταση.
2. να ενθαρρύνουν τη δημοσίευση των τυποποιημένων αυτών πληροφοριών στους τυχόν επίσημους οδηγούς ξενοδοχείων,
3. να επιδιώξουν ο επίσημος οδηγός ξενοδοχείων να περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα I,
4. να επιδιώξουν οι τιμές των δωματίων να αναγράφονται στην είσοδο του ξενοδοχείου και σε κάθε δωμάτιο
5. να καταβάλουν, έχοντας υπόψη τους τα συμβόλαια που περιέχονται στο παράρτημα II, κάθε προσπάθεια για τη λήψη και την εφαρμογή των κατάλληλων εθνικών μέτρων, ώστε να καθιερωθεί ένα σύστημα τυποποιημένων πληροφοριών στα ήδη υπάρχοντα ξενοδοχεία, εντός διετίας από τη έκδοση της παρούσας σύστασης.
6. να κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε χρόνο τον ή τους επίσημους οδηγούς ξενοδοχείων που δημοσιεύονται σύμφωνα με την παρούσα σύσταση,

ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να εξετάσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τους τουριστικούς τους οργανισμούς ή/και τους αντιπροσώπους της ξενοδοχειακής τους βιομηχανίας, τα υπάρχοντα συστήματα κατάταξης ξενοδοχείων και να μελετήσει την πρακτική χρησιμότητα και σκοπιμότητα δημιουργίας ενός συστήματος κατάταξης ξενοδοχείων σε κοινοτικό επίπεδο.

Βρυξέλλες, 22 Δεκεμβρίου 1986.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Προτεινόμενο περιεχόμενο των επίσημων οδηγών ξενοδοχείων

- Εισαγωγή, με την οποία θα εξηγείται η χρήση του οδηγού, με ιδιαίτερη έμφαση στα χρησιμοποιούμενα σύμβολα. Η εισαγωγή αυτή πρέπει να αναφέρει επίσης πότε ισχύουν τιμές εποχής υψηλής, μέσης ή χαμηλής τουριστικής κίνησης σε εθνική περιφερειακή βάση και κάθε χρήσιμη πληροφορία στη γλώσσα της χώρας και τουλάχιστο σε δύο άλλες γλώσσες.
- Κατάλογοι ξενοδοχείων, που να αναφέρουν:
  - Το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου και τηλετύπου,
  - Το συνολικό αριθμό δωματίων και λεπτομέρειες για τις εγκαταστάσεις υγιεινής που ενδεχομένως διαθέτουν,
  - Την περίοδο λειτουργίας,
  - Την ανώτερη τιμή του δίκλινου δωματίου για την περίοδο με υψηλή τουριστική κίνηση, συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.,
  - Την απόσταση από το αεροδρόμιο, το σιδηροδρομικό σταθμό, το σταθμό των λεωφορείων του αεροδρομίου,
  - Τις πιστωτικές κάρτες που γίνονται δεκτές,
  - Πληροφορίες για τις ομιλούμενες γλώσσες,
  - Τυποποιημένα σύμβολα για τις διάφορες προσφερόμενες ανέσεις (παράρτημα ΙΙ).
- Διεύθυνση στην οποία μπορούν να αναφερθούν οι ανακρίβειες που διαπιστώνονται ως προς τις πληροφορίες που περιέχει ο οδηγός.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Π

Τυποποιημένα σύμβολα τουριστικών διευκολύνσεων

1. Κτίριο ιστορικού ή αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος
2. Κτίριο σε περιοχή πρασίνου
3. Ιδιωτικός χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων
4. Κλειστή πισίνα
5. Ανοιχτή πισίνα
6. Γήπεδο τένις επί τόπου ή σε μικρή περίπτωση
7. Σάουνα
8. Τουριστική εγκατάσταση που παραμένει ανοικτή τη νύχτα
9. Τηλέτυπο στη διάθεση των πελατών
10. Ανελκυστήρας
11. Σαλόνι με τηλεόραση
12. Ορισμένες διευκολύνσεις για αναπήρους
13. Διευκολύνσεις για παιδιά
14. Επιτρέπονται σκύλοι
15. Ορισμένες διευκολύνσεις
16. Επιτρέπονται σκύλοι
17. Εστιατόριο
18. Μόνο πρωινό
19. Σερβίρονται οινοπνευματώδη ποτά
20. Κουρέιο/ κομμωτήριο
21. Καθαριστήριο ή/και πλυντήριο
22. Σερβίρισμα στο δωμάτιο
23. Δωμάτιο με κλιματισμό
24. Κεντρική θέρμανση στα δωμάτια
25. Δωμάτιο με κλιματισμό
26. Τηλεόραση στα δωμάτια
27. Τηλέφωνο στα δωμάτια.

ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΔΙΑΤΑΞΗ 2/1979

Καταρχήν θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ως ξενοδοχειακό κατάλυμα, σύμφωνα με την πυροσβεστική διάταξη νοείται «κάθε στεγασμένος χώρος που προορίζεται για διαμονή και διανυκτέρευση κοινού και διανυκτέρευση κοινού όπως ξενοδοχεία, ξενώνες, πανδοχεία, μοτέλ, οικοτροφεία κ.λ.π.». Κατά συνέπεια, εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες καταλυμάτων. Για τα μονώροφα, όμως, ή διώροφα τουριστικά καταλύματα συνολικού εμβαδού μέχρι 100 τετραγωνικά μέτρα για κάθε όροφο, έχουν εφαρμογή μόνο οι διατάξεις που αφορούν τα προληπτικά μέτρα και τα κατασταλτικά μέτρα.

Γενικά μέτρα

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις των τουριστικών καταλυμάτων, είτε διαθέτουν εστιατόρια είτε όχι, επιβάλλεται να παρέχουν αποτελεσματική προστασία τόσο του προσωπικού όσο και του κοινού κατά του κινδύνου πυρκαγιάς. Επιπλέον, οφείλουν να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη, ταχεία και ασφαλή έξοδό του σε περίπτωση κινδύνου.

Ειδικά μέτρα πυροπροστασίας

Θα αναφερθούμε με συντομία τόσο στα συγκεκριμένα ειδικά μέτρα πυροπροστασίας, που πρέπει να λαμβάνονται κατά την κατασκευή των καταλυμάτων, όσο και στα κατασταλτικά αλλά και γενικότερα στα προληπτικά κατά της πυρκαγιάς μέτρα.

A) Τα συγκεκριμένα ειδικά μέτρα είναι τα ακόλουθα:

- Έξοδοι κινδύνου – διαφυγής
- Διαφράγματα κατακόρυφων ανοιγμάτων
- Φωτεινή σήμανση
- Φωτισμός δρόμων διαφυγής
- Έγκαιρη ειδοποίηση έκρηξης πυρκαγιάς.

B) Προληπτικά μέτρα

Στα τουριστικά καταλύματα απαγορεύεται:

1. Η κατασκευή κλιμακοστασίων, εξόδων διαφυγής, κ.λ.π. από υλικά αναφλέξιμα, τα οποία δηλαδή δεν είναι ανθεκτικά στην πυρκαγιά.

2. Η τοποθέτηση, μόνιμα ή πρόσκαιρα, επίπλων και γενικά αντικειμένων στις διόδους, σκάλες, διαφυγές και εξόδους κινδύνους, τα οποία μπορούν να μειώσουν το πλάτος τους ή με οποιοδήποτε τρόπο να εμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία του κοινού σε περίπτωση κινδύνου.

3. Η εγκατάσταση προβολέων με μεγάλη θερμική ακτινοβολία σε χώρους των καταλυμάτων, οι οποίοι να είναι δυνατόν να προκαλέσουν πυρκαγιά σε εύφλεκτα υλικά, χωρίς παράλληλη λήψη προστατευτικών μέτρων.

4. Η διακόσμηση και επένδυση των δαπέδων των τοίχων και των οροφών οποιονδήποτε χώρων των καταλυμάτων με υλικά που καίγονται από φλόγα.

5. Η ανάρτηση ή τοποθέτηση σε χώρους προορισμένους για χρήση του κοινού πτητικών υγρών, καυσίμων εύφλεκτων διαλυτών, δοχείων αεροζόλ, των οποίων η βασική σύσταση είναι ο υδροποιημένος υδρογονάνθρακας κτλ.

6. Το κάπνισμα και η χρήση οποιασδήποτε γυμνής φλόγας σε χώρους μεγάλου κινδύνου που τους καθορίζει έτσι κατά την κρίση της η πυροσβεστική αρχή.

7. Η θέρμανση των χώρων με θερμάστρες που λειτουργούν με οποιαδήποτε καύσιμη ύλη καθώς επίσης και με ηλεκτρικές που όμως είναι εκτεθειμένες ή ορατές πυρακτωμένες επιφάνειες.

Στις κτιριακές εγκαταστάσεις των ξενοδοχειακών καταλυμάτων επιβάλλεται να διαχωρίζονται τα λεβητοστάσια, οι δεξαμενές πετρελαίου και οι χώροι μεγάλου κινδύνου από τους υπολοίπους χώρους με χωρίσματα αντοχής στην πυρκαγιά για μια τουλάχιστον ώρα. Επίσης πρέπει να διαθέτουν πόρτες όμοιας αντοχής στην πυρκαγιά που να ανοίγουν παλινδρομικά ή προς τα έξω και να κλείνουν αυτόματα.

Η απευθείας επικοινωνία τέτοιων χώρων με άλλους χώρους διαμονής ή διακίνησης του κοινού απαγορεύεται απόλυτα.

Ως χώρος μεγάλου κινδύνου νοείται κάθε στεγασμένος χώρος στον οποίο υπάρχει πιθανότητα εμφάνισης και ταχείας εξάπλωσης πυρκαγιάς με κίνδυνο παγίδευσης ατόμων από αυτή, εξαιτίας της φύσης των υλικών που υπάρχουν και καίγονται ζωηρά με φλόγες ή παράγουν τοξικά αέρια σε επικίνδυνη συγκέντρωση.

Γ) Κατασταλτικά μέτρα

Ως κατασταλτικά μέτρα θεωρούνται:

1. Το υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο.
2. Το αυτόματο σύστημα κατακλιτισμού ύδατος SPRINKLER.
3. Τα φορητά μέσα (πυροσβεστήρες) ανάλογα με τους χώρους που πρέπει να προστατευθούν.
4. Διάφορα βοηθητικά εργαλεία και μέσα.
5. Δυο πυροσβεστήρες ξηρής σκόνης.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στην είσοδο του ξενοδοχείου πρέπει να υπάρχουν:

1. Ακριβείς οδηγίες για τις απαιτούμενες ενέργειες του προσωπικού και του κοινού σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
2. Σχέδια κατόψεων του κτιρίου για την ενημέρωση των ομάδων άμεσης βοήθειας, όπου πρέπει να σημειώνονται:
  - Οι σκάλες, οι εξοδοί κινδύνου και οι τελικοί εξοδοί
  - Η θέση των πυροσβεστήρων, των πυροσβεστικών φωλιών και των σημείων παροχής του μόνιμου πυροσβεστικού δικτύου.
  - Οι διακόπτες παροχής ηλεκτρικού ρεύματος συστήματος μηχανικού εξαερισμού ή ενδεχόμενα φωταερίου ή υγραερίου.
  - Η θέση του γενικού πίνακα του συστήματος πυρανίχνευσης και συναγερμού.
  - Η θέση των επικίνδυνων χώρων.

Σε κάθε όροφο θα πρέπει να υπάρχει ένα απλοποιημένο σχέδιο προσανατολισμού κοντά στα κλιμακοστάσια, εφόσον πρόκειται για ξενοδοχεία με δύο ή περισσότερους υπόγειους ορόφους.

Τέλος σε κάθε δωμάτιο ή μονάδα διαμονής πρέπει να βρίσκονται σαφής οδηγίες για τις ενέργειες που απαιτούνται σε περίπτωση πυρκαγιάς. Οι οδηγίες αυτές πρέπει να συνοδεύονται από απλοποιημένο σχέδιο ορόφου, όπου είναι σημειωμένη η θέση του δωματίου σε σχέση με τις οδεύσεις διαφυγής (εξόδους κινδύνου, σκάλες κλπ.). Επίσης στις οδηγίες αυτές πρέπει να επισημαίνεται η απαγόρευση χρήσης των ανελκυστήρων σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Οι οδηγίες αυτές πρέπει να είναι γραμμένες, εκτός από την ελληνική γλώσσα και σε μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα, που να ομιλείται από την πλειοψηφία της πιο συνηθισμένης πελατείας του ξενοδοχείου.

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η πυροσβεστική αρχή εκδίδει ύστερα από αυτοψία, βεβαίωση πυρασφάλειας, για την πιστοποίηση τήρησης των όρων και προϋποθέσεων που επιβλήθηκαν με τις πυροσβεστικές διατάξεις όπως αυτές τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα.

Η βεβαίωση πυρασφάλειας έχει διάρκεια ισχύος πέντε χρόνια.

Δυο μήνες πριν από τη λήξη η ενδιαφερόμενη επιχείρηση υποχρεούται να ζητήσει από την οικεία πυροσβεστική υπηρεσία την ανανέωσή της. Την ίδια υποχρέωση έχει η επιχείρηση εφόσον, κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, επήλθαν μεταβολές στην επιφάνεια της επιχείρησης ή τροποποιήθηκαν οι αρχικοί όροι πυρασφάλειας και απαιτούνται πρόσθετα μέτρα πυροπροστασίας.

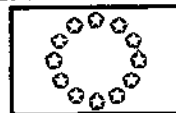
Η πυροσβεστική αρχή μπορεί να ενεργεί με τα όργανά της, οποτεδήποτε το κρίνει σκόπιμο, εκτάκτους ελέγχους των μέτρων και των μέσων πυροπροστασίας των επιχειρήσεων. Εφόσον διαπιστώνεται ότι δεν τηρούνται αυτά σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη, έχει το δικαίωμα, πέρα από τις προβλεπόμενες κυρώσεις, να αποκαλεί τη βεβαίωση πυρασφάλειας, γνωστοποιώντας αμέσως την ενέργειά της αυτή στην αρμόδια αρχή, που έχει εκδώσει την άδεια λειτουργία της επιχείρησης.

Όσοι δεν έχουν ή δεν έχουν ανανεώσει τη βεβαίωση πυρασφάλειας, τιμωρούνται με τις διατάξεις του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα, δηλαδή με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή με πρόστιμο, εφόσον με άλλη διάταξη δεν προβλέπεται μεγαλύτερη ποινή.

Η αυτοψία και η ανανέωση της βεβαίωσης πυρασφάλειας γίνεται σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη πυρασφάλειας.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 22ΑΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1986 ΠΟΥ
ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΑ ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

(EEL. 384 31/12/1986, 0060-0068)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη: Τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας;

1. ότι δεν υπάρχουν σε όλα τα κράτη μέλη ρυθμίσεις για την προστασία όλων των ξενοδοχείων από τους κινδύνους πυρκαγιάς, ότι οι σχετικές διατάξεις, ακόμα και όταν υπάρχουν, είναι συχνά ατελείς και διασκορπισμένες σε διάφορα κείμενα, έτσι ώστε είναι δύσκολο να σχηματίσει κανείς σαφή εικόνα γι' αυτές, ότι δεν είναι πάντα πλήρως εξασφαλισμένη η τήρησή τους.
2. ότι με την ολοένα μεγαλύτερη ανάπτυξη του τουρισμού και των εμπορικών ταξιδιών, όλο και περισσότερο άτομα μένουν σε ξενοδοχεία που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη έξω από τη χώρα καταγωγής τους, ότι τα άτομα αυτά έχουν το δικαίωμα να απολαύουν επαρκούς προστασίας στη φιλοξενούσα χώρα και να γνωρίζουν τη φύση και την έκταση της προστασίας αυτής ότι η προστασία των πελατών πρέπει να συμβιβάζεται με τα μέτρα ασφαλείας του προσωπικού στους χώρους εργασίας.
3. ότι ακόμα και αν ληφθούν υπόψη ορισμένες διαφορές που χαρακτηρίζουν τα ξενοδοχεία στα κράτη μέλη όσον αφορά τον τύπο ή την κατασκευή τους, είναι δυνατόν να καθοριστεί, για το σύνολο των ξενοδοχείων αυτών, ένα ελάχιστο επίπεδο πυρασφάλειας, ότι η τήρηση του ελάχιστου αυτού επιπέδου είναι απαραίτητη για να συνεχιστεί η λειτουργία τους και ότι είναι σκόπιμο να υποβάλλονται σε περιοδικό έλεγχο.
4. ότι για οικονομικούς, τεχνικούς και αρχιτεκτονικούς λόγους, η πλήρης υλοποίηση της πυρασφάλειας στα ξενοδοχεία απαιτεί κάποιο χρονικό διάστημα, ότι για να επιτευχθεί ο επιζητούμενος στόχος, αυτό το χρονικό σύστημα αυτό το χρονικό διάστημα πρέπει να έχει εύλογη διάρκεια.
5. ότι δεν υπάρχουν ακόμα στην Κοινότητα εναρμονισμένες διατάξεις, από άποψη πυρασφάλειας, για τη χρησιμοποίηση και την εφαρμογή κατασκευαστικών υλικών, ότι η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί

τη θέσπιση, από τα κράτη μέλη, μέτρων ικανών να οξύνουν τα τεχνικά εμπόδια στις εμπορικές συναλλαγές, αλλά αντίθετα, η προστασία των ξενοδόχων από τους κινδύνους πυρκαγιάς, με βάση ένα ελάχιστο επίπεδο ασφάλειας, πρέπει να προετοιμάσει και να ευνοήσει τις εργασίες εναρμόνισης που, εξάλλου, έχουν ήδη αρχίσει, ότι για οικονομικούς λόγους και για την ασφάλεια των τουριστών ή των ατόμων που ταξιδεύουν για οποιοδήποτε άλλο σκοπό από ένα κράτος μέλος σε άλλο, έχει σημασία να διευκολυνθεί η κυκλοφορία και η διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά την πυρασφάλεια των ξενοδοχείων, ότι η επιτροπή καλείται να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο για την κυκλοφορία και τη διάδοση αυτού του είδους πληροφοριών.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. να θεσπίσουν στην περίπτωση που η υπάρχουσα νομοθεσία δεν καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις της παρούσας σύστασης, όλες τις κατάλληλες διατάξεις ώστε, όσον αφορά την πυρασφάλεια, τα υπάρχοντα ξενοδοχεία να υπόκεινται σε ορισμένες διατάξεις οι οποίες σαν βασιζονται σε αρχές που διατυπώνονται παρακάτω.

Στόχος και μέσα για την πυρασφάλεια στα υπάρχοντα ξενοδοχεία.

1. Η πυρασφάλεια στα υπάρχοντα ξενοδοχεία έχει ως στόχους:
  - 1.1 να μειώνει τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς,
  - 1.2 να εμποδίζει τη διάδοση του καπνού και της φωτιάς,
  - 1.3 να επιτρέπει σε όλους τους ενοίκους να εξέρχονται σώοι και αβλαβείς
  - 1.4 να επιτρέπει τη σύμβαση των υπηρεσιών πρώτης ανάγκης.
2. Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, θα πρέπει να ληφθούν σε κάθε ξενοδοχείο όλες οι αναγκαίες προφυλάξεις ώστε:
  - 2.1 να υπάρχουν ασφαλείς έξοδοι κινδύνου για την εκκένωση του κτιρίου, οι οποίες να επισημαίνονται σαφώς και να παραμένουν ανοιχτές και ελεύθερες από κάθε εμπόδιο,
  - 2.2 Σε περίπτωση πυρκαγιάς, η σταθερότητα του κτιρίου να είναι εξασφαλισμένη τουλάχιστον για το διάστημα που χρειάζονται οι ένοικοι για εξέλθουν σώοι και αβλαβείς.

- 2.3 Να περιοριστεί επιμελώς η παρουσία ή χρησιμοποίησης ιδιαίτερων εύφλεκτων υλικών στην επένδυση τοίχων, ορόφων και δαπέδων καθώς και στις εσωτερικές διακοσμήσεις.
- 2.4 Η λειτουργία του τεχνικού εξοπλισμού και συσκευών (ηλεκτρονική εγκατάσταση, φωταέριο, θέρμανση κτλ) να παρουσιάζει ικανοποιητικό βαθμό ασφάλειας.
- 2.5 Να υπάρχουν και να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας κατάλληλα μέσα ώστε να ειδοποιούνται οι ένοικοι σε περίπτωση κινδύνου.
- 2.6 Οι οδηγίες ασφάλειας και το σχεδιάγραμμα των χώρων στο οποίο επισημαίνονται οι οδοί εκκένωσης, να έχουν αναρτηθεί σε κάθε δωμάτιο στο οποίο κανονικά διαμένουν ενοίκιο ή μέλη του προσωπικού,
- 2.7 Να υπάρχει και να διατηρείται σε καλή κατάσταση λειτουργίας ο εξοπλισμός πρώτης ανάγκης (πυροσβεστήρες κτλ),
- 2.8 Το προσωπικό να έχει εκπαιδευθεί κατάλληλα και να έχει λάβει τις δέουσες οδηγίες.
3. Κατά την εφαρμογή των προαναφερομένων αρχών στις υπάρχουσες επιχειρήσεις εμπορικού χαρακτήρα οι οποίες καταλαμβάνουν ολικώς ή μερικώς ένα κτίριο και οι οποίες με την ονομασία «ξενοδοχείο», «πανσιόν», «ξενώνας», «πανδοχείο», «μοτέλ» ή με οποιαδήποτε άλλη παρεμφερή ονομασία μπορούν να παράσχουν επί πληρωμή στέγη σε 20 τουλάχιστον διερχόμενους ξένους, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές τεχνικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα. Τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν μέτρα διαφορετικά από τα περιγραφόμενα στο παράρτημα ή αυστηρότερα, εφόσον με τα μέτρα αυτά επιτυγχάνεται τουλάχιστο ισοδύναμο αποτέλεσμα. Ειδικότερα, εάν κάποιος από τις διατάξεις του παρατήματος δεν μπορεί να εφαρμοστεί για λόγους οικονομικούς, τεχνικούς, συμπεριλαμβανομένων των αντισεισμικών ή αρχιτεκτονικούς, η εναλλακτική λύση που θα επιλέγει πρέπει να εξασφαλίζει την τήρηση του ελάχιστου ορίου ασφάλειας, συνολικά λαμβανομένου, που επιδιώκεται με τις διατάξεις του παρατήματος.
- Για τα ξενοδοχεία που παρέχουν επί πληρωμή στέγη σε λιγότερους από 20 διερχόμενους ξένους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα πλέον ενδεδειγμένα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζονται συνθήκες ασφαλείας

σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στα σημεία 1 και 2 ανάλογα με το βαθμό κινδύνου

Να υπόκεινται τα ξενοδοχεία σε περιοδικό έλεγχο για να διαπιστωθεί κατά πόσο συμμορφώνονται προς τις εθνικές διατάξεις που βασίζονται στις ανωτέρω αρχές.

Να ενημερώσουν, εντός δυο ετών, την Επιτροπή για όλα τα εθνικά μέτρα που αποσκοπούν τη διασφάλιση της τήρησης από τα ξενοδοχεία των απαιτήσεων, που διατυπώνονται παραπάνω, καθώς και για τα μέτρα που σκοπεύουν να λάβουν για το σκοπό αυτό στα προσεχή πέντε χρόνια. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο, εντός έξι μηνών, για τα μέτρα που λήφθηκαν ή σχεδιάζονται να ληφθούν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

1. ΕΞΟΔΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

1.1 Γενικότητες

1.1.1 οι έξοδοι κινδύνου πρέπει αν έχουν κατασκευαστεί και να έχουν κατανεμηθεί έτσι ώστε να καταλήγουν κατά τρόπο ανεξάρτητο είτε σε δρόμο είτε σε ένα αρκετό μεγάλο ελεύθερο χώρο, ώστε να είναι δυνατό να απομακρύνεται κανείς από το κτίριο και να επιτρέπεται η γρήγορης και ασφαλής εκκένωση του κτιρίου από τα άτομα προς τα έξω.

1.1.2 Οι πόρτες, οι σκάλες, οι έξοδοι και οι διάδρομοι που οδηγούν στις εξόδους κινδύνου πρέπει να φέρουν τυποποιημένα σήματα ασφαλείας τα οποία είναι ορατά τόσο την μέρα όσο και την νύχτα.

1.1.3 Οι πόρτες που δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται από το κοινό σε περίπτωση πυρκαγιάς και οι οποίες καταλήγουν άμεσα στις εξόδους κινδύνου και δεν είναι συνήθως κλειδωμένες πρέπει να παραμείνουν κλειστές ή να είναι εφοδιασμένες με αυτόματα μηχανισμό κλεισίματος και να φέρουν ένα κατάλληλο τυποποιημένο σήμα.

2.2 Κατεύθυνση ανοίγματος των θυρών – Εμπόδια στις εξόδους κινδύνου.

1.1.2. Οι πόρτες που είναι τοποθετημένες στις εξόδους κινδύνου πρέπει να μπορούν να ανοίγουν κατά την προβλεπόμενη για την εκκένωση του κτιρίου κατεύθυνση, εφόσον αυτό είναι δυνατόν.

1.1.3. Η θύρα εξόδου μιας εξόδου κινδύνου θα πρέπει να μπορεί να ανοίγεται πάντα εύκολα από άτομο που διαφεύγει από το ξενοδοχείο.

1.1.4. Δίπλα στις περιστρεφόμενες ή τις συρόμενες πόρτες πρέπει να υπάρχει μια πόρτα που να ανοίγει προς την προβλεπόμενη για την εκκένωση του κτιρίου κατεύθυνση.

1.1.5. Στις εξόδους κινδύνου δεν πρέπει να τοποθετούνται εμπόδια (έπιπλα, αποθέσεις αντικειμένων κτλ) που θα μπορούσαν να εμποδίσουν την κυκλοφορία και να δημιουργήσουν κίνδυνο διάσωσης της πυρκαγιάς.

1.1.6. Στις εξόδους κινδύνου δεν πρέπει να αναρτώνται καθρέφτες που θα μπορούσαν να παραπλανήσουν τους ενοίκους όσον αφορά την κατεύθυνση προς την οποία βρίσκονται οι σκάλες και οι έξοδοι.

3.3 Ελάχιστος αριθμός κλιμάκων

1.3.1 Για να υπολογιστεί αν οι σκάλες που διαθέτει ένα υπάρχον ξενοδοχείο είναι επαρκείς, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα κριτήρια:

1.3.1.1 είτε ο συνολικός αριθμός των ατόμων που μπορούν να βρεθούν στο ξενοδοχείο,

1.3.1.2 είτε η απόσταση που πρέπει να καλυφθεί προκειμένου να φτάσουν στις σκάλες,

1.3.2 Στην περίπτωση που το κριτήριο το οποίο χρησιμοποιείται είναι ο αριθμός των ατόμων, τα ξενοδοχεία που περιλαμβάνουν δυο ή περισσότερους ορόφους, μαζί με το ισόγειο, και τα οποία μπορούν να δέχονται συνολικά πάνω από 50 άτομα πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον δυο σκάλες.

1.3.3 Στη περίπτωση που το κριτήριο το οποίο χρησιμοποιείται είναι η απόσταση που πρέπει να καλυφθεί:

1.3.3.1 το μήκος των τμημάτων διαδρομών χωρίς έξοδο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 10m

1.3.3.2 όταν το ξενοδοχείο διαθέτει δυο ή περισσότερες σκάλες, η απόσταση που πρέπει να καλυφθεί από οποιοδήποτε σημείο μιας εξόδου κινδύνου προκειμένου να φθάσει κανείς σε μια από αυτές τις σκάλες δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 35m.

1.3.4 Κατά γενικό κανόνα, ένα υπάρχον ξενοδοχείο στεγαζόμενο σε κτίριο που έχει περισσότερους από τρεις ορόφους μαζί με το ισόγειο πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον δύο σκάλες.

1.3.5 Σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να τηρούνται οι μέγιστες αποστάσεις 10m για τα τμήματα διαδρομών χωρίς έξοδο και 35m για την απόσταση που πρέπει να καλυφθεί προκειμένου να φθάσει κανείς σε μια σκάλα.

1.3.6 Μια εξωτερική σκάλα μπορεί να γίνει αποδεκτή ως δεύτερη σκάλα υπό τον όρο ότι προσφέρει συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής.

1.3.7 Σε ένα ξενοδοχείο, οι υπάρχουσες σκάλες πρέπει να έχουν η καθεμία επαρκές πλάτος ώστε η εκκένωση του κτιρίου από τα άτομα που ενδεχομένως θα βρίσκονται σε αυτό να μπορεί να γίνει ικανοποιητικά. Αν όμως κρίνεται απαραίτητο για τα μέτρα ασφαλείας υπάρχοντος

ξενοδοχείου, να εγκατασταθούν συμπληρωματικές σκάλες, τότε καθεμία από αυτές τις νέες σκάλες θα πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 0,80 m.

2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

1.1 Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε τα χαρακτηριστικά κατασκευής των υπαρχόντων ξενοδοχείων να είναι τέτοια ώστε:

2.1.1. η αντοχή των φερόντων στοιχείων απέναντι στη φωτιά να μπορεί να εξασφαλίσει, σε περίπτωση πυρκαγιάς, τη δομική σταθερότητα του συνόλου για επαρκή χρόνο,

2.1.2. η κατάτμηση του κτιρίου σε διαμερίσματα να δημιουργεί φράγματα για τη διάδοση της πυρκαγιάς και του καπνού, ώστε να επιτρέπεται η πρόσβαση στις εξόδους κινδύνου και ώστε οι έξοδοι να μπορούν να χρησιμοποιούνται για επαρκή χρόνο.

2.1.3 γενικά, πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση εκτίμηση της κατάστασης με βάση τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται παρακάτω.

2.2 Φέρων οργανισμός των κτιρίων

2.2.1 Στα κτίρια που περιλαμβάνουν το πολύ τρεις ορόφους, μαζί με το ισόγειο, εκτός από τα μονώροφα κτίρια χωρίς υπόγειο, η αντοχή στη φωτιά (R) πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 λεπτά (R 30).

2.2.2 Στα κτίρια που περιλαμβάνουν περισσότερους από τρεις ορόφους, μαζί με το ισόγειο, η αντοχή του φέροντος οργανισμού του κτιρίου στη φωτιά (R) πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 λεπτά (R 30).

2.3 Δάπεδα

2.3.1 Στα κτίρια που περιλαμβάνουν το πολύ τρεις ορόφους, μαζί με το ισόγειο, η αντοχή των φέροντος οργανισμού του κτιρίου στη φωτιά (R) πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 λεπτά (REI 30)

2.3.2 Στα κτίρια που περιλαμβάνει περισσότερους από τρεις ορόφους, μαζί με το ισόγειο, η αντοχή των δαπέδων στη φωτιά (REI) πρέπει να είναι τουλάχιστον 60 λεπτά (REI 60).

2.4 Περιτοιχισμός των κλιμάκων

2.4.1 Κατά γενικό κανόνα, στα υπάρχοντα ξενοδοχεία που περιλαμβάνουν περισσότερους από δυο ορόφους μαζί με το ισόγειο οι σκάλες πρέπει να είναι περιτοιχισμένες.

2.4.1.1 Η αντοχή της παρέας του κλιμακοστάσιου στη φωτιά πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 λεπτά (REI 30).

2.4.1.2. Η αντοχή στη φωτιά των θυρών πρόσβασης στα κλιμακοστάσια αυτά (RE) πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 λεπτά (RE 30). Οι πόρτες αυτές πρέπει να είναι εφοδιασμένες με αυτόματο μηχανισμό κλεισίματος και να φέρουν ένδειξη που να αναφέρει ότι οι πόρτες πρέπει να διατηρούνται κλειστές.

2.4.2. Στην περίπτωση που η ίδια η σκάλα επιτρέπει τη πρόσβαση τόσο στους ορόφους που μπορεί να χρησιμοποιήσει το κοινό όσο και στο υπόγειο, ο περιτοιχισμός της πρέπει να έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατό να απομονώνεται το υπόγειο από το υπόλοιπο κλιμακοστάσιο.

2.4.3 Το ανώτερο μέρος κάθε κλιμακοστασίου πρέπει να είναι εφοδιασμένο με φερριγγίτη ή παράθυρο με λεπτού πάχους υαλοστάσιο, σ' αυτό πρέπει να είναι εφοδιασμένο με μηχανισμό που να επιτρέπει το εύκολο άνοιγμά του από το ισόγειο.

2.4.4 Η προστασία των κλιμακοστάσιων υπηρεσίας που μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο από το προσωπικό του ξενοδοχείου πρέπει να βασίζεται στις ίδιες αρχές όπως και για τα κλιμακοστάσια στα οποία έχει πρόσβαση το κοινό.

2.5 Χωρίσματα

2.5.1 Κατά γενικό κανόνα, τα χωρίσματα από το δάπεδο μέχρι την οροφή που χωρίζουν τα δωμάτια από τις εξόδους κινδύνου πρέπει να παρουσιάζουν αντοχή στην φωτιά ίση με 30 λεπτά τουλάχιστον (REI 30). Οι πόρτες τους πρέπει να παρουσιάζουν αντοχή στη φωτιά ίση με 15 λεπτά τουλάχιστον (RE 15).

2.5.2 Κατά γενικό κανόνα, τα οριζόντια και κατακόρυφα χωρίσματα (δάπεδα, χωρίσματα από το δάπεδο ως την κορυφή, οροφές) που χωρίζουν τα δωμάτια και τις εξόδους κινδύνου από τους χώρους που παρουσιάζουν ιδιαίτερους κινδύνους για πυρκαγιά πρέπει να παρουσιάζουν αντοχή στη φωτιά ίση με 60 λεπτά τουλάχιστον (REI 60). Οι πόρτες που πρέπει να παρουσιάζουν αντοχή στη φωτιά ίση με 60 λεπτά τουλάχιστον (RE 60), να είναι εφοδιασμένα με αυτόματο

μηχανισμό κλεισίματος και να φέρουν ένδειξη όπου να αναφέρει ότι οι πόρτες πρέπει να διατηρούνται κλειστές.

3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙΣ

3.1 Στα υπάρχοντα ξενοδοχεία οι επενδύσεις των εσωτερικών χωρισμάτων και οι διακοσμήσεις πρέπει αν παρουσιάζουν από την άποψη της αντίδρασης στη φωτιά, τέτοια χαρακτηριστικά έτσι ώστε να μην αποτελούν ιδιαίτερο κίνδυνο όσον αφορά την ενδεχόμενο συμβολή τους στη διάδοση της φωτιάς και στην παραγωγή καπνού.

3.1.1 Η απαίτηση αυτή αφορά ειδικά τα μέρη του ξενοδοχείου όπως:

3.1.1.1 τις εξόδους κινδύνου, και ιδίως τους διαδρόμους, τις σκάλες και τους ανοιχτούς χώρους όπως τα χωλ,

3.1.1.2 τους χώρους, εκτός από τα δωμάτια, στους οποίους έχει πρόσβαση το κοινό και ιδίως οι πελάτες του ξενοδοχείου.

3.1.2 Στους χώρους που αναφέρονται στο σημείο 3.1.1 οι επενδύσεις των εσωτερικών χωρισμάτων και οι διακοσμήσεις που λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη είναι:

3.1.2.1 οι επενδύσεις εδάφους,

3.1.2.2 οι επενδύσεις και οι διακοσμήσεις των τοίχων,

3.1.2.3 οι επενδύσεις και οι διακοσμήσεις των ορόφων.

3.1.3 Δεδομένου ότι, προς το παρόν οι μέθοδοι δοκιμών και κατάταξης των υλικών από την άποψη της αντίδρασής τους στη φωτιά δεν είναι εναρμονισμένες, οι ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να τηρούνται για τις επενδύσεις και τις διακοσμήσεις των εσωτερικών χώρων στα υπάρχοντα ξενοδοχεία ορίζονται σύμφωνα με τις σχετικές εθνικές διατάξεις.

3.2 Εξοδοι κινδύνου.

3.2.1 Για τις επενδύσεις των εσωτερικών χωρισμάτων και τις διακοσμήσεις που τοποθετούνται στις εξόδους κινδύνου των υπάρχοντων ξενοδοχείων, η κατάταξη των υλικών που περιέχεται στον παρακάτω πίνακα θεωρείται ότι ανταποκρίνεται στο ελάχιστο επίπεδο ασφάλειας.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ

Σχετ. Η αρ. Γ1/443/79 Υγειονομική Διάταξη «Περί κολυμβητικών Δεξαμενών μετά οδηγίων κατασκευής και λειτουργίας αυτών» όπως τροποποιήθηκε με την Αρ. Γ4/1150/78.

Σύμφωνα με τη παραπάνω σχετική Υγειονομική διάταξη – για την προστασία των λουόμενων και της Δημόσιας Υγείας γενικότερα – σας γνωρίζουμε τα παρακάτω:

1. Σύμφωνα με την παραπάνω σχετική Υγειονομική Διάταξη, οι Κολυμβητικές δεξαμενές θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με άδεια λειτουργίας η οποία χορηγείται από την αρμόδια Δημοτική ή Κοινοτική Αρχή ύστερα από γνωμάτευση της Υγειονομικής Υπηρεσίας.

Η άδεια λειτουργίας ισχύει μόνο για τις εγκαταστάσεις τις οποίες χορηγήθηκε, ισχύει για 5 έτη με την προϋπόθεση ότι αυτές λειτουργούν και συντηρούνται καλά.

2. Η καλή λειτουργία της κολυμβητικής δεξαμενής αποτελεί ευθύνη του καθορισμένου υπευθύνου της Κολυμβητικής Δεξαμενής και ελέγχεται από την Υγειονομική Υπηρεσία.

Σε υγειονομικό έλεγχο υπόκεινται και οι ιδιωτικές κολυμβητικές δεξαμενές (χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από τα μέλη της οικογένειας).

3. Η ποιότητα του νερού θα πρέπει να ελέγχεται εβδομαδιαία τουλάχιστον, με εργαστηριακές εξετάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15 της παραπάνω υγειονομικής διάταξης, σε εργαστήρια που πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις και τα αποτελέσματά τους θα καταχωρούνται σε ανάλογο βιβλίο θεωρημένο από την Υγειονομική Υπηρεσία και το οποίο θα τίθεται στη διάθεση των υγειονομικών υπαλλήλων σε κάθε έλεγχο τακτικό ή έκτακτο.

4. Με ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να ελέγχονται τα στόμια εισροής του (νέου ή ανακυκλοφορούντος) καθαρού νερού και τα στόμια εκροής ώστε αν επιτυγχάνεται ομοιόμορφη κυκλοφορία του νερού και διατήρηση ομοιόμορφου υπολειμματικού χλωρίου σε όλα τα σημεία της δεξαμενής, χωρίς δημιουργία θυλάκων στάσιμου ή ανεπαρκώς χλωριωμένου νερού.

Ιδιαίτερο βάρος επίσης επιβάλλεται στην ποιότητα του νερού το οποίο πρέπει να ανανεώνεται καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας αυτών με ρυθμό,

εξασφαλίζοντας πλήρη ανανέωση αυτού σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των τεσσάρων ωρών.

5. Τέλος, ειδική μέριμνα θα πρέπει να λαμβάνεται για την τήρηση της καθαριότητας σε όλους τους χώρους και τις εγκαταστάσεις των κολυμβητικών δεξαμενών και της τήρησης της υγείας του προσωπικού.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Σύστημα κυρίου φωτισμού

Το σύστημα κυρίου φωτισμού ενός ξενοδοχείου πρέπει να είναι ηλεκτρικό.

Η ηλεκτρική εγκατάσταση ενός υφιστάμενου ξενοδοχείου πρέπει να σχεδιάζεται και να εκτελείται έτσι ώστε να αποφεύγεται κυρίως η εκδήλωση και η εξάπλωση της πυρκαγιάς. Η ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να είναι γειωμένη.

Σύστημα φωτισμού ασφαλείας

Κάθε ξενοδοχείο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με κατάλληλο ηλεκτρικό σύστημα φωτισμό ασφαλείας, που να ενεργοποιείται όταν πάθει βλάβη το σύστημα κυρίου φωτισμού.

Το ηλεκτρικό σύστημα φωτισμού ασφαλείας ενός ξενοδοχείου πρέπει, σε περίπτωση βλάβης του κυρίου συστήματος φωτισμού, να μπορεί να λειτουργήσει για επαρκή χρόνο ώστε να εκκενώνεται πλήρως το ξενοδοχείο.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ

Γενικός κανόνας

Η θέρμανση εξασφαλίζεται είτε από σύστημα κεντρικής θέρμανσης είτε από ατομικά σταθερά θερμαντικά σώματα.

Η εγκατάσταση θέρμανσης ενός υφιστάμενου ξενοδοχείου πρέπει να σχεδιάζεται και να εκτελείται έτσι ώστε να αποφεύγεται κυρίως η εκδήλωση και η εξάπλωση της πυρκαγιάς.

Λεβητοστάσιο

Όταν η ενεργός ισχύς ενός συστήματος θέρμανσης είναι τουλάχιστον 70Kw ή τόσο ώστε το σύστημα αυτό πρέπει να εγκατασταθεί σε ιδιαίτερο χώρο. Ο χώρος αυτός σχεδιάζεται και εξοπλίζεται σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία.

Οι τοίχοι του λεβητοστασίου πρέπει να έχουν αντοχή στη φωτιά (REI) ίση με 60 λεπτά τουλάχιστον (REI 60). Οι πόρτες πρέπει να έχουν αντοχή στη φωτιά (RE) ίση με 60 λεπτά τουλάχιστον (RE 60). Οι πόρτες πρέπει να είναι εφοδιασμένες με αυτόματο μηχανισμό κλεισίματος και να φέρουν σήμανση θέρμανσης η οποία να αναφέρει ότι οι πόρτες πρέπει να παραμένουν κλειστές.

Παροχή υγρών η αέριων καυσίμων

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του σημείου 5.1.2 πρέπει να είναι δυνατό να διακόπτεται η παροχή υγρών ή αέριων καυσίμων στα συστήματα θέρμανσης τουλάχιστον με τη βοήθεια χειροκίνητου διακόπτη.

Στην περίπτωση των ατομικών σταθερών θερμαντικών σωμάτων, ο διακόπτης αυτός πρέπει να βρίσκεται κοντά στο σώμα.

Για τις συσκευές κεντρικής θέρμανσης που είναι εγκαταστημένες σε λεβητοστάσιο, ο διακόπτης αυτός πρέπει να είναι τοποθετημένος έξω από το λεβητοστάσιο, σε θέση εύκολα προσπελάσιμη και ευκρινώς σημασμένη.

Όταν το κτίριο στο οποίο βρίσκεται το ξενοδοχείο περιλαμβάνει σωληνώσεις αυτές πρέπει τουλάχιστον να διαθέτουν χειροκίνητο διακόπτη που να είναι τοποθετημένος σε σημείο εισόδου των σωληνώσεων στο κτίριο και αν είναι ευκρινώς σημασμένος.

Όταν τα υγρά καύσιμα αποθηκεύονται σε ένα χώρο, ο χώρος αυτός πρέπει να σχεδιάζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στα προβλεπόμενα στο σημείο 5.2.2 και να είναι σε θέση να συγκρατήσει τις ενδεχόμενες διαρροές των καυσίμων.

Σε περίπτωση θέρμανσης με υγραέριο η αποθήκευση πρέπει να γίνεται στο εξωτερικό του κτιρίου.

Ατομικό σταθερό θερμαντικό σώμα

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του σημείου 5.1.2 όταν επιτρέπεται στα υφιστάμενα ξενοδοχεία η χρήση σταθερών θερμαντικών σωμάτων, τα σώματα αυτά πρέπει εγκαθίστανται έτσι ώστε να αποκλείουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς και να μην παρουσιάζουν κίνδυνο για τα άτομα που βρίσκονται στα δωμάτια μέσα στα οποία είναι τοποθετημένα τα σώματα.

Στα ατομικά σταθερά θερμαντικά σώματα πρέπει αν γίνεται κατάλληλη τακτική συντήρηση και πρέπει να φαίνεται ευκρινώς ο τρόπος χειρισμός τους.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΞΑΕΡΙΣΜΟΥ

Όταν ένα υφιστάμενο ξενοδοχείο διαθέτει σύστημα εξαερισμού, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για να αποφεύγεται ιδίως η διάδοση της πυρκαγιάς, καθώς και η διάδοση των αερίων και θερμών καπνών μέσω των αερογαγών προσαγωγής του συστήματος αυτού.

Τα συστήματα εξαερισμού πρέπει να είναι εφοδιασμένα με γενικό διακόπτη που είναι τοποθετημένος σε θέση εύκολα προσπελάσιμη και ευκρινώς σημασμένη.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στην είσοδο του ξενοδοχείου:

- πρέπει να αναγράφονται ευκρινώς οι ακριβείς οδηγίες που αφορούν τις ενέργειες του προσωπικού και του κοινού σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης,

- ένα σχεδιάγραμμα του ξενοδοχείου για την ενημέρωση των οδικών άμεσης βοήθειας θα πρέπει να δείχνει που βρίσκονται:

- οι σκάλες και οι εξοδοί κινδύνου,
- οι διαθέσιμοι πυροσβεστήρες
- οι διακόπτες της παροχής φωταερίου και ηλεκτρικού ρεύματος,
- ενδεχομένως, ο διακόπτης του συστήματος εξαερισμού,
- ενδεχομένως, ο γενικός πίνακας του συστήματος ανίχνευσης και του συστήματος συναγερμού,
- ενδεχομένως, η θέση των εγκαταστάσεων και των χώρων που παρουσιάζουν τον ιδιαίτερο κίνδυνο.

Σε κάθε όροφο:

Στα ξενοδοχεία που περιλαμβάνουν δυο ή περισσότερους ορόφους μαζί με το ισόγειο, πρέπει να υπάρχει σε κάθε όροφο και κοντά στο σημείο πρόσβασης στον όροφο, ένα απλουστευμένο σχεδιάγραμμα για τον προσανατολισμό των ενοίκων.

Σε κάθε δωμάτιο:

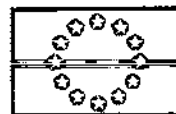
- Πρέπει να υπάρχουν ακριβείς οδηγίες, αναρτημένες σε εμφανές σημείο, οι οποίες να αναφέρουν τις ενέργειες που πρέπει αν γίνουν σε περίπτωση πυρκαγιάς. Εκτός από τις γλώσσες του συγκεκριμένου κράτους, οι οδηγίες αυτές πρέπει να αναγράφονται και σε ξένες γλώσσες ανάλογα με την προέλευση της συνήθους πελατείας του ξενοδοχείου,

- Οι οδηγίες αυτές πρέπει να συνοδεύονται από ένα απλουστευμένο σχεδιάγραμμα του ορόφου που να δείχνει σχηματικά τη θέση του δωματίου σε σχέση με τις εξόδους κινδύνου, με τις σκάλες ή/και τις εξόδους.

- Οι οδηγίες πρέπει να επισύρουν την προσοχή ιδίως στο γεγονός ότι, σε περίπτωση πυρκαγιάς, απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται ανελκυστήρες εκτός από τους ανελκυστήρες που έχουν ειδική προστασία και που

χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκκένωση του ξενοδοχείου από ανάπηρα άτομα.

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 13.05.1990 ΓΙΑ ΤΑ
ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ (90/314 ΕΟΚ)

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 100 Α, την πρόταση της Επιτροπής σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και τη γνώμη της Κοινωνικής Επιτροπής εκτίμησε:

1. Ότι ένας από τους κύριους στόχους της κοινότητας είναι η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, σημαντικό στοιχείο της οποίας είναι ο τουριστικός τομέας.
2. Ότι οι νομοθεσίες των κρατών μελών που αφορούν τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις, που στο εξής αποκαλούνται «οργανωμένα ταξίδια» παρουσιάζουν πολλές ανομοιότητες και ότι οι εθνικές πρακτικές στον τομέα αυτό διαφέρουν σημαντικά, με αποτέλεσμα τη δημιουργία εμποδίων στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που αφορούν τα οργανωμένα ταξίδια και στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρηματιών που είναι εγκατεστημένοι στα διάφορα κράτη μέλη.
3. Ότι η θέσπιση κοινών κανόνων σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια θα συμβάλλει στην κατάργηση των εμποδίων αυτών καθώς και στη δημιουργία κοινής αγοράς υπηρεσιών, επιτρέποντας στους επιχειρηματίες που είναι εγκατεστημένοι σε ένα κράτος μέλος να προτείνουν τις υπηρεσίες τους σε άλλα κράτη μέλη και στους καταναλωτές της Κοινότητας να απολαύουν αναλόγων συνθηκών ανεξάρτητα από το κράτος μέλος στο οποίο αγοράζουν ένα οργανωμένο ταξίδια.
4. Ότι το σημείο 36 β) του παρατήματος του ψηφίσματος του Συμβουλίου της 19^{ης} Μαΐου 1981 σχετικά με ένα δεύτερο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και πληροφόρησης των καταναλωτών, καλεί την Επιτροπή να μελετήσει, μεταξύ άλλων, τον τουριστικό τομέα και, ενδεχομένως να υποβάλλει τις κατάλληλες προτάσεις λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους για την προστασία των καταναλωτών

- και τις επιπτώσεις των διάφορων των εθνικών νομοθεσιών στην καλή λειτουργία της κοινής αγοράς.
5. Ότι το Συμβούλιο, στο ψήφισμα της 10^{ης} Απριλίου 1984 για μια κοινοτική πολιτική στον τομέα του τουρισμού, επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να επιστήσει την προσοχή της στην σπουδαιότητα του τουρισμού και σημειώνει τις πρώτες κατευθύνσεις της Επιτροπής για μια κοινοτική πολιτική στον τομέα του τουρισμού.
  6. Ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο με τίτλο «Νέα Ώθηση για μια πολιτική προστασίας του καταναλωτή» που εγκρίθηκε με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 6^{ης} Μαΐου 1986, προβλέπει στην παράγραφο 37, μεταξύ των μέτρων που προτείνονται από την Επιτροπή, την εναρμόνιση των νομοθεσιών για τα οργανωμένα ταξίδια,
  7. Ότι ο τουρισμός παίζει έναν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στις οικονομίες των κρατών μελών, ότι τα οργανωμένα ταξίδια αποτελούν ουσιαστικό τμήμα του τουρισμού, ότι η ανάπτυξη και παραγωγικότητα του κλάδου των οργανωμένων ταξιδίων στα κράτα μέλη θα τονωθούν αν θεσπιστεί, τουλάχιστον, ένας ελάχιστος αριθμός κοινών κανόνων προκειμένου να προσδοθεί στον κλάδο αυτό μια κοινοτική διάσταση, ότι η εξέλιξη αυτή δεν θα παρέχει πλεονεκτήματα μόνον στους πολίτες της Κοινότητας που αγοράζουν οργανωμένα ταξίδια τα οποία οργανώνονται βάσει των κανόνων αυτών, αλλά θα προσελκύσει και τουρίστες τρίτων χωρών που επιθυμούν να επωφεληθούν των πλεονεκτημάτων των εγγυημένων κανόνων στα οργανωμένα ταξίδια.
  8. Ότι οι κανόνες για την προστασία των καταναλωτών παρουσιάζουν ανομοιότητες από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, που αποτρέπουν τους καταναλωτές ενός δεδομένου κράτους μέλους να αγοράζουν οργανωμένα ταξίδια σε άλλο κράτος μέλος.
  9. Ότι αυτός ο αποτρεπτικός παράγων δεν ενθαρρύνει κατά κανένα τρόπο τους καταναλωτές να αγοράζουν οργανωμένα ταξίδια εκτός του κράτους μέλους τους ότι είναι πλέον αποτελεσματικός στην περίπτωση αγοράς άλλων υπηρεσιών δεδομένου ότι ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των παρεχόμενων υπηρεσιών στα πλαίσια οργανωμένου ταξιδιού προϋποθέτει γενικά την

προκαταβολή σημαντικών ποσών και την παροχή υπηρεσιών σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος διαμονής του καταναλωτή.

10. Ότι ο καταναλωτής πρέπει να απολαύει της προστασίας που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία, ανεξάρτητα από το αν είναι μέρος της σύμβασης, εκδοχέας ή μέλος ομάδας για λογαριασμό της οποίας είναι ένα άλλο πρόσωπο σύναψε τη σύμβαση για ένα ορισμένο ταξίδι.
11. Ότι διοργανωτής του οργανωμένου ταξιδιού και/ή ο πωλητής πρέπει να έχουν την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε στα έντυπα, τα οποία περιγράφουν τα οργανωμένα ταξίδια που οργανώνονται και πωλούνται αντιστοίχως από αυτούς, να μην παρέχονται απατηλές ενδείξεις και στα διαφημιστικά φυλλάδια τα οποία τίθενται στη διάθεση του καταναλωτή και δίδονται σαφείς και επακριβείς πληροφορίες.
12. Ότι ο καταναλωτής πρέπει να έχει αντίγραφο των ρητρών της σύμβασης που αφορά το οργανωμένο ταξίδι ότι για το σκοπό αυτό ενδείκνυται να απαιτείται όλες οι ρήτρες της σύμβασης να συνομολογούνται γραπτώς ή υπό οποιαδήποτε άλλη μορφή κατανοητή και προσιτή στον καταναλωτή και αν του δίδεται αντίγραφο αυτών.
13. Ότι ο καταναλωτής σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει να μπορεί να εκχωρεί την κράτηση που έκανε για οργανωμένο ταξίδι σε ενδιαφερόμενο τρίτο πρόσωπο.
14. ότι ο καταναλωτής σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει να μπορεί να εκχωρεί την κράτηση που έκανε για οργανωμένο ταξίδι σε ενδιαφερόμενο τρίτο πρόσωπο.
15. Ότι οι τιμές που καθορίζονται στη σύμβαση δεν μπορούν κατ' αρχήν να αναθεωρούνται, εκτός αν η σύμβαση προβλέπει ρητά τη δυνατότητα αύξησης ή μείωσης, ότι η δυνατότητα αυτή όμως πρέπει να υπόκειται σε ορισμένους όρους
16. Ότι ο καταναλωτής πρέπει να, σε ορισμένες περιπτώσεις να έχει το δικαίωμα καταγγελίας της συμβάσεως για οργανωμένο ταξίδι πριν την αναχώρηση.
17. Ότι πρέπει να καθορίζονται σαφώς τα δικαιώματα του καταναλωτή σε περίπτωση που ο διοργανωτής ματαιώσει το οργανωμένο ταξίδι πριν τη συμφωνηθείσα ημερομηνία αναχώρησης,

18. Ότι αν μετά την αναχώρηση του καταναλωτή δεν παρασχεθεί σημαντικό μέρος των προβλεπόμενων στη σύμβαση υπηρεσιών, ή αν ο διοργανωτής διαπιστώσει ότι δεν είναι σε θέση να παράσχει σημαντικό μέρος των προβλεπόμενων υπηρεσιών, ο διοργανωτής πρέπει να υπέχει ορισμένες υποχρεώσεις έναντι του καταναλωτή.
19. Ότι ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση να φέρουν ευθύνη έναντι του καταναλωτή για την καλή εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση ότι επιπλέον, ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής φέρουν ευθύνη για τις ζημιές που προκύπτουν εις βάρος του καταναλωτή εκτελέσεως ή πλημμελούς εκτελέσεως της συμβάσεως, εκτός εάν οι παραλείψεις σημειώθηκαν κατά την εκτέλεση της σύμβασης δεν οφείλονται ούτε σε δική τους υπαιτιότητα κάποιου άλλου παρέχοντος υπηρεσίες.
20. Ότι όταν ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής ευθύνονται για τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο του οργανωμένου ταξιδιού, φαίνεται ακόμα σκόπιμο η ευθύνη αυτή να δύναται να περιοριστεί σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις που διέπουν τις υπηρεσίες αυτές, ιδίως τη Σύμβαση της Βαρσοβίας του 1929 για τις διεθνείς εναέριες μεταφορές, τη σύμβαση της Βέρνης του 1961 για τις σιδηροδρομικές μεταφορές, τη σύμβαση των Αθηνών του 1974 για τις θαλάσσιες μεταφορές και τη σύμβαση των Παρισίων του 1962 για την ευθύνη των ξενοδόχων, ότι επιπλέον για σωματικές βλάβες, περιορισμοί της ευθύνης πρέπει αν μπορούν να προκύπτουν και από τη σύμβαση του οργανωμένου ταξιδιού με την προϋπόθεση όμως αν είναι εύλογοι.
21. Ότι ενδείκνυται να προβλεφθούν ορισμένα μέτρα για την ενημέρωση του καταναλωτή και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι διαμαρτυρίες του.
22. Ότι θα ήταν προς όφελος, τόσο των καταναλωτών όσο και του επαγγελματικού κλάδου των οργανωμένων ταξιδιών, αν ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής υποχρεούνται μα αποδεικνύουν ότι διαθέτουν εγγυήσεις σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή πτώχευσης.

23. Ότι τα κράτη μέλη πρέπει αν έχουν την ευχέρεια να θεσπίσουν ή να διατηρούν, σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια, αυστηρότερες διατάξεις για να προστατεύουν τον καταναλωτή.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις που πωλούνται ή προσφέρονται προς πώληση στο έδαφος της Κοινότητας.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

- i. Οργανωμένο ταξίδι: ο προκαθορισμένος συνδυασμός τουλάχιστον δυο από τα ακόλουθα στοιχεία, εφόσον πωλείται ή προσφέρεται προς πώληση σε μια συνολική τιμή και διάρκεια της παροχής αυτής υπερβαίνει τις 24 ώρες ή περιλαμβάνει διανυκτέρευση:
  - A) μεταφορά
  - B) διαμονή,
  - Γ) άλλες τουριστικές υπηρεσίες μη συμπληρωματικές της μεταφοράς ή της διαμονής που αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα του οργανωμένου ταξιδιού. Η χωριστή τιμολόγηση διάφορων στοιχείων ενός και αυτού οργανωμένου ταξιδιού δεν απαλλάσσει τον διοργανωτή ή τον πωλητή από τις υποχρεώσεις της παρούσας οδηγίας.
- ii. Διοργανωτής: το πρόσωπο το οποίο κατά τρόπο μη ευκαιριακό, διοργανώνει οργανωμένα ταξίδια και τα πωλεί ή τα προσφέρει προς πώληση απευθείας ή μέσω πωλητή,
- iii. Πωλητής: το πρόσωπο που πωλεί ή προσφέρει προς πώληση το οργανωμένο ταξίδι που έχει προγραμματίσει ο διοργανωτής,
- iv. Καταναλωτής: το πρόσωπο που αγοράζει ή αναλαμβάνει να αγοράσει το οργανωμένο ταξίδι («κύριος συμβαλλόμενος») ή κάθε πρόσωπο του οποίου ο κύριος συμβαλλόμενος αναλαμβάνει να αγοράσει το οργανωμένο ταξίδι («άλλοι δικαιούχοι») ή κάθε άλλο πρόσωπο στο οποίο ο κύριος

συμβαλλόμενος ή ένας από τους άλλους δικαιούχους εκχωρεί το οργανωμένο ταξίδι («εκδοχεύς»).

- v. Σύμβαση: η συμφωνία που συνδέει τον καταναλωτή προς το διοργανωτή ή/και προς τον πωλητή,

Άρθρο 3

- i. Κάθε περιγραφή του οργανωμένου ταξιδιού που κοινοποιεί ο διοργανωτής ή ο πωλητής στον καταναλωτή, η τιμή του και όλοι οι άλλοι όροι που ισχύουν στη σύμβαση δεν πρέπει να περιλαμβάνουν απατηλές ενδείξεις.
- ii. Εάν τίθεται στη διάθεση του καταναλωτή διαφημιστικό φυλλάδιο, αυτό πρέπει να αναφέρει, κατά τρόπο ευανάγνωστο, σαφή και επακριβή, την τιμή καθώς και τις κατάλληλες πληροφορίες όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:
- A) τον προσδιορισμό και τα μέσα μεταφοράς, τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες των χρησιμοποιούμενων μέσων.
- B) τον τύπο του καταλύματος, τη θέση του, την κατηγορία ή το επίπεδο ανέσεων και το κυριότερο χαρακτηριστικό του, τον χαρακτηρισμό και την τουριστική κατάταξή του βάσει της νομοθεσίας του συγκεκριμένου μέλους υποδοχής.
- Γ) τα παρεχόμενα γεύματα
- Δ) τα δρομολόγια
- E) τις πληροφορίες γενικού χαρακτήρα σχετικά με τους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους ή των συγκεκριμένων κρατών μελών όσον αφορά τα διαβατήρια και τις θεωρήσεις καθώς και τις υγειονομικές διατυπώσεις που απαιτούνται για το ταξίδι και τη διαμονή.
- ΣΤ) το ποσό ή το ποσοστό της τιμής που πρέπει να καταβληθεί ως προκαταβολή και το χρονοδιάγραμμα εξόφλησης του υπολοίπου
- Z) αν η πραγματοποίηση του οργανωμένου ταξιδιού απαιτεί ένα ελάχιστο αριθμό ατόμων και, στην περίπτωση αυτή, την προθεσμία για ειδοποίηση του καταναλωτή σε περίπτωση ματαίωσης του ταξιδιού.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο διαφημιστικό φυλλάδιο δεσμεύουν τον οργανωτή ή πωλητή εκτός αν:

- Οι μεταβολές που επήλθαν στις πληροφορίες αυτές έχουν ευλήπτως κοινοποιηθεί στον καταναλωτή πριν τη σύναψη της σύμβασης. Στο διαφημιστικό φυλλάδιο πρέπει να αναφέρονται ρητώς τα ανωτέρω.
- Μεταγενέστερες μεταβολές μετά από συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών της σύμβασης

Άρθρο 4

- i. 1. Ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής παρέχουν στον καταναλωτή πριν τη σύναψη της σύμβασης, γραπτώς ή υπό άλλη πρόσφορη μορφή, τις γενικές πληροφορίες σχετικά με τους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους μέλους ή των συγκεκριμένων κρατών μελών, όσον αφορά τα διαβατήρια και τις θεωρήσεις και ιδίως, για το απαιτούμενο προς έκδοση τους χρονικό διάστημα, καθώς και τις πληροφορίες σχετικά με τις αναγκαίες για το ταξίδι και την παραμονή υγειονομικές διατάξεις.
2. Ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής πρέπει να παρέχουν στον καταναλωτή, εγκαίρως και πριν την έναρξη του ταξιδιού γραπτώς ή υπό άλλη πρόσφορη μορφή, τις εξής πληροφορίες:
  - A) τα ωράρια, τις ενδιάμεσες στάσεις, τις ανταποκρίσεις καθώς και τη θέση του ταξιδιώτη, π.χ. καμπίνα ή κουκέτα σε πλοίο, κλινάμαξα ή κουκέτα σε τρένο.
  - B) το όνομα, τη διεύθυνση και τον αριθμό τηλεφώνου του τοπικού αντιπροσώπου του διοργανωτή και ή του πωλητού, ή, ελλείψει τοπικού αντιπροσώπου, το όνομα, τη διεύθυνση και τον αριθμό τηλεφώνου των τοπικών φορέων που μπορούν να βοηθήσουν τον καταναλωτή σε περίπτωση δυσχερειών.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν οι ανωτέρω αντιπρόσωπος ή φορείς, πρέπει οπωσδήποτε να δίδεται στον καταναλωτή ένας αριθμός τηλεφώνου επείγουσας ανάγκης ή κάθε άλλη πληροφορία που θα του επέτρεπε να έρθει σε επαφή με τον διοργανωτή ή/και τον πωλητή.
  - Γ) για τα ταξίδια και την παραμονή ανηλίκων στο εξωτερικό, χορηγούνται στον καταναλωτή πληροφορίες που του επιτρέπουν να έρθεις απευθείας σε επαφή με τον ανήλικο ή τον επιτόπου υπεύθυνο για τη διαμονή του,

- Δ) ενημέρωση για τη δυνατότητα προαιρετικής σύναψης ασφαλιστικής συμβάσεως, που θα καλύπτει τα έξοδα σε περίπτωση που ο καταναλωτής ματαιώσει το ταξίδι ή τα έξοδα επαναπατριsmού του σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας.
- ii. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η σύμβαση να τηρεί τις εξής αρχές:
- Α) ανάλογα με το οργανωμένο ταξίδι, η σύμβαση περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ρήτρες που εκτίθεται στο παράρτημα,
- Β) όλες οι ρήτρες της σύμβασης συνομολογούνται γραπτώς ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο εύληπτο και προσιτό στον καταναλωτή και πρέπει να του κοινοποιούνται πριν τη σύναψη της σύμβασης. Ο καταναλωτής λαμβάνει αντίγραφο της σύμβασης,
- Γ) ή διάταξη του σημείου ότι δεν πρέπει να εμποδίζονται να γίνονται καθυστερημένες ή «της τελευταίας στιγμής» κρατήσεις ή να συνάπτονται συμβάσεις.
- iii. Σε περίπτωση που ο καταναλωτής κωλύεται να συμμετάσχει στο οργανωμένο ταξίδι, μπορεί αν εκχωρεί την κράτησή του, αφού προηγουμένως ενημερώσει το διοργανωτή ή τον πωλητή σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την αναχώρηση, σε πρόσωπο που πληροί όλους τους απαιτούμενους όρους για το οργανωμένο ταξίδι. Ο εκχωρών και ο εκδοχέας ευθύνονται αλληλεγγύως, έναντι του αντισυμβαλλόμενου τους διοργανωτή ή πωλητή, να καταβάλλουν το οφειλόμενο ακόμα υπόλοιπο του ποσού καθώς και το ενδεχόμενος προκύπτοντα πρόσθετα έξοδα συνέπεια της εκχώρησης αυτής.
- iv. α) Οι τιμές που καθορίζονται στη σύμβαση δεν αναθεωρούνται, εκτός αν η σύμβαση προβλέπει ρητά τη δυνατότητα αύξησης ή μείωσης και καθορίζει τον ακριβή τρόπο υπολογισμού, και αυτό μόνο για να ληφθούν υπόψη μεταβολές:
- του κόστους μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των καυσίμων,
  - των τελών και φόρων που οφείλονται για ορισμένες υπηρεσίες όπως οι διάφοροι αεροδρομίου, επιβίβασης ή αποβίβασης σε λιμένες και αερολιμένες,

- των εφαρμοζόμενων στο συγκεκριμένο οργανωμένο ταξίδι τιμών συναλλάγματος.

B) η καθορισμένη στη σύμβαση τιμή δεν μπορεί να προσαυξήσει κατά τη διάρκεια των 20 ημερών που προηγούνται της προβλεπόμενης ημερομηνίας αναχώρησης.

v. Όταν, πριν από την αναχώρηση, ο διοργανωτής υποχρεωθεί να τροποποιήσει σε σημαντικό βαθμό, ένα από τα ουσιαστικά στοιχεία της σύμβασης, όπως η τιμή, πρέπει αν το γνωστοποιήσει το ταχύτερο δυνατό στον καταναλωτή για να του επιτρέψει αν λάβει τις κατάλληλες αποφάσεις, και συγκεκριμένα:

- είτε να καταγγείλει τη σύμβαση χωρίς να υποστεί κυρώσεις,
- είτε να αποδεχθεί μια τροποποιητική πράξη της συμβάσεως που θα καθορίζει τις επελεθούσες τροποποιήσεις και την επίπτωσή τους στις τιμές.

Ο καταναλωτής πρέπει να πληροφορήσει τον διοργανωτή ή πωλητή για την απόφασή του το συντομότερο δυνατόν.

vi. Σε περίπτωση που ο διοργανωτής καταγγείλει τη σύμβαση σύμφωνα με την παράγραφο 5 ή για οποιονδήποτε λόγο, άνευ υπαιτιότητας του καταναλωτή, ο διοργανωτής, ματαιώνει το οργανωμένο ταξίδι πριν από τη συμφωνηθείσα ημερομηνία αναχώρησης δικαιούται να απαιτήσει:

A) είτε, ένα άλλο οργανωμένο ταξίδι ίδια ή ανώτερης ποιότητας, εφόσον ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής μπορεί να του το προτείνει. Αν το προσφερόμενο οργανωμένο ταξίδι είναι κατώτερης ποιότητας, ο διοργανωτής υποχρεούται να καταβάλει στον καταναλωτή τη διαφορά τιμής.

B) είτε αν ζητήσει την επιστροφή το συντομότερο δυνατόν των καταβληθέντων από αυτόν ποσών βάσει της σύμβασης.

Στις περιπτώσεις αυτές, δικαιούται, εφόσον αυτό είναι δικαιολογημένο, να ζητήσει ενδεχομένως αποζημίωση είτε από τον διοργανωτή είτε από τον πωλητή για μη πλήρωση της σύμβασης ανάλογα με τη σχετική νομοθεσία του συγκεκριμένου κράτους μέλους, εκτός εάν:

- 1) η ματαίωση οφείλεται στο ότι ο αριθμός των εγγεγραμμένων προσώπων για το οργανωμένο ταξίδι είναι μικρότερος από τον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό και ο καταναλωτής πληροφόρηθηκε την ματαίωση, γραπτώς, εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στην περιγραφή του οργανωμένου ταξιδιού, ή
- 2) η ματαίωση οφείλεται σε υπεράριθμες κρατήσεις αλλά ανάγεται σε λόγους ανωτέρας βίας, δηλαδή σε περιστάσεις που είναι ξένες προς τη βούλησή του ενδιαφερομένου, ασυνήθειες και απρόβλεπτες, των οποίων οι συνέπειες δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν όση επιμέλεια κι αν είχε καταβληθεί.

Όταν μετά την αναχώρηση του καταναλωτή, ένα σημαντικό τμήμα των προβλεπόμενων μερών στη σύμβαση υπηρεσιών δεν παρέχεται ή ο διοργανωτής διαπιστώνει ότι αδυνατεί να παράσχει σημαντικό μέρος τους, ο διοργανωτής προβαίνει σε άλλους κατάλληλους διακανονισμούς, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση του καταναλωτή, για τη συνέχιση του οργανωμένου ταξιδιού, και ενδεχομένως, αποζημιώνει τον καταναλωτή κατά το μέγεθος της διαφοράς μεταξύ προβλεπόμενων και παρασχεθεισών υπηρεσιών.

Σε περίπτωση που είναι αδύνατο να επέλθει ένας τέτοιος διακανονισμός ή ο καταναλωτής δεν τον δέχεται για βάσιμους λόγους, ο διοργανωτής παρέχει, ενδεχομένως, στον καταναλωτή, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση, ανάλογο μεταφορικό μέσο για να επιστρέψει στον τόπο αναχώρησης ή σε οποιοδήποτε άλλο σημείο επιστροφής είχε συμφωνηθεί και ενδεχομένως να τον αποζημιώνει.

Άρθρο 5

- Τα κράτη μέλη λαμβάνουν αναγκαία μέτρα ώστε ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση να φέρουν ευθύνη έναντι του καταναλωτή για την καλή εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εν λόγω σύμβαση, ασχέτως του αν οι υποχρεώσεις αυτές πρόκειται να εκτελεστούν από τους ιδίους ή από άλλους παρέχοντες υπηρεσίες, και με την επιφύλαξη του δικαιώματος του διοργανωτή ή/και του πωλητή να στραφεί κατ' αυτών των παρεχόντων υπηρεσιών.

- όσον αφορά τις ζημιές που προκύπτουν εις βάρος του καταναλωτή λόγω μη εκτελέσεως ή πλημμελούς εκτελέσεως της συμβάσεως, τα κράτη μέλη λαμβάνουν αναγκαία μέτρα ώστε ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής να φέρουν ευθύνη, εκτός αν

αυτή η μη εκτέλεση ή πλημμελής εκτέλεση δεν οφείλεται ούτε σε δική τους υπαιτιότητα ούτε σε υπαιτιότητα κάποιου άλλου παρέχοντος υπηρεσίες, διότι:

- οι παραλείψεις που σημειώθηκαν κατά την εκτέλεση της συμβάσεως καταλογίζονται στον καταναλωτή,
- οι παραλείψεις αυτές καταλογίζονται σε τρίτο πρόσωπο ξένο προς την παροχή υπηρεσιών που προβλέπονται στη σύμβαση και έχουν απρόβλεπτο ή αναπότρεπτο χαρακτήρα.
- οι παραλείψεις αυτές σε λόγους ανωτέρας βίας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 4, παράγραφος 6 ή σε γεγονός που ούτε ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, ούτε ο παρέχων υπηρεσίες, θα μπορούσαν, με όλη την απαιτούμενη επιμέλεια α προβλέψουν ή να αποτρέψουν.

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στη δεύτερη και τρίτη παύλα, ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση, οφείλουν να επιδείξουν επιμέλεια προκειμένου να συνδράμουν τον καταναλωτή που βρίσκεται σε δύσκολη θέση.

Όσον αφορά τις ζημιές που προκύπτουν από τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση των παροχών του οργανωμένου ταξιδιού, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η αποζημίωση θα περιορίζεται με τις διεθνείς συμβάσεις οι οποίες διέπουν τις παροχές αυτές.

Όσον αφορά τις λοιπές ζημιές, εκτός των σωματικών βλαβών, που προκύπτουν από τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση των παροχών του οργανωμένου ταξιδιού, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η αποζημίωση θα περιορίζεται δυνάμει συμβάσεως. Ο περιορισμός αυτός πρέπει να είναι εύλογος.

- Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι παράγραφοι 1 και 2 δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παρεκκλίσεως δυνάμει συμβατικής ρήτηρας.
- Κάθε ελάττωμα κατά την εκτέλεση της συμβάσεως που διαπιστώνεται επί τόπου από τον καταναλωτή πρέπει να γνωστοποιείται απ' αυτόν, το ταχύτερο δυνατόν, γραπτώς ή υπό κάθε άλλη πρόσφορη μορφή, στο συγκεκριμένο παρέχοντα υπηρεσίες καθώς και στο διοργανωτή ή και τον πωλητή. στη σύμβαση πρέπει να γίνεται σαφής και επακριβής μνεία της υποχρέωσης αυτής.

Άρθρο 6

Σε περίπτωση διαμαρτυρίας, ο διοργανωτής και/ή ο πωλητής ή ο τοπικός αντιπρόσωπος του, εάν υπάρχει, πρέπει αν αποδείξουν ότι ενήργησαν επιμελώς για να εξεύρουν κατάλληλες λύσεις.

Άρθρο 7

Ο διοργανωτής ή/και ο πωλητής, που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση, αποδεικνύουν ότι διαθέτουν επαρκείς εγγυήσεις κατάλληλες αν εξασφαλίσουν, σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή πτώχευσης, την επιστροφή των καταβληθέντων και ον επαναπατρισμό του καταναλωτή.

Άρθρο 8

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν αυστηρότερες διατάξεις, στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία, για να προστατεύουν τον καταναλωτή.

Άρθρο 9

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τα αναγκαία μέτρα για αν συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1992. πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.
2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία. Η Επιτροπή πληροφορεί σχετικά τα άλλα κράτη μέλη.

Άρθρο 10

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη. Έγινε στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιουνίου 1990.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στοιχεία που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στη σύμβαση εφόσον ισχύουν για τα συγκεκριμένα οργανωμένο ταξίδι:

1. ο προορισμός ή οι προορισμοί του ταξιδιού και όταν προβλέπονται πλείονες παραμονές, οι διάφορες περίοδοι και ημερομηνίες,
2. τα μέσα μεταφοράς, τα χαρακτηριστικά και οι κατηγορίες των χρησιμοποιούμενων μεταφορικών μέσων, οι ημερομηνίες, ώρες και τόποι αναχώρησης και επιστροφής,
3. όταν το οργανωμένο ταξίδι συμπεριλαμβάνει κατάλυμα, ο τύπος, η θέση, η τουριστική κατηγορία του ή το επίπεδο ανέσεων και τα κυριότερα χαρακτηριστικά του, η συμφωνία του με τη νομοθεσία του συγκεκριμένου κράτους μέλους υποδοχής, και ο αριθμός των παρεχόμενων γευμάτων,
4. αν η πραγματοποίηση του συγκεκριμένου ταξιδιού απαιτεί ένα ελάχιστο αριθμό ατόμων, και, στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία για την ειδοποίηση του καταναλωτή σε περίπτωση ματαίωσης του ταξιδιού,
5. το δρομολόγιο,
6. οι επισκέψεις, οι εκδρομές ή άλλες υπηρεσίες που συμπεριλαμβάνονται στη συμφωνηθείσα συνολική τιμή του οργανωμένου ταξιδιού,
7. το όνομα και η διεύθυνση του διοργανωτή, του πωλητή, και, εφόσον απαιτείται, του ασφαλιστή,
8. η τιμή του οργανωμένου ταξιδιού, καθώς και κάθε ενδεχόμενη αναθεώρηση της τιμής δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 4 και τα ενδεχόμενα τέλη και φόροι που οφείλονται για ορισμένες υπηρεσίες (φόροι αεροδρομίου, αποβίβασης ή επιβίβασης σε λιμένες και αερολιμένες, τέλη παραμονής) εφόσον δεν περιλαμβάνονται στην τιμή του οργανωμένου ταξιδιού,
9. το χρονοδιάγραμμα και οι λεπτομέρειες πληρωμής της τιμής,
10. οι ιδιαίτερες επιθυμίες που ο καταναλωτής γνωστοποιεί στον διοργανωτή ή στον πωλητή τη στιγμή της κράτησης, τις οποίες αμφότεροι έχουν αποδεχθεί,
11. οι προθεσμίες εντός των οποίων ο καταναλωτής θα πρέπει, ενδεχομένως, να διαμαρτυρηθεί για τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση της συμβάσεως.

ΣΧΕΔΙΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

1. Για το άρθρο 2

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δηλώνουν ότι, όταν ένα επαγγελματικό ταξίδι περιλαμβάνει χωριστές κρατήσεις μεταφοράς και διαμονής που δεν αποτελούν τα στοιχεία ενός προκαθορισμένου συνδυασμού οργανωμένου ταξιδιού, ακόμα και αν γίνεται ταυτόχρονη τιμολόγηση από τον ταξιδιωτικό πράκτορα, δεν συνίσταται οργανωμένο ταξίδι κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας»

2. Για το άρθρο 2

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφωνούν ότι, όταν πωλείται κρεβάτι ή κουκέτα ως συμπλήρωμα μεταφοράς με πλοίο ή τραίνο, αυτό και μόνο το γεγονός δεν αποτελεί οργανωμένο ταξίδι κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας»

3. Για το άρθρο 3

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφωνούν ότι οι λέξεις «που αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα του οργανωμένου ταξιδιού» καλύπτουν υπηρεσίες που χαρακτηρίζουν το εν λόγω οργανωμένο ταξίδι και αποτελούν σημαντικό στοιχείο της τιμής του. Υπό τους όρους αυτούς η απλή μίσθωση π.χ. τουριστικής κατοικίας από ιδιώτη η οποία κείται σε μια τέτοια ζώνη ώστε ο ενοικιαστής να μπορεί να επωφεληθεί μιας ευκολίας ή μιας οποιασδήποτε δραστηριότητας δεν υπάγεται στο πεδίο ορισμού του οργανωμένου ταξιδιού.»

4. Για το άρθρο 2

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επιβεβαιώνουν την ερμηνεία κατά την οποία η διάκριση μεταξύ διοργανωτή και πωλητή που καθορίζεται στο άρθρο 2 δεν μεταφέρεται απαραίτητα στα εθνικά δίκαια που δεν προβλέπουν σχετική διάκριση και εφόσον οι διάφορες συναφείς λειτουργίες καλύπτονται από μία και μόνο επιχείρηση.»

11. Για το άρθρο 5

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δηλώνουν ότι το άρθρο 5 δεν προδικάζει τυχόν άλλο δικαίωμα του καταναλωτή έναντι του διοργανωτή ή/και του πωλητή απορρέον εκτός της συμβάσεως καθώς και έναντι του παρέχοντος υπηρεσίες.»

12. Για το άρθρο 5 παράγραφος 2

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφωνούν ότι εναπόκειται κατά πρώτο λόγο στον καταναλωτή να αποδείξει τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση της συμβάσεως, την ύπαρξη ζημίας και το αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ των δυο, ενώ εναπόκειται στο διοργανωτή και/ή στον πωλητή να αποδείξουν ότι συντρέχουν λόγοι απαλλαγής από την ευθύνη.»

13. Σχετικά με το άρθρο 5 παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο

«Η Επιτροπή δηλώνει ότι τα ανώτατα οικονομικά όρια που ορίζονται από τις διάφορες διεθνείς συμβάσεις έχουν με την πάροδο του χρόνου αποβεί σαφώς ανεπαρκή.»

14. Για το άρθρο 7

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δηλώνουν ότι ο όρος «δικαιολογούν» στο άρθρο 7 δεν συνεπάγεται την υποχρεωτική θέσπιση συστήματος έγκρισης των διοργανωτών ή των πωλητών και ότι αυτοί έχουν τη δυνατότητα για παράδειγμα, να επικαλεσθούν τις εγγυήσεις που διαθέτουν στα έντυπα τους.»

15. Για το άρθρο 7

«Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δηλώνουν ότι η απαιτούμενη δύναμη του άρθρου 7 οικονομική εγγύηση αφορά κάθε μορφή εγγύησης και μπορεί να παρέχεται, για παράδειγμα, από ένα ασφαλιστικό ταμείο, με παρακαταθήκη, από εγγυοδοσία βάσει της οικονομικής επιφάνειας (για παράδειγμα, τίτλος ιδιοκτησίας) της συγκεκριμένης επιχείρησης ή του συγκεκριμένου προσώπου ή από ασφαλιστικές εταιρείες.»

16. Σχετικά με τα άρθρο 7

Η πορτογαλική αντιπροσωπεία δηλώνει ότι κατά τη γνώμη της οιοδήποτε σύστημα αδεία επιβάλλει στους διοργανωτές ή/και στους πωλητές την απόδειξη επαρκών εγγυήσεων όσον αφορά τις ευθύνες που απορρέουν από τις δραστηριότητες τους πληροί την υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 7.

17. Για το άρθρο 7

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφωνούν ότι το θέμα ενδεχόμενης διερεύνησης των εγγυήσεων για να καλύπτονται οι ζημιές που προκύπτουν από τη μη εκτέλεση ή από την πλημμελή εκτέλεση της συμβάσεως θα εξεταστεί από την Επιτροπή που θα υποβάλει, ενδεχομένως κατάλληλες προτάσεις.»

18. Για το άρθρο 9

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δηλώνουν ότι οι δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9, η Δανία μπορεί να διατηρήσει τις ισχύουσες διατάξεις της σύμφωνα με τις οποίες ο καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να ακυρώσει την κράτησή του υπό ορισμένους όρους όσον αφορά την προθεσμία προειδοποίησης και τους λόγους της ακύρωσης.»

ΑΓΡΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ (ΚΑΤΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟ SHOPPING)

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 4 του Ν.2160/93, όπως τροποποιήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 27 του Ν.2636/98 :

Όποιος παροτρύνει και παρενοχλεί πρόσωπο ή ομάδα προσώπων να δεχτεί ή να αποκρούσει ταξιδιωτική ή μεταφορική υπηρεσία, υπηρεσίες εστίασης ή αναψυχής ή τουριστικού καταλύματος ή προϊόντα εμπορικού καταστήματος, τιμωρείται με την διάταξη του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα.

Με την ίδια διάταξη τιμωρείται και όποιος χωρίς άδεια ασκήσεως του οικείου επαγγέλματος συναλλάσσεται με πρόσωπο ή με ομάδα προσώπων ή διαπραγματεύεται ή μεσολαβεί, με σκοπό να κατευθύνει πελατεία σε υπηρεσίες ή καταστήματα της προηγούμενης παραγράφου.

Ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις στους παραβάτες των προηγούμενων εδαφίων επιβάλλεται με απόφαση Γενικού Γραμματέα του ΕΟΤ, πρόστιμο από 600€ έως 3000€ για κάθε παράβαση, ανάλογα με τη βαρύτητα αυτής. Σε περίπτωση υποτροπής το ανώτατο όριο του προστίμου διπλασιάζεται. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Γενικού Γραμματέα του ΕΟΤ, τα πρόστιμα μπορούν να αναπροσαρμόζονται.

Με τις ανωτέρω διατάξεις ο νομοθέτης επιχειρεί να περιορίσει ένα φαινόμενο, που ταλαιπωρεί τους τουρίστες, διαστρεβλώνει τον ελεύθερο ανταγωνισμό και υποβαθμίζει την εικόνα της χώρας. Σε ορισμένες περιπτώσεις το αδίκημα αυτό διαπράττεται με τρόπο, που είναι εύκολα αντιληπτός στον καθένα: σε αεροδρόμια, λιμάνια, οδικούς ή σιδηροδρομικούς σταθμούς ή ακόμη και μέσα σε μέσα μεταφοράς, επιτήδριοι πλησιάζουν τους τουρίστες και με πειστικό τρόπο τους προτρέπουν να προτιμήσουν συγκεκριμένες τουριστικές υπηρεσίες (συγκεκριμένης επιχείρησης). Ο τουρίστας, που ακολουθεί μια τέτοια προτροπή, κινδυνεύει να καταλήξει θύμα κακών υπηρεσιών ή και αισχροκέρδειας, αφού η άγρα ασκείται από άτομα, που συνήθως αμείβονται για τις υπηρεσίες τους, και την αμοιβή αυτή την καταβάλλει σε τελευταία ανάλυση ο τουρίστας. Συνιστάται αντίσταση στις πρακτικές αυτές, που ευτυχώς συν τω χρόνω περιορίζονται, και πλήρης ενημέρωση των τουριστών για όλες τις ομοειδείς

επιχειρήσεις κάθε προορισμού, τα προϊόντα ή τις εξυπηρετήσεις που προσφέρουν και τις τιμές τους.

Υπάρχουν, όμως, και περιπτώσεις, που ο τουρίστας δεν αντιλαμβάνεται εύκολα, ότι καθίσταται θύμα άγρας και αυτό συνήθως συμβαίνει με τις κατευθυνόμενες αγορές (shopping) και την κατευθυνόμενη εστίαση και αναψυχή. Στις περιπτώσεις αυτές, ο τουρίστας, που μετέχει σε κρουαζιέρα, περιηγητικό γύρο ή γύρο πόλεων με πούλμαν, αναγκάζεται με έμμεσο τρόπο να κάνει τις αγορές του σε συγκεκριμένο κατάστημα ή να γευματίσει σε συγκεκριμένο εστιατόριο απλούστατα γιατί εκεί - και μόνον εκεί - τον οδηγεί το πούλμαν. Δεδομένου, ότι στις περιπτώσεις αυτές, τα ευνοούμενα καταστήματα καταβάλλουν υψηλές προμήθειες σε πρόσωπα εμπλεκόμενα με τη διακίνηση των τουριστών, αυτός που τελικά πληρώνει τις προμήθειες είναι ο τουρίστας, χωρίς φυσικά να έχει πάντοτε εξασφαλίσει υψηλή ποιότητα, ανάλογη της τιμής.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ – Ν.2251/1994

- Διαφήμιση κατά την έννοια του νόμου αυτού είναι κάθε ανακοίνωση που γίνεται στα πλαίσια εμπορικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας με στόχο την προώθηση της διάθεσης αγαθών ή υπηρεσιών.
- Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση το περιεχόμενο ή η μορφή της οποίας προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει πλάνη στα πρόσωπα στα οποία απευθύνεται ή στον οποίο τη γνώση περιέρχεται και εξαιτίας της πλάνης αυτής, μπορεί να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά (παραπλανητική διαφήμιση).
- Για να κριθεί αν μια διαφήμιση είναι παραπλανητική, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της και ιδίως οι ενδείξεις σχετικά με:
  - α) Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αγαθού και της υπηρεσίας, όπως η διαθεσιμότητα, η φύση, η εκτέλεση, η σύνθεση, η μέθοδός και η ημερομηνία κατασκευής ή παροχής, η καταλληλότητα, οι χρήσεις, η ποιότητα, οι προδιαγραφές, η γεωγραφική ή εμπορική προέλευση και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα, τα επιστημονικά ή τεχνολογικά δεδομένα και τα αναμενόμενα από τη χρήση τους αποτελέσματα ή τα αποτελέσματα των δοκιμών ή ελέγχων.
  - β) Την τιμή, τον τρόπο διαμόρφωσής της και τους όρους υπό τους οποίους παρέχονται τα αγαθά και οι υπηρεσίες όπως οι όροι πληρωμής ή πίστωσης, παράδοσης, ανταλλαγής, επιστροφής, επισκευής, συντήρησης, και εγγύησης.
  - γ) Την ιδιότητα, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα δικαιώματα του διαφημιζόμενου όπως η ταυτότητα και η περιουσία του, η δεξιότητες και τα δικαιώματα βιομηχανικής, εμπορικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, τα βραβεία και οι διακρίσεις του.
- **Παραπλανητική** λογίζεται και κάθε διαφήμιση όταν:
  - α) Η πειστικότητά της βασίζεται στη μαρτυρία προσώπων στα οποία αποδίδεται ανύπαρκτη επιστημονική ειδικότητα ή αυθεντία ή τα οποία δεν έχουν επιτρέψει εγγράφως τη χρήση της μαρτυρίας τους στη διαφήμιση.
  - β) Η πειστικότητα της στηρίζεται στην ιδέα ότι η τεχνολογία ή η επιστήμη ορισμένης χώρας, άλλης από τη χώρα προέλευσης, είναι ανάμεσα ή έμμεσα δηλωτικές της ποιότητας των διαφημιζόμενων προϊόντων.

γ) Εμφανίζεται με τη μορφή δημοσιογραφικής έρευνας, σχολείου ή επιστημονικής ανακοίνωσης χωρίς να δηλώνεται ρητά και ευδιάκριτα ότι πρόκειται για διαφήμιση ή

δ) Περιέχει επιστημονικούς όρους ή ιδιωτισμούς, αποτελέσματα ερευνών ή περικοπές κειμένων επιστημονικού ή τεχνικού χαρακτήρα με σκοπό να προσδώσει στη διαφημιστική ανακοίνωση επιστημονική βάση που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

➤ Απαγορεύεται κάθε ανακοίνωση που προσβάλλει τα χρηστά ήθη (αθέμιτη διαφήμιση).

➤ **Αθέμιτη** είναι ιδιαίτερα η διαφήμιση που:

α) Έχει στόχο ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα την πρόκληση ή εκμετάλλευση αισθημάτων φόβου, προλήψεων ή δεισιδαιμονιών ή την εξώθηση σε εγκληματικές πράξεις.

β) Διακρίνει μειωτικά κοινωνικές ομάδες με βάση το φύλο, τη φυλή, την ηλικία, το θρήσκευμα, την εθνικότητα, την καταγωγή, τις πεποιθήσεις και τις φυσικές ή ψυχικές ιδιαιτερότητες.

γ) Δημιουργεί την εικόνα υπερβολικά δελεαστικής προσφοράς ιδίως σε παιδιά, νέους και στις πιο ευάλωτες κατηγορίες του πληθυσμού.

δ) Απευθύνει το διαφημιστικό μήνυμα κατευθείαν στο υποσυνείδητο, χωρίς να αφήνει στο δέκτη του μηνύματος τη δυνατότητα κριτικής

ε) Προβάλλει εμμέσως προϊόντα άλλα από εκείνα που αποτελούν το εμφανές περιεχόμενο του διαφημιστικού μηνύματος, χωρίς η προβολή αυτή να αποτελεί νοηματικά, ουσιώδες και αναπόσπαστο τμήμά του.

I. Η ειδική νομοθεσία της ραδιοτηλεόρασης μπορεί να προβλέπει και άλλες περιπτώσεις χαρακτηρισμού της ραδιοηλεκτρονικής διαφήμισης ως αθέμιτης για την προστασία της παιδικής ηλικίας και άλλων ευάλωτων στα ραδιοηλεκτρονικά μέσα μαζικής επικοινωνίας κατηγοριών του πληθυσμού.

II. Η διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή των ομοειδών αγαθών ή υπηρεσιών που εκείνος προσφέρει (συγκριτική διαφήμιση) επιτρέπεται εφόσον συγκρίνει με

αντικειμενικό τρόπο τα ουσιώδη, συναφή, επαληθεύσιμα και επιλεγμένα με αμεροληψία χαρακτηριστικά ανταγωνιστικών αγαθών ή υπηρεσιών και:

- α) Δεν είναι παραπλανητική
- β) Δεν προκαλεί σύγχυση στην αγορά μεταξύ του διαφημιζομένου και ενός ανταγωνιστή ή μεταξύ ανταγωνιστών του διαφημιζομένου ή μεταξύ των σημάτων άλλων διακριτικών γνωρισμάτων, αγαθών ή υπηρεσιών του διαφημιζομένου και ενός ανταγωνιστή ή περισσότερων ανταγωνιστών μεταξύ τους
- γ) Δεν είναι υποτιμητική, δυσφημιστική ή περιφρονητική για έναν ανταγωνιστή ή για τα σήματα, άλλα διακριτικά γνωρίσματα, αγαθά, υπηρεσίες ή δραστηριότητες του
- δ) Δεν επιδιώκει κατά κύριο λόγο να επωφεληθεί από τη φήμη σήματος ή άλλου διακριτικού γνωρίσματος ανταγωνιστή.

III. Η μνεία ή αναπαραγωγή σε διαφημίσεις των αποτελεσμάτων συγκριτικών δοκιμών για αγαθά ή υπηρεσίες που έχουν διεξαχθεί από τρίτους, επιτρέπεται μόνο με την έγγραφη συναίνεση του υπεύθυνου για τη δοκιμή προσώπου. Στην περίπτωση αυτή ο διαφημιζόμενος ευθύνεται για τη συγκριτική δοκιμή σαν αυτή να έχει διεξαχθεί από τον ίδιο ή υπό την καθοδήγησή του

IV. Η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος απευθείας στον καταναλωτή μέσω τηλεφώνου, τηλεομοιοτυπίας(φαξ), ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αυτόματης κλήσης ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου επικοινωνίας επιτρέπεται μόνο αν συναινεί ρητά ο καταναλωτής

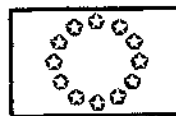
V. Ανεξάρτητα από τον περιορισμό της προηγούμενης παραγράφου, η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος απευθείας στον καταναλωτή με οποιονδήποτε τρόπο άμεσης επικοινωνίας (άμεση διαφήμιση) επιτρέπεται μόνο αν ο προμηθευτής ή άλλος για λογαριασμό του προμηθευτή κάνει χρήση στοιχείων ή πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή που περιήλθαν σε γνώση του από προηγούμενες συναλλακτικές σχέσεις του με τον καταναλωτή από γενικά προσιτές πηγές όπως κατάλογο ή άλλα δημοσιευμένα στοιχεία ή από άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον ο καταναλωτής εγκρίνει ρητά την μεταβίβαση των προσωπικών του στοιχείων για το σκοπό της άμεσης διαφήμισης. Ο διαφημιστής είναι υποχρεωμένος να αναφέρει στον καταναλωτή

τον τρόπο με τον οποίο περιήλθαν σε γνώση του τα προσωπικά στοιχεία του καταναλωτή.

- VI. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 10 και 11, ο προμηθευτής οφείλει να διακόψει κάθε μορφή άμεσης διαφήμισης και να διαγράψει τα προσωπικά στοιχεία του καταναλωτή, εφόσον το ζήτησε ο καταναλωτής
- VII. Η άμεση διαφήμιση θα πρέπει να γίνεται με τρόπο που να μην προσβάλλει την ιδιωτική ζωή του καταναλωτή
- VIII. Με απόφαση του υπουργού εμπορίου, που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως μπορούν να θεσπίζονται ειδικοί κανόνες για τη διαφήμιση ειδικών κατηγοριών προϊόντων ή υπηρεσιών ώστε να εξασφαλίζεται η πραγματική δυνατότητα του καταναλωτή να πληροφορείται τις τιμές και τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και υπηρεσιών για να μπορεί να κρίνει την ποιότητα και την τιμή.

**ΟΔΗΓΙΑ 94/47/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 26ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1994**

**Περί της προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές
των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης
ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης.
(ΕΕΛ 280/29.10.1994)**

**ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

Έχοντας υπόψη: Τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και
ιδιαίτερα το 100 Α, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη της Οικονομικής και
Κοινωνικής Επιτροπής, αποφασίζοντας με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο
189 Β της συνθήκης.

Εκτιμώντας:

1. Ότι οι διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τις συμβάσεις που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης θα μπορούσαν να δημιουργήσουν εμπόδια στην καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και διαχωρισμό των εθνικών αγορών.
2. Ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η δημιουργία μιας ελάχιστης βάσης κοινών κανόνων στον τομέα αυτόν, που θα εξασφαλίσει την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και κατά συνέπεια, την προστασία των αγοραστών. Ότι αρκεί οι κανόνες αυτοί να ρυθμίζουν τις συμβατικές συναλλαγές μόνο ως προς τις πλευρές τους τις σχετικές με τις πληροφορίες περί των συστατικών της σύμβασης τις λεπτομέρειες της μετάδοσης αυτών των πληροφοριών και τις διαδικασίες και τον τρόπο καταγγελίας και υπαναχώρησης. Ότι το κατάλληλο μέσον για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου είναι μια οδηγία. Ότι η παρούσα οδηγία σέβεται, την αρχή της επικουρικότητας.
3. Ότι η νομική φύση των δικαιωμάτων που αποτελούν αντικείμενο των συμβάσεων στις οποίες αναφέρεται η παρούσα ποικίλει από το ένα κράτος στο άλλο. Ότι θα πρέπει ως εκ τούτου, η παραπομπή στις διάφορες αυτές νομοθεσίες να γίνεται υπό μορφή σύνθεσης χάρις σε έναν αρκούντως ευρύ

ορισμό των συμβάσεων αυτών, χωρίς αυτό να αποβαίνει σε βάρος συγκεκριμένων δικαιωμάτων.

4. Ότι η παρούσα οδηγία δε στοχεύει να ρυθμίσει κατά πόσον οι συμβάσεις χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης μπορούν να συνάπτονται μέσα στα κράτη μέλη, ούτε να καθορίσει τις νομικές βάσεις αυτών των συμβάσεων.
5. Ότι, στην πρακτική, οι συμβάσεις για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης διαφέρουν από τις συμβάσεις μισθώσεως. Ότι η διαφορά αυτή είναι εμφανής μεταξύ άλλων στον τρόπο πληρωμής.
6. Ότι, όπως παρατηρείται στην αγορά, συμβατικές συναλλαγές όπως αυτές που κατέστησαν αναγκαία την παρούσα οδηγία αφορούν ξενοδοχεία, κατοικίες διακοπών ή άλλα παρόμοια τουριστικά καταλύματα.
7. Ότι ενδείκνυται να αποφεύγονται οι απατηλές ή μη πλήρεις ενδείξεις στις πληροφορίες που αφορούν ειδικά την πώληση δικαιωμάτων χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης. Ότι οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να συνοδεύονται με συμπληρωματικό το οποίο πρέπει να τίθεται στη διάθεση κάθε προσώπου που το ζητεί. Ότι οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό το συμπληρωματικό έγγραφο πρέπει να αποτελούν μέρος της σύμβασης για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης.
8. Ότι, προκειμένου να παράσχει στον αγοραστή υψηλό επίπεδο προστασίας και δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των συστημάτων χρήσης των ακινήτων υπό καθεστώς χρονομετρικής μίσθωσης, η σύμβαση για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένα ελάχιστα σημεία.
9. Ότι για τη επίτευξη αποτελεσματικής προστασίας των αγοραστών στον τομέα αυτό, ενδείκνυται να διευκρινιστούν οι ελάχιστες υποχρεώσεις τις οποίες οι πωλητές οφείλουν να τηρούν έναντι των αγοραστών.
10. Ότι η σύμβαση για την απόκτηση δικαιώματος ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης πρέπει να συντάσσεται μεταξύ των επίσημων γλωσσών της κοινότητας, στη γλώσσα ή σε μία από τις γλώσσες

του κράτους μέλους όπου κατοικεί ο αγοραστής ή στη γλώσσα ή σε μία από τις γλώσσες του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος. Ότι, πάντως, το κράτος μέλος όπου κατοικεί ο αγοραστής μπορεί να επιβάλλει όπως η σύμβαση συντάσσεται στην ή στις επίσημη (-ες) γλώσσα (-ες) του εκ επίσημων γλωσσών της κοινότητας. Ότι επιβάλλεται να προβλέπεται πιστή μετάφραση της σύμβασης για τις διατυπώσεις που πρέπει να ολοκληρωθούν στο κράτος μέλος που βρίσκεται το ακίνητο.

11. Ότι, για να παρέχεται στον αγοραστή η δυνατότητα να εκτιμά καλύτερα τις υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνάπτονται και τα σχετικά δικαιώματα θα πρέπει να του δίδεται προθεσμία εντός της οποίας να δύναται να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, χωρίς μνεία λόγου λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το ακίνητο συχνά ευρίσκεται σε άλλο κράτος σε νομοθεσία διαφορετική από του αγοραστή.
12. Ότι η απαίτηση του πωλητή για προκαταβολές της πληρωμής πριν να λήξει η προθεσμία υπαναχώρησης του αγοραστή από τη σύμβαση, χωρίς μνεία λόγου, μπορεί να περιορίσει την προστασία του αγοραστή. Ότι ενδείκνυται, συνεπώς, να απαγορευτούν οι προκαταβολές πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας.
13. Ότι σε περίπτωση καταγγελίας η υπαναχώρηση από σύμβαση για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης, το τίμημα της οποίας καλύπτεται εν όλω ή εν μέρει από πίστωση που έχει χορηγήσει στον αγοραστή ο πωλητής ή τρίτος βάσει συμφωνίας συναπτόμενης μεταξύ του τρίτου και του πωλητή θα πρέπει να προβλεφθεί ότι η σύμβαση πίστωσης καταγγέλλεται χωρίς την καταβολή ποινής.
14. Ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχει κίνδυνος να στερηθεί ο καταναλωτής της προστασίας που προβλέπει η παρούσα οδηγία ορίζοντας ως εφαρμοστέο δίκαιο της σύμβασης το δίκαιο τρίτης χώρας, ότι θα πρέπει επομένως να προβλεφθούν διατάξεις προς αποτροπή αυτού του κινδύνου.
15. Ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα που τείνουν να εξασφαλίσουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πωλητή.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία έχει ως αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών, και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών περί προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν άμεσα ή έμμεσα την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης.

Η παρούσα οδηγία αφορά μόνο διατάξεις που ρυθμίζουν τις συμβατικές συναλλαγές, ως προς τις πλευρές τους σχετικά με:

- τις πληροφορίες περί των συστατικών στοιχείων της σύμβασης και τις λεπτομέρειες της μετάδοσης αυτών των πληροφοριών,
- τις διαδικασίες και τον τρόπο παραγγελίας και υπαναχώρησης.

Τηρουμένων των γενικών κανόνων της συνθήκης, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια για τις λοιπές πλευρές, και μεταξύ άλλων για τον καθορισμό της νομικής φύσης των δικαιωμάτων που αποτελούν αντικείμενο των συμβάσεων τις οποίες αφορά η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- «σύμβαση που αφορά άμεσα ή έμμεσα την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ή περισσότερων ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης», εφεξής καλούμενη «σύμβαση», κάθε σύμβαση ή ομάδα συμβάσεων που συνάπτεται τουλάχιστον για τρία έτη, με την οποία, έναντι συνολικού τιμήματος, άμεσα ή έμμεσα, γεννάται ή μεταβιβάζεται ένα εμπράγματο ή άλλο δικαίωμα χρησιμοποίησης ενός ή περισσότερων ακινήτων, για καθορισμένη ή δυνάμενη να καθοριστεί περίοδο του έτους, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από μια βδομάδα.
- «ακίνητο», κάθε προοριζόμενο για κατοικία κτίριο ή μέρος κτιρίου το οποίο αφορά το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης.
- «πωλητής», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατά τις συναλλαγές που καλύπτει η παρούσα οδηγία και στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας, συνιστά, μεταβιβάζει ή αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεταβιβάσει το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης.
- «αγοραστής», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο, ενεργώντας κατά τις συναλλαγές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, και για τους

σκοπούς που είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι δεν υπεισέρχεται στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας, μεταβιβάζει το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβαση ή υπέρ του οποίου γεννάται το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης ή υπέρ του οποίου γεννάται το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης ή υπέρ του οποίου γεννάται το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους μέτρα προκειμένου να υποχρεωθεί ο πωλητής να παραδίδει σε κάθε πρόσωπο που ζητεί πληροφορίες για το ακίνητο ή τα ακίνητα, ένα έγγραφο, το οποίο, εκτός της γενικής περιγραφής του οικείου ακινήτου ή των ακινήτων, να παρέχει τουλάχιστον σύντομες και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία που αναφέρουν τα στοιχεία α έως ζ, θ και ιβ του παρατήματος καθώς και ενδείξεις με τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατόν να ληφθούν συμπληρωματικές πληροφορίες.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι όλες οι πληροφορίες που αναφέρει η παράγραφος 1 και που πρέπει να περιλαμβάνονται στο έγγραφο που αναφέρει η παράγραφος 1, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης.

Μεταβολές των πληροφοριών που περιέχονται στο έγγραφο το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορούν να επέρχονται μόνο για λόγους ανεξάρτητους από τη βούληση του πωλητή, εκτός ρητής συμφωνίας των συμβαλλόμενων μερών.

Οι μεταβολές των πληροφοριών αυτών πρέπει να ανακοινώνονται στον αγοραστή πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Η σύμβαση πρέπει να αναφέρει ρητά αυτές τις μεταβολές.

3. Κάθε διαφήμιση περί του οποίου ακινήτου αναφέρει τη δυνατότητα απόκτησης του εγγράφου που αναφέρει η παράγραφος 1 και τη διεύθυνση στην οποία είναι δυνατόν να απευθυνθεί ο ενδιαφερόμενος προς το σκοπό αυτό.

Άρθρο 4

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους:

- ότι η σύμβαση, η οποία υποχρεωτικά συνάπτεται γραπτώς πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα στοιχεία που μνημονεύονται στο παράτημα,
- ότι η σύμβαση και το έγγραφο που μνημονεύονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρέπει να συντάσσονται, από τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, είτε στη γλώσσα ή σε μια από τις γλώσσες του κράτους

μέλους όπου κατοικεί ο αγοραστής, είτε στη γλώσσα ή σε μια από τις γλώσσες του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος κατ' επιλογήν του αγοραστή. Εντούτοις, το κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο αγοραστής μπορεί να επιβάλλει όπως η σύμβαση συντάσσεται οπωσδήποτε τουλάχιστον στην ή στις γλώσσες του εκ των επισήμων γλωσσών της Κοινότητας και

- ότι ο πωλητής οφείλει να παραδίδει στον αγοραστή πιστή μετάφραση της σύμβασης στη γλώσσα ή σε μια από τις γλώσσες, εκ των επισήμων γλωσσών της Κοινότητας του κράτους μέλους όπου ευρίσκεται το ακίνητο.

Άρθρο 5

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Εκτός από τις δυνατότητες που προσφέρονται στον αγοραστή από τις εθνικές νομοθεσίες περί ακυρότητας των συμβάσεων, ο αγοραστής δικαιούται:
  - Να υπαναχωρήσει, χωρίς μνεία λόγου, εντός προθεσμίας δέκα ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της Σύμβασης από τα δυο συμβαλλόμενα μέρη ή από την υπογραφή δεσμευτικού προσυμφώνου από τα δυο συμβαλλόμενα μέρη. Εάν η δέκατη μέρα είναι αργία, η προθεσμία παρατείνεται μέχρι την επόμενη πρώτη εργάσιμη αργία,
  - Εάν η σύμβαση δεν περιέχει πληροφορίες που αναφέρονται στα στοιχεία α, β, γ, δ1, δ2, η, θ, ια, ιβ και ιγ του παραρτήματος κατά τη στιγμή της υπογραφής της σύμβασης από τα δυο συμβαλλόμενα μέρη ή τη υπογραφή δεσμευτικού προσυμφώνου από τα δυο συμβαλλόμενα μέρη, να καταγγείλει τη σύμβαση εντός της προθεσμίας τριών μηνών από τη στιγμή αυτή. Εάν εντός αυτής της προθεσμίας των τριών μηνών παρασχεθούν οι εν λόγω πληροφορίες, ο αγοραστής θα διαθέτει από τη στιγμή αυτή την προθεσμία υπαναχώρησης την οποία αναφέρει η πρώτη περίπτωση.
  - Εάν κατά τη λήξη της τριμήνιας προθεσμίας που προβλέπεται από τη δεύτερη περίπτωση, δεν έχει ασκηθεί το δικαίωμα καταγγελίας και εάν η σύμβαση δεν περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στα στοιχεία α, β, γ, δ1, δ2, η, θ, ια, ιβ και ιγ του παραρτήματος, να κάνει χρήση της

προθεσμίας υπαναχώρησης, η οποία προβλέπεται από τη πρώτη περίπτωση, από την επόμενη μέρα της λήξης αυτής.

2. Εάν ο αγοραστής προτίθεται να ασκήσει τα δικαιώματα του που προβλέπονται από το σημείο 1, απευθύνει σχετική κοινοποίηση, πριν από τη λήξη της προθεσμίας και κατά τρόπο που να υπάρχει απόδειξη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες, στο πρόσωπο του οποίου το όνομα και η διεύθυνση αναγράφονται στη σύμβαση, προς το σκοπό αυτό, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που ορίζονται σε αυτή κατ' εφαρμογή του στοιχείου του ια του παραρτήματος. Σε περίπτωση που η κοινοποίηση αποσταλεί γραπτώς θεωρείται εμπρόθεσμη αν η αποστολή της πραγματοποιηθεί πριν τη λήξη της προθεσμίας.
3. Εάν ο αγοραστής ασκήσει το δικαίωμα που προβλέπεται στο σημείο 1, μπορεί να υποχρεωθεί, ενδεχομένως, να εξοφλήσει μόνο τα έξοδα που προέκυψαν σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες, από τη σύναψη της συμβάσεως και την υπαναχώρηση εξ' αυτής και τα οποία αντιστοιχούν σε πράξεις που πρέπει οπωσδήποτε να έχουν πραγματοποιηθεί πριν από το τέλος της περιόδου που αναφέρεται από το σημείο 1 πρώτη περίπτωση. Τα έξοδα αυτά πρέπει να τα αναφέρει ρητώς η σύμβαση.
4. Εάν ο αγοραστής ασκήσει το δικαίωμα καταγγελίας, που προβλέπεται στο σημείο 1, δεύτερη περίπτωση, δεν υποχρεούται σε καμία εξόφληση.

Άρθρο 6

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους μέτρα προκειμένου να απαγορεύεται κάθε πληρωμή προκαταβολής από τον αγοραστή πριν από το τέλος της περιόδου άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης.

Άρθρο 7

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι:

- Εάν το τίμημα καλύπτεται εν όλω ή εν μέρει από πίστωση χορηγούμενη από τον πωλητή ή
- Εάν το τίμημα καλύπτεται εν μέρει από πίστωση χορηγούμενη στον αγοραστή από τρίτον δυνάμει συμφωνίας συναπτόμενης μεταξύ του τρίτου και του πωλητή,

Η σύμβαση πίστωσης καταγγέλλεται χωρίς καταβολή ποινής, στην περίπτωση που ο αγοραστής ασκήσει το δικαίωμα καταγγελίας ή το δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση τα οποία προβλέπονται από το άρθρο 5. Ο τρόπος καταγγελίας της σύμβασης πίστωσης καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 8

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους ότι κάθε ρήτρα δια της οποίας ο αγοραστής απαιτείται από την άσκηση δικαιωμάτων που αναφέρει η παρούσα οδηγία ή δια της οποίας ο πωλητής απαλλάσσεται των ευθυνών που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, δεν δεσμεύει τον αγοραστή, υπό τους όρους που ορίζει η εθνική νομοθεσία.

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οποιοδήποτε κι αν είναι το εφαρμοστέο δίκαιο, ο αγοραστής να μην αποστερείται της προστασίας που του παρέχει η παρούσα οδηγία εάν το ακίνητο ευρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους τις συνέπειες της μη τήρησης των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 11

Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις ευνοϊκότερες όσον αφορά την προστασία του καταναλωτή στον τομέα τον οποίο διέπει, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη συνθήκη.

Άρθρο 12

2. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία, το αργότερο 30 μήνες μετά τη δημοσίευσή της στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη αναφέρονται στην

παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομέρειες της αναφοράς αυτής θεσπίζονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στη επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα ο οποίος διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 26 Οκτωβρίου 1994.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ελάχιστο στοιχεία τα οποία πρέπει να περιέχει η σύμβαση που αναφέρει το άρθρο 1

Α) Ταυτότητα και κατοικία των συμβαλλόμενων μερών, με ακριβή αναφορά της νομικής ιδιότητας που έχει ο πωλητής κατά τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης καθώς και της ταυτότητας και της κατοικίας του ιδιοκτήτη.

Β) Ακριβής φύση του δικαιώματος το οποίο αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης και ρήτρα που αναφέρει τους όρους υπό τους οποίους το δικαίωμα αυτό ασκείται στο έδαφος των κρατών μελών όπου ευρίσκεται το ή τα ακίνητα, καθώς κι αν πληρούνται οι όροι αυτοί, ή εν ενάντια περιπτώσει, ποιο όροι πρέπει να πληρωθούν.

Γ) Όταν το ακίνητο είναι συγκεκριμένο, ακριβής περιγραφή του ακινήτου αυτού της θέσης του.

Δ) Σε περίπτωση που το ακίνητο βρίσκεται υπό κατασκευή:

1. στάδιο αποπεράτωσης της κατασκευής,
2. αναμενόμενος χρόνος αποπεράτωσης του ακινήτου,
3. εάν πρόκειται για συγκεκριμένο ακίνητο, αριθμός αδειας οικοδομής και πλήρες όνομα και διεύθυνση της ή των αρμόδιων επί του θέματος αρχών.

4. στάδιο αποπεράτωσης των κοινόχρηστων υπηρεσιών που καθιστούν το ακίνητο λειτουργικό (συνδέσεις φωταερίου, ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, τηλεφώνου),

5. εγγυήσεις ορθής αποπεράτωσης του ακινήτου και σε περίπτωση μη αποπεράτωσης, εγγυήσεις επιστροφής των καταβληθέντων ποσών και ενδεχομένως, λεπτομέρειες εφαρμογής των εγγυήσεων αυτών.

Ε) Κοινόχρηστες υπηρεσίες (φωτισμός, ύδρευση, καθαρισμός, αποκομιδή απορριμμάτων) στις οποίες ο αγοραστής έχει ή θα έχει ενδεχομένως πρόσβαση και οι όροι αυτοί της πρόσβασής αυτής.

Ζ) Γενικοί κανόνες οργάνωσης του καθαρισμού και της συντήρησης του ακινήτου καθώς και της διοίκησης και διαχείρισής του.

Η) Ακριβής δήλωση του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης και ενδεχομένως διάρκεια

του εφαρμοζόμενου καθεστώτος. Ημερομηνία από την οποία ο αγοραστής μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης.

Θ) Τίμημα το οποίο οφείλει να καταβάλει ο αγοραστής προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης, εκτίμηση του ποσού που πρέπει να καταβάλει ο αγοραστής για τη χρήση των κοινόχρηστων εγκαταστάσεων και υπηρεσιών, βάση υπολογισμού του ποσού των επιβαρύνσεων που συνδέονται με τη χρήση του ακινήτου από τον αγοραστή, των υποχρεωτικών νόμιμων επιβαρύνσεων (φόροι, τέλη) καθώς και των πρόσθετων δαπανών διοικητικής φύσεως (διαχείριση, καθαρισμός, συντήρηση).

Ι) Ρήτρα ότι η απόκτηση δεν συνεπάγεται άλλη δαπάνη, επιβάρυνση ή υποχρέωση, επιπλέον όσων ορίζει η σύμβαση.

ΙΑ) Δυνατότητα ή όχι συμμετοχής σε σύστημα ανταλλαγής ή και μεταπώλησης του δικαιώματος που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης, καθώς το ενδεχόμενο κόστος σε περίπτωση που το σύστημα ανταλλαγής ή και μεταπώλησης διοργανώνεται από τον πωλητή ή από τρίτο που αυτός ορίζει η σύμβαση.

ΙΒ) Πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα καταγγελία της σύμβασης και το δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση καθώς και μνεία του προσώπου στο οποίο πρέπει να κοινοποιηθεί η ενδεχόμενη καταγγελία ή υπαναχώρηση και προσδιορισμός του τρόπου με τον οποίο μπορεί να γίνει η κοινοποίηση. Ακριβής ένδειξη της φύσεως και του ύψους των εξόδων που οφείλει να καταβάλει ο αγοραστής σύμφωνα με το άρθρο 5 σημείο 3 της παρούσας οδηγίας εάν ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησης του. Ενδεχομένως, πληροφορίες περί του τρόπου καταγγελίας της σύμβασης πίστωσης που συνδέεται με τη σύμβαση σε περίπτωση καταγγελίας της τελευταίας ή υπαναχώρησης από αυτήν.

ΙΓ) Ημερομηνία και τόπος υπογραφής της σύμβασης από καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη.

**ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΑΣΤΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ
ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ
ΧΡΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΥΠΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΧΡΟΝΟΜΕΡΙΣΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ**

(ΟΔΗΓΙΑ 94/47/ΕΚ) (2000/2208(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχοντας υπόψη το άρθρο 153 της Συνθήκης ΕΕ, σχετικά με την προστασία των καταναλωτών, έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 94/47/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 1994 σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα της προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης (SEC(1999)1795), έχοντας υπόψη το άρθρο 163 του Κανονισμού του, έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και Εσωτερικής Αγοράς και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Πολιτικής των Καταναλωτών (A5-0215/2002),

- A. Λαμβάνοντας υπόψη τα πολυάριθμα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαίοι καταναλωτές κατά την απόκτηση του δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης και τις πάμπολλες καταγγελίες και αναφορές που έχουν λάβει τα τελευταία έτη οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής,
- B. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων που καταγγέλλονται στα ευρωπαϊκά όργανα (μεταξύ των οποίων και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) παρουσιάζουν πτυχές, προβλήματα και καταστάσεις που η τρέχουσα νομοθεσία που βασίζεται σε ελάχιστους όρους τους οποίους καλούνται εν συνεχεία τα κράτη μέλη να αναπτύξουν, δεν είναι σε θέση να επιλύσει,
- Γ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην ευρεία πλειοψηφία των γνωστοποιούμενων διαφορών, ο καταναλωτής βρίσκεται, μέσα από τις πιο διαφορετικές περιστάσεις, σε κατάσταση αδυναμίας υπεράσπισης του εαυτού του απέναντι

στους εργολάβους όταν αυτοί οι τελευταίοι αθετούν τις συμβάσεις ή όταν οι δαπάνες συντήρησης αυξάνουν δυσανάλογα με την πάροδο των ετών,

- Δ. Λαμβάνοντας υπόψη τη συνήθη μέθοδο που εφαρμόζεται, να είναι διαφορετικές οι εταιρείες διαχείρισης των ακινήτων από εκείνες που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, υπεισέρχονται στις συμφωνίες, ακόμη κι όταν δεν είναι συμβεβλημένες στην αρχική σύμβαση, με αποτέλεσμα να καθίσταται πιο δύσκολη για τον καταναλωτή η διεκδίκηση των δικαιωμάτων του,
- Ε. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Οδηγία 94/47/ΕΚ¹, που ορίζει τις ελάχιστες νομικές προϋποθέσεις, έχει μεταφερθεί κατά γράμμα στο εσωτερικό δίκαιο των περισσότερων κρατών μελών, χωρίς να γίνει χρήση της ελάχιστης ρήτρας του άρθρου 11 της εν λόγω οδηγίας που προβλέπει τη δυνατότητα θέσπισης μιας ευρύτερης προστασίας των καταναλωτών,
- ΣΤ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η μινιμαλιστική αυτή νομική προσέγγιση δεν μπόρεσε να εξασφαλίσει στους καταναλωτές την αναγκαία προστασία και ότι το τελικό αποτέλεσμα δίνει μια βασική διαφοροποίηση στη νομική αντιμετώπιση αυτού του θέματος, τόσο σε ό,τι αφορά την προστασία των καταναλωτών όσο και σε ό,τι αφορά ειδικότερα τις εγγυήσεις που ο εργολάβος οφείλει να προσφέρει ως προς την εκ μέρους του δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεών του,
- Ζ. Λαμβάνοντας υπόψη θα ήταν ευκαταίω να γίνει μια πλήρης μελέτη των διαφόρων νομοθεσιών και καταστάσεων που προκάλεσε η μεταφορά της οδηγίας
- Η. Λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να θεσπισθεί κοινοτική νομοθεσία η οποία θα εγγυάται ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και την σωστή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς,
- Ι. Συνιστά στην Επιτροπή να μελετήσει λεπτομερώς τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά τη μεταφορά της οδηγίας 94/47/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο και να παρουσιάσει στο Κοινοβούλιο, το συντομότερο δυνατό, το κατάλληλο νομικό μέσο και τα αναγκαία διοικητικά μέτρα, προκειμένου να επιλυθούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι καταναλωτές προϊόντων υπό καθεστώς

¹ ΕΕ L 280 της 29.10.1994, σ. 83.

χρονομεριστικής μίσθωσης και να διασφαλιστεί ο υψηλότερος δυνατός βαθμός προστασίας τους·

2. Φρονεί ότι το νέο νομοθετικό μέσο που καλείται να υποβάλει η Επιτροπή μαζί με οποιεσδήποτε διοικητικές συστάσεις, θα πρέπει να επιτρέπει ενιαία ρύθμιση του καθεστώτος χρονομεριστικής μίσθωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να λαμβάνει πλήρως υπόψη τις απόψεις και τις προτάσεις που διατυπώνονται στο παρόν ψήφισμα· ζητεί, εν πάση περιπτώσει, να αναληφθεί επειγόντως δράση όπου επιτρέπεται και είναι εφικτό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ώστε να υλοποιηθούν και οι προτάσεις που διατυπώνονται στο παρόν ψήφισμα·
3. Συνιστά να διευρυνθούν οι προθεσμίες υπαναχώρησης εκ μέρους του αγοραστή στο μέγιστο βαθμό που θα επιτρέπει παράλληλα την κατοχύρωση της νομικής ασφάλειας και του εργολάβου· ως προς το δικαίωμα λύσης της σύμβασης, εκτιμά ότι πρέπει να ενοποιηθούν τα κριτήρια και να προκριθεί η προθεσμία του ενός έτους που ορίζει η βελγική νομοθεσία, τουλάχιστον για τις σοβαρότερες περιπτώσεις μη τήρησης της ισχύουσας νομοθεσίας·
4. Καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει στις μελλοντικές της προτάσεις ότι η περίοδος σκέψης πρέπει να βασίζεται σε 28 ημερολογιακές ημέρες, που υπολογίζεται εύκολα και είναι ο ίδιος παντού στην Ευρώπη, και όχι στον αριθμό εργασίμων ημερών που μπορεί να διαφέρει μεταξύ κρατών μελών, περιφερειών και πόλεων·
5. Ζητεί το δικαίωμα καταγγελίας, εντός της περιόδου περισυλλογής, να δηλώνεται σαφώς στην πρόσθια όψη της σύμβασης αγοράς, παραπέμποντας τον αγοραστή σε μια απλή εξήγηση της διαδικασίας καταγγελίας που περιέχεται στη σύμβαση ή σε χωριστό φύλλο·
6. Ζητεί να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής των διαφόρων μορφών συμβάσεων, ώστε να δημιουργηθούν με αυτόν τον τρόπο ευρύτερες δυνατότητες προστασίας των καταναλωτών και, ταυτόχρονα, απαιτεί σαφέστερο προσδιορισμό της διάρκειας ισχύος της σύμβασης, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η ρύθμιση όλων των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης εντός ενός ενιαίου

κανονιστικού πλαισίου, να ληφθούν, στο πλαίσιο αυτό, υπόψη οι περιορισμοί της ετήσιας περιόδου χρήσης και να δημιουργηθεί ένα κανονιστικό πλαίσιο για όλες τις συμβάσεις που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης, το οποίο θα περιλαμβάνει ένα σύστημα επιστροφής χρημάτων στον αγοραστή·

7. Σε ότι αφορά την πληρωμή προκαταβολών, ζητεί όπως διατηρηθεί η απαγόρευση που ορίζει το άρθρο 6 της παρούσας οδηγίας·
8. Συνιστά, για την περίπτωση όπου δεν θα μπορεί να κατοχυρωθεί η ταχεία και σωστή επιστροφή των προκαταβολών που έχει πληρώσει ο αγοραστής, να απαγορευτούν αυτές οι προκαταβολές για χρονική περίοδο ίση προς εκείνη που θα ισχύει για την άσκηση του δικαιώματος ακύρωσης·
9. Ζητεί από την Επιτροπή να θέσει εκτός νόμου την πρακτική που συνίσταται στο να ζητούνται από τον δυνάμει αγοραστή στοιχεία της πιστωτικής του κάρτα, έως ότου κληθεί να καταβάλει το ποσό μετά την «περίοδο σκέψης» που ορίζει η οδηγία·
10. Συνιστά στην Επιτροπή να μελετήσει τη δυνατότητα υπαγωγής στο πεδίο της Οδηγίας όλων των νέων συμβατικών μορφών εκ περιτροπής χρήσης ακινήτων, χωρίς να χρειάζεται να καθορισθούν σταθερά χρονικά όρια, τόσο σε ό,τι αφορά την ελάχιστη διάρκεια της σύμβασης όσο και σε ό,τι αφορά την κατ' έτος χρονική περίοδο χρήσης, ώστε να αποτραπούν πρακτικές αποσκοπούσες στην αποφυγή των εγγυήσεων που ορίζει η κοινοτική νομοθεσία για αυτού του είδους τις οικονομικές δραστηριότητες και να καλυφθεί και η περίπτωση των «point club»·
11. Συνιστά στην Επιτροπή να μελετήσει τη δυνατότητα βελτίωσης της νομικής θέσης του αποκτούντος ένα δικαίωμα εκ περιτροπής χρήσης ακινήτων με το να του παρέχεται μία πραγματική εγγύηση με την εγγραφή του στο κτηματολόγιο ή σε κάποιο άλλο μητρώο·
12. Καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει ως ελάχιστη απαίτηση ότι οποιοσδήποτε ιδιώτης ή επιχείρηση κριθούν ένοχοι για παραβίαση των κανόνων θα καλούνται να καταβάλλουν σημαντικό πρόστιμο στις δικαστικές αρχές του ενεχομένου

κράτους μέλους καθώς και αποζημίωση στον καταναλωτή ανάλογα με τη σοβαρότητα του προβλήματος·

13. Συνιστά στην Επιτροπή να τεθούν ειδικοί κανόνες για το δικαίωμα του καταναλωτή και την υποχρέωση της επιχείρησης να αγοράσει το χρονομερίδιο του με βάση συγκεκριμένη τιμή καθώς και κανόνες για το σύστημα ανταλλαγής χρονομεριδίων·
14. Προτείνει να προβλεφθούν στη μελλοντική νομοθεσία μηχανισμοί σύστασης ενός επαρκούς αποθεματικού συντήρησης για την αποτροπή της ανεξέλεγκτης ή υπερβολικής αύξησης των ετήσιων δαπανών συντήρησης·
15. Συνιστά να εξετασθεί η δυνατότητα να προσδιορισθεί σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο η νομική φύση της σύμβασης που αφορά την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης ως καταναλωτικής σύμβασης, ούτως ώστε να εφαρμοσθούν οι γενικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που αφορούν την προστασία των καταναλωτών και να αποφευχθεί μία δικαιοσύνη κατά περίπτωση, προβλέποντας γενικά ότι οι αρμόδιες δικαστικές αρχές είναι οι αρχές του τόπου κατοικίας του καταναλωτή ή οι αρχές του τόπου όπου ευρίσκεται το ακίνητο· καλεί ως εκ τούτου την Επιτροπή να μελετήσει τη θέσπιση εξωδικαστικών μηχανισμών διευθέτησης των διαφορών όπως το είχε προτείνει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της «Διεύρυνσης της πρόσβασης των καταναλωτών σε εναλλακτικούς μηχανισμούς διευθέτησης των διαφορών (COM(2001) 161)», κατά τρόπον ώστε να διευκολυνθεί η εκ μέρους του καταναλωτή χρήση του δικαιώματος που του παρέχει η οδηγία·
16. Θεωρεί απαραίτητη την προστασία του καταναλωτή απέναντι σε κάθε είδους «παράπλευρες» συμβάσεις που αποσκοπούν στην απόσπαση των προκαταβολών ή πληρωμών που η νομοθεσία περί εκ περιτροπής χρήσης ακινήτων απαγορεύει καθώς και στην προστασία των προσωπικών τους δεδομένων ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο όπου προσωπικά στοιχεία παραχωρούνται σε τρίτους που παρενοχλούν τους καταναλωτές στην προσπάθεια προώθησης των δικών τους πωλήσεων·

17. Κρίνει ότι η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να θεσπίσει νομοθεσία στο πλαίσιο της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1985 σχετικά με την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος², ούτως ώστε να μην μπορούν πλέον νομίμως οι αποκαλούμενοι «διαφημιστές της χρονομεριστικής μίσθωσης» να ασκούν τις δραστηριότητές τους κατά τρόπον που να ομοιάζει με εκφοβισμό· η διάταξη αυτή θα πρέπει να συνδυάζεται με την επιβολή κύρωσης από τις αρχές του ενεχόμενου κράτους μέλους·
18. Καλεί την Επιτροπή αφενός να εξετάσει τη δυνατότητα δρομολόγησης μιας ευρείας ενημερωτικής εκστρατείας σε επίπεδο ΕΕ, με στόχο την πληροφόρηση και την προειδοποίηση του κοινού σχετικά με τα θέματα που αφορούν την αγορά ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης, αφετέρου δε να απαιτήσει τη συμμετοχή της τουριστικής βιομηχανίας στην ενημέρωση των καταναλωτών και στην προώθηση των αξιόπιστων φορέων εκμετάλλευσης στον τομέα της χρονομεριστικής μίσθωσης, μέσω ενός κοινοτικού προγράμματος ασφάλειας και ποιότητας·
19. Ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο της χρήσης των «Ευρωθυρίδων» και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ενημέρωσης και να ευαισθητοποιήσει τους καταναλωτές για την χρονομεριστική μίσθωση·
20. Ζητεί από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να συνεργασθούν με τις εταιρείες πιστωτικών καρτών προκειμένου να καταρτίσουν «μαύρη λίστα» παρανόμων πρακτόρων ή να βοηθήσουν τους καταναλωτές σε ό,τι αφορά την επιστροφή των χρημάτων που διέθεσαν·
21. Ζητεί την καλύτερη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών υπηρεσιών ανά την ΕΕ και τη συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα, ιδίως των υπερακτίων (offshore) περιοχών, προκειμένου να εντοπισθούν και να τιμωρηθούν οι παράνομοι πράκτορες ακινήτων χρονομεριστικής μίσθωσης·
22. Πιστεύει ότι είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν πλήρως οι νομικοί μηχανισμοί, όπως είναι οι νόμοι για τη διερεύνηση της αξιοπιστίας των

² ΕΕ L 372 της 31.12.1985, σ. 31

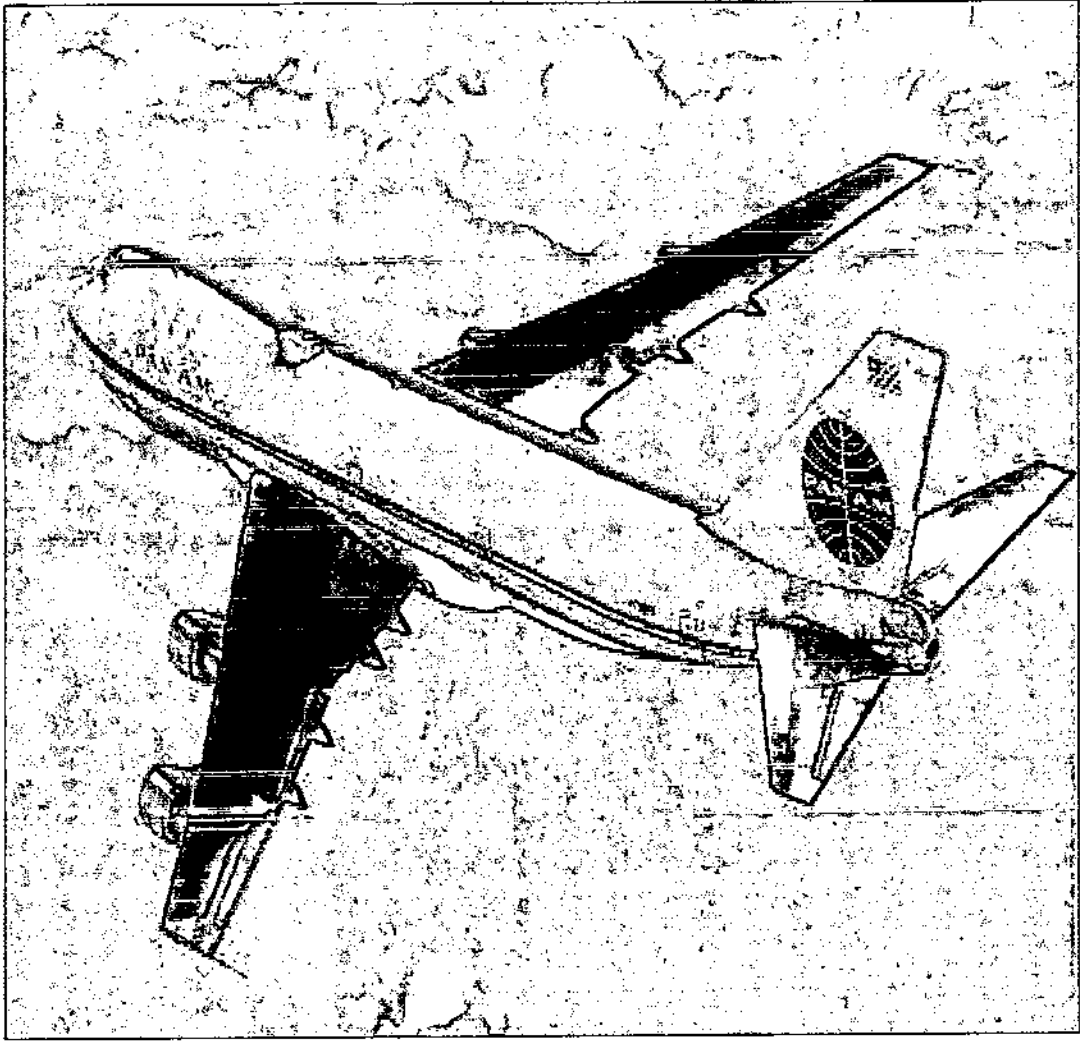
επιχειρήσεων, προκειμένου να εντοπισθούν οι παράνομοι πράκτορες ακινήτων χρονομεριστικής μίσθωσης ή κέντρων διακοπών·

23. Χαιρετίζει τη διαδικασία επί παραβάσει που κίνησε η Επιτροπή κατά της Ισπανίας, της Σουηδίας, του Λουξεμβούργου και της Ιρλανδίας, επειδή δεν μετέφεραν σωστά στο εθνικό τους δίκαιο ορισμένες απαιτήσεις της οδηγίας, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την προστασία των καταναλωτών στο πλαίσιο της αγοράς χρονομεριστικής μίσθωσης·
24. Συνιστά οι διατάξεις σχετικά την παροχή εγγράφου με πλήρεις πληροφορίες, όπως ορίζεται στο Παράρτημα I της οδηγίας, να γίνουν υποχρεωτικές. Επιπλέον, το Παράρτημα θα πρέπει να διευρυνθεί ώστε να συμπεριλάβει πληροφορίες για:
- τη δυνατότητα πώλησης των δικαιωμάτων χρήσης των ακινήτων στο μέλλον για διαμονή κατά τις διακοπές σε εγγυημένη τιμή·
  - το δικαίωμα των μελών να ελέγχουν τις μελλοντικές δαπάνες·
  - τις ακριβείς λεπτομέρειες για την ικανότητα χρήσης των δικαιωμάτων στο πλαίσιο ανταλλαγής, συστήματος μορίων (point system) ή «λέσχης» (club system)
  - τις τρέχουσες ετήσιες δαπάνες ή τις δαπάνες των χρηστών και το σύστημα αξιολόγησης αυτών των δαπανών στο πλαίσιο λέσχης μελών (ή κάτι ανάλογου)·
  - την ικανότητα χρήσης πρόσθετων εγκαταστάσεων (αναψυχής, κ.λπ.), καθώς και τους όρους χρήσης και την αξιολόγηση των πιθανών αλλαγών στους όρους αυτούς από τους επιχειρηματίες·
  - σαφείς πληροφορίες για τους τρόπους και τα ένδικο μέσα επανόρθωσης και αποζημίωσης·
25. Συνιστά όλες οι συμβάσεις να καθίστανται άκυρες, και επομένως μη εκτελεστές, εφόσον δεν συντάσσονται εγγράφως ή δεν παρέχουν τις

υποχρεωτικές πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 4 της οδηγίας 94/47/EΚ.

26. Προτείνει, ως άμεση αντίδραση στις τρέχουσες και τις μελλοντικές αθέμιτες πρακτικές στην αγορά χρονομεριστικής μίσθωσης, να οριστεί εκ νέου η «χρονομεριστική μίσθωση» ως παροχή προσωρινού δικαιώματος στη χρήση οιοδήποτε τύπου ακινήτου για μελλοντικές διακοπές, όπου απαιτείται η καταβολή ενός αρχικού, ή επακόλουθου, κεφαλαίου ή/και μπορεί να ζητηθεί η καταβολή πρόσθετων ποσών σε ετήσια βάση ή «αναλόγως της χρήσης» (είτε καλούνται τέλη συντήρησης, τέλη χρήσεως, τέλη συνδρομής, τέλη κράτησης ή ο,τιδήποτε άλλο).
27. Συνιστά να αναπτυχθεί ένα σύστημα όπου τα μεμονωμένα μέλη κέντρων αναψυχής και κλαμπ διακοπών θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις σχετικές αποφάσεις σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης ή επέκτασης του σχεδίου έργου, μέσω π.χ της δημιουργίας συλλόγου μελών.
28. Συνιστά τη δημιουργία ενός συστήματος που θα καλύπτει ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ και θα παρέχει πιστοποίηση για κέντρα αναψυχής και διαχειριστές, εξασφαλίζοντας στον καταναλωτή πως τα εν λόγω κέντρα/διαχειριστές συμμορφώνονται πλήρως προς τις διατάξεις της οδηγίας 94/47/EΚ και οποιασδήποτε επακόλουθης αναθεώρησης, ούτως ώστε να καθιερωθεί η βέλτιστη πρακτική και να αναγνωριστεί από όλους τους χρήστες του καθεστώτος χρονομεριστικής μίσθωσης· το εν λόγω σύστημα πιστοποίησης μπορεί να αναπτυχθεί σε συμφωνία με τον κλάδο και βάσει των κωδίκων δεοντολογίας που ο ίδιος ο κλάδος έχει καταρτίσει ως στοιχείο αυτορύθμισής του.
29. Καλεί την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για την προστασία των σημερινών ιδιοκτητών ακινήτων χρονομεριστικής μίσθωσης από υπηρεσίες «εγγραφής», οι οποίες απαιτούν χωριστά τέλη εγγραφής με αντάλλαγμα την υποστήριξή τους για την μεταπώληση του ακινήτου σε υψηλότερες τιμές, συμπεριλαμβάνοντας στο πεδίο εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας τον απαιτούμενο χρόνο για εξέταση του σχετικού μητρώου ή των διαφημίσεων καθώς και την παροχή αντιγράφου των περιεχομένων του πριν λάβει χώρα η χρηματική συναλλαγή.

30. Καλεί την Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με τον κλάδο της χρονομεριστικής μίσθωσης και τους καταναλωτές, να υποβάλει πρόταση με στόχο την αποτελεσματική απαγόρευση όλων των προσφορών πώλησης που ενέχουν όχληση, καταναγκασμό ή παραπλανητικές υποσχέσεις απέναντι σε ιδιώτες.
31. Αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Σημαντικότερες για την ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού είναι και οι αερομεταφορές. Πράγματι ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστών που επισκέπτονται τη χώρα μας έρχεται και φυσικά ξαναφεύγει με αεροπλάνο, είτε πρόκειται για τακτική είτε για charter πτήση. Αυτό ισχύει όχι μόνο για τους επισκέπτες που προέρχονται από άλλες ηπείρους, αλλά και για τους ευρωπαίους, λόγω κυρίως της γεωγραφικής θέσης της χώρας μας.

Πτήσεις charter

Πτήσεις τσάρτερ ονομάζονται οι έκτακτες ναυλωμένες πτήσεις κλειστού κύκλου περιήγησης και έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον ελληνικό τουρισμό.

i. Χορήγηση αδείας

Για την εκτέλεση πτήσεων τσάρτερ απαιτείται προηγούμενη άδεια από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Για τη χορήγηση της άδειας αυτής πρέπει να υποβληθεί σχετική αίτηση από την αεροπορική εταιρεία, μέσω του προσώπου που έχει οριστεί μόνιμα ως εκπρόσωπος της χώρας μας.

Η αίτηση αυτή που πρέπει να συνοδεύεται από σχετικό έντυπο – φόρμα με συμπληρωμένα όλα τα απαραίτητα στοιχεία που υποβάλλεται στην ΥΠΑ, αφού προηγουμένως έχουν ρυθμιστεί τα ωράρια προσγείωσης/απογείωσης (slots) στον κατά περίπτωση αερολιμένα με την Ολυμπιακή Αεροπορία, μέσα στις παρακάτω προσθεσίες:

A) Για μεμονωμένες πτήσεις, τουλάχιστον δέκα μέρες πριν από την ημερομηνία εκτέλεσης.

B) Για σειρές πτήσεων, τουλάχιστον είκοσι μέρες πριν από την έναρξη της εκτέλεσης.

Γ) Σε ιδιαίτερα εξαιρετικά περιπτώσεις μπορεί να γίνονται δεκτές αιτήσεις, τουλάχιστον τρεις μέρες πριν από την εκτέλεση της πτήσης.

Κάθε πτήση δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει περισσότερους από δυο αερολιμένες. Απαγορεύεται δε το cabotage, δηλαδή η τοπική μεταφορά επιβατών ανάμεσα στους αερολιμένες αυτούς.

Οι αεροπορικές εταιρίες έχουν την υποχρέωση να προσκομίζουν ονομαστικές καταστάσεις επιβατών στις αρμόδιες αρχές του αερολιμένα κατά την άφιξη και τουλάχιστον δύο ώρες πριν από την αναχώρηση κάθε πτήσης.

ii. Όροι συμμετοχής επιβατών

Όλοι οι επιβάτες που συμμετέχουν σε πτήση τσάρτερ, πρέπει αν είναι κάτοχοι εισιτηρίου διπλής διαδρομής (μετάβασης/επιστροφής), σε ισχύ και μη μεταβιβάσιμου, που να αναγράφει τους αριθμούς πτήσεων και τις ημερομηνίες άφιξης και αναχώρησης.

Επίσης όλοι οι επιβάτες πρέπει να είναι κάτοχοι αποδεικτικού που να καλύπτει τη διαμονή τους σε κατάλυμα για όλη τη διάρκεια της παραμονής τους στην Ελλάδα (voucher). Επιβάτες που σε έλεγχο κατά την άφιξή τους βρίσκεται να μην έχουν καθόλου τέτοιο αποδεικτικό καταλύματος ή αυτό είναι πλαστό, δεν επιτρέπεται να επιστρέψουν με έκτακτη ναυλωμένη πτήση, γιατί τέτοιοι επιβάτες δεν θεωρούνται ότι είναι επιβάτες κλειστού κύκλου περιήγησης.

Στον όρο κατάλυμα, με την έννοια της σχετικής απόφασης ΥΠΑ, περιλαμβάνονται, εκτός από τα ξενοδοχεία, τις βίλες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα κάμπινγκ (που βέβαια λειτουργούν με την επίβλεψη του ΕΟΤ):

A) Ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα και θαλαμηγοί ή κότερα υπό ελληνική σημαία και με την προϋπόθεση ότι οι επιβάτες θα είναι κάτοχοι σχετικών συμφωνητικών ή αποδεικτικών στοιχείων ενοικίασης.

B) Η συμμετοχή σε κρουαζιέρα με πλοία με ξένη σημαία με την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον τρία ελληνικά λιμάνια περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του πλοίου που πραγματοποιεί τη θαλάσσια περιήγηση. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να υποβάλλεται μαζί με την αίτηση.

Ελάχιστη διάρκεια παραμονής στην Ελλάδα είναι οι τρεις μέρες (δύο συνεχείς διανυκτερεύσεις) και μέγιστη οι έξι βδομάδες.

iii. Ναυλωτές

Ο αριθμός ναυλωτών που επιτρέπεται σε κάθε πτήσης είναι καθορισμένος και εξαρτάται από την χωρητικότητα του αεροσκάφους. Πληροφοριακά σημειώνουμε ότι ο αριθμός αυτός είναι 10 ναυλωτές για αεροσκάφη μέχρι 150 θέσεων, 14 ναυλωτές

για αεροσκάφη από 151 έως 250 θέσεις και 17 ναυλωτές για αεροσκάφη με πάνω από 250 θέσεις.

Κάθε ναυλωτής πρέπει να έχει συμβόλαιο με ελάχιστο αριθμό θέσεων σε κάθε πτήση, ο οποίος αριθμός καθορίζεται από τον κανονισμό με κριτήρια τον προορισμό του αεροσκάφους και τη χρονική περίοδο.

Οι ναυλωτές και ο αριθμός θέσεων που έχει ναυλώσει ο καθένας πρέπει να είναι ακριβώς οι ίδιοι και στα δύο σκέλη της πτήσης.

Είναι απαραίτητη η γνωστοποίησης του αντιπροσώπου του ναυλωτή στην Ελλάδα, στον Αερολιμένα και την Κεντρική υπηρεσία της ΥΠΑ.

iv. Υποχρεώσεις επιβατών – εξαιρέσεις

Οι επιβάτες για την επιστροφή από την Ελλάδα στο σημείο προέλευσής τους, πρέπει αν χρησιμοποιούν το σκέλος επιστροφής της ίδιας σειράς πτήσεων που αντιστοιχεί με την πτήση άφιξής τους.

Κατ' εξαίρεση μπορούν να επιστρέψουν με κάποια άλλη πτήση, της ίδιας ή άλλης αεροπορικής εταιρείας, με την προϋπόθεση ότι τόσο η πτήση άφιξης όσο και η πτήση αναχώρησης, θα είναι ναυλωμένη στο σύνολο ή μερικά από τον ίδιο τον ναυλωτή. Η προϋπόθεση αυτή εφαρμόζεται και για επιβάτες που αναχωρούν από λιμένα διαφορετικό από αυτόν στον οποίο αφίχθησαν. Σ' αυτή την περίπτωση πρέπει να υποβάλλεται στον αερολιμένα αναχώρησης μια χωριστή ονομαστική κατάσταση των συγκεκριμένων επιβατών, θεωρημένη και σφραγισμένη από τις αρχές του λιμένα άφιξης.

Επίσης, κατ' εξαίρεση, και με στόχο τη διευκόλυνση του τουρισμού επιτρέπεται:

A) Δωρεάν μεταφορά με οποιαδήποτε πτήση, για το προσωπικό των αεροπορικών εταιριών, των ναυλωτών, των νόμιμων εκπροσώπων τους, για τους ιδιοκτήτες και διευθυντές των ταξιδιωτικών γραφείων και για τους ιδιοκτήτες και διευθυντές μονάδων που προσφέρουν αναγνωρισμένα καταλύματα, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους (συζύγους και παιδιά μόνο).

B) Μεταφορά επιβατών που είναι ανάγκη να επιστρέψουν επειγόντως στη χώρα τους πριν από την καθορισμένη ημερομηνία λόγω προσωπικών προβλημάτων, ανεξάρτητα από την έκτακτη ναυλωμένη πτήση άφιξής τους.

Γ) Επιβάτες που δεν επιστρέφουν την ημερομηνία που αναγράφεται στο εισιτήριο τους λόγω παράτασης παραμονής τους στην Ελλάδα μπορούν, όπως είπαμε, να επιστρέψουν με πτήση του ίδιου ναυλωτή, αλλά μέσα στην προθεσμία των έξι εβδομάδων.

Δ) Δωρεάν μεταφορά από την Ελλάδα στη χώρα προέλευσής τους των πληρωμάτων με τις οικογένειές τους (μίνιο σύζυγοι και παιδιά) που φέρουν στη χώρα μας για παράδοση πλοία ή πλοίαρια που προορίζονται για τουριστικά επαγγελματικά, βάση του Ν. 438/76.

Οι μεταφορείς οφείλουν να γνωστοποιούν στην υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας κάθε αλλαγή των τεχνικών και εμπορικών δεδομένων, καθώς επίσης και κάθε ακύρωση πτήσης.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον κανονισμό η ΥΠΑ διατηρεί το δικαίωμα να πάρει όλα τα κατά την κρίση της ενδεδειγμένα μέτρα, ακόμα και να ανακαλέσει την έγκρισή της για οποιαδήποτε μεμονωμένη πτήση ή και για όλες τις υπόλοιπες πτήσεις.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) ΑΡΙΘ. 2299/89 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ
24ΗΣ ΙΟΥΛΙΟΥ 1989 ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΩΔΙΚΑ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΘΕΣΕΩΝ**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 84 παράγραφος 2, την πρόταση της Επιτροπής (1), τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2), τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (3), Εκτιμώντας: ότι το μεγαλύτερο μέρος των αεροπορικών κρατήσεων γίνεται με ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης

- ότι τα συστήματα αυτά, εφόσον χρησιμοποιούνται σωστά, προσφέρουν σημαντικές και χρήσιμες υπηρεσίες στους αερομεταφορείς, στους ταξιδιωτικούς πράκτορες και στο επιβατικό κοινό, δεδομένου ότι παρέχουν αμέσως ακριβείς και ενημερωμένες πληροφορίες για τις πτήσεις, τους ναύλους και την ύπαρξη θέσεων, κάνουν κρατήσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις εκδίδουν εισιτήρια και κάρτες επιβίβασης
- ότι τα κρούσματα καταχρήσεων όπως η άρνηση πρόσβασης στα συστήματα, η εισαγωγή διακρίσεων ως προς την παροχή, εισαγωγή ή παρουσίαση των στοιχείων ή η επιβολή παραλόγων όρων στους συμμετέχοντες ή συνδρομητές είναι δυνατόν να ζημιώσουν σημαντικά τους αερομεταφορείς, τους ταξιδιωτικούς πράκτορες και τελικά τους καταναλωτές
- ότι ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης
- ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2672/88 της Επιτροπής (4) εξαιρεί από τις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης τις συμφωνίες για την από κοινού αγορά, ανάπτυξη και λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης
- ότι ένας υποχρεωτικός κώδικας συμπεριφοράς εφαρμοστέος σε όλα τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης ή/και τα μέσα διανομής που προσφέρονται στους ενδιαφερομένους για χρήση ή/και χρησιμοποιούνται στην Κοινότητα, θα διασφάλιζε ότι τα συστήματα αυτά χρησιμοποιούνται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια, εφόσον υπόκεινται σε ορισμένα μέτρα ελέγχου, ώστε να αποφεύγεται

η κατάχρησή τους και συγχρόνως να ενισχύεται ο ανόθευτος ανταγωνισμός μεταξύ των αεροπορικών μεταφορέων και μεταξύ των ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης και κατ' αυτόν τον τρόπο να προστατεύονται τα συμφέροντα των καταναλωτών

- ότι δεν είναι σκόπιμο να επιβληθούν υποχρεώσεις για ένα πωλητή ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης ή σε έναν μητρικό ή συμμετέχοντα μεταφορέα σχετικά με αερομεταφορείς τρίτων χωρών οι οποίοι, μόνοι ή από κοινού με άλλους, διαθέτουν ή/και ελέγχουν άλλο τέτοιο σύστημα το οποίο δεν συμφωνεί με τον παρόντα κώδικα ή δεν παρέχει ισοδύναμη μεταχείριση
- ότι είναι επιθυμητό να προβλεφθεί διαδικασία σχετικά με τις καταγγελίες για μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του εν λόγω κώδικα, την εξέτασή τους και την εκτέλεση των σχετικών αποφάσεων.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης (ΗΣΚ) που προσφέρονται στους ενδιαφερόμενους για χρήση ή/και χρησιμοποιούνται στο έδαφος της Κοινότητας για τη διανομή και πώληση αερομεταφορικών υπηρεσιών ανεξάρτητα από:

- το καθεστώς και την ιθαγένεια του πωλητή των συστημάτων,
- την πηγή των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται ή τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η κεντρική μονάδα επεξεργασίας των δεδομένων,
- τη γεωγραφική θέση των σημείων που συνδέει η εν λόγω αερομεταφορική υπηρεσία.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

- α) ως «υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς» νοείται κάθε τακτική αεροπορική μεταφορά επιβατών, συμπεριλαμβανομένων όλων των συναφών βοηθητικών υπηρεσιών και πρόσθετων παροχών που προσφέρονται προς πώληση ή/και πωλούνται ως αναπόσπαστο μέρος της αεροπορικής μεταφοράς·
- β) ως «ηλεκτρονικό σύστημα κρατήσεων» (ΗΣΚ) νοείται το σύστημα κράτησης

θέσεων με ηλεκτρονικό υπολογιστή που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων πληροφορίες για:

- τα δρομολόγια,
- την ύπαρξη θέσεων,
- τους ναύλους και
- τις συναφείς υπηρεσίες,

και παρέχει ενδεχομένως, αλλά όχι αναγκαστικά, τη δυνατότητα:

- να γίνονται μέσω αυτού κρατήσεις θέσεων ή
- να εκδίδονται εισιτήρια,

στο βαθμό που ορισμένες ή όλες αυτές οι υπηρεσίες προσφέρονται στους συνδρομητές·

γ) ως «μέσα διανομής» νοούνται τα μέσα που παρέχει ο πωλητής συστήματος σε συνδρομητή ή καταναλωτή για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα δρομολόγια των αερομεταφορέων, την ύπαρξη θέσεων, τους ναύλους και τις συναφείς υπηρεσίες και σχετικά με την κράτηση θέσεων ή/και την έκδοση εισιτηρίων και για οποιαδήποτε άλλη συναφή υπηρεσία·

δ) ως «πωλητής συστημάτων» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και οι θυγατρικές του, που είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία ή εμπορία ΗΣΚ·

ε) ως «μητρικός μεταφορέας» νοείται ο αερομεταφορέας που αποτελεί πωλητή συστήματος ή που άμεσα ή έμμεσα, μόνος ή από κοινού με άλλους, διαθέτει ή ελέγχει έναν πωλητή συστήματος·

στ) ως «συμμετέχων μεταφορέας» νοείται ο αερομεταφορέας που έχει συνάψει συμφωνία με πωλητή συστήματος για τη διανομή των αερομεταφορικών υπηρεσιών του μέσω ΗΣΚ. Εφόσον ο μητρικός μεταφορέας χρησιμοποιεί τα μέσα διανομής του δικού του ΗΣΚ, θεωρείται συμμετέχων μεταφορέας·

ζ) ως «συνδρομητής» νοείται κάθε επιχείρηση, εκτός από τους συμμετέχοντες μεταφορείς, που χρησιμοποιεί, στο πλαίσιο σύμβασης ή άλλης ρύθμισης με πωλητή συστήματος, ΗΣΚ για την πώληση αερομεταφορικών υπηρεσιών απευθείας στα επιμέρους άτομα·

η) ως «καταναλωτής» νοείται κάθε πρόσωπο που ζητεί πληροφορίες ή/και προτίθεται να αγοράσει υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς

θ) ως «κύρια εικόνα» νοείται η πλήρης ουδέτερη παρουσίαση των στοιχείων σχετικά με τις μεταφορές μεταξύ ζευγών πόλεων, σε δεδομένη χρονική περίοδο, που

περιλαμβάνει ιδίως όλες τις κατευθείαν πτήσεις των συμμετεχόντων μεταφορέων

ι) ως «διάρκεια πτήσης» νοείται το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της προγραμματισμένης ώρας αναχώρησης και της ώρας άφιξης·

ια) ως «συμπλήρωση των προσφερόμενων υπηρεσιών» νοείται η προσφορά από έναν πωλητή για δικό του λογαριασμό, στους συνδρομητές ή καταναλωτές, οποιουδήποτε προϊόντος ή υπηρεσίας σε συνδυασμό με ένα ΗΣΚ, εκτός από τα μέσα διανομής·

ιβ) ως «τακτική αεροπορική μεταφορά» νοείται μια σειρά από πτήσεις, καθεμία από της οποίες παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- εκτελείται με αεροσκάφος για την μεταφορά επιβατών ή επιβατών και εμπορευμάτων ή/και ταχυδρομείου επ' αμοιβή, κατά τρόπο ώστε σε όλες τις πτήσεις να διατίθενται προς μεμονωμένη πώληση στο κοινό θέσεις (είτε απευθείας από τον αερομεταφορέα είτε από τους εξουσιοδοτημένους πράκτορές του),
- εκτελείται έτσι ώστε να εξυπηρετεί τη μεταφορά μεταξύ δύο αυτών ή περισσότερων δεδομένων σημείων, είτε:

1) με βάση δημοσιευμένο πίνακα δρομολογίων, είτε

2) με πτήσεις τόσο τακτικές ή συχνές ώστε να αποτελούν μια εμφανώς συστηματική σειρά.

Άρθρο 3

1. Ο πωλητής συστημάτων που προσφέρει μέσα διανομής όσον αφορά τακτική αεροπορική μεταφορά επιβατών, παρέχει τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε αερομεταφορέα να συμμετέχει σε ίση βάση και χωρίς διακρίσεις στα μέσα αυτά, μέσα στα όρια της διαθέσιμης χωρητικότητάς του συγκεκριμένου συστήματος και με την επιφύλαξη τυχόν τεχνικών περιορισμών εκτός του ελέγχου του πωλητή συστημάτων.

2. α) Ο πωλητής συστημάτων:

- δεν θέτει παράλογους όρους στις συμβάσεις με συμμετέχοντες μεταφορείς,
- δεν απαιτεί την αποδοχή συμπληρωματικών όρων που από τη φύση τους ή σύμφωνα με τα συναλλακτικά ήθη δεν έχουν καμία σχέση με τη συμμετοχή στο ΗΣΚ του και εφαρμόζει ίδιους όρους για υπηρεσίες ιδίου επιπέδου.

β) Ο πωλητής συστημάτων δεν μπορεί να θέτει ως όρο συμμετοχής στο ΗΣΚ του το να μη συμμετέχει ταυτόχρονα και σε άλλο σύστημα ο συμμετέχων μεταφορέας.

γ) Ο συμμετέχων μεταφορέας έχει το δικαίωμα να καταγγέλλει τη σύμβασή του με πωλητή συστημάτων χωρίς κυρώσεις, με πρόειδοποίηση που δεν απαιτεί να

υπερβαίνει τους έξι μήνες και η οποία λήγει το νωρίτερο στο τέλος του πρώτου έτους.

3. Τα μέσα εισαγωγής και επεξεργασίας στοιχείων που προσφέρονται από έναν πωλητή συστημάτων πρέπει να διατίθενται σε όλους τους συμμετέχοντες μεταφορείς χωρίς διακρίσεις.

4. Αν ο πωλητής συστημάτων προβεί σε οποιαδήποτε βελτίωση των παρεχομένων μέσων διανομής ή του χρησιμοποιούμενου για την παροχή των μέσων εξοπλισμού, προσφέρει τη βελτίωση αυτή σε όλους τους συμμετέχοντες μεταφορείς στην ίδια τιμή και με τους ίδιους όρους, με την επιφύλαξη των εκάστοτε τεχνικών περιορισμών.

Άρθρο 4

1. Οι συμμετέχοντες μεταφορείς και όσοι άλλοι παρέχουν στοιχεία για να περιληφθούν σε ΗΣΚ εξασφαλίζουν ότι τα στοιχεία που υποβάλλουν είναι πλήρη, ακριβή, διαφανή και όχι παραπλανητικά.

2. Ο πωλητής συστημάτων δεν χειρίζεται τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 με τρόπο που να οδηγεί στην παροχή ανακριβών, παραπλανητικών ή μεροληπτικών πληροφοριών.

3. Ο πωλητής συστημάτων εισάγει και επεξεργάζεται τα στοιχεία που παρέχουν οι συμμετέχοντες μεταφορείς με την ίδια παροχή και στις ίδιες προθεσμίες για όλους, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που επιβάλλει η μέθοδος εισαγωγής που έχει επιλέξει κάθε συμμετέχων μεταφορέας και των πρότυπων format που χρησιμοποιεί ο εν λόγω πωλητής.

Άρθρο 5

1. Ο πωλητής συστημάτων παρέχει μια κύρια εικόνα στην οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία που έχουν δώσει οι συμμετέχοντες μεταφορείς σχετικά με τα δρομολόγια, τους ναύλους, τις θέσεις που είναι διαθέσιμες προς αγορά από μεμονωμένα άτομα, με σαφήνεια και πληρότητα, χωρίς διακρίσεις ή μεροληψία, ιδίως όσον αφορά τη σειρά παρουσίασης των πληροφοριών.

2. Ο πωλητής συστημάτων οφείλει να μην παρουσιάζει, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες και, με την επιφύλαξη του άρθρου 9 παράγραφος 5, ειδικότερα:

- τα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη σειρά παρουσίασης των πληροφοριών δεν πρέπει να βασίζονται σε παράγοντα που έχει άμεσα ή έμμεσα

σχέση με την ταυτότητα του μεταφορέα και πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διάκριση σε όλους τους συμμετέχοντες μεταφορείς,

- δεν πρέπει να γίνεται διάκριση όσον αφορά τα διάφορα αεροδρόμια που εξυπηρετούν την ίδια πόλη κατά την επιλογή και δημιουργία ζευγών πόλεων.

3. Η σειρά παρουσίασης των εναλλακτικών πτήσεων στην κύρια εικόνα, για την ημέρα ή τις ημέρες που ζητήθηκαν, είναι αυτή που καθορίζεται στο παράρτημα, εκτός αν ο καταναλωτής ζητά διαφορετική σειρά για μια συγκεκριμένη συναλλαγή.

Άρθρο 6

Ο πωλητής συστημάτων παρέχει στατιστικές ή άλλες πληροφορίες που προέρχονται από το ΗΣΚ του, εκτός εκείνων που παρέχονται στο πλαίσιο των μέσων διανομής, μόνον με τους ακόλουθους όρους:

α) οι πληροφορίες σχετικά με μεμονωμένες κρατήσεις διατίθενται σε ισότιμη βάση στον ή στους αερομεταφορείς που συμμετέχουν στη γραμμή που καλύπτει η κράτηση·

β) οι πληροφορίες που αφορούν συνολικά στοιχεία ή έχουν ανώνυμη μορφή, όταν διατίθενται μετά από αίτηση σε έναν αερομεταφορέα, πρέπει να προσφέρονται και σε όλους του συμμετέχοντες αερομεταφορείς χωρίς διάκριση·

γ) οι άλλες πληροφορίες που προέρχονται από το ΗΣΚ διατίθενται με τη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου μεταφορέα και με την επιφύλαξη οποιασδήποτε συμφωνίας μεταξύ του πωλητή συστημάτων και συμμετεχόντων αερομεταφορέων·

δ) τα προσωπικά στοιχεία που αφορούν έναν καταναλωτή και προέρχονται από ταξιδιωτικό πράκτορα θα διατίθενται σε άλλους που δεν συμμετέχουν στη συναλλαγή, μόνον με τη συγκατάθεση του καταναλωτή.

Άρθρο 7

1. Οι δυνάμει των άρθρων 3 έως 6 υποχρεώσεις του πωλητή συστήματος δεν ισχύουν για μητρικό μεταφορέα τρίτης χώρας στο βαθμό που το ΗΣΚ του δεν είναι σύμφωνο προς τον παρόντα κανονισμό ή δεν παρέχει στους κοινοτικούς αερομεταφορείς μεταχείριση ισοδύναμη με αυτήν που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό.

2. Οι δυνάμει του άρθρου 8 υποχρεώσεις των μητρικών και των συμμετεχόντων μεταφορέων δεν ισχύουν όσον αφορά ένα ΗΣΚ που ελέγχεται από αερομεταφορείς τρίτης χώρας, στο μέτρο που σε ένα μητρικό ή συμμετέχοντα μεταφορέα δεν

παρέχεται μεταχείριση ισοδύναμη, στη χώρα αυτή, με αυτή που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό της Επιτροπής (ΕΟΚ) αριθ. 2672/88.

3. Ο πωλητής συστημάτων ή ο αερομεταφορέας που προτίθεται να επικαλεστεί τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή για τις προθέσεις και τους λόγους του, 14 τουλάχιστον ημέρες προτού προβεί στην ενέργεια αυτή. Σε εξαιρετικές περιστάσεις και εφόσον το ζητήσει ο ενδιαφερόμενος πωλητής ή αερομεταφορέας, η Επιτροπή μπορεί να τον απαλλάξει από την υποχρέωση της 14ήμερης προειδοποίησης.

4. Μόλις ενημερωθεί κατά τα ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει χωρίς καθυστέρηση κατά πόσο γίνονται όντως διακρίσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2. Εάν διαπιστώσει ότι όντως γίνονται, η Επιτροπή πληροφορεί σχετικά όλους τους ενδιαφερόμενους πωλητές συστημάτων ή αερομεταφορείς στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη. Εάν δεν υφίστανται διακρίσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2, η Επιτροπή πληροφορεί σχετικά τον ενδιαφερόμενο πωλητή συστημάτων ή αερομεταφορέα.

Άρθρο 8

1. Ο μητρικός ή συμμετέχων μεταφορέας δεν συνδέει τη χρήση οποιουδήποτε συγκεκριμένου ΗΣΚ από συνδρομητή με την είσπραξη προμήθειας ή με άλλο κίνητρο για την πώληση ή την έκδοση εισιτηρίων για οποιαδήποτε από τις υπηρεσίες του αεροπορικής μεταφοράς. 2. Ο μητρικός ή συμμετέχων μεταφορέας δεν απαιτεί από το συνδρομητή τη χρησιμοποίηση συγκεκριμένου ΗΣΚ για την πώληση ή την έκδοση εισιτηρίων για οποιαδήποτε από τις υπηρεσίες αεροπορικής μεταφοράς που παρέχει ο ίδιος είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν με την επιφύλαξη κάθε όρου τον οποίο μπορεί να επιβάλει ένας αερομεταφορέας σε ταξιδιωτικό πράκτορα όταν τον εξουσιοδοτεί να πωλεί και να εκδίδει εισιτήρια για τις υπηρεσίες του αεροπορικής μεταφοράς.

Άρθρο 9

1. Ο πωλητής συστημάτων θέτει στη διάθεση οποιουδήποτε συνδρομητή κάθε μέσο διανομής ΗΣΚ χωρίς να εισάγει διακρίσεις.

2. Ο πωλητής συστημάτων δεν απαιτεί από τον συνδρομητή την υπογραφή αποκλειστικής σύμβασης, ούτε εμποδίζει άμεσα ή έμμεσα το συνδρομητή να γίνει συνδρομητής σε άλλο σύστημα ή να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε άλλο σύστημα ή

συστήματα.

3. Οποιαδήποτε συμπλήρωση των προσφερόμενων υπηρεσιών προσφέρεται σε κάποιον συνδρομητή, προσφέρεται από τον πωλητή του συστήματος σε όλους τους συνδρομητές αδιακρίτως.
4. Ο πωλητής συστημάτων δεν επιβάλλει στις συμβάσεις με τους συνδρομητές παράλογους όρους. Ειδικότερα ο συνδρομητής έχει το δικαίωμα καταγγελίας, χωρίς κυρώσεις, της σύμβασης που έχει συνάψει με τον πωλητή συστήματος, μετά από προειδοποίηση που δεν απαιτεί να υπερβαίνει τους 3 μήνες και η οποία λήγει το νωρίτερο στο τέλος του πρώτου έτους της σύμβασης.
5. Ο πωλητής συστημάτων διασφαλίζει, είτε με τεχνικά μέσα είτε με τη σύμβαση που συνάπτει με το συνδρομητή, ότι η κύρια εικόνα παρέχεται για καθεμία συναλλαγή και ότι ο συνδρομητής δεν θα χειρίζεται το υλικό που παρέχεται από τα ΗΣΚ κατά τρόπο που θα οδηγούσε σε ανακριβή ή παραπλανητική παρουσίαση των πληροφοριών στους καταναλωτές ή κατά τρόπο που δημιουργεί διακρίσεις. Ωστόσο, για οποιαδήποτε συγκεκριμένη συναλλαγή, ο συνδρομητής μπορεί να μεταβάλλει τη διάταξη των στοιχείων ή να χρησιμοποιεί εναλλακτικές εικόνες, ώστε να ανταποκρίνεται στην προτίμηση που εκφράζεται από τον καταναλωτή.
6. Ο πωλητής συστημάτων δεν επιβάλλει στον συνδρομητή την υποχρέωση να δεχθεί προσφορά τεχνικού εξοπλισμού, αλλά μπορεί να απαιτεί τη χρήση εξοπλισμού συμβατού προς το σύστημά του.

Άρθρο 10

1. Ως προς τα τέλη που χρεώνει ο πωλητής συστημάτων, δεν γίνεται καμία διάκριση και καθορίζονται σε εύλογα επίπεδα ανάλογα με το κόστος της παρεχόμενης και χρησιμοποιούμενης υπηρεσίας, ειδικότερα δε δεν διαφέρουν για υπηρεσίες του αυτού επιπέδου.
2. Ο πωλητής συστήματος παρέχει, εφόσον του ζητηθεί, στα ενδιαφερόμενα μέρη λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες διαδικασίες, τα τέλη, τα μέσα συστημάτων, την έκδοση και τα κριτήρια παρουσίασης που χρησιμοποιούνται. Ωστόσο η παρούσα διάταξη δεν υποχρεώνει έναν πωλητή συστημάτων να αποκαλύπτει αποκλειστικές πληροφορίες, όπως τα προγράμματα λογισμικού (software).
3. Κάθε μεταβολή όσον αφορά τα τέλη, τους όρους και τα παρεχόμενα μέσα καθώς

και η αιτιολόγησή της κοινοποιείται αδιακρίτως σε όλους τους συμμετέχοντες μεταφορείς και συνδρομητές.

Άρθρο 11

1. Η Επιτροπή κινεί τις διαδικασίες για την παύση της παράβασης των διατάξεων του κανονισμού αυτού, κατόπιν καταγγελίας ή αυτεπαγγέλτως.

2. Νομιμοποιούνται να προβούν σε καταγγελία:

α) τα κράτη μέλη·

β) τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που επικαλούνται έννομο συμφέρον.

3. Η Επιτροπή διαβιβάζει αμέσως στα κράτη μέλη αντίγραφα των καταγγελιών και των αιτήσεων καθώς και όλων των σχετικών με την υπόθεση εγγράφων που της απευθύνονται ή που η ίδια απευθύνει στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών.

Άρθρο 12

1. Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που της ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό η Επιτροπή μπορεί να συγκεντρώνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες από τα κράτη μέλη καθώς και από τις επιχειρήσεις και τις ενώσεις επιχειρήσεων.

2. Η Επιτροπή μπορεί να καθορίζει προθεσμία ενός τουλάχιστον μηνός για την κοινοποίηση των αιτούμενων πληροφοριών.

3. Όταν η Επιτροπή απευθύνει αίτηση παροχής πληροφοριών σε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων, διαβιβάζει συγχρόνως αντίγραφο της αίτησης αυτής στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης ή της ένωσης επιχειρήσεων.

4. Στην αίτησή της η Επιτροπή αναφέρει τις νομικές βάσεις και το σκοπό της αίτησης, καθώς και τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 σε περίπτωση παροχής ακριβών πληροφοριών.

5. Οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων ή οι αντιπρόσωποί τους και, στην περίπτωση νομικών προσώπων ή εταιρειών ή ενώσεων χωρίς νομική προσωπικότητα, τα πρόσωπα που τις εκπροσωπούν σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό, υποχρεούνται να παρέχουν τις αιτούμενες πληροφορίες.

Άρθρο 13

1. Η Επιτροπή μπορεί, κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που της ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό, να διεξάγει όλους τους αναγκαίους ελέγχους στις

επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων. Για το σκοπό αυτό οι εντεταλμένοι από την Επιτροπή υπάλληλοι έχουν την εξουσία: α) να έχουν τα βιβλία και τα άλλα επαγγελματικά έγγραφα·

β) να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματα των βιβλίων και επαγγελματικών εγγράφων·

γ) να ζητούν επιτόπου προφορικές διευκρινίσεις·

δ) να εισέρχονται σε όλους τους χώρους, γήπεδα και μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων.

2. Οι εντεταλμένοι υπάλληλοι της Επιτροπής ασκούν την εξουσία τους επιδεικνύοντας έγγραφη εντολή ελέγχου που αναφέρει το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου καθώς και τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 σε περίπτωση που τα βιβλία ή τα άλλα αιτούμενα επαγγελματικά έγγραφα επιδεικνύονται κατά τρόπο ελλιπή. Η Επιτροπή γνωστοποιεί εγκαίρως, πριν από τον έλεγχο, στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου πρόκειται να διενεργηθεί ο έλεγχος, την εντολή ελέγχου και την ταυτότητα των εντεταλμένων υπαλλήλων.

3. Οι επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων υποχρεούνται να δέχονται τους ελέγχους τους οποίους διατάσσει με απόφασή της η Επιτροπή. Η απόφαση αναφέρει το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου, ορίζει την ημερομηνία έναρξης του ελέγχου και αναφέρει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 καθώς και το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο κατά της απόφασης.

4. Η Επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3, αφού προηγουμένως συμβουλευθεί το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου πρόκειται να διενεργηθεί ο έλεγχος.

5. Οι υπάλληλοι της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου πρόκειται να διενεργηθεί ο έλεγχος, μπορούν κατόπιν αιτήσεως του εν λόγω κράτους μέλους ή της Επιτροπής να επικουρούν τους υπαλλήλους της Επιτροπής κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

6. Όταν μια επιχείρηση αντιτίθεται στη διενέργεια ελέγχου ο οποίος έχει διαταχθεί δυνάμει του παρόντος άρθρου, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος παρέχει στους εντεταλμένους από την Επιτροπή υπαλλήλους την αναγκαία συνδρομή ώστε να δυνηθούν να διενεργήσουν τον έλεγχο.

Άρθρο 14

1. Οι πληροφορίες οι οποίες συγκεντρώνονται κατ' εφαρμογή των άρθρων 12 και 13 επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον στα πλαίσια και για τους σκοπούς των αντιστοίχων αιτήσεων ή ελέγχων.
2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 11 και 20, η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών καθώς και οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό τους, υποχρεούνται να μην κοινολογούν τις πληροφορίες που συγκεντρώνονται κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και οι οποίες λόγω της φύσης τους καλύπτονται από το επαγγελματικό απόρρητο.
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εμποδίζουν τη δημοσίευση γενικών πληροφοριών ή μελετών που δεν περιέχουν στοιχεία συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων.

Άρθρο 15

- Αν μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων δεν παρέχει τις αιτούμενες πληροφορίες μέσα στην προθεσμία που έχει τεθεί από την Επιτροπή ή οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι ελλιπείς, η Επιτροπή απαιτεί, με απόφαση, την παροχή των πληροφοριών αυτών. Στην εν λόγω απόφαση καθορίζονται επακριβώς οι αιτούμενες πληροφορίες, ορίζεται εύλογη προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει αυτές να παρασχεθούν και αναφέρονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 καθώς και το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο κατά την απόφαση.
2. Η Επιτροπή αποστέλλει συγχρόνως αντίγραφο της απόφασής της στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης ή της ένωσης επιχειρήσεων.

Άρθρο 16

1. Η Επιτροπή μπορεί, με απόφασή της, να επιβάλλει στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα ύψους 1 000 μέχρι 50 000 €, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:
  - α) παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες σε απάντηση αίτησης που έχει υποβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 12 ή δεν παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες μέσα στην προθεσμία που έχει ορισθεί·
  - β) επιδεικνύοντας κατά τρόπο ελλιπή, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, τα βιβλία ή τα

άλλα απαιτούμενα επαγγελματικά έγγραφα ή δεν δέχονται να υποβληθούν σε έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1.

2. Η Επιτροπή μπορεί, με απόφασή της, να επιβάλλει στους πωλητές συστημάτων, στους μητρικούς μεταφορείς, στους συμμετέχοντες μεταφορείς ή/και στους συνδρομητές που παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού πρόστιμο ύψους μέχρι 10 % του ετήσιου κύκλου εργασιών των σχετικών δραστηριοτήτων της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Κατά τον καθορισμό του ύψους του πρόστιμου λαμβάνεται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παράβασης, και η διάρκειά της.

3. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει των άρθρων 1 και 2 δεν έχουν ποινικό χαρακτήρα.

Άρθρο 17

Το Δικαστήριο αποφαινεται κατά πλήρη δικαιοδοσία, κατά την έννοια του άρθρου 172 της συνθήκης, επί των προσφυγών που ασκούνται εναντίον των αποφάσεων της Επιτροπής οι οποίες ορίζουν πρόστιμο. Το Δικαστήριο μπορεί να αίρει, να μειώνει ή να αυξάνει το πρόστιμο.

Άρθρο 18

Για την εφαρμογή του άρθρου 16, το Ecu είναι η λογιστική μονάδα που προβλέπεται για την κατάρτιση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με τα άρθρα 207 και 209 της συνθήκης. Άρθρο 19

1. Πριν λάβει τις αποφάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16, η Επιτροπή παρέχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων την ευκαιρία να γνωστοποιήσουν την άποψή τους επί των θεμάτων τα οποία κρίνονται ή έχουν κριθεί επιλήψιμα από την Επιτροπή.

2. Η Επιτροπή ή οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν επίσης, στο μέτρο που κρίνουν αναγκαίο, να ακούσουν και άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Αν τα εν λόγω πρόσωπα υποβάλουν αίτηση ακρόασης, η αίτηση γίνεται δεκτή εφόσον προβάλλουν εύλογο συμφέρον.

Άρθρο 19

1. Η Επιτροπή δημοσιεύει τις αποφάσεις που εκδίδει κατ' εφαρμογή του άρθρου 16.

2. Στη δημοσίευση αυτή αναφέρονται τα ονόματα των μερών και το ουσιώδες τμήμα της απόφασης που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το έννομο συμφέρον των επιχειρήσεων προς διαφύλαξη των επιχειρηματικών τους απορρήτων.

Άρθρο 20

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από την 1η Αυγούστου 1989 σε όλα τα ΗΣΚ που χρησιμοποιούνται για τακτικές αεροπορικές μεταφορές επιβατών.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το άρθρο 5 παράγραφος 3 και το άρθρο 9 παράγραφος 5 δεν εφαρμόζονται πριν την 1η Ιανουαρίου 1990 στα ΗΣΚ των οποίων η κεντρική διοίκηση και η κύρια βάση λειτουργίας είναι εγκατεστημένη στην Κοινότητα πριν από την 1η Αυγούστου 1989. Η Επιτροπή μπορεί να παράσχει δωδεκάμηνη παράταση στα ΗΣΚ τα οποία για τεχνικούς λόγους δεν είναι σε θέση να συμμορφωθούν με τις διατάξεις αυτές μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1990.

Άρθρο 21

Ο κανονισμός αυτός δεν θίγει την εθνική νομοθεσία στον τομέα της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης.

Άρθρο 22

Το Συμβούλιο αποφασίζει για την αναθεώρηση του παρόντος κανονισμού πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1992, βάσει προτάσεως της Επιτροπής, η οποία υποβάλλεται πριν από τις 31 Μαρτίου 1992 και η οποία συνοδεύεται από έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 24 Ιουλίου 1989.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

H. NALLET

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΕΙΡΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Γενικά κριτήρια

1. Στις κύριες εικόνες συμπεριλαμβάνονται, όποτε αυτό είναι εφικτό, και οι πτήσεις με ανταπόκριση των συμμετεχόντων μεταφορέων, που σχεδιάζονται με τη βοήθεια εννέα τουλάχιστον σημείων ανταπόκρισης. Ο συμμετέχων μεταφορέας μπορεί να ζητήσει να περιληφθεί, εφόσον είναι εφικτό, μια έμμεση υπηρεσία μεταφοράς, εκτός εάν η διαδρομή υπερβαίνει το 130 % της απόστασης ορθοδρομίας μεταξύ των δύο αερολιμένων. Δεν χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη σημεία ανταπόκρισης με μήκος διαδρομής άνω του 130 %.
2. Ο πωλητής συστήματος οφείλει να μη χρησιμοποιεί το χώρο της οθόνης στις κύριες εικόνες του κατά τρόπο που να προβάλλει υπερβολικά μια συγκεκριμένη εναλλακτική δυνατότητα ή που να παρουσιάζει μη ρεαλιστικές εναλλακτικές δυνατότητες.
3. Όταν ο πωλητής συστήματος επιλέγει να παρουσιάζει πληροφορίες για οποιοδήποτε ζεύγος πόλεων όσον αφορά τα δρομολόγια ή τους ναύλους μη συμμετεχόντων μεταφορέων, οι πληροφορίες αυτές παρουσιάζονται με τρόπο ακριβή, μη παραπλανητικό και χωρίς διακρίσεις ως προς τους παρουσιαζόμενους μεταφορείς.
4. Αν οι πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των κατευθειάν αεροπορικών μεταφορών χωρίς σταθμό και την ταυτότητα των σχετικών αερομεταφορέων δεν είναι πλήρεις, αυτό πρέπει να αναφέρεται σαφώς στη σχετική εικόνα.

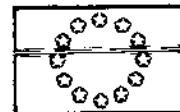
Κριτήρια για τις τακτικές αεροπορικές μεταφορές

1. Η παρουσίαση των εναλλακτικών δυνατοτήτων στην κύρια εικόνα για τις τακτικές αεροπορικές μεταφορές, για τη ζητούμενη ημέρα ή ημέρες, ακολουθεί την παρακάτω σειρά, εκτός αν ο καταναλωτής ζητήσει διαφορετική σειρά για μια συγκεκριμένη συναλλαγή:
  - i) όλες οι κατευθειάν πτήσεις χωρίς σταθμό μεταξύ των συγκεκριμένων ζευγών πόλεων
  - ii) άλλες κατευθειάν πτήσεις χωρίς αλλαγή αεροσκάφους, μεταξύ των συγκεκριμένων ζευγών πόλεων
  - iii) πτήσεις με ανταπόκριση.

Ο καταναλωτής θα έχει τουλάχιστον τη δυνατότητα να ζητήσει να εμφανίζονται οι πτήσεις της κύριας εικόνας κατά σειρά ώρας αναχώρησης ή άφιξης ή/και συνολικής διάρκειας ταξιδιού. Εφόσον ο καταναλωτής δεν έχει εκδηλώσει συγκεκριμένη προτίμηση, οι πτήσεις της κύριας εικόνας εμφανίζονται κατά σειρά ώρας αναχώρησης προκειμένου για την ομάδα i) και κατά σειρά συνολικής διάρκειας ταξιδιού προκειμένου για τις ομάδες ii) και iii).

2. Οι τακτικές πτήσεις που περιλαμβάνουν ενδιάμεσες στάσεις, αλλαγή αεροσκάφους, αλλαγή αερολιμένα ή/και διαφορετικές πτήσεις με τον ίδιο αριθμό, επισημαίνονται σαφώς. Οι διαφορετικές πτήσεις με τον ίδιο αριθμό θεωρούνται ως πτήσεις με ανταπόκριση.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 323/1999 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ
8ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1999 ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΟΚ) ΑΡΙΘ. 2299/89 ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΩΔΙΚΑ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΘΕΣΕΩΝ(ΗΣΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 75 και το άρθρο 84 παράγραφος 2, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (1), αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 189 Γ της συνθήκης (2),

Εκτιμώντας:

- (1) ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 (3), παρέχει σημαντική συμβολή για τη διασφάλιση δίκαιων και ανόθευτων όρων για τους αερομεταφορείς όσον αφορά τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων, προστατεύοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, τα συμφέροντα των καταναλωτών
- (2) ότι είναι αναγκαίο να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 και να αποσαφηνιστούν οι διατάξεις του, και ότι είναι σκόπιμη η λήψη των σχετικών μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων του κανονισμού σε όλα τα κράτη μέλη
- (3) ότι με τον παρόντα κανονισμό δεν θίγεται η εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης
- (4) ότι ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (4)
- (5) ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3652/93 της Επιτροπής (5), εξαιρεί του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης, τις συμφωνίες σχετικά με την από κοινού αγορά, ανάπτυξη και λειτουργία ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης θέσεων
- (6) ότι είναι επιθυμητό να διευκρινιστεί η βάση επί της οποίας οι μητρικοί μεταφορείς θα αναλαμβάνουν να αποδέχονται κρατήσεις από ανταγωνιστικά ΗΣΚ (7) ότι χρειάζεται να διευκρινιστεί η βάση με την οποία επιβάλλονται τέλη ΗΣΚ για τις

τις υπηρεσίες που παρέχονται στους συμμετέχοντες μεταφορείς και στους συνδρομητές, ιδίως όσον αφορά τα κίνητρα και προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια

(8) ότι χρειάζεται να εξασφαλιστεί ότι τα τρίτα μέρη που παρέχουν υπηρεσίες για λογαριασμό ενός ΗΣΚ υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις με αυτές που επιβάλλει ο κώδικας για το συγκεκριμένο ΗΣΚ

(9) ότι οι απαιτήσεις του κώδικα για τον έλεγχο των ΗΣΚ, θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο των απαιτήσεων για την προστασία των δεδομένων που απορρέουν από την οδηγία 95/46/ΕΚ

(10) ότι χρειάζεται να καθορισθούν οι υποχρεώσεις των συνδρομητών σύμφωνα με τον κώδικα έτσι ώστε οι υπηρεσίες κράτησης θέσεων που παρέχουν στους πελάτες τους να μην είναι ανακριβείς, παραπλανητικές ή μεροληπτικές

(11) ότι πρέπει να προβλεφθεί ρητά το δικαίωμα ακρόασης ενός εναγομένου σε θέματα τα οποία η Επιτροπή θεωρεί επιλήψιμα

(12) ότι η ενσωμάτωση σιδηροδρομικών υπηρεσιών στην κύρια εικόνα των ΗΣΚ, μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της πληροφόρησης των καταναλωτών και να τους παράσχει τις άριστες εναλλακτικές δυνατότητες για τις ταξιδιωτικές μετακινήσεις τους

(13) ότι θα πρέπει οι φορείς παροχής σιδηροδρομικών υπηρεσιών οι οποίοι διανέμουν ορισμένες σαφώς καθορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών τους μέσω των κυρίων εικόνων των ΗΣΚ, να υπόκεινται σε συγκρίσιμους όρους με τους επιβαλλόμενους στους αερομεταφορείς

(14) ότι τα μέσα πληροφόρησης ή διανομής που παρέχει αερομεταφορέας ή ομάδα αερομεταφορέων δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε ορισμένες διατάξεις του κώδικα, εφόσον οι εν λόγω ρυθμίσεις επισημαίνονται σαφώς και συνεχώς,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 1

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε οιοδήποτε ηλεκτρονικό σύστημα κράτησης

θέσεων, εφόσον αυτό περιλαμβάνει υπηρεσίες αεροπορικής μεταφοράς, και εφόσον ενσωματώνονται στην κύρια εικόνα υπηρεσίες σιδηροδρομικής μεταφοράς, όταν προσφέρονται για χρήση ή χρησιμοποιούνται στο έδαφος της Κοινότητας, ανεξάρτητα από:

- την ιδιότητα ή την ιθαγένεια του πωλητή του συστήματος,
- την πηγή των χρησιμοποιούμενων πληροφοριών ή τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η κεντρική μονάδα επεξεργασίας δεδομένων,
- τη γεωγραφική θέση των αερολιμένων μεταξύ των οποίων γίνεται η αεροπορική μεταφορά».

2. Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) το στοιχείο ιβ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«ιβ) "συνδρομητής", κάθε πρόσωπο, εκτός από τον καταναλωτή, ή επιχείρηση, εκτός από τον συμμετέχοντα μεταφορέα, που χρησιμοποιεί ΗΣΚ στο πλαίσιο σύμβασης ή άλλου οικονομικού διακανονισμού με πωλητή συστήματος. Θεωρείται ότι υπάρχει οικονομικός διακανονισμός όταν πραγματοποιείται συγκεκριμένη πληρωμή για τις υπηρεσίες του πωλητή συστήματος ή όταν αγοράζεται υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς» 7β) το στοιχείο ιγ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«ιγ) "καταναλωτής", κάθε πρόσωπο που ζητά πληροφορίες ή προτίθεται να αγοράσει υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς για ιδιωτική χρήση» 7γ) προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία:

«ιζ) "απλή υπηρεσία σιδηροδρομικής μεταφοράς", η σιδηροδρομική μεταφορά επιβάτη μεταξύ δύο σταθμών, συμπεριλαμβανομένων όλων των συναφών βοηθητικών υπηρεσιών και πρόσθετων παροχών που προσφέρονται προς πώληση ή πωλούνται ως αναπόσπαστο μέρος της εν λόγω υπηρεσίας 7

ιη) "συνδυασμένη υπηρεσία σιδηροδρομικής μεταφοράς", ο προκαθορισμένος συνδυασμός απλής υπηρεσίας σιδηροδρομικής μεταφοράς και άλλων υπηρεσιών, μη βοηθητικών της σιδηροδρομικής μεταφοράς, που προσφέρονται προς πώληση ή πωλούνται σε συνολική τιμή,

ιθ) "υπηρεσία σιδηροδρομικής μεταφοράς", η απλή και η συνδυασμένη υπηρεσία σιδηροδρομικής μεταφοράς 7

ικ) "εισιτήριο", ένα έγκυρο έγγραφο που παρέχει δικαίωμα σε μεταφορά ή το άυλο ισοδύναμό του, συμπεριλαμβανόμενης της ηλεκτρονικής μορφής, που έχει εκδοθεί ή εγκριθεί από τον μεταφορέα ή τον εντεταλμένο πράκτορά του 7

κα) "διπλοκράτηση", η κατάσταση που προκύπτει όταν έχουν γίνει δύο ή περισσότερες κρατήσεις θέσεων για τον ίδιο επιβάτη, τη στιγμή που είναι προφανές ότι ο εν λόγω επιβάτης δεν θα μπορέσει να χρησιμοποιήσει περισσότερες από μία».

3. Το άρθρο 3α τροποποιείται ως εξής:

α) στην παράγραφο 1, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) Ο μητρικός μεταφορέας δεν υποχρεούται να αποδεχθεί άλλες δαπάνες στο πλαίσιο αυτό, εκτός εκείνων που αφορούν την αναπαραγωγή των παρεχόμενων πληροφοριών και τις αποδεκτές κρατήσεις. Το πληρωτέο προς το ΗΣΚ τέλος κράτησης για την αποδοχή μιας κράτησης που πραγματοποιείται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, δεν πρέπει να υπερβαίνει το τέλος ισοδύναμης συναλλαγής που χρεώνεται από το ίδιο ΗΣΚ στους συμμετέχοντες μεταφορείς» 7β) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

2. «Η υποχρέωση που επιβάλλεται με το παρόν άρθρο δεν ισχύει προς όφελος ανταγωνιστικού ΗΣΚ όταν, σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 11, αποφασίζεται ότι το εν λόγω ΗΣΚ έχει παραβεί το άρθρο 4α ή το άρθρο 6 σχετικά με την άνευ αδείας πρόσβαση των μητρικών μεταφορέων σε πληροφορίες».

4. Στο άρθρο 4 παράγραφος 1, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Οι οριζόμενες στο πρώτο και στο δεύτερο εδάφιο αρχές, ισχύουν για τις σιδηροδρομικές υπηρεσίες σε ό,τι αφορά τα στοιχεία που παρέχονται προκειμένου να περιληφθούν στην κύρια εικόνα».

5. Στο άρθρο 4α, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4. Ο πωλητής συστήματος εξασφαλίζει ότι οιοδήποτε τρίτο μέρος παρέχει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει υπηρεσίες ΗΣΚ για λογαριασμό του, τηρεί τις σχετικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού».

6. Στο άρθρο 6 παράγραφος 1, το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) οι πληροφορίες σχετικά με αναγνωρίσιμες μεμονωμένες κρατήσεις, διατίθενται σε ισότιμη βάση και μόνον στον ή στους αερομεταφορείς που συμμετέχουν στη γραμμή την οποία καλύπτει η κράτηση και στον ή στους συνδρομητές που συμμετέχουν στην κράτηση.

Οι υπό τον έλεγχο του πωλητή συστήματος πληροφορίες σχετικά με αναγνωρίσιμες μεμονωμένες κρατήσεις, αρχειοθετούνται off-line εντός 72 ωρών μετά τη συμπλήρωση του τελευταίου στοιχείου της μεμονωμένης κράτησης και

καταστρέφονται εντός τριών ετών. Η πρόσβαση στα στοιχεία αυτά επιτρέπεται μόνο για λόγους διαφορών ως προς την τιμολόγηση».

7. Στο άρθρο 6 παράγραφος 1, το στοιχείο β) τροποποιείται ως εξής:

α) το σημείο ii) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«ii) τα στοιχεία αυτά μπορεί και, εφόσον τούτο ζητείται, πρέπει να καλύπτουν όλους τους συμμετέχοντες μεταφορείς ή/και συνδρομητές, αλλά δεν περιλαμβάνουν στοιχεία ταυτότητας, ούτε άμεσα ούτε έμμεσα, ή προσωπικές πληροφορίες για τους επιβάτες ή τους επιχειρηματικούς χρήστες» 7β) προστίθενται τα ακόλουθα σημεία:

«iv) οι πληροφορίες διατίθενται κατόπιν αιτήσεως στους συμμετέχοντες μεταφορείς και συνδρομητές, τόσο συνολικά όσο και επιλεκτικά, για την αγορά στην οποία αυτοί αναπτύσσουν δραστηριότητα 7

v) οι ομάδες αερομεταφορέων ή/και συνδρομητών, δικαιούνται να αγοράζουν δεδομένα για να τα επεξεργάζονται από κοινού».

8. Στο άρθρο 6, οι παράγραφοι 4 και 5 διαγράφονται.

9. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 9α

1. α) Όσον αφορά τις πληροφορίες που παρέχονται από ΗΣΚ, ο συνδρομητής λαμβάνει ουδέτερη εικόνα, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β), εκτός εάν απαιτείται άλλη εικόνα προκειμένου να ικανοποιηθεί προτίμηση που έχει εκφράσει ο καταναλωτής.

β) Ο συνδρομητής δεν χειρίζεται πληροφορίες που παρέχει το ΗΣΚ κατά τρόπο που να οδηγεί σε ανακριβή, παραπλανητική ή μεροληπτική παρουσίαση των πληροφοριών στον καταναλωτή.

γ) Ο συνδρομητής προβαίνει σε κρατήσεις θέσεων και εκδίδει εισιτήρια σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχει το χρησιμοποιούμενο ΗΣΚ ή σύμφωνα με τον τρόπο που επιτρέπει ο σχετικός μεταφορέας.

δ) Ο συνδρομητής ενημερώνει τον καταναλωτή σχετικά με τυχόν αλλαγές του εξοπλισμού κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, τον αριθμό των προγραμματισμένων στάσεων κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, την ταυτότητα του αερομεταφορέα που πράγματι εκτελεί την πτήση, και για τυχόν αλλαγές αεροδρομίου που απαιτούνται σε ένα δρομολόγιο, εφόσον το ΗΣΚ περιέχει τις πληροφορίες αυτές. Ο συνδρομητής ενημερώνει τον καταναλωτή για το όνομα και τη διεύθυνση του πωλητή συστήματος, τους σκοπούς της επεξεργασίας, τη διάρκεια της διατήρησης των ατομικών

δεδομένων και τους τρόπους άσκησης των δικαιωμάτων περί πρόσβασης στα δεδομένα από το πρόσωπο το οποίο αφορούν τα δεδομένα αυτά.

ε) Ο καταναλωτής έχει τη δυνατότητα ανά πάσα στιγμή να έχει την εκτύπωση των απεικονιζόμενων στοιχείων του ΗΣΚ ή να του παρέχεται πρόσβαση σε παράλληλη απεικόνιση του ΗΣΚ που να αντανακλά την ίδια εικόνα με εκείνη του συνδρομητή.

στ) Τα πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να έχουν πραγματική δωρεάν πρόσβαση προκειμένου να δουν τα προσωπικά τους δεδομένα, ανεξαρτήτως του εάν τα δεδομένα αυτά έχουν καταχωρηθεί από το ΗΣΚ ή από το συνδρομητή.

2. Ο συνδρομητής χρησιμοποιεί τα μέσα διανομής ενός ΗΣΚ, σύμφωνα με το παράρτημα Π».

10. Στο άρθρο 10, οι παράγραφοι 1 και 2 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. α) Τυχόν τέλη που χρεώνει ο πωλητής συστήματος σε συμμετέχοντα μεταφορέα πρέπει να είναι αμερόληπτα, να έχουν εύλογη διάρθρωση και να συνδέονται ευλόγως με το κόστος της παρεχόμενης και χρησιμοποιούμενης υπηρεσίας ειδικότερα, τα εν λόγω τέλη πρέπει να είναι τα ίδια για υπηρεσίες του αυτού επιπέδου.

Η τιμολόγηση για τις υπηρεσίες ΗΣΚ πρέπει να είναι επαρκώς αναλυτική, ώστε να επιτρέπει στους συμμετέχοντες μεταφορείς να παρακολουθούν με ακρίβεια τις υπηρεσίες που έχουν χρησιμοποιηθεί και τα αντίστοιχα τέλη η τιμολόγηση των κρατήσεων πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες για κάθε τμήμα διαδρομής:

- τύπος κρατήσεων με ΗΣΚ,
- όνομα επιβάτη,
- χώρα,
- κωδικός αναγνώρισης πρακτορείου IATA/ARC,
- κωδικός πόλεως,
- ζεύγος πόλεων του τμήματος διαδρομής,
- ημερομηνία κράτησης (ημερομηνία συναλλαγής),
- ημερομηνία πτήσης,
- αριθμός πτήσης,
- κωδικός καθεστώτος (καθεστώς κράτησης),
- τύπος υπηρεσίας (θέση),
- επισήμανση φακέλου PNR και
- ένδειξη κράτησης/ακύρωσης.

Οι πληροφορίες για την τιμολόγηση προσφέρονται σε μαγνητικά υποθέματα. Τα τέλη που επιβάλλονται για τις πληροφορίες για την τιμολόγηση που παρέχονται με τη μορφή που επιλέγει ο μεταφορέας, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το κόστος του ίδιου του υποθέματος μαζί με τα έξοδα μεταφοράς.

Στον συμμετέχοντα αερομεταφορέα προσφέρονται η ευχέρεια να ενημερώνεται κάθε φορά που γίνεται κάποια κράτηση/συναλλαγή για την οποία θα χρεωθούν τέλη.

Εφόσον ο μεταφορέας επιλέγει να ενημερώνεται σχετικά, του παρέχεται η δυνατότητα να μην επιτρέπει αυτές τις κρατήσεις/συναλλαγές, εκτός αν έχουν ήδη γίνει δεκτές. Σε περίπτωση που αερομεταφορέας δεν επιτρέπει μια κράτηση/συναλλαγή, αυτή δεν χρεώνεται στον αερομεταφορέα.

β) Τυχόν τέλη για τη μίσθωση εξοπλισμού ή άλλων υπηρεσιών που επιβάλλονται σε συνδρομητή από έναν πωλητή συστήματος, πρέπει να είναι αμερόληπτα, να έχουν εύλογη διάρθρωση και να συνδέονται ευλόγως με το κόστος της παρεχόμενης και χρησιμοποιούμενης υπηρεσίας ειδικότερα, τα εν λόγω τέλη πρέπει να είναι τα ίδια για υπηρεσίες του αυτού επιπέδου. Οφέλη προερχόμενα από την παραγωγικότητα τα οποία απονέμονται σε συνδρομητές από πωλητές συστημάτων υπό τη μορφή έκπτωσης στις μισθώσεις ή προμήθειες, θεωρούνται έξοδα διανομής του πωλητή συστήματος και βασίζονται στα τμήματα διαδρομής για τα οποία εκδίδονται εισιτήρια. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με το παράρτημα II σημείο 5, ο πωλητής συστήματος δεν γνωρίζει εάν έχει εκδοθεί εισιτήριο ή όχι, τότε ο εν λόγω πωλητής συστήματος δικαιούται να στηριχθεί στον αριθμό εισιτηρίου που του κοινοποιεί ο συνδρομητής.

Η τιμολόγηση των υπηρεσιών ενός ΗΣΚ πρέπει να είναι επαρκώς λεπτομερής έτσι ώστε να είναι σε θέση οι συνδρομητές να εντοπίζουν επακριβώς ποιες υπηρεσίες χρησιμοποιήθηκαν και τα τέλη τους.

2. Ο πωλητής συστήματος παρέχει, κατόπιν αιτήματος, στα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών, λεπτομέρειες ως προς τις τρέχουσες διαδικασίες, τα τέλη, τα μέσα των συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των διεπαφών, τα κριτήρια επιμέλειας κειμένων και απεικόνισης δεδομένων. Για τους καταναλωτές, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται δωρεάν και αφορούν την επεξεργασία των ατομικών δεδομένων. Ωστόσο, η διάταξη αυτή δεν υποχρεώνει τον πωλητή συστήματος να αποκαλύπτει πληροφορίες καλυπτόμενες από δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως προγράμματα λογισμικού».

11. Στο άρθρο 19, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Η Επιτροπή, πριν να λάβει αποφάσεις βάσει του άρθρου 11 ή 16, δίδει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων τη δυνατότητα ακρόασης επί των θεμάτων που η ίδια θεωρεί ή θεώρησε επιλήψιμο».

12. Το άρθρο 21 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 21

1. Ούτε το άρθρο 5 ούτε το άρθρο 9 παράγραφος 5 ούτε τα παραρτήματα, εφαρμόζονται σε ΗΣΚ το οποίο χρησιμοποιείται από έναν αερομεταφορέα ή από ομάδα αερομεταφορέων:

α) στο(-α) γραφείο(-α) του(-ς) ή τις θυρίδες πωλήσεων όταν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις γι' αυτό ή

β) για την παροχή μέσων πληροφόρησης ή/και διανομής, με πρόσβαση μέσω δημόσιου τηλεπικοινωνιακού δικτύου, όταν επισημαίνεται σαφώς και συνεχώς ο πάροχος (ή οι πάροχοι) πληροφοριών υπ' αυτή του(-ς) την ιδιότητα.

2. Όταν η κράτηση γίνεται απ' ευθείας από έναν αερομεταφορέα, για τον εν λόγω αερομεταφορέα ισχύει το άρθρο 9α στοιχεία δ) και στ)».

13. Στο άρθρο 21α, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Ο πωλητής συστήματος εξασφαλίζει ότι η τεχνική συμμόρφωση του ΗΣΚ του προς τα άρθρα 4α και 6, παρακολουθείται από ανεξάρτητο ελεγκτή καθόλο το ημερολογιακό έτος. Για το σκοπό αυτό, παρέχεται στον ελεγκτή δυνατότητα πρόσβασης οποτεδήποτε σε οποιαδήποτε προγράμματα, διαδικασίες, λειτουργίες και διασφαλίσεις χρησιμοποιούνται στους υπολογιστές ή τα συστήματα υπολογιστών μέσω των οποίων ο πωλητής συστήματος παρέχει τα μέσα διανομής του. Κάθε πωλητής συστήματος υποβάλλει στην Επιτροπή την έκθεση της επιθεώρησης και των διατυπώσεων του ελεγκτή του εντός τεσσάρων μηνών από τη λήξη του υπό εξέταση ημερολογιακού έτους. Οι εκθέσεις αυτές εξετάζονται από την Επιτροπή, προκειμένου να ληφθούν τα ενδεχομένως αναγκαία, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1, μέτρα».

14. Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 21β

1. Με την επιφύλαξη του παρόντος άρθρου, ο παρών κανονισμός ισχύει και για τη συμπερίληψη των υπηρεσιών σιδηροδρομικής μεταφοράς.

2. Ο πωλητής συστήματος μπορεί να αποφασίσει να συμπεριλάβει σιδηροδρομικές

γραμμές στην κύρια εικόνα του ΗΣΚ του.

3. Όταν ο πωλητής συστήματος αποφασίζει να συμπεριλάβει σιδηροδρομικές υπηρεσίες στην κύρια εικόνα του ΗΣΚ του, επιλέγει να συμπεριλάβει ορισμένες σαφώς προσδιορισμένες κατηγορίες σιδηροδρομικών γραμμών, τηρώντας τις αρχές που εκτίθενται στο άρθρο 3 παράγραφος 2.

4. Ένας σιδηροδρομικός μεταφορέας θεωρείται κατά περίπτωση συμμετέχων ή μητρικός μεταφορέας για τους σκοπούς του κώδικα, στο βαθμό που έχει συμφωνία με έναν πωλητή συστήματος για τη διανομή των υπηρεσιών του, μέσω της κύριας εικόνας ενός ΗΣΚ ή που το δικό του σύστημα κρατήσεων είναι ΗΣΚ, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο στ). Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5, οι υπηρεσίες αυτές τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τις υπηρεσίες αεροπορικής μεταφοράς και ενσωματώνονται στην κύρια εικόνα σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει το παράρτημα Ι.

5. α) Κατά την εφαρμογή των κανόνων του παραρτήματος Ι σημεία 1 και 2, στις σιδηροδρομικές γραμμές, ο πωλητής συστήματος προσαρμόζει τις αρχές περί σειράς παρουσίασης στην κύρια εικόνα προκειμένου να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ανάγκες των καταναλωτών να ενημερώνονται καταλλήλως σχετικά με σιδηροδρομικές γραμμές οι οποίες αντιπροσωπεύουν ανταγωνιστική εναλλακτική δυνατότητα σε σχέση με τις αεροπορικές γραμμές. Ειδικότερα, οι πωλητές συστήματος δύνανται να παρουσιάζουν τις σιδηροδρομικές γραμμές με περιορισμένο αριθμό σύντομων στάσεων μαζί με τις κατευθείαν αεροπορικές γραμμές χωρίς στάση.

β) Οι πωλητές συστημάτων καθορίζουν σαφή κριτήρια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου στις σιδηροδρομικές γραμμές. Τα κριτήρια αυτά καλύπτουν τη διάρκεια ταξιδιού και αντανακλούν την ανάγκη να αποφεύγεται η υπερβολική συσσώρευση πληροφοριών στην οθόνη. Δύο τουλάχιστον μήνες πριν από την εφαρμογή τους, τα κριτήρια αυτά υποβάλλονται στην Επιτροπή προς ενημέρωση.

6. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος άρθρου, όλες οι αναφορές σε "πτήσεις" στον παρόντα κανονισμό, θεωρείται ότι περιλαμβάνουν αναφορές και σε "σιδηροδρομικές γραμμές" και οι αναφορές σε "υπηρεσίες αεροπορικής μεταφοράς" θεωρείται ότι περιλαμβάνουν αναφορές σε "σιδηροδρομικές υπηρεσίες". Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην αξιολόγηση της εφαρμογής του παρόντος άρθρου στην έκθεση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 23 παράγραφος 1».

15. Στο άρθρο 22, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εθνική νομοθεσία όσον αφορά τα μέτρα για την ασφάλεια, τη δημόσια τάξη και την προστασία δεδομένων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ (*).

(*) ΕΕ L 281 της 23. 11. 1995, σ. 31».

16. Το άρθρο 23 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 23

Εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του, στην οποία, μεταξύ άλλων, λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές εξελίξεις στη σχετική αγορά. Η έκθεση αυτή μπορεί να συνοδεύεται από προτάσεις για την αναθεώρηση του παρόντος κανονισμού».

17. Το παράρτημα αντικαθίσταται από τα παραρτήματα I και II, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τριακοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με εξαίρεση το νέο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο β), του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 οι διατάξεις του οποίου αρχίζουν να ισχύουν έξι μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος κανονισμού.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 1999.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

O. LAFONTAINE

(1) ΕΕ C 95 της 30. 3. 1998, σ. 27.

(2) Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Μαΐου 1998 (ΕΕ C 167 της 1. 6. 1998, σ. 293), κοινή θέση του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 (ΕΕ C 360 της 23. 11. 1998, σ. 69) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1998 (ΕΕ C 398 της 21. 12. 1998).

(3) ΕΕ L 220 της 29. 7. 1989, σ. 17 κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από τον

κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3089/93 (ΕΕ L 278 της 11. 11. 1993, σ. 1).

(4) ΕΕ L 281 της 23. 11. 1995, σ. 31.

(5) ΕΕ L 333 της 31. 12. 1993, σ. 37 7 κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 1994.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι»

Κριτήρια για τη σειρά παρουσίασης στην κύρια εικόνα των πτήσεων (1) στις οποίες παρέχονται απλές υπηρεσίες αεροπορικής μεταφοράς

1. Η παρουσίαση των εναλλακτικών δυνατοτήτων πτήσεως στην κύρια εικόνα, για τη ζητούμενη ημέρα ή ημέρες, πραγματοποιείται με την ακόλουθη σειρά, εκτός αν ο καταναλωτής ζητήσει διαφορετική σειρά για συγκεκριμένη συναλλαγή:

i) όλες οι άλλες κατευθείαν πτήσεις χωρίς στάση μεταξύ των συγκεκριμένων ζευγών πόλεων,

ii) όλες οι άλλες κατευθείαν πτήσεις, που δεν συνεπάγονται αλλαγή αεροσκάφους ή τρένου, μεταξύ των συγκεκριμένων ζευγών πόλεων,

iii) οι πτήσεις με ανταπόκριση.

2. Ο καταναλωτής πρέπει να έχει, τουλάχιστον, τη δυνατότητα να λαμβάνει, εφόσον το ζητήσει, κύρια εικόνα των πτήσεων, κατά σειρά ώρας αναχώρησης ή άφιξης και/ή διάρκειας ταξιδιού. Εφόσον ο καταναλωτής δεν έχει ζητήσει κάτι άλλο, οι πτήσεις στην κύρια εικόνα εμφανίζονται κατά σειρά ώρας αναχώρησης προκειμένου για την ομάδα του σημείου i), και κατά σειρά διάρκειας ταξιδιού προκειμένου, για τις ομάδες των σημείων ii) και iii).

3. Όταν ο πωλητής συστήματος επιλέγει να παρουσιάζει πληροφορίες για οποιοδήποτε ζεύγος πόλεων όσον αφορά τα δρομολόγια ή τους ναύλους μη συμμετεχόντων μεταφορέων, αλλά όχι κατ' ανάγκη όλων αυτών των μεταφορέων, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο ακριβή, μη παραπλανητικό και αμερόληπτο ως προς τους παρουσιαζόμενους μεταφορείς.

4. Αν, από όσο γνωρίζει ο πωλητής του συστήματος, οι πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των τακτικών κατευθείαν αεροπορικών γραμμών και την ταυτότητα των σχετικών αερομεταφορέων δεν είναι πλήρεις, αυτό να αναφέρεται σαφώς στη σχετική εικόνα.

5. Οι πτήσεις εκτός των τακτικών αεροπορικών γραμμών πρέπει να επισημαίνονται σαφώς.

6. Οι πτήσεις που περιλαμβάνουν ενδιάμεσες στάσεις πρέπει να επισημαίνονται σαφώς.

7. Όταν οι πτήσεις εκτελούνται από αερομεταφορέα ο οποίος δεν είναι ο προσδιοριζόμενος από τον κωδικό ταυτότητας μεταφορέα, πρέπει να επισημαίνεται σαφώς ποιός αερομεταφορέας εκτελεί πράγματι την πτήση. Η απαίτηση αυτή εφαρμόζεται πάντοτε, εκτός από την περίπτωση ad hoc βραχυπρόθεσμων ρυθμίσεων.

8. Ο πωλητής συστήματος οφείλει να μην χρησιμοποιεί το χώρο της οθόνης στην κύρια εικόνα κατά τρόπο που να προβάλλει υπερβολικά μία συγκεκριμένη εναλλακτική δυνατότητα ταξιδιού ή που να παρουσιάζει μη ρεαλιστικές εναλλακτικές δυνατότητες ταξιδιού.

9. Εκτός από τα προβλεπόμενα στο σημείο 10, ισχύουν οι ακόλουθες διατάξεις:

α) όσον αφορά τις κατευθείαν γραμμές, καμία πτήση δεν πρέπει να εμφανίζεται περισσότερο από μία φορά στην κύρια εικόνα

β) όσον αφορά τις πολυτομεακές γραμμές που περιλαμβάνουν αλλαγή αεροσκάφους, κανένας συνδυασμός πτήσεων δεν πρέπει να εμφανίζεται περισσότερο από μία φορά στην κύρια εικόνα

γ) οι πτήσεις που περιλαμβάνουν αλλαγή αεροσκάφους θεωρούνται και απεικονίζονται ως πτήσεις με ανταπόκριση και χρησιμοποιείται για αυτές ένας στίχος ανά αεροσκάφος τμήματος διαδρομής.

Ωστόσο, όταν οι πτήσεις εκτελούνται από τον ίδιο μεταφορέα και με τον ίδιο αριθμό πτήσης και όταν ο μεταφορέας απαιτεί μόνο ένα απόκομμα εισιτηρίου και μία κράτηση, το ΗΣΚ εκδίδει ένα μόνο απόκομμα και χρεώνει μία μόνο κράτηση.

10. 1. Όταν υπάρχουν κοινοπρακτικές ή άλλες συμβατικές ρυθμίσεις μεταξύ των συμμετεχόντων μεταφορέων, οι οποίες επιβάλλουν συμβατικά σε δύο ή περισσότερους από αυτούς την ανάληψη ξεχωριστής ευθύνης για την προσφορά και πώληση υπηρεσιών αεροπορικής μεταφοράς σε μία πτήση ή συνδυασμό πτήσεων, οι όροι "πτήση" (για τις άμεσες υπηρεσίες) και "συνδυασμός πτήσεων" (για τις πολυτομεακές υπηρεσίες) του σημείου 9, πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο ώστε να μπορεί ο καθένας από τους - δύο το πολύ - ενδιαφερόμενους μεταφορείς να έχει ξεχωριστή απεικόνιση με το δικό του κωδικό ταυτότητας μεταφορέα.

2. Στην περίπτωση που πρόκειται για περισσότερους από δύο μεταφορείς, ο καθορισμός των δύο μεταφορέων οι οποίοι επωφελούνται της εξαίρεσης που προβλέπεται στο σημείο 1, πρέπει να πραγματοποιείται από τον μεταφορέα που εκτελεί πράγματι την πτήση. Ελλείψει επαρκών πληροφοριών από τον εκτελούντα την πτήση μεταφορέα για την αναγνώριση των δύο μεταφορέων που θα καθοριστούν,

ο πωλητής συστήματος καθορίζει τους μεταφορείς χωρίς διακριτική μεταχείριση.

11. Στην κύρια εικόνα συμπεριλαμβάνονται, όποτε αυτό είναι εφικτό, και οι πτήσεις με ανταπόκριση στις τακτικές αεροπορικές γραμμές των συμμετεχόντων μεταφορέων οι οποίες καταστρώνονται με τη βοήθεια εννέα τουλάχιστον σημείων ανταπόκρισης.

Ο πωλητής συστήματος αποδέχεται το αίτημα συμμετέχοντος μεταφορέα να συμπεριλαμβάνεται μία μη απευθείας γραμμή, εκτός εάν η διαδρομή υπερβαίνει το 130 % της απόστασης ορθοδρομίας μεταξύ των δύο αερολιμένων ή εκτός εάν αυτό θα οδηγούσε στον αποκλεισμό αεροπορικών υπηρεσιών μικρότερης διάρκειας ταξιδιού.

Δεν χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη σημεία ανταπόκρισης με μήκος διαδρομής άνω των 130 %.

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ»

Χρήση των μέσων διανομής από τους συνδρομητές

1. Ο συνδρομητής διατηρεί ακριβή μητρώα που καλύπτουν όλες τις συναλλαγές κράτησης με ΗΣΚ. Στα μητρώα αυτά συμπεριλαμβάνονται οι αριθμοί πτήσεων, οι αναγνωριστικοί κωδικοί κράτησης των θέσεων, η ημερομηνία ταξιδιού, ο χρόνος αναχώρησης και άφιξης, το καθεστώς των τμημάτων διαδρομής, τα επώνυμα και αρχικά των επιβατών με τη διεύθυνση ή/και τον αριθμό τηλεφώνου τους και το καθεστώς έκδοσης εισιτηρίων. Στον χώρο κράτησης ή ακύρωσης θέσης, ο συνδρομητής εξασφαλίζει ότι ο αναγνωριστικός κωδικός κράτησης θέσης που χρησιμοποιήθηκε, αντιστοιχεί στο ναύλο που κατέβαλε ο επιβάτης.
2. Ο συνδρομητής δεν θα πρέπει να κάνει σκοπίμως διπλές κρατήσεις για τον ίδιο επιβάτη. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει χώρος επικύρωσης για την επιλογή του πελάτη, ο επιβάτης μπορεί να περιληφθεί στη λίστα αναμονής της εν λόγω πτήσης (εφόσον υπάρχει λίστα αναμονής) και να επικυρωθεί η θέση του σε άλλη πτήση.
3. Όταν ο επιβάτης ακυρώνει μία κράτηση, ο συνδρομητής ελευθερώνει αμέσως τον αντίστοιχο χώρο.
4. Όταν ο επιβάτης αλλάζει διαδρομή, ο συνδρομητής εξασφαλίζει ότι ακυρώνονται ταυτόχρονα με τις νέες κρατήσεις όλοι οι χώροι και οι συμπληρωματικές υπηρεσίες.
5. Εφόσον είναι εφικτό, ο συνδρομητής ζητεί ή επεξεργάζεται όλες τις κρατήσεις για ένα συγκεκριμένο δρομολόγιο, για όλες τις συνεπακόλουθες αλλαγές, μέσω του ίδιου ΗΣΚ.

6. Ο συνδρομητής μπορεί να ζητάει ή να πωλεί το χώρο για μια αεροπορική εταιρεία μόνον εφόσον του το ζητήσει ο καταναλωτής.

7. Ο συνδρομητής εξασφαλίζει ότι τα εισιτήρια εκδίδονται σύμφωνα με το καθεστώς κράτησης κάθε τμήματος διαδρομής και σύμφωνα με τα ισχύοντα χρονικά περιθώρια.

Ο συνδρομητής δεν εκδίδει εισιτήρια όπου εμφανίζεται οριστική κράτηση και συγκεκριμένος αριθμός πτήσης, εκτός εάν έχει ληφθεί επικύρωση για την κράτηση αυτή

(1) Όλες οι αναφορές σε "πτήσεις" στο παρόν παράρτημα, γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 21β παράγραφος 6.».

**ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ
ΑΥΤΟΥΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΡΝΗΣΗΣ ΕΠΙΒΙΒΑΣΗΣ, ΜΑΤΑΙΩΣΗΣ,
ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΤΗΣΗΣ**

Το Συμβούλιο ενέκρινε σήμερα το πρώι τον κανονισμό, σύμφωνα με το κοινό κείμενο που συμφωνήθηκε στην Επιτροπή Συνδιαλλαγής σχετικά με την εισαγωγή κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης. Οι αντιπροσωπίες της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου καταγέφισαν και η Γερμανία απέχε.

Ο παρών κανονισμός επικαιροποιεί τον κανονισμό ΕΟΚ/295/91, ιδίως ενισχύοντας τα δικαιώματα των επιβατών σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης ή ματαίωσης των πτήσεών τους, και προβλέποντας την παροχή βοήθειας σε αυτούς. Θα τεθεί σε ισχύ 12 μήνες από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα, η οποία θα πραγματοποιηθεί εντός των προσεχών εβδομάδων.

Οι σημαντικότερες διατάξεις επί των οποίων συμφώνησε το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο είναι οι εξής:

- ο Ο κανονισμός ορίζει το ύψος της αποζημίωσης που πρέπει να καταβάλλεται στους επιβάτες σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης, με βάση σύστημα τριών ομάδων αποστάσεων το οποίο κάνει διάκριση μεταξύ τριών κατηγοριών πτήσεων: α) 250 ευρώ για πτήσεις κάτω των 1.500 km, β) 400 ευρώ για ενδοκοινοτικές πτήσεις άνω των 1.500 km ή για όλες τις άλλες πτήσεις μεταξύ 1.500 και 3.500 km, γ) 600 ευρώ για όλες τις πτήσεις που δεν εμπέτουν στις κατηγορίες α) ή β). Αυτό το σύστημα για τον καθορισμό των δικαιωμάτων των επιβατών επεκτείνεται επίσης στις καθυστερήσεις πτήσεων. Σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης, οι επιβάτες έχουν επίσης το δικαίωμα να επιλέγουν αλλαγή της διαδρομής τους ή επιστροφή της αξίας του εισιτηρίου τους. Δικαιούνται επίσης δωρεάν γεύματα, αναψυκτικά και ξενοδοχείο.
- ο Η αποζημίωση καταβάλλεται αμέσως σε ρευστό, με ηλεκτρονικό τραπεζικό έμβασμα, με τραπεζική εντολή ή τραπεζική επιταγή ή, με ενυπόγραφη συμφωνία του επιβάτη, με ταξιδιωτικά κουπόνια (vouchers) ή/και άλλες υπηρεσίες.

- ο Όσον αφορά τη ματαίωση πτήσεων: η λύση που επελέγη είναι ένας ορισμός σύμφωνα με τον οποίο ως «ματαίωση» νοείται η μη πραγματοποίηση μιας πτήσης η οποία είχε προγραμματισθεί και για την οποία είχε κρατηθεί τουλάχιστον μία θέση. Σε περίπτωση ματαίωσης πτήσεων λόγω αποκλειστικής ευθύνης των αερομεταφορέων, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι επιβάτες έχουν δικαίωμα αποζημίωσης. Εν πάση περιπτώσει, παρέχεται βοήθεια στους επιβάτες, όπως γεύματα και αναψυκτικά, ξενοδοχείο και επιστροφή χρημάτων, εφόσον η ματαίωση καθυστερεί τον επιβάτη για πέντε τουλάχιστον ώρες.
- ο Όροι της βοήθειας που πρέπει να παρέχεται στους επιβάτες σε περίπτωση καθυστέρησης των πτήσεων: βάσει του εν λόγω κανονισμού, οι επιβάτες δικαιούνται να έχουν δωρεάν γεύμα και τηλεφωνικές συνδιαλέξεις όταν οι πτήσεις τους καθυστερούν. Επιπλέον, εάν η ευλόγως αναμενόμενη ώρα αναχώρησης είναι τουλάχιστον την επόμενη ημέρα μετά την ώρα αναχώρησης που είχε προηγουμένως ανακοινωθεί, τότε οι επιβάτες θα δικαιούνται διανυκτέρευσης σε ξενοδοχείο και μεταφοράς μεταξύ του αερολιμένα και του καταλύματος. Σε περιπτώσεις καθυστερήσεων μεγαλύτερων από πέντε ώρες, στους επιβάτες θα προσφέρεται επίσης η δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων τους εντός επτά ημερών εφόσον η πτήση δεν έχει πια νόημα σε σχέση με το αρχικό ταξιδιωτικό σχέδιο του επιβάτη.
- ο Όσον αφορά τις προθεσμίες για τον έλεγχο των εισιτηρίων: προκειμένου να δικαιούνται των μέτρων που προβλέπονται στον κανονισμό, οι επιβάτες οφείλουν να έχουν επιβεβαιωμένη κράτηση σε πτήση και να παρουσιάζονται στον έλεγχο εισιτηρίων είτε όπως έχει οριστεί από τον αερομεταφορέα ή τον ταξιδιωτικό πράκτορα είτε 45 λεπτά πριν από την αναγραφόμενη αναχώρηση της πτήσης, εάν δεν έχει οριστεί άλλη ώρα.
- ο Ως προς την επέκταση του κανονισμού αυτού σε άλλους τρόπους μεταφοράς, το θέμα αντιμετωπίζεται με δήλωση της Επιτροπής στην οποία αναφέρεται ότι προτίθεται να υποβάλει προτάσεις για την επέκταση των κοινοτικών μέτρων προστασίας των επιβατών σε άλλους τρόπους μεταφοράς πλην των εναέριων, ιδίως στους σιδηροδρόμους και τη ναυσιπλοΐα.»

Βρυξέλλες, 26 Ιανουαρίου 2004

5133/04 (Presse 14)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 2027/97 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 9ΗΣ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1997 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ
ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΩΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη: τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 84 παράγραφος 2, την πρόταση της Επιτροπής (1), τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (2), αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ της συνθήκης (3)

Εκτιμώντας:

- (1) ότι, στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής μεταφορών, είναι ανάγκη να βελτιωθεί το επίπεδο προστασίας των επιβατών των εμπλεκόμενων σε αεροπορικά ατυχήματα
- (2) ότι οι κανόνες περί ευθύνης σε περίπτωση ατυχήματος διέπονται από τη σύμβαση για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων σχετικά με τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, που υπογράφηκε στη Βαρσοβία στις 12 Οκτωβρίου 1929, ή τη σύμβαση αυτή όπως τροποποιήθηκε στη Χάγη στις 28 Σεπτεμβρίου 1955 και τη σύμβαση που έγινε στη Γκουανταλαχάρα στις 18 Σεπτεμβρίου 1961, αναλόγως του ποια εφαρμόζεται, εκάστη αναφερομένη εφεξής, ανάλογα με την περίπτωση, ως «σύμβαση της Βαρσοβίας» ότι η σύμβαση της Βαρσοβίας εφαρμόζεται σε παγκόσμιο επίπεδο προς όφελος τόσο των επιβατών όσο και των αερομεταφορέων
- (3) ότι το όριο της ευθύνης που ορίζει η σύμβαση της Βαρσοβίας είναι υπερβολικά χαμηλό σε σχέση με τα σημερινά οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα και συχνά οδηγεί σε δίκες που χρονίζουν και αμαυρώνουν την εικόνα των αεροπορικών μεταφορών ότι, κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη έχουν αυξήσει διαφορετρόπως το όριο ευθύνης, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν διαφορετικοί όροι μεταφοράς στην εσωτερική αγορά των αεροπορικών μεταφορών
- (4) ότι, επιπλέον, η σύμβαση της Βαρσοβίας εφαρμόζεται μόνο στις διεθνείς μεταφορές ότι, στην εσωτερική αγορά αεροπορικών μεταφορών, έχει εξαλειφθεί η διάκριση μεταξύ εθνικών και διεθνών μεταφορών ότι είναι συνεπώς σωστό να είναι ίδιο το όριο και ίδια η φύση της ευθύνης τόσο στις εθνικές όσο και στις διεθνείς μεταφορές
- (5) ότι εδώ και πολύ καιρό αναμένεται μια πλήρης επανεξέταση και αναθεώρηση της

σύμβασης της Βαρσοβίας που θα αποτελέσει, μακροπρόθεσμα, μια περισσότερο ενιαία και εφαρμόσιμη απάντηση, σε διεθνές επίπεδο, στο ζήτημα της ευθύνης του αερομεταφορέα στην περίπτωση ατυχήματος ότι θα πρέπει να συνεχιστούν, μέσω διαπραγματεύσεων σε πολυμερές επίπεδο, οι προσπάθειες για την αύξηση των ορίων ευθύνης που επιβάλλει η σύμβαση της Βαρσοβίας

(6) ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, είναι ευκαταίω να γίνουν ενέργειες σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθεί εναρμόνιση στο πεδίο της ευθύνης του αερομεταφορέα, οι οποίες και θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της προστασίας των επιβατών σε παγκόσμια κλίμακα

(7) ότι ενδείκνυται να αρθούν όλα τα χρηματικά όρια ευθύνης κατά την έννοια του άρθρου 22 παράγραφος 1 της σύμβασης της Βαρσοβίας ή οποιαδήποτε άλλα νομικά ή συμβατικά όρια, σύμφωνα με τις τάσεις που επικρατούν σήμερα σε διεθνές επίπεδο

(8) ότι, για να αποφευχθούν περιπτώσεις κατά τις οποίες τα θύματα ατυχημάτων δεν θα αποζημιώνονται, οι κοινοτικοί αερομεταφορείς, όταν υπάρχουν απαιτήσεις λόγω θανάτου, τραυματισμού ή άλλης σωματικής βλάβης επιβάτη κατά την έννοια του άρθρου 17 της σύμβασης της Βαρσοβίας, δεν θα πρέπει να δικαιούνται να επικαλεσθούν το άρθρο 20 παράγραφος 1 της σύμβασης της Βαρσοβίας, μέχρι ενός καθορισμένου ορίου

(9) ότι οι κοινοτικοί αερομεταφορείς μπορούν να απαλλάσσονται από την ευθύνη τους σε περίπτωση εξ αμελείας συνυπαιτιότητας του συγκεκριμένου επιβάτη

(10) ότι είναι ανάγκη να διευκρινισθούν οι υποχρεώσεις του παρόντος κανονισμού υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2407/92 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1992, περί της εκδόσεως αδειών των αερομεταφορέων (4) ότι, ως προς αυτό, οι κοινοτικοί αερομεταφορείς θα πρέπει να ασφαλίζονται μέχρις ενός ορίου καθοριζόμενου στον παρόντα κανονισμό

(11) ότι οι κοινοτικοί αερομεταφορείς θα πρέπει να έχουν πάντοτε το δικαίωμα να εγείρουν απαιτήσεις κατά τρίτων

(12) ότι η ταχεία καταβολή προκαταβολής μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τους τραυματισμένους επιβάτες ή τα δικαιούμενα αποζημιώσεως φυσικά πρόσωπα να αντιμετωπίσουν τα άμεσα έξοδα συνεπεία του αεροπορικού ατυχήματος

(13) ότι οι κανόνες για τη φύση και τον περιορισμό της ευθύνης σε περίπτωση θανάτου, τραυματισμού ή άλλης σωματικής βλάβης που έχει υποστεί επιβάτης

συνιστούν μέρος των όρων της μεταφοράς στις μεταξύ μεταφορέα και επιβάτη συμβάσεις αεροπορικής μεταφοράς ότι, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού, οι μεταφορείς τρίτων χωρών θα πρέπει να ενημερώνουν επαρκώς τους επιβάτες για τους όρους τους όσον αφορά τη μεταφορά (14) ότι είναι ενδεδειγμένο και αναγκαίο τα χρηματικά όρια τα οποία τίθενται στο παρόντα κανονισμό να επανεξετάζονται προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές εξελίξεις και οι εξελίξεις στα διεθνή fora (15) ότι η Διεθνής Οργάνωση Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ) επανεξετάζει τώρα τη σύμβαση της Βάρσοβιας ότι, εν αναμονή των σχετικών αποτελεσμάτων, προσωρινές κοινοτικές ενέργειες θα ενισχύσουν την προστασία των επιβατών ότι το Συμβούλιο θα πρέπει να επανεξετάσει τον παρόντα κανονισμό το συντομότερο δυνατόν μετά την εκ μέρους της ΔΟΠΑ επανεξέταση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο παρών κανονισμός καθορίζει τις υποχρεώσεις των κοινοτικών αερομεταφορέων για την ευθύνη εξ ατυχήματος έναντι των επιβατών για ζημία που υπέστησαν λόγω θανάτου, τραυματισμού ή άλλης σωματικής βλάβης που έχει υποστεί επιβάτης, και εφόσον το ζημιογόνο ατύχημα συνέβη εντός του αεροσκάφους, κατά την επιβίβαση ή την αποβίβαση.

Ο παρών κανονισμός αποσαφηνίζει επίσης ορισμένες υποχρεώσεις των κοινοτικών αερομεταφορέων σχετικές με την ασφάλιση.

Επιπροσθέτως, ο παρών κανονισμός επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις ενημέρωσης η οποία πρέπει να παρέχεται από τους αερομεταφορείς που είναι εγκατεστημένοι εκτός της Κοινότητας και εκτελούν αερομεταφορές από και προς την Κοινότητα ή εντός αυτής.

Άρθρο 2

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

- α) «αερομεταφορέας»: επιχείρηση αερομεταφορών με νόμιμη άδεια λειτουργίας
- β) «κοινοτικός αερομεταφορέας»: αερομεταφορέας με νόμιμη άδεια λειτουργίας εκδοθείσα από κράτος μέλος σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.

2407/92

γ) «δικαιούχος αποζημιώσεως»: ο επιβάτης ή κάθε πρόσωπο το οποίο έχει δικαίωμα να εγείρει απαιτήσεις αντ' αυτού, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο

δ) «Ecu»: η λογιστική μονάδα που χρησιμοποιείται για την κατάρτιση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα 207 και 209 της συνθήκης

ε) «ΕΤΔ»: ειδικό τραβηκτικό δικαίωμα κατά τα οριζόμενα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

στ) «σύμβαση της Βαρσοβίας»: η σύμβαση για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων που έχουν σχέση με τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, η οποία υπεγράφη στη Βαρσοβία στις 12 Οκτωβρίου 1929, ή η σύμβαση της Βαρσοβίας, όπως τροποποιήθηκε στη Χάγη στις 28 Σεπτεμβρίου 1955, και η συμπληρωματική σύμβαση της σύμβασης της Βαρσοβίας που έγινε στη Γκουανταλαχάρα στις 18 Σεπτεμβρίου 1961, ανάλογα με το ποια από αυτές διέπει τη σύμβαση μεταφοράς του συγκεκριμένου επιβάτη, καθώς και όλες οι διεθνείς πράξεις που συμπληρώνουν τη σύμβαση της Βαρσοβίας, συνδέονται μ' αυτήν και ευρίσκονται σε ισχύ.

2. Έννοιες περιεχόμενες στον παρόντα κανονισμό και μη οριζόμενες στην παράγραφο 1, είναι ταυτόσημες με τις έννοιες που χρησιμοποιούνται στη σύμβαση της Βαρσοβίας.

Άρθρο 3

1. α) Η ευθύνη του κοινοτικού αερομεταφορέα για ζημία που υπέστη επιβάτης λόγω θανάτου, τραυματισμού ή άλλης σωματικής βλάβης εξ ατυχήματος, δεν υπόκειται σε κανένα οικονομικό περιορισμό εκ του νόμου ή εκ συμβάσεως οιασδήποτε μορφής.

β) Η κατ' άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2407/92 ασφαλιστική υποχρέωση έχει την έννοια ότι ο κοινοτικός αερομεταφορέας ασφαλίζεται οπωσδήποτε μέχρι του ορίου της κατά την παράγραφο 2 ευθύνης, και κατόπιν μέχρις ενός εύλογου ποσού.

2. Για ζημίες μέχρι του ισοδυνάμου των 100 000 ΕΤΔ σε Ecu, ο κοινοτικός αερομεταφορέας δεν δικαιούται να αποκλείσει ή να περιορίσει την ευθύνη του αποδεικνύοντας ότι ο ίδιος και το προσωπικό του έλαβαν όλα τα αναγκαία μέτρα προς αποφυγή της ζημίας ή ότι ήταν αδύνατη η λήψη τέτοιων μέτρων εκ μέρους του ή εκ μέρους του προσωπικού του.

3. Παρά τις διατάξεις της παραγράφου 2, εάν ο κοινοτικός αερομεταφορέας αποδείξει ότι η ζημία προκλήθηκε εν όλω ή εν μέρει από αμέλεια του τραυματισθέντος ή

αποθανόντος επιβάτη, είναι δυνατή η ολική ή μερική άρση της ευθύνης του, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.

Άρθρο 4

Σε περίπτωση θανάτου, τραυματισμού ή άλλης σωματικής βλάβης που υπέστη επιβάτης λόγω ατυχήματος, ο παρών κανονισμός:

- α) δεν συνάγεται ότι ο κοινοτικός αερομεταφορέας είναι ο μόνος υπεύθυνος προς καταβολή αποζημιώσεως ή
- β) δεν περιορίζει τα δικαιώματα του κοινοτικού αερομεταφορέα να επιδιώξει συνεισφορά τρίτου στην αποζημίωση ή την εκ μέρους τρίτου αποζημίωση, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο.

Άρθρο 5

1. Ο κοινοτικός αερομεταφορέας οφείλει να καταβάλει, αμελλητί, οπωσδήποτε δε, δεκαπέντε ημέρες το αργότερο αφ' ής στιγμής εξακριβωθεί η ταυτότητα του φυσικού προσώπου το οποίο δικαιούται την αποζημίωση, την απαιτούμενη προκαταβολή για την κάλυψη των άμεσων οικονομικών αναγκών και ανάλογο με το μέγεθος της ζημίας που υπέστη.
2. Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η προκαταβολή ισούται τουλάχιστον με το ισοδύναμο 15 000 ΕΤΔ σε Ecu ανά επιβάτη σε περίπτωση θανάτου.
3. Η προκαταβολή δεν συνιστά αναγνώριση ευθύνης είναι δε δυνατός ο συμψηφισμός της προς επιγενόμενες καταβολές πραγματοποιηθείσες λόγω της ευθύνης του κοινοτικού αερομεταφορέα, δεν αποδίδεται όμως, εκτός των περιπτώσεων του άρθρου 3 παράγραφος 3 ή αν εκ των υστέρων αποδειχθεί ότι ο εισπράξας την προκαταβολή προκάλεσε τη ζημία ή συνέβαλε σε αυτή εξ αμελείας ή δεν δικαιούτο την αποζημίωση.

Άρθρο 6

1. Οι διατάξεις των άρθρων 3 και 5 περιλαμβάνονται στους όρους μεταφοράς του κοινοτικού αερομεταφορέα.
2. Κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 5 διατίθεται στους επιβάτες, κατόπιν αιτήματος, στα πρακτορεία και ταξιδιωτικά γραφεία του

κοινοτικού αερομεταφορέα καθώς και στις υπηρεσίες ελέγχου εισιτηρίων και στα σημεία πωλήσεως. Στο εισιτήριο ή σε ισοδύναμο έγγραφο αναγράφονται περιληπτικά οι υποχρεώσεις σε απλή και κατανοητή γλώσσα.

3. Αερομεταφορείς εγκατεστημένοι εκτός της Κοινότητας και εκτελούντες μεταφορές από και προς την Κοινότητα ή εντός αυτής, εάν δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις των άρθρων 3 και 5, ενημερώνουν σχετικά τους επιβάτες τους ρητώς και σαφώς, κατά την αγορά του εισιτηρίου στα πρακτορεία τους, τα ταξιδιωτικά γραφεία ή τις υπηρεσίες ελέγχου εισιτηρίων που ευρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους. Οι αερομεταφορείς προμηθεύουν στους επιβάτες έγγραφο στο οποίο αναγράφονται οι όροι τους. Δεν αποτελεί επαρκή ενημέρωση η αναγραφή μόνον του ορίου ευθύνης στο εισιτήριο ή σε ισοδύναμο έγγραφο.

Άρθρο 7

Δύο έτη το αργότερο από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή εκπονεί έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του, η οποία λαμβάνει, μεταξύ άλλων, υπόψη τις οικονομικές εξελίξεις και τις εξελίξεις στα διεθνή φορα. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται ενδεχομένως από προτάσεις αναθεώρησης του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 8

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει ένα έτος μετά την ημερομηνία της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Λουξεμβούργο, 9 Οκτωβρίου 1997.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. DELVAUX-STEHRÉS

ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ειδικά για τη διακίνηση των τουριστών υπάρχουν λεωφορεία δημόσιας χρήσης, τα οποία όμως μπορούν και να εκμισθωθούν εξ ολόκληρου από ένα τουριστικό γραφείο. Εφόσον λοιπόν τα λεωφορεία αυτά έχουν αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση τουριστών, ονομάζονται από τη νομοθεσία μας τουριστικά.

Ειδικά τουριστικά λεωφορεία

i. Σκοπός

Το μεταφορικό έργο που πραγματοποιείται κατ' αποκλειστικότητα από τα ειδικά τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης, συνίσταται στη διενέργεια έκτακτων γραμμών και γραμμών κλειστής διαδρομής. Απαγορεύεται δε ρητά η εκτέλεση συγκοινωνίας με οποιοδήποτε τρόπο.

Το έργο αυτό συνίσταται ειδικότερα στην:

1. Μεταφορά προσώπων στα πλαίσια οργάνωσης συνεδρίων, εκθέσεων σεμιναρίων, αθλητικών – πολιτιστικών εκδηλώσεων.
2. Μεταφορά προσώπων σε οργανωμένες εκδρομές μέσα και έξω από τη χώρα.
3. Μεταφορά προσώπων από αεροδρόμια, λιμάνια, σιδηροδρόμους ή συνοριακούς σταθμούς σε ξενοδοχεία.
4. Μεταφορά προσώπων για θαλάσσια λουτρά.
5. Μεταφορά στρατιωτών από και προς το στρατόπεδο.
6. Μεταφορά εργαζομένων στους τόπους εργασίας.
7. Μεταφορά μαθητών για την πραγματοποίηση εκδρομών.
8. Μεταφορά με επιστροφή μαθητών από τα σπίτια τους στα σχολεία.

ii. Φύλλο πορείας

Σε όλες τις μεταφορές, τα τουριστικά λεωφορεία κατά την πραγματοποίηση των δρομολογίων πρέπει να είναι εφοδιασμένα με φύλλο πορείας που περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- Πλήρη επωνυμία και έδρα του τουριστικού γραφείου ή της ΤΕΟΜ.
- Αριθμό κυκλοφορίας του τουριστικού λεωφορείου.

- Πλήρη στοιχεία ή επωνυμία και έδρα του μεταφορέα σε περίπτωση μίσθωσης του λεωφορείου.
- Είδος μεταφοράς
- Χρονολογία και ώρα εκκίνησης, τόπο εκκίνησης, μόνο όμως για τις ημερήσιες μετακινήσεις.
- Τόπο προορισμού
- Συνολικό αριθμό επιβατών
- Διάρκεια εκδρομής

Λοιπές υποχρεώσεις

Τα τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης που εκτελούν τις εκδρομές πρέπει:

Να είναι ασφαλισμένα υποχρεωτικά σε μια ασφαλιστική εταιρεία που να είναι αναγνωρισμένη στην Ελλάδα. Και η εσωτερική και εξωτερική εμφάνιση του λεωφορείου να είναι από καλή ως άριστη.

Καταλληλότητα τουριστικών λεωφορείων

Σε κυκλοφορία τίθενται καταρχήν μόνο καινούργια τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης. Μεταχειρισμένα τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης εσωτερικού ή εξωτερικού μπορούν επίσης να τεθούν σε κυκλοφορία.

Τα τουριστικά λεωφορεία αποσύρονται από την κυκλοφορία μετά από συμπλήρωση είκοσι τριών ετών από την ημερομηνία της πρώτης κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Όσα δεν αποσύρονται από την κυκλοφορία διαγράφονται από τα μητρώα των αυτοκινήτων, καθώς και από το ειδικό μητρώο του ΕΟΤ, ενώ παράλληλα απαγορεύεται η κυκλοφορία τους ως αυτοκινήτων δημόσιας ή ιδιωτικής χρήσης.

Κάθε τουριστικό λεωφορείο δημόσιας χρήσης, όταν περάσουν τρία χρόνια από την κατασκευή του, πρέπει να υποβάλλεται σε ετήσια επιθεώρηση.

Η επιθεώρηση αυτή αφορά την καταλληλότητα του από την πλευρά της ασφαλούς κυκλοφορίας και γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου

μεταφορών και Επικοινωνιών ή των νομαρχιών. Αφορά επίσης την ευπρεπή τους εμφάνιση. Γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΟΤ.

Σχετικά με την επιθεώρηση συντάσσονται δελτία στα οποία αναγράφονται οι επισκευές και βελτιώσεις που τυχόν επιβάλλονται, καθώς και η εύλογη προθεσμία για την εκτέλεσή τους.

Τα δελτία αυτά πρέπει να κοινοποιηθούν στην κεντρική υπηρεσία του ΕΟΤ, μέσα σε δέκα μέρες από τη σύνταξή τους.

Όταν περάσει η προθεσμία που έχει τεθεί για τις επισκευές και τις βελτιώσεις, το λεωφορείο επανελέγχεται για να διαπιστωθεί εάν αυτές έχουν υλοποιηθεί. Εάν αυτό δεν έχει συμβεί, επιβάλλονται στους ιδιοκτήτες διοικητικές κυρώσεις.

Εάν το τουριστικό λεωφορείο δεν προσκομισθεί για επανέλεγχο, ανακαλείται η άδεια κυκλοφορίας του, μέχρις ότου πραγματοποιηθεί ο επανέλεγχος.

Ένα τουριστικό λεωφορείο μπορεί να υποστεί στον παραπάνω έλεγχο και κατά τη διάρκεια της πρώτης τριετίας από την κατασκευή του, εφόσον επέλθει αλλοίωσης στα κύρια χαρακτηριστικά του (αμαξώματος, κινητήρας).

Επιτρέπεται η σύσταση ενέχυρου στα Δ.Χ ειδικά λεωφορεία που καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, χωρίς παράδοση του αυτοκινήτου.

Όροι κυκλοφορίας

Το ανώτατο όριο απόστασης που μπορεί να διανύεται κάθε μέρα από τα λεωφορεία είναι 630 χιλιόμετρα. Στα λεωφορεία που πραγματοποιούν εκδρομές στο εξωτερικό, πρέπει να επιβαίνουν υποχρεωτικά ένας γλωσσομαθής συνοδός του τουριστικού γραφείου, καθώς και δεύτερος οδηγός.

Στα λεωφορεία που πραγματοποιούν εκδρομές στο εσωτερικό πρέπει επιβαίνει συνοδός διπλωματούχος ξεναγός εάν στο πρόγραμμα της εκδρομής περιλαμβάνεται ξενάγηση σε αρχαιολογικούς ή ιστορικούς. Η υποχρέωση αυτή όμως ισχύει μόνο στην περίπτωση που δεν υπάρχει τοπικός ξεναγός.

Το τουριστικό λεωφορείο απαιτείται να είναι εφοδιασμένο με αντίγραφο αναλυτικού προγράμματος, του οποίου θα πρέπει να έχουν λάβει γνώση ανυπόγραφα όλοι οι εκδρομείς. Απαραίτητο είναι επίσης να έχει και φύλλο πορείας, σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΕΟΚ, για έλεγχο από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές της χώρας.

Τα προγράμματα των εκδρομικών πρέπει να είναι σαφή και λεπτομερειακά.

Οι συνοδοί, ξεναγοί, οδηγοί και συνοδηγοί οφείλουν να σέβονται τις επιθυμίες των επιβατών – εκδρομικών σχετικά με την ένταση και το είδος της μουσικής, όπως επίσης και με τη λειτουργία ή μη του ραδιομαγνητοφώνου. Γενικά η συμπεριφορά τους πρέπει να είναι υποδειγματική.

Στα προγράμματα των οργανωμένων «γύρων» πρέπει να αφήνεται χρόνος στη διάθεση των τουριστών για την αγορά ειδών λαϊκής τέχνης και να αναφέρεται στο πρόγραμμα ως “shopping”. Το “shopping” έτσι ώστε οι τουρίστες να μπορούν να επιλέγουν τα καταστήματα της προτίμησής τους, είτε από τις αγορές (ομάδες καταστημάτων στη σειρά) κάθε τόπου, είτε από τα διάφορα εργαστήρια κεραμικής, ταπητουργίας κλπ.

Απαγορεύεται το κάπνισμα στα Δ.Χ ειδικά τουριστικά λεωφορεία στις πέντε πρώτες θέσεις καθισμάτων γι αυτά που έχουν από 20 θέσεις και άνω. Για όσα έχουν λιγότερα από 20 θέσεις στις 2 πρώτες θέσεις καθισμάτων.

Λεωφορεία αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τουριστικών επιχειρήσεων

Μια άλλη κατηγορία τουριστικών λεωφορείων όχι πλέον δημόσιας χρήσης, είναι αυτά που μπορεί να ανήκουν σε ορισμένες μορφές τουριστικών επιχειρήσεων, είναι δηλαδή, αντίθετα, ιδιωτικής χρήσης. Πράγματι είναι δυνατόν να χορηγηθεί άδειες κυκλοφορίας λεωφορείων αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης για τη μεταφορά προσώπων, χωρίς καταβολή κομίστρου στα ξενοδοχεία.

Κατάρτιση σύμβασης μίσθωσης αυτοκινήτων

Κάθε επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να συνάπτει σύμβαση σε δύο αντίγραφα, για την εκμίσθωση κάθε αυτοκινήτου στην οποία θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα παρακάτω στοιχεία:

Α) Η τιμή που έχει συμφωνηθεί.

Β) Ο πλήρης καθορισμός του τύπου του αυτοκινήτου που νοικιάζεται, καθώς και ο αριθμός κυκλοφορίας του.

Γ) Η διάρκεια της μίσθωσης.

Τα μισθωτήρια έγγραφα πρέπει να είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την αρμόδια οικονομική εφορία. Το ένα από τα δύο αντίγραφα θα πρέπει να συνοδεύει οπωσδήποτε το αυτοκίνητο που νοικιάζεται.

Η εκμίσθωση αυτοκινήτου επιτρέπεται μόνο σε πρόσωπα ηλικίας τουλάχιστον 21 χρονών που έχουν άδεια ικανότητας οδηγού αυτοκινήτου κλάσης αντίστοιχης με το αυτοκίνητο ή άδεια διεθνούς ισχύος, όταν πρόκειται για αλλοδαπό.

Επιπλέον, για να γίνει εκμίσθωση πρέπει να ληφθούν απαραίτητα τα πλήρη στοιχεία ταυτότητας. Συγκεκριμένα, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, το μητρώνυμο, η χρονολογία γέννησης, ο τόπος γέννησης, ο τόπος κατοικίας ή διαμονής επαγγέλματος, ο αριθμός τηλεφώνου, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας, καθώς και την αρχή που την εξέδωσε. Εφόσον πρόκειται για αλλοδαπό, επιπλέον, ο αριθμός διαβατηρίου, η υπηρεσία της χώρας που το εξέδωσε, καθώς και η χρονολογία εισόδου του στη χώρα. Τα παραπάνω στοιχεία πρέπει να λαμβάνονται από την αστυνομική ταυτότητα του μισθωτή ή από το διαβατήριό του ή αν πρόκειται για αλλοδαπό κι από άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο και να καταχωρούνται στο έντυπο της σύμβασης που, συντάσσεται τουλάχιστον εις διπλούν.

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Όταν αναφερόμαστε στο θαλάσσιο τουρισμό εννοούμε βέβαια αυτόν που γίνεται στη θάλασσα, είτε ατομικά, με μικρά δηλαδή σκάφη αλλά μέσα, όπως θα δούμε, είτε ομαδικά, με κρουαζιερόπλοια.

Επαγγελματικά τουριστικά σκάφη

A. Υπό ελληνική σημαία

Η εκτέλεση πλόων τουρισμού ή θαλάσσιας αναψυχής και περιήγησης με ναύλο, μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από επαγγελματικά τουριστικά σκάφη.

Οι κατηγορίες των επαγγελματικών τουριστικών σκαφών είναι:

Α) παραδοσιακά που έχουν κατάλληλα μετασκευαστεί, β) Κροίζερς, γ) Ιστιοπλοϊκά, δ) Flotillas, ε) Διάφορα άλλα στ) Bare boats.

Ο χαρακτηρισμός και η αναγνώριση τουριστικού πλοίου ή πλοιαρίου ως επαγγελματικού, διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής ναυτιλίας, η οποία εκδίδεται κάτω υπό κάποιες προϋποθέσεις.

B. Υπό ξένη σημαία

Στα τουριστικά πλοία ή πλοiάρια υπό ξένη σημαία απαγορεύεται η εκκίνηση από ναύλωση από ελληνικά λιμάνια ή παραλαβή επιβατών έναντι ναύλου για την εκτέλεση πλόων θαλάσσιας αναψυχής και περιήγησης μεταξύ ελληνικών λιμανιών.

Η ειδική άδεια επαγγελματικού τουριστικού πλοίου ή πλοιαρίου υπό ξένη σημαία χορηγείται μετά από υποβολή σχετικής αίτησης από τον πλοιοκτήτη ή τον νόμιμο αντιπρόσωπο του στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (Δ/νση Αστυνομίας).

Στην αίτηση αυτή πρέπει να αναφέρονται:

- Η χρονική διάρκεια ναύλωσης του σκάφους.
- Διορισμός ενός φυσικού ή νόμιμου προσώπου ως υπεύθυνος αντιπροσώπου για τις συναλλαγματικές και λοιπές υποχρεώσεις απέναντι στη χώρα.
- Δήλωση αποδοχής διορισμού από την πλευρά του προσώπου που ορίζεται ως υπεύθυνος αντιπρόσωπος.
- Αντίγραφο πιστοποιητικού το οποίο να έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν «περί Επιθεώρησης Εμπορικών Πλοίων».

Το πρόσωπο που όμοια διορίστηκε ως αντιπρόσωπος έχει τις παρακάτω υποχρεώσεις:

- Να καταβάλλει σε οποιαδήποτε Ταμείο είσπραξης Δημόσιων Εσόδων ειδικό τέλος από 15% στο συνολικό ποσό ναύλου σε συνάλλαγμα που συμφωνήθηκε στο ναυλοσύμφωνο.
- Να καταθέσει στην οικεία λιμενική αρχή, πριν από το απόπλου του πλοίου, αντίγραφο ναυλοσυμφώνου καθώς και υπεύθυνη δήλωση του Ν.Δ. 1599/86.

Επαγγελματικό Γιώτινγκ

Το επαγγελματικό γιώτινγκ είναι ένας τομέας του θαλάσσιου τουρισμού μας που έχει λάβει τεράστια ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες στη χώρα μας, λόγω των ιδιαίτερων συγκριτικών πλεονεκτημάτων των θαλασσών και των παραλίων της. Απευθύνεται τόσο στους Έλληνες όσο και στους αλλοδαπούς επισκέπτες, ο δε ελληνικός στόλος του γιώτινγκ αριθμεί πάνω από 4000 ελληνικά επαγγελματικά σκάφη αναψυχής που διατίθενται για ναύλωση.

Γνωρίζουμε ήδη ότι τα επαγγελματικά τουριστικά σκάφη διακρίνονται σε επανδρωμένα και χωρίς μόνιμο πλήρωμα..

Ναύλωση

Την έννοια της ναύλωσης μας δίνει ο Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου, σύμφωνα με τον οποίο:

Η σύμβαση ναυλώσεως έχει ως αντικείμενο την έναντι ανταλλάγματος: α) χρησιμοποίηση του πλοίου εν όλω (ολική ναύλωση) ή εν μέρει (μερική ναύλωση) προς ενέργεια θαλάσσιας μεταφοράς, β) μεταφορά πραγμάτων από τη θάλασσα (σύμβαση μεταφοράς πραγμάτων) γ) μεταφορά επιβατών από τη θάλασσα (σύμβαση μεταφοράς επιβατών).

Η εκμετάλλευση των επαγγελματικών τουριστικών σκαφών ειδικότερα, επιτρέπεται να γίνεται μόνο με ολική ναύλωση με αποκλειστικό σκοπό τη θαλάσσια αναψυχή ή περιήγηση. Αντίθετα, απαγορεύεται απόλυτα η ολική ή μερική ναύλωση για τη μεταφορά προσώπων έναντι εισιτηρίου ή πραγμάτων έναντι ναύλου.

Δικαίωμα εκναύλωσης αναγνωρισμένων τουριστικών σκαφών υπό ελληνική σημαία έχουν μόνο οι ιδιοκτήτες εφοπλιστές, ναυτικοί πράκτορες, οι ναυλομεσίτες

που είναι αναγνωρισμένοι στην Ελλάδα καθώς και τα αναγνωρισμένα γραφεία του ιδίως γενικού τουρισμού.

Διαδικασία για την έγκριση απόπλου

Προκειμένου να εγκριθεί ο απόπλους ελληνικού τουριστικού πλοίου, πλοιαρίου και ιστιοφόρου ειδικής κατασκευής πρέπει να τηρηθούν τα παρακάτω:

- Να κατατεθεί στην λιμενική αρχή ναυλοσύμφωνο που να αναφέρεται στο ταξίδι για το οποίο ζητείται η άδεια απόπλου.
- Όταν η ναύλωση γίνεται από αλλοδαπούς πρέπει να κατατίθενται στην λιμενική αρχή χορήγησης απόπλου και τα δικαιολογητικά δραχμοποίησης του συναλλάγματος ή ξένου νομίσματος
- Ειδικά για τα σκάφη που εκναυλώνονται χωρίς μόνιμο πλήρωμα (Bare boats) απαιτείται η επίδειξη στην λιμενική αρχή των άδειων, πιστοποιητικών ή άλλων επίσημων εγγράφων από τα οποία θα αποδεικνύεται η ναυτική εμπειρία δυο τουλάχιστον από τους επιβαίνοντες.

Επιθεωρήσεις

Τα επαγγελματικά τουριστικά σκάφη με μεταφορική ικανότητα μέχρι 25 επιβατών και με ελληνική σημαία, υπόκεινται σε αρχική αλλά και σε περιοδικές επιθεωρήσεις από την Επιθεώρηση Εμπορικών Πλοίων Λιμενική Αρχή ή τον Ελληνικό Νηογνώμονα, με σκοπό να διαπιστωθεί ότι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που προβλέπει ο σχετικός κανονισμός.

Η περιοδική επιθεώρηση των πλοίων αυτών πραγματοποιείται κάθε δυο χρόνια, όσον αφορά αυτά που μεταφέρουν μέχρι δώδεκα επιβάτες, ενώ γι' αυτά που μεταφέρουν περισσότερους κάθε χρόνο.

Μετά τη συμπλήρωση κάθε επιθεώρησης, τα τουριστικά πλοία εφοδιάζονται με πιστοποιητικά αξιοπλοίας.

Επιπλέον, κάθε τέσσερα χρόνια γίνεται επίσης σε περιοδικές επιθεωρήσεις, εκτός από την αρχική, από τα ίδια όργανα, μετά τη συμπλήρωση της οποίας εφοδιάζονται με Πρωτόκολλο Γενικής Επιθεώρησης. Το πιστοποιητικό αυτό ισχύει για τέσσερα χρόνια.

Θαλάσσια περιήγηση (κρουαζιέρα)

Οι κρουαζιέρες αποτελούν ένα ιδιαίτερα δημοφιλές μέσο καθώς τα τελευταία χρόνια για όσους επιθυμούν να επιδοθούν στο θαλάσσιο τουρισμό. Εξυπηρετούν τόσο τις ανάγκες του μαζί του μαζικού τουρισμού όσο και αυτές του ποιοτικού. Αποτελούν ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν που συνδυάζει διανυκτέρευση, διατροφή και αναψυχή

Μπορούμε να πούμε ότι είναι ένα προϊόν τόσο της ναυτιλίας όσο και του τουρισμού, ενώ ο μικτός της χαρακτήρας επεκτείνεται και όσον αφορά το νομικό της χαρακτήρα. Αποτελεί δε μια ενιαία σύμβαση, της οποίας όμως τμήματα έχουν καθορισθεί κατά τρόπο γενικό ή μερικό, ότι αποτελούν άλλες τυπικές συμβάσεις. Η κύρια παροχή της είναι το σύνολο των υπηρεσιών που παρέχονται στ πλοία. Η κύρια συμβατική μορφή της όμως είναι η θαλάσσια μεταφορά του επιβάτη. Ένα ανακύψει δηλαδή θέμα ευθύνης έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις της τουριστικής νομοθεσίας. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά την ολική ή μερική ναύλωση του πλοίου για τη μεταφορά των επιβατών, η οποία είναι και η συμβατική μορφή που πλησιάζει περισσότερο στην έννοια και στο σκοπό της θαλάσσιας περιήγησης δηλαδή της κρουαζιέρας.

Διακοπή

Δεν επιτρέπεται η παραλαβή και αποβίβαση επιβατών περιηγητών στους ενδιάμεσους λιμένες. Κατά τη διάρκεια του περιηγητικού ταξιδιού ο επιβάτης – περιηγητής έχει υποχρέωση να παρακολουθήσει το πλοίο για όλο το χρονικό διάστημα διάρκειας του ταξιδιού. Μπορεί όμως να αποβιβάζεται από το πλοίο και να παραμένει στη ξηρά για όσο διάστημα διαρκεί η παραμονή του πλοίου σε κάθε λιμένα προσέγγισής του.

Σε θαλάσσια περιηγητικά ταξίδια στον Ελληνικό θαλάσσιο χώρο που διαρκούν πάνω από 48 ώρες, οι επιβάτες – περιηγητές μπορούν ελεύθερα να διακόπτουν το ταξίδι τους σε ενδιάμεσους λιμένες, εφόσον έχουν εφοδιαστεί με εισιτήρια για όλο το περιηγητικό ταξίδι. Στη συνέχεια μπορούν να ξαναεπιβιβάζονται σε μεταγενέστερο ταξίδι του ίδιου πλοίου ή άλλου της αυτής χρονικά διάρκειας περιήγησης της ίδιας ή άλλης εταιρείας που συνεργάζονται αποδεδειγμένα από πριν μαζί της.

Ο πλοίαρχος θεωρείται υπεύθυνος προς τις Λιμενικές Αρχές για την τήρηση όλων των προϋποθέσεων διακοπής του θαλάσσιου περιηγητικού ταξιδιού. Υποχρεούται μάλιστα να καταθέτει υπεύθυνη δήλωση με τα ονοματεπώνυμα των

επιβατών – περιηγητών που τυχόν διακόπτουν το ταξίδι με αναφορά στην ύπαρξη των απαραίτητων προϋποθέσεων. Μια παρόμοια δήλωση πρέπει να υποβάλει και ο πλοίαρχος του πλοίου που περιλαμβάνει τους περιηγητές – επιβάτες που έχουν διακόψει από πριν το ταξίδι τους.

Για κανένα άλλο λόγο δεν μπορούν οι περιηγητές – επιβάτες να διακόψουν την περιήγησή τους, εκτός βέβαια από την περίπτωση της ανωτέρας βίας.

Μαρίνες

Για την εξυπηρέτηση των τουριστικών πλοίων ή πλοιαρίων κατασκευάζονται λιμάνια που ονομάζονται μαρίνες.

Συγκεκριμένα «τουριστικός λιμένας» σκαφών αναψυχής (μαρίνα) είναι ο χερσαίος και θαλάσσιος χώρος που προορίζεται κατά κύριο λόγο, για τη εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής, είτε για αγκυροβόλημα, είτε για μακροχρόνια ή παροδική χερσαία εναπόθεση, είτε για εξυπηρέτηση των διερχόμενων σκαφών.

Σε κάθε τουριστικό λιμένα καθορίζεται τμήμα ξηράς (χερσαία ζώνη) και θαλάσσης (θαλάσσια ζώνη) στην οποία επιτρέπεται η εκτέλεση λιμενικών έργων και κατασκευή κάθε είδους χερσαίων κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, που απαιτούνται για τη δημιουργία, τη λειτουργία, την τουριστική ανάπτυξη, την εκμετάλλευση, αξιοποίηση και την οικονομική βιωσιμότητα του λιμένα.

Η χερσαία ζώνη του τουριστικού λιμένα αποτελείται από τον αιγιαλό και τους συνεχόμενους χώρους, που είναι αναγκαίοι για την εκτέλεση έργων. Όπου υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο ρυμοτομίας, η εσωτερική οριακή γραμμή της χερσαίας ζώνης δεν μπορεί να υπερβεί την πλησιέστερη ρυμοτομική γραμμή.

Η θαλάσσια ζώνη του τουριστικού λιμένα περιλαμβάνει τις λιμενολεκάνες και τους διαύλους που ορίζονται από τα εξωτερικά (μώλοι, κυματοθραύστες) και εσωτερικά (κρηπίδες, όρια επιχώσεων) λιμενικά έργα ή ταυτίζεται με θαλάσσιους προφυλαγμένους όρμους. Η θαλάσσια ζώνη δεν μπορεί να επεκταθεί σε απόσταση μεγαλύτερη από πεντακόσια μέτρα από τα όρια της χερσαίας ζώνης του τουριστικού λιμένα προς την ανοικτή θάλασσα.

Χωροθέτηση μαρίνων

Για τη χωροθέτηση και δημιουργία τουριστικού λιμένα απαιτείται να υποβληθούν στη Γραμματεία από τον ενδιαφερόμενο τα απαραίτητα δικαιολογητικά:

- Γενικό τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:10.000 ή απόκομμα χάρτου, στο οποίο εμφανίζεται η επακριβής θέση του έργου, καθώς και οι χρήσεις γης της ευρύτερης περιοχής.
- Τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:1.000 ή 1:2.000 στο οποίο θα εμφανίζονται η αιτούμενη ζώνη του λιμένα, τα όρια της ιδιοκτησίας, η τυχόν καθορισμένη γραμμή του αιγιαλού και της παραλίας και του τυχόν παλιού αιγιαλού και η πρόταση καθορισμού των νέων οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας.
- Σχέδιο γενικής διάταξης κλίμακας 1:500 ή 1:1.000 των έργων των κατασκευών που προτείνονται.
- Ερωτηματολόγιο του πίνακα 3 του άρθρου 16 της Υ.Α. 69269/5387/90.
- Έκθεση γενικής περιγραφής που αφορά την κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες περιεχομένου μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων των λιμενικών έργων.
- Προβλεπόμενο ύψος επένδυσης.
- Τίτλοι κυριότητας ή δικαιώματα επικαρπίας ή συμβολαιογραφικό προσύμφωνο της παράκτιας έκτασης.

Χορήγηση αδειών

Μέσα σε οκτώ μηνες από τη δημοσίευση της Υ.Α. ,με την οποία εγκρίνεται η χωροθέτηση ή από την υπογραφή της σύμβασης παραχώρησης, ο φορέας διαχείρισης τουριστικού λιμένα υποχρεούται να υποβάλει στη γραμματεία τα πιο κάτω έγγραφα και δικαιολογητικά:

- Τις μελέτες και τα σχέδια που απαιτούνται για την έκδοση των οικοδομικών και λοιπών αδειών
- Εγκαταστάσεις για τη διοίκηση του τουριστικού λιμένα
- Ιατρείο
- Σταθμό ανεφοδιασμού σκαφών
- Εγκαταστάσεις τεχνικής εξυπηρέτησης σκαφών
- Δίκτυο παροχής νερού και ηλεκτρικού ρεύματος
- Παροχές τηλεφωνικών γραμμών
- Εγκαταστάσεις παροχής λυμάτων και επεξεργασίας τους
- Χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και ρυμουλκών σκαφών αναψυχής.

- Συγκροτήματα αποχωρητηρίων και ντους.
- Συστήματα ασφαλείας της ζώνης του τουριστικού λιμένα.
- Εγκαταστάσεις αποθηκών
- Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- Χρονοδιάγραμμα κατασκευής των έργων του λιμένα και των εγκαταστάσεων
- Αντίγραφα θεωρημένα των συστατικών πράξεων του φορέα διαχείρισης του τουριστικού λιμένα
- Υπεύθυνη δήλωση για τον τρόπο της χρηματοδότησης του συνόλου των δαπανών που είναι απαραίτητες για τη μελέτη και κατασκευή του λιμένα μέχρι να τεθεί σε λειτουργία.
- Εγγύηση καλής εκτέλεση από τράπεζα.
- Τον κανονισμό λειτουργίας του τουριστικού λιμένα

Λιμένες ξενοδοχειακών μονάδων

Επιτρέπεται η δημιουργία τουριστικών λιμένων από ξενοδοχειακές μονάδες στον αιγιαλό και την παραλία που βρίσκεται μπροστά από τις εγκαταστάσεις τους, για τη εξυπηρέτηση της πελατείας του, με εξαίρεση τις περιοχές που προστατεύονται από τις διατάξεις του Ν. 1650/1986. προϋπόθεση είναι ότι η δυναμικότητα ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής δεν θα υπερβαίνει το ποσοστό δέκα τοις εκατό του αριθμού των δωματίων. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μόνο σε ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες διαθέτουν περισσότερα από 200 δωμάτια και βρίσκονται σε απόσταση ενός χιλιομέτρου από υφιστάμενο τουριστικό λιμένα αναψυχής.

Τα έργα και οι εγκαταστάσεις που κατασκευάζονται στον αιγιαλό και την παραλία με μέριμνα των ξενοδοχειακών μονάδων, ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο. Η χρήση, η διοίκηση, η διαχείριση και η συντήρηση τους παραχωρείται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας στις ξενοδοχειακές μονάδες για την εξυπηρέτηση των οποίων κατασκευάστηκαν, χωρίς να καταβάλλεται από αυτές αντάλλαγμα, πέρα από την περίπτωση που θα αναφέρουμε στη συνέχεια. Απαγορεύεται οποιαδήποτε άλλη εκμετάλλευση ή η προς τρίτο παραχώρηση των λιμένων αυτών. Παράβαση της υποχρέωσης αυτής διαπιστώνεται με απόφαση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας μετά γνώμη της Επιτροπής και συνεπάγεται

αυτοδικαίως τη χωρίς αποζημίωση στέρηση του δικαιώματος χρήσης του τουριστικού λιμένα από τη ξενοδοχειακή μονάδα.

Η διάρκεια της χρήσης συναρτάται άμεσα με τη λειτουργία της ξενοδοχειακής μονάδας. Για τα πρώτα είκοσι έτη λειτουργίας του τουριστικού λιμένα από ξενοδοχειακή μονάδα δεν οφείλεται αντάλλαγμα για τη χρήση της ζώνης του. Μετά την περίοδο εικοσαετίας από την έναρξη λειτουργίας του είναι δυνατόν να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και να καθορισθεί το ύψος του χρηματικού ανταλλάγματος.

Λειτουργία μαρίνων

A. Ελλιμενισμός σκαφών

Τα δικαιώματα ελλιμενισμού σκάφους στη μαρίνα αποκτάται μόνον μετά από εγγραφή της διεύθυνσης της μαρίνας και εφόσον έχουν συμπληρωθεί τα έγγραφα που είναι απαραίτητα για το σκοπό αυτό από τους πλοιάρχους, ιδιοκτήτες ή νόμιμους εκπροσώπων των σκαφών.

Τα τέλη ελλιμενισμού υπολογίζονται με βάση το μέγεθος των σκαφών σε κόρους ολικής χωρητικότητας (ΚΟΧ) ή σε μέτρα ολικού μήκους, κατά τη διάρκεια του χρόνου για τον οποίο ζητείται το δικαίωμα ελλιμενισμού στη μαρίνα.

Τα σκάφη που είναι τοποθετημένα στη ξηρά πέρα από τα τέλη ελλιμενισμού καταβάλλουν και μια πρόσθετη επιβάρυνση που ανέρχεται σε ποσοστό 75% των τελών ελλιμενισμού για το συγκεκριμένο σκάφος, για παραμονή μέχρι 40 μέρες και 100% μετά την πάροδο του χρόνου αυτού.

B. Αγκυροβόλια

Οι θέσεις αγκυροβολίας των σκαφών διατίθενται στα σκάφη από τη διεύθυνση της μαρίνας με έγγραφο της προς τους ιδιοκτήτες ή πλοιάρχους, μετά από αίτησή τους, διαφορετικά δεν γίνονται δεκτά προς αγκυροβόλια.

Πριν από κάθε απόπλου του σκάφους πρέπει να ενημερώνεται έγκαιρα η Διεύθυνση, το γραφείο κίνησης αλλά και το τεχνικό προσωπικό της Μαρίνας για την αποσύνδεση των ηλεκτρικών και τηλεφωνικών παροχών.

Γ. Υπευθυνότητα

Οποιασδήποτε χρησιμοποιεί τμήμα του χώρου των μαρίνων ή οποιοσδήποτε από τις ευκολίες που παρέχονται από αυτές για οποιαδήποτε αιτία, με τη θέληση του ή μετά από υπόδειξη της Διεύθυνση, ενεργεί με δική του ευθύνη.

Η μαρίνα δεν φέρει ευθύνη για κλοπή, απώλεια, βλάβη, μερική ή ολική καταστροφή, οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου του πλοιοκτήτη. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά τον τραυματισμό κάποιου από το πλήρωμα ή από τα πρόσωπα που επιβαίνουν σε σκάφος που είναι ελλιμενισμένο στη μαρίνα. Υπεύθυνος για όλα αυτά είναι ο πλοιοκτήτης ή κατά περίπτωση ο κυβερνήτης του σκάφους, οι οποίοι δεν απαλλάσσονται από τις ευθύνες τους από το γεγονός της παροχής ευκολιών και υπηρεσιών στο σκάφος από το προσωπικό των μαρίνων.

Δ. Απαγορεύσεις

Απαγορεύεται η αγκυροβολία κατά βούληση, πρυμνοδέτηση ή πλαγιοδέτησης σκάφους καθώς και η κατάληψη οποιασδήποτε θέσης στη μαρίνα, εκτός από εκείνη που υποδεικνύουν τα αρμόδια όργανα του προσωπικού της.

Φορτηγά και επιβατηγά αυτοκίνητα, καθώς και τα υπόλοιπα τροχοφόρα δεν επιτρέπεται να παραμείνουν στα κρηπιδώματα και στους λοιπούς παραλιακούς χώρους περισσότερο από τον απόλυτα απαραίτητο χώρο για από – επιβίβαση επιβατών ή φορτοεκφόρτωση εφοδίων και αποσκευών.

Απαγορεύεται η λήψη θαλάσσιου λουτρού μέσα στο λιμάνι της μαρίνας και γενικά στους χώρους αγκυροβολίας σκαφών.

Οι απαγορεύσεις που θα αναφέρουμε στη συνέχεια έχουν ως σκοπό την τήρηση της καθαριότητας και ευταξίας της μαρίνας. Ειδικότερα απαγορεύεται ανάμεσα σε άλλα:

- Η ανέλκυση οποιουδήποτε σκάφους και ο καθαρισμός των υφάλων στους χερσαίους χώρους της μαρίνας.
- Η απόρριψη αντικειμένων, τα οποία είναι δυνατόν με οποιονδήποτε τρόπο να προκαλέσουν ρύπανση στο θαλάσσιο ή χερσαίο χώρο των μαρινών π.χ. πετρελαιοειδή, απορρίμματα, απόβλητα, κ.λ.π. εξάλλου για να γίνουν δεκτά τα σκάφη, πρέπει απαραίτητα να διαθέτουν δεξαμενές συγκράτησης λυμάτων ή συστήματα βιολογικού καθαρισμού λυμάτων.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΒΑΤΗΓΑ ΠΛΟΙΑ

Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 98/18/ΕΚ του Συμβουλίου της 17ης Μαρτίου 1998 για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία (COM(2002) 158 – C5-0145/2002 – 2002/0075(COD))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2002) 158), έχοντας υπόψη τα άρθρα 251, παράγραφος 2, και 80, παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με τα οποία του υποβλήθηκε η πρόταση από την Επιτροπή (C5-0145/2002), έχοντας υπόψη το άρθρο 67 του Κανονισμού του, έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Πολιτικής, Μεταφορών και Τουρισμού (A5-0348/2002),

1. εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής όπως τροποποιήθηκε·
2. ζητεί να του υποβληθεί εκ νέου η πρόταση σε περίπτωση που η Επιτροπή προτίθεται να της επιφέρει ουσιαστικές τροποποιήσεις ή να την αντικαταστήσει με νέο κείμενο·
3. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίσθηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 7 Νοεμβρίου 2002 εν όψει της έγκρισης οδηγίας 2002/.../ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 98/18/ΕΚ του Συμβουλίου για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία
ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 80, παράγραφος 2, έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής, έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 251 της Συνθήκης,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η οδηγία 98/18/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 1998, για τους κανόνες και τα πρότυπα ασφαλείας για τα επιβατηγά πλοία εισάγει ομοιόμορφο επίπεδο ασφαλείας για πρόσωπα και αγαθά στα νέα και υπάρχοντα επιβατηγά πλοία και ταχύπλοα σκάφη, όταν και οι δύο κατηγορίες πλοίων και σκαφών εκτελούν εσωτερικά δρομολόγια, και καθορίζει τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης σε διεθνές επίπεδο, με σκοπό την εναρμόνιση των κανόνων για τα επιβατηγά πλοία που εκτελούν διεθνή δρομολόγια.
- (2) Ο προσδιορισμός των θαλάσσιων περιοχών έχει μεγάλη σημασία, για να καθοριστεί η εφαρμογή της οδηγίας 98/18/ΕΚ σε διάφορες κατηγορίες επιβατηγών πλοίων. Η οδηγία περιλαμβάνει διαδικασία για τη δημοσίευση καταλόγων των θαλάσσιων περιοχών, η οποία αποδείχθηκε δύσκολο να εφαρμοστεί. Χρειάζεται, επομένως, να καθιερωθεί μια λειτουργική και διαφανής διαδικασία, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της οδηγίας.
- (3) *Προκειμένου να εναρμονιστεί το επίπεδο ασφαλείας στα επιβατηγά πλοία σε ολόκληρη την Κοινότητα, πρέπει να καταργηθεί η εξαίρεση που χορηγήθηκε στην Ελλάδα όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των απαιτήσεων ασφαλείας.*
- (4) Η οδηγία 2002/.../ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ... [σχετικά με ειδικές απαιτήσεις ευστάθειας για επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία (ro-ro)] εισάγει ενισχυμένες απαιτήσεις ευστάθειας για τα επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία που εκτελούν διεθνή δρομολόγια από και προς κοινοτικούς λιμένες· αυτό το ενισχυμένο μέτρο θα πρέπει να εφαρμοστεί επίσης και σε ορισμένες κατηγορίες πλοίων που εκτελούν εσωτερικά δρομολόγια με τις ίδιες καταστάσεις θαλάσσης. Η μη εφαρμογή αυτών των απαιτήσεων ευστάθειας δικαιολογεί τη σταδιακή κατάργηση των επιβατηγών οχηματαγωγών πλοίων μετά από ορισμένα έτη λειτουργίας.
- (5) *Ενόψει των δομικών μετασκευών στις οποίες μπορεί να χρειαστεί να υποβληθούν τα υπάρχοντα επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία (ro-ro), ώστε να συμμορφωθούν με τις ειδικές απαιτήσεις ευστάθειας, οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει να εισαχθούν εντός χρονικού διαστήματος αρκετών ετών, για να*

δοθεί στο ενδιαφερόμενο μέρος του κλάδου επαρκής χρόνος για να συμμορφωθεί. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να προβλεφθεί χρονοδιάγραμμα σταδιακής καθιέρωσης για υπάρχοντα πλοία. Το χρονοδιάγραμμα αυτό δεν θα πρέπει να επηρεάσει την εφαρμογή των ειδικών απαιτήσεων ευστάθειας εκ μέρους των κρατών που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία της Στοκχόλμης.

- (6) Χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη, κατά τρόπο ταχύ και ευέλικτο, οι αλλαγές που έχουν επέλθει σε σχετικές διεθνείς πράξεις, όπως είναι οι συμβάσεις, τα πρωτόκολλα, οι κώδικες και οι αποφάσεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΙΜΟ).
- (7) Βάσει της οδηγίας 98/18/ΕΚ, ο Διεθνής Κώδικας Ασφαλείας Ταχύπλοων Σκαφών, ο οποίος περιλαμβάνεται στην απόφαση MSC 36(63), της 20ής Μαΐου 1994, της Επιτροπής Ναυτικής Ασφαλείας του ΙΜΟ, εφαρμόζεται σε όλα τα ταχύπλοα σκάφη που εκτελούν εσωτερικά δρομολόγια. Ο ΙΜΟ έχει εγκρίνει έναν νέο κώδικα ταχύπλοων σκαφών, τον «Διεθνή Κώδικα του 2000 για την Ασφάλεια των Ταχύπλοων Σκαφών, (Κώδικας HSC 2000)», που περιλαμβάνεται στην απόφαση MSC 97(73), της 5ης Δεκεμβρίου 2000, της Επιτροπής Ναυτικής Ασφαλείας του ΙΜΟ και εφαρμόζεται σε όλα τα ταχύπλοα σκάφη που ναυπηγήθηκαν από την 1η Ιουλίου του 2002 και μετά. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι η οδηγία 98/18/ΕΚ θα μπορεί να ενημερώνεται με ευέλικτο τρόπο, ώστε να εφαρμόζονται οι εξελίξεις που παρατηρούνται σε διεθνές επίπεδο και στα ταχύπλοα σκάφη που εκτελούν εσωτερικά δρομολόγια.
- (8) Είναι σημαντικό να υπάρχει μέριμνα για το επίπεδο ασφαλείας και την πρόσβαση που εξασφαλίζονται για άτομα μειωμένης κινητικότητας, όταν ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία και ταχύπλοα σκάφη που εκτελούν εσωτερικά δρομολόγια στα κράτη μέλη.
- (9) Επομένως, πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως η οδηγία 98/18/ΕΚ,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 98/18/ΕΚ τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο 2, προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία:

«εα) **«επιβατηγό οχηματαγωγό πλοίο (ro-ro)»:** το πλοίο που μεταφέρει περισσότερους από 12 επιβάτες, διαθέτει χώρους για τη μεταφορά φορτίου τύπου ro-ro ή χώρους ειδικής κατηγορίας, όπως προσδιορίζονται στον κανονισμό II-2/A/2 που αναφέρεται στο παράρτημα I·

ηα) **«ηλικία»:** η ηλικία του πλοίου εκφρασμένη σε αριθμό ετών μετά την ημερομηνία παραδόσεώς του·

κγ) **«άτομα μειωμένης κινητικότητας»:** οποιοδήποτε άτομο δυσκολεύεται ιδιαίτερα να χρησιμοποιήσει τις δημόσιες συγκοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων ηλικιωμένων ατόμων, ατόμων με ειδικές ανάγκες, ατόμων με προβλήματα αισθητηριακής φύσεως καθώς και ατόμων που χρησιμοποιούν αναπηρικές πολυθρόνες, εγκύων γυναικών, καθώς και ατόμων που συνοδεύουν παιδιά μικρής ηλικίας.»

2) Το άρθρο 4, παράγραφος 2, αντικαθίσταται από τα εξής:

«2. Κάθε κράτος μέλος:

α) συντάσσει και ενημερώνει **εφόσον είναι απαραίτητο** έναν κατάλογο των θαλάσσιων περιοχών υπό τη δικαιοδοσία του, οριοθετώντας τις ζώνες για εκτέλεση δρομολογίων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και, κατά περίπτωση, περιορισμένη περιοδική εκτέλεση δρομολογίων, για τις διάφορες κατηγορίες πλοίων, βάσει των κριτηρίων κατάταξης της παραγράφου 1·

β) δημοσιεύει αυτόν τον κατάλογο σε δημόσια βάση δεδομένων, διαθέσιμη στην ιστοθέση της αρμόδιας ναυτιλιακής αρχής·

γ) κοινοποιεί στην Επιτροπή τη θέση των πληροφοριών αυτών, και την ενημερώνει όταν γίνονται τροποποιήσεις στον κατάλογο.»

3) Μετά το άρθρο 6 προστίθενται τα ακόλουθα άρθρα:

«Άρθρο 6α

Απαιτήσεις ευστάθειας των επιβατηγών οχηματαγωγών πλοίων (to-to)

1. Όλα τα επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία των κατηγοριών Α, Β και Γ, των οποίων έχει τοποθετηθεί η τρόπιδα ή τα οποία βρίσκονται σε ανάλογο στάδιο κατασκευής κατά ή μετά την 1η Οκτωβρίου 2004, πρέπει να πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 6, 8 και 9 της οδηγίας .../.../ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ... [σχετικά με ειδικές απαιτήσεις ευστάθειας για επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία]*.
2. Όλα τα επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία των κατηγοριών Α και Β, των οποίων έχει τοποθετηθεί η τρόπιδα ή τα οποία βρίσκονται σε ανάλογο στάδιο κατασκευής πριν από την 1η Οκτωβρίου 2004, πρέπει να πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 6, 8 και 9 της οδηγίας .../.../ΕΚ [σχετικά με ειδικές απαιτήσεις ευστάθειας για επιβατηγά οχηματαγωγά πλοία] το αργότερο από την 1η Οκτωβρίου 2010, εκτός αν έχουν καταργηθεί κατά την εν λόγω ημερομηνία ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία κατά την οποία θα φθάσουν στην ηλικία των 30 ετών αλλά εν πάση περιπτώσει το αργότερο την 1η Οκτωβρίου 2015.

Άρθρο 6β

Απαιτήσεις ασφαλείας για άτομα μειωμένης κινητικότητας

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, όπου αυτό είναι εφικτό, ότι θα λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, βάσει των κατευθυντηρίων οδηγιών του παραρτήματος ΙΙΙ, για να δώσουν τη δυνατότητα στους επιβάτες μειωμένης κινητικότητας να έχουν ασφαλή πρόσβαση όταν ταξιδεύουν σε όλα τα επιβατηγά πλοία των κατηγοριών Α, Β, Γ και Δ και σε όλα τα ταχύπλοα σκάφη, που χρησιμοποιούνται για δημόσιες μεταφορές, των οποίων έχει τοποθετηθεί η τρόπιδα ή τα οποία βρίσκονται σε ανάλογο στάδιο κατασκευής την 1η Οκτωβρίου 2004 ή μετά την ημερομηνία αυτή.
2. Τα κράτη μέλη συμβουλευονται και συνεργάζονται με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων μειωμένης κινητικότητας σχετικά με την εφαρμογή των κατευθυντηρίων οδηγιών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙΙ.
3. Για τους σκοπούς της μετασκευής επιβατηγών πλοίων των κατηγοριών Α,

Β, Γ και Δ και ταχύπλοων σκαφών, που χρησιμοποιούνται για δημόσιες μεταφορές, των οποίων έχει τοποθετηθεί η τρόπιδα ή τα οποία βρίσκονται σε ανάλογο στάδιο κατασκευής την 1η Οκτωβρίου 2004 ή μετά την ημερομηνία αυτή, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις κατευθυντήριες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙΙ, εφόσον είναι λογικό και εφικτό από οικονομική άποψη.

Τα κράτη μέλη καταρτίζουν εθνικό σχέδιο δράσης σχετικά με τον τρόπο που θα εφαρμοστούν οι κατευθυντήριες οδηγίες στα υπάρχοντα πλοία που εκτελούν δρομολόγια εντός της επικρατείας τους και κοινοποιούν τα εθνικά σχέδια δράσης για τα υπάρχοντα πλοία στην Επιτροπή *το αργότερο*.

4. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, όσον αφορά όλα τα επιβατηγά πλοία που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα επιβατηγά πλοία που αναφέρονται στην παράγραφο 3 τα οποία έχουν άδεια να μεταφέρουν περισσότερους από 400 επιβάτες και όλα τα ταχύπλοα σκάφη *το αργότερο*.

4) Το άρθρο 8 τροποποιείται ως εξής:

α) στο στοιχείο α), παρεμβάλλεται το ακόλουθο σημείο: και

(iii) οι διατάξεις σχετικά με τον Κώδικα Ταχύπλοων Σκαφών και μεταγενέστερες τροποποιήσεις, που αναφέρονται στα άρθρα 4, παράγραφος 3, 6, παράγραφος 4, 10, παράγραφος 3, και 11, παράγραφος 3.»

β) προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο γ):

«γ) μπορούν να τροποποιηθούν τα παραρτήματα ΙΙ και ΙΙΙ, για να βελτιωθούν οι τεχνικές προδιαγραφές, με βάση τη νέα πείρα.»

5) Προστίθεται το παράρτημα ΙΙΙ, όπως παρατίθεται στο παράρτημα.

Άρθρο 2

Καταργείται, από την 1η Ιανουαρίου 2005, το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της οδηγίας 98/18/ΕΚ.

Άρθρο 3

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία *το αργότερο*. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει τη εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 5

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«Παράρτημα III : Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τις απαιτήσεις ασφαλείας επιβατηγών πλοίων και ταχύπλοων σκαφών για άτομα μειωμένης κινητικότητας (όπως αναφέρεται στο άρθρο 6β)

Κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών του παρόντος παραρτήματος, τα κράτη μέλη τηρούν την εγκύκλιο του IMO MSC/735 της 24ης Ιουνίου 1996 περί συστάσεων για τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των επιβατηγών πλοίων ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

1. Πρόσβαση στο πλοίο

Τα πλοία πρέπει να έχουν ναυπηγηθεί και εξοπλιστεί κατά τρόπο ώστε ένα άτομο μειωμένης κινητικότητας να μπορεί να επιβιβάζεται και να αποβιβάζεται εύκολα και με ασφάλεια, *να έχει εξασφαλισμένη πρόσβαση στα διαφορετικά καταστρώματα*, είτε αυτόνομα, είτε μέσω κεκλιμένων επιπέδων, ανελκυστήρων ή αναβατήρων. Στις άλλες εισόδους του πλοίου και σε άλλα κατάλληλα σημεία του πλοίου, πρέπει να υπάρχουν αναρτημένες πινακίδες που να κατευθύνουν προς αυτές τις εισόδους για άτομα μειωμένης κινητικότητας.

2. Σηματοδότηση

Η σηματοδότηση που προβλέπεται σε ένα πλοίο για την υποβοήθηση των επιβατών πρέπει να είναι εμφανής, ευανάγνωστη από άτομα μειωμένης κινητικότητας *(συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες)* και τοποθετημένη σε κεντρικά σημεία.

3. Μέσα για μετάδοση αναγγελιών

Ο εκμεταλλεζόμενος το πλοίο πρέπει να διαθέτει εντός του πλοίου συστήματα για την οπτική και προφορική μετάδοση αναγγελιών, όπως σχετικά με καθυστερήσεις, αλλαγές του προγράμματος και υπηρεσίες επί του πλοίου, σε άτομα με διάφορες μορφές μειωμένης κινητικότητας.

4. Συναγερμός

Το σύστημα συναγερμού πρέπει να είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να μπορεί να ειδοποιεί αλλά και να χρησιμοποιείται από όλους τους επιβάτες μειωμένης κινητικότητας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αισθητηριακές και διανοητικές αναπηρίες.

5. Επιπρόσθετες απαιτήσεις για την εξασφάλιση κινητικότητας εντός του πλοίου
Οι χειρολισθήρες, οι διάδρομοι και διάδρομοι επιβατών, τα ανοίγματα των θυρών και οι θύρες πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στην κίνηση των ατόμων σε αναπηρική πολυθρόνα. Οι ανελκυστήρες, τα καταστρώματα οχημάτων, οι αίθουσες επιβατών, οι καμπίνες και οι τουαλέτες πρέπει να είναι σχεδιασμένες κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται, εύλογα και αναλογικά, η πρόσβαση από άτομα μειωμένης κινητικότητας.»

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Συνήθως η αθλητική δραστηριότητα συνδυάζει και ενισχύει ένα τουριστικό πακέτο, το οποίο γίνεται ελκυστικότερο και κατά συνέπεια επιλέγεται σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι κάποιο άλλο, συνήθως με τις κλασικές υπηρεσίες.

Η συνειδητοποίηση της χρησιμότητας της ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού οδήγησε την Πολιτεία σε θέσπιση ειδικών κινήτρων για την ενίσχυση αντίστοιχων επενδύσεων και συγκεκριμένα κατά κύριο λόγο για δημιουργία χιονοδρομικών κέντρων και γηπέδων γκόλφ.

Χιονοδρομικά κέντρα

Τα χιονοδρομικά κέντρα μπορούν να λειτουργήσουν σε όλες τις μορφές τουριστικών εγκαταστάσεων των κατηγοριών ξενοδοχείων και campings με ειδικές συμπληρωματικές προδιαγραφές.

Ειδικά, το τμήμα της εγκατάστασης που αφορά στις σχετικές με χιονοδρομικές λειτουργίες, πρέπει να έχουν ανεξάρτητη είσοδο και να περιλαμβάνει:

1. Γραφεία αγώνων με προθάλαμο, γραφείο Διοίκησης, γραφείο γραμματείας, αίθουσα συγκέντρωσης, χώρους υγιεινής.
2. Χώρους ενοικίασης, φύλαξης, παραλαβής χιονοπεδύλων και εξυπηρέτησης χιονοδρομών. Στους χώρους αυτούς πρέπει να υπάρχουν:
  - ανεξάρτητη είσοδος με υπόστεγο (με σχάρες δαπέδου καθαρισμού)
  - κατάστημα ενοικίασης ή πώλησης ειδών
  - αποθήκη υλικού
  - επισκευαστήριο
  - σταθμός Α' βοηθειών
  - τουλάχιστον δυο κλειστοί χώροι στάθμευσης μηχανημάτων επεξεργασίας χιονιού.

Γήπεδα γκολφ

Οι προδιαγραφές που έχουν πρόσφατα καθορισθεί για τη δημιουργία γηπέδων γκολφ έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν την επιλογή θέσεως των γηπέδων με κριτήρια:

- Την ικανοποιητική κάλυψη και υποστήριξη τους από πλευρά υποδομής και ανωδομής.
- Την άρτια διάταξη και διαμόρφωση της επιφάνειας την οποία το γήπεδο γκολφ θα καταλάβει, σε συνδυασμό με την ευρύτερη γεωγραφική περιοχή αλλά και τις υφιστάμενες εδαφικές και υδρολογικές δραστηριότητες για την πληρότητα των εγκαταστάσεων.
- Την πληρότητα εγκαταστάσεων, υπηρεσιών και εξοπλισμού για την εξυπηρέτηση παικτών αλλά και οργάνωση αγώνων.

A) Εγκρίσεις

Όσον αφορά τη διαδικασία έγκρισης των γηπέδων γκολφ, αυτή χωρίζεται σε δυο στάδια. Καταρχήν εγκρίνεται η καταλληλότητα του γηπέδου και στη συνέχεια η αρχιτεκτονική μελέτη.

Για την έγκριση της καταλληλότητας γηπέδου καταρχήν υποβάλλεται πλήρης φάκελος δικαιολογητικών στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΟΤ. Σημειώνεται ότι πριν από την έγκριση καταλληλότητας πρέπει να υποβληθεί προέγκριση χωροθέτησης και έγκριση περιβαλλοντικών επιπτώσεων από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Όσον αφορά το δεύτερο στάδιο της έγκρισης της αρχιτεκτονικής μελέτης, υποβάλλεται βέβαια και πάλι ο φάκελος με τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

B) Στοιχειώδης προδιαγραφές

Όσον αφορά τις προδιαγραφές γηπέδου ενδεικτικά αναφέρουμε τις παρακάτω:

- I. Ελάχιστη επιφάνεια ενιαίου γηπέδου π.χ. 550.000 τετραγωνικά μέτρα για γήπεδο-18 οπών.
- II. Έγκριση του Υπουργείου Γεωργίας αν το γήπεδο ή τμήμα του αποτελεί δάσος ή δασική έκταση.
- III. Δημόσιος δρόμος προσπέλασης ελάχιστου πλάτους 5,5 μέτρα μέχρι το εθνικό επαρχιακό δίκτυο.
- IV. Εγκεκριμένη κυκλοφοριακή σύνδεση με το δρόμο προσπέλασης.

V. Εξασφάλιση της απαιτούμενης ποσότητας νερού και ύδρευσης. Ανάμεσα στις προπονήσεις τόσο του αθλητικού όσο και των συμπληρωματικών χώρων προπονήσεως, θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι αφετηρίες (tees), οι διάδρομοι (fairways), οι παγίδες άμμου (bunker) καθώς επίσης και φυτεύσεις αλλά και άλλα εμπόδια π.χ. ρυάκι ή υδάτινη λίμνη, εφόσον βέβαια υπάρχει αρκετό νερό. Ως επιθυμητές εξυπηρετήσεις στην περιοχή αναφέρονται η τράπεζα, το ταχυδρομείο, σταθμός Πρώτων Βοηθειών, νοσοκομείο, σταθμός πυροσβεστικής υπηρεσίας, πρακτορεία ταξιδίων, γραφείο ενοικίασεως αυτοκινήτων, εμπορικά καταστήματα, αθλητικές εγκαταστάσεις και κέντρα εστίασης και αναψυχής.

Γ) Σήμα λειτουργίας

Η νόμιμη λειτουργία των γηπέδων γκολφ αρχίζει με τη λήψη του ειδικού σήματος λειτουργίας. Το σήμα αυτό χορηγείται εφάπαξ, εφόσον έχει υλοποιηθεί η εγκεκριμένη από τον ΕΟΤ σχετική αρχιτεκτονική μελέτη και υποβληθούν στην Διεύθυνση ΣΤ τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- I. Αίτηση του επιχειρηματία για χορήγηση του ειδικού σήματος και έγκριση διακριτικού τίτλου
- II. Υπεύθυνη δήλωση
- III. Συμφωνητικό μίσθωσης εφόσον πρόκειται για μισθωμένη επιχείρηση.
- IV. Πιστοποιητικό πυρασφάλειας
- V. Έγκριση περιβαλλοντικών ορίων
- VI. Βεβαίωση της αρμόδιας Νομαρχίας (Τμήμα Υγιεινής) για την καλή λειτουργία του αποχευτικού συστήματος της μονάδας και για το πόσιμο του νερού.
- VII. Αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Β του επιχειρηματία

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δικαιώματα και υποχρεώσεις τουριστών

Τα ιδιαίτερα συμφέροντα των τουριστών αφορούν, σε μεγάλο βαθμό, τη σωματική ασφάλεια και ζητήματα οικονομικού και νομικού χαρακτήρα. Αν και είχαν ληφθεί ορισμένα μέτρα για την προάσπιση των συγκεκριμένων των συμφερόντων τους, οι τουρίστες επωφελούνται σημαντικά από μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για να προστατεύουν τα συμφέροντα των καταναλωτών γενικώς.

Τα μέτρα που σχετίζονται με την σωματική ασφάλεια των τουριστών περιλαμβάνουν:

- την οδηγία 1999/35/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με ένα σύστημα υποχρεωτικών επιθεωρήσεων για την ασφαλή εκτέλεση τακτικών δρομολογίων από οχηματαγωγά go-go και ταχύπλοα επιβατηγά σκάφη.
- Την προτεινόμενη οδηγία για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων με συρματόσχοινα για τη μεταφορά προσώπων (η οποία εγκρίθηκε από το Μάρτιο του 2000).
- Το πρόγραμμα HANDIAMI – ένα ερευνητικό πρόγραμμα που εστιάζεται στην απομάκρυνση με ειδικές ανάγκες και ηλικιωμένων ατόμων από πορθμεία και κρουαζιερόπλοια σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Έχουν επίσης εγκριθεί ή εφαρμοστεί μέτρα στον τομέα των μεταφορών για την προώθηση των δικαιωμάτων των τουριστών, τα οποία συμπεριλαμβάνουν τα εξής:

- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2027/97 του Συμβουλίου για την ευθύνη αερομεταφοράς σε περίπτωση ατυχήματος. Ο εν λόγω κανονισμός καταργεί κάθε ανώτατο όριο που ισχύει για την αποζημίωση που καταβάλλεται από τους αερομεταφορείς έναντι των επιβατών για ζημία που υπέστησαν λόγω θανάτου, τραυματισμού ή άλλης σωματικής βλάβης σε περίπτωση ατυχήματος και ορίζει υψηλά όρια όσον αφορά το φορτίο ή τις αποσκευές. Οι αερομεταφορείς τρίτων χωρών δεν είναι υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται με το συγκεκριμένο σύστημα αλλά πρέπει να ενημερώνουν σχετικώς τους ευρωπαϊούς επιβάτες τους.
- Την τροποποιημένη πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τον κανονισμό (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 295/91 του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινών κανόνων σχετικά με ένα σύστημα

αντισταθμιστικών παροχών σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης κατά τις τακτικές αεροπορικές μεταφορές. Σε περίπτωση υπεράριθμων κρατήσεων η εν λόγω πρόταση αποβλέπει στη διασφάλιση της καλύτερης ενημέρωσης των επιβατών σχετικά με τα δικαιώματά τους, ώστε αν αυξηθεί το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και να περιληφθούν οι ναυλωμένες πτήσεις.

Όσον αφορά τα οικονομικά και νομικά ζητήματα, τα συμφέροντα των τουριστών συχνά συμπίπτουν με τα συμφέροντα οποιουδήποτε άλλου καταναλωτή και προστατεύονται μέσω γενικών νομοθετικών διατάξεων. Οι ακόλουθες πράξεις αφορούν ιδιαίτερα τόσο τους τουρίστες όσο και τις τουριστικές επιχειρήσεις:

- το 1999, εκδόθηκε Λευκό Βιβλίο για την ασφάλεια των τροφίμων το οποίο προτείνει, μεταξύ άλλων, μια σειρά νέων νομοθετικών μέτρων που να καλύπτουν όλη την τροφοδοτική αλυσίδα από τον παραγωγό στην αγορά.
- Σύσταση (98/257/EK) σχετικά με τις αρχές που διέπουν τα αρμόδια όργανα για την εξώδικη επίλυση των διαφορών κατανάλωσης, η οποία αναμένεται να μειώσει το κόστος και το χρόνο που απαιτούνται για την επίλυση των εν λόγω διαφορών.

Τον Νοέμβριο του 1999, Η Επιτροπή υιοθέτησε δυο εργασιακά έγγραφα σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 94/47 ΕΚ και της Οδηγίας 90/314, οι οποίες επέτρεψαν στην Επιτροπή να προσδιορίσει τα αδύναμα σημεία και να παρέχει ένα σημαντικό εργαλείο για τη βελτίωση της εφαρμογής και των δυο οδηγιών.

Με τις εκθέσεις αυτές, η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν μέχρι τις 30 Απριλίου 2000 τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις τους. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής βρίσκονται στη διαδικασία εξέτασης των παρατηρήσεων αυτών.

Οι ενέργειες που υλοποιήθηκαν κατά την περίοδο 1997 - 1999 περιλαμβάνουν επίσης τον ορισμό του νέου προγράμματος δράσης για την πολιτική υπέρ των καταναλωτών, όπου επισημαίνονται οι προτεραιότητες της εν λόγω πολιτικής για το διάστημα 1999 -2001. Το εν λόγω πρόγραμμα δράσης εξετάζει την ανάγκη ενίσχυσης της ασφάλειας των υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εργάζεται για τον εντοπισμό των πρακτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι καταναλωτές σε διάφορους τομείς υπηρεσιών, ιδίως στους τομείς διακρατικού

χαρακτήρα. Οι απορρέουσες πρωτοβουλίες σχετικά με την ασφάλεια των υπηρεσιών θα ωφελήσουν αναμφισβήτητα τους τουρίστες, για τους οποίους η ασφάλεια συνιστά ζήτημα πρωταρχικής σημασίας.

ΒΙΩΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το περιβάλλον και η προστασία του αποτελούν ζήτημα υψίστης σημασίας που συνδέονται παραδοσιακά με τη βιωσιμότητα, την ποιότητα και την ανταγωνιστικότητα του τουριστικού τομέα. Η αρχή της ενσωμάτωσης του περιβάλλοντος στις κοινοτικές πολιτικές συνιστά ένα από τα θεμέλια της δράσης που αναλαμβάνει η Κοινότητα σχετικά με το περιβάλλον. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συνθήκης Άμστερνταμ, το άρθρο 6 της συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στις κοινοτικές πολιτικές και δράσεις, προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας (3 - 4 Ιουνίου 1999), η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά με την πορεία της περιβαλλοντικής πολιτικής, όπως είχε ζητηθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης (11 - 12 Δεκεμβρίου 1998). Η Επιτροπή ανέφερε ότι, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, βρισκόταν στο στάδιο δημιουργίας ομάδων δεικτών για την ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στις μεταφορές, την ενέργεια και τη γεωργία. Οι ομάδες αυτές θα λειτουργήσουν ως μέσο επικοινωνίας μεταξύ των αρμόδιων φορέων για τη χάραξη πολιτικής και τη βιομηχανία, καθώς και για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον συγκεκριμένο τομέα. Η Επιτροπή υπέβαλλε συντονισμένη έκθεση σχετικά με τους δείκτες στη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι, τον Δεκέμβριο του 1999, όπου συμφωνήθηκαν επίσης οι στρατηγικές για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών και την ενέργεια.

EMAS ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Η βιώσιμη ανάπτυξη καθιστά αναγκαία τη χρησιμοποίηση ευρύτερης σειράς μέσων για την περιβαλλοντική πολιτική. Επιπλέον, απαιτεί νέα προσέγγιση, βασιζόμενη σε διαφορετικές αρχές δράσης. Ένα από αυτά τα μέσα είναι το ευρωπαϊκό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS). Ο κανονισμός σχετικά με το EMAS αποτελεί αντικείμενο αναθεώρησης, ενώ στις 30

Οκτωβρίου 1998, εγκρίθηκε από την Επιτροπή πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου.

Η πρόταση αποβλέπει στην επέκταση του πεδίου εφαρμογής του EMAS σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας (συμπεριλαμβανομένου και του τουρισμού) όπου εμπλέκονται οι τοπικές αρχές στην ενσωμάτωση του προτύπου ISO 14001 ως σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που απαιτείται από το EMAS στην υιοθέτηση σαφούς και αναγνωρίσιμου λογότυπου του EMAS, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους καταχωρισμένους φορείς να δημοσιοποιούν αποτελεσματικά τη συμμετοχή του EMAS στη συμμετοχή των εργαζομένων στην εφαρμογή του EMAS και στην ενίσχυση του ρόλου των περιβαλλοντικών δηλώσεων με σκοπό τη μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά την κοινοποίηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων μεταξύ των καταχωρισμένων φορέων και των εκπροσώπων τους, αφενός, και του κοινού, αφετέρου.

Παράλληλα με την αναθεώρηση του κανονισμού περί κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος που έληξε μετά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση και το οποίο διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του στις υπηρεσίες, η Επιτροπή εφάρμοσε εκ νέου τον Μάρτιο του 1999, την πρωτοβουλία για το οικολογικό σήμα στον τομέα του τουρισμού, η οποία είχε ήδη αρχίσει να εφαρμόζεται από τον ελληνικό και τον γαλλικό αρμόδιο φορέα ήδη από το 1994, όταν νομοθετικοί περιορισμοί εμπόδισαν τη συνέχειά της.

Σε ad hoc προπαρασκευαστικά σεμινάρια και εργαστήρια, η Επιτροπή μαζί με τους σχετικούς εκπροσώπους αποκόμισε ακριβή εικόνα των τελευταίων τάσεων και των βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τα τουριστικά οικολογικά σήματα για τους υποτομείς του τουρισμού.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE – Περιβάλλον, το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (1996 – 1999) η ΕΚ συγχρηματοδότησε 266 νέα προγράμματα στον τομέα των περιβαλλοντικών επιδείξεων για την περίοδο 1998 – 1999. Οι επιλογές του 1999 είναι οι τελευταίες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ισχύοντος κανονισμού, ο οποίος θα αντικατασταθεί από έναν νέο κανονισμό που θα καλύπτει την περίοδο 2000 -2006.

Επιπροσθέτως, το 1999, υποστηρίχθηκαν αρχικά προγράμματα ad hoc που σχετίζονταν άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό και τα οποία φορούσαν την προστασία του περιβάλλοντος καλύπτοντας τομείς όπως «το αστικό πρότυπο περιβαλλοντικής ερμηνείας σε κορεσμένες τουριστικές ζώνες» ή «ο οδηγός ορθών πρακτικών οικολογικής κατανάλωσης» για τις τοπικές αρχές.

Επίσης, η Επιτροπή στήριξε κοινοτικούς περιβαλλοντικούς φορείς, πολλοί από τους οποίους ενεργοποιούνται στον τομέα του τουρισμού. Επιπλέον, το 1997 και το 1998 στήριξε ορισμένα προγράμματα που σχετίζονταν με τον τουρισμό με σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση σχετικά με το περιβάλλον. Ένα από τα σημαντικότερα προγράμματα είναι η εκστρατεία «Γαλάζια Σημαία».

Η εκστρατεία «Γαλάζια Σημαία» συνιστά ιδιωτική πρωτοβουλία στο πλαίσιο του Ιδρύματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη (FEEE) και εφαρμόζεται σε κάθε χώρα από τον εθνικό φορέα που είναι μέλος του FEEE. Η εν λόγω εκστρατεία απονέμει ένα βραβείο – τη Γαλάζια Σημαία – βάσει κριτηρίων σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ενημέρωση, την περιβαλλοντική διαχείριση, την ποιότητα και την ασφάλεια των υδάτων και τις υπηρεσίες.

Η εκστρατεία αυτή άρχισε να εφαρμόζεται από το 1987 σε 10 χώρες. Σήμερα, η Γαλάζια Σημαία απαντά σε παραλίες και μαρίνες 18 ευρωπαϊκών χωρών. Από την έναρξη της, η εκστρατεία «Γαλάζια Σημαία» απέβλεπε στην καλύτερη κατανόηση και αξιολόγηση του παράκτιου περιβάλλοντος και στην προώθηση της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών ανησυχιών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και του Παγκόσμιου Συμβουλίου ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC) συνεχίστηκε, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός κοινοτικού δικτύου οικολογικού τουρισμού (European Community Network for Environment Travel and Tourism – ECoNETT). Αυτό το πανευρωπαϊκό δίκτυο που δημιουργήθηκε την περίοδο 1996 – 1998 με κοινοτική χρηματοδότηση του τουρισμού, παρέχει δικτυακή βάση δεδομένων σε θέματα περιβαλλοντικών ταξιδιών και τουρισμού και να εντείνει τις αλλαγές στις πρακτικές διαχείρισης που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις, τις κυβερνήσεις και τους περιορισμούς οι οποίες θα μεταβάλουν τους στόχους πολιτικής σε ορθές πρακτικές, εστιαζόμενες σε συγκεκριμένους τομείς (παράκτιες ζώνες, ιστορικές τοποθεσίες/πόλεις και βελτίωση των περιβαλλοντικών

επιδόσεων του ξενοδοχειακού τομέα). Το εν λόγω δίκτυο, συνδέοντας τα βασικά συμφέροντα στον τομέα του τουρισμού και το περιβάλλον συμβάλλει στη διάδοση πληροφοριών και παρέχει καθοδήγηση στην τουριστική βιομηχανία και στον δημόσιο τομέα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει ότι τα αιτήματα των τουριστών και η προστασία του περιβάλλοντος είναι ουσιαστικά στοιχεία του τουρισμού στα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, το 1998, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής άρχισαν να αντιμετωπίζουν τις βέλτιστες πρακτικές και μεθόδους στον βιώσιμο τουρισμό, ώστε να προωθηθούν προς όφελος του ευρωπαϊκού τουρισμού.

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΖΩΝΕΣ

Ο τουρισμός σε ευαίσθητες περιοχές είναι σημαντικός για τη φύση σε κοινοτικό επίπεδο, ιδίως όσον αφορά το δίκτυο NATURA 2000 (ζώνες ειδικής προστασίας βάσει της οδηγίας 74/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου και ειδικές ζώνες διατήρησης βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου). Πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο ενδιαφερόμενος δραστηριότητες συνάδουν με τις απαιτήσεις περί προστασίας της φύσης. Το ενδιαφέρον για αυτήν τη μορφή τουριστικών προορισμών αυξάνει.

Ο βιώσιμος τουρισμός μπορεί να ενισχυθεί στις ζώνες αυτές, με την προϋπόθεση ότι θα ενσωματώνεται αρμονικά στο σκοπό και τις πρακτικές δραστηριότητες άλλων τομέων (γεωργία, βιοτεχνία, οικολογία κτλ.). Παράλληλα με τον οδηγό ερμηνείας Managing Natura 2000 sites, η Επιτροπή διαμόρφωσε και στήριξε δραστηριότητες μέσω κατευθυντήριων γραμμών ορθών πρακτικών του τουρισμού σε προστατευόμενες φυσικές ζώνες, καθιστώντας εφικτή τη χορήγηση σήματος ποιότητας στις φυσικές ζώνες που εφαρμόζουν αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές σε εθελοντική βάση.

Το Δεκέμβριο του 1999, διοργανώθηκε στη Λισσαβόνα σεμινάριο με θέμα «Βιώσιμος Τουρισμός και πρόγραμμα Natura 2000». Στόχος του προγράμματος αυτού ήταν να καταρτισθούν με βάση την πείρα που έχει αποκομιστεί και τα συμπεράσματα του σεμιναρίου, κατευθυντήριες γραμμές για τον βιώσιμο τουρισμό στις προστατευόμενες φυσικές περιοχές. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές πρέπει αν εξεταστούν σε στενή συνεργασία με τους αρμόδιους για τις φυσικές περιοχές, αφενός, και τους

εκπροσώπους του τουρισμού, αφετέρου, λαμβάνοντας υπόψη τις επιθυμίες των πελατών και των εντόπιων κατοίκων.

Όσοι συμμετείχαν στο σεμινάριο (εκπροσωπώντας και τους δυο τομείς – τον τουρισμό και το περιβάλλον) συμφώνησαν αντί να χαράξουν νέες κατευθυντήριες γραμμές, να προωθήσουν την εφαρμογή των ήδη υφισταμένων. Ειδικότερα, εξετάστηκε το ενδεχόμενο λήψης δυο πρωτοβουλιών που ενδείκνυνται απολύτως για το Natura 2000: ο Ευρωπαϊκός χάρτης βιώσιμου τουρισμού και τα πάρκα του δικτύου προστατευόμενων περιοχών.

Σύντομα αναμένεται να δημοσιευθούν ένα ερμηνευτικό σημείωμα των δυο αυτών πρωτοβουλιών, παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών, άλλες υπάρχουσες πρωτοβουλίες σχετικά με το βιώσιμο τουρισμό σε φυσικές περιοχές, καθώς και τα γενικά σημεία συζήτησης που παρουσιάστηκαν στο σεμινάριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

- ❖ Δικηγορικού συλλόγου Αθηνών, Ακαδημίας 60, Αθήνα
- ❖ Γενικής Γραμματείας Ελληνικού Τουρισμού, Αμερικής 2, Αθήνα
- ❖ Πανεπιστημίου Αθηνών (Νομική Σχολή, Ιπποκράτους 55, Αθήνα)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Ελληνικό και Κοινοτικό Δίκαιο του Καταναλωτή, Δελούκα – Ιγγλέση Κορνηλία, Σάκκουλας 1998.
- ❖ Τουριστική και Ξενοδοχειακή Νομοθεσία, Σωτηρόπουλος Γ. – Γεωργακόπουλος Λ., Νομική Βιβλιοθήκη 2000.
- ❖ Δίκαιο της Τουριστικής Βιομηχανίας, Λογοθέτης Μ., Σάκκουλας 2001.
- ❖ Βασική Τουριστική Νομοθεσία, Κουτσοβράδης Α., Σάκκουλας 2000.
- ❖ Δίκαιο προστασίας του καταναλωτή, Αλεξανδρίδου Ε., 1996.
- ❖ Τουριστικό Δίκαιο, Ευθυμιάτου – Πουλάκου Α., Σάκκουλας 1994.
- ❖ Τουριστική Νομοθεσία Ευθυμιάτου – Πουλάκου Α., Interbooks 2004.
- ❖ Τουριστική και Ξενοδοχειακή Νομοθεσία, Γεωργακόπουλος Λ., Νομική Βιβλιοθήκη 2000.
- ❖ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ www.copernic.com
- ❖ www.europa.eu.int
- ❖ www.ue.eu.int/el/summ.htm
- ❖ www.public.info@consilium.eu.int
- ❖ www.google.com

